This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk http://books.google.com/

J 106 ~~56~~. e. 12.

DOMI MINA
NUS TIO
ILLU MEA

Taylor Institution.

BIDRAG

TILL

SKANDINAVIENS HISTORIA

UR

UTLÄNDSKA ARKIVER

SAMLADE OCH UTGIFNA

AF

CARL GUSTAF STYFFE.

FÖRSTA DELEN.

Sveriges förhållande till Meklenburg intill slutet af fjortonde seklet, samt dess inre tillstånd under konung Albrekt.

STOCKHOLM, 1859.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
KONGL. BOKTRYCKARE.

106. e. 12.

106 ~~J6.~~ e. 12.

DOMI NUS ILLU MINA TIO MEA

Taylor Institution.

villighet, hvarmed han af de vid dessa arkiver anstälda tjenstemän blifvit understödd i sina forskningar, är öfver hans beröm; de vunna resultaterna svara ej fullt emot hans förhoppningar. Af handlingar, som egentligen tillhört Sverige och blifvit derifrån bortförda, har han i Tyskland funnit mycket litet, ehuru så väl i Schwerin som Stettin tillräckliga bevis anträffats, att sägnerna derom icke sakna all grund. Men i afseende på det mycket omtalade gamla Riks-Registraturet och andra vid reformationstiden bortförda handlingar, har han icke varit lyckligare än sina föregångare.

Deremot har utg. för historien om Sveriges förhållande till Tyska furstar och städer, särdeles under unionstiden, funnit många vigtiga handlingar, hvilka någon gång äfven upplysa det inre tillståndet i landet och ofta beröra ställningen till Danmark, likasom de gamla universiteternas matriklar lemnat honom åtskilliga ej ovigtiga bidrag till nordens kultur- och personal-historia.

De urkunder, som denna gången meddelas, äro till största delen hemtade ur Storhertigliga Meklenburgska Arkivet i Schwerin, hvars i flera hänseenden för vår historia dyrbara samlingar, efter särskildt, af Kongl. Maj:ts Utrikes Departement utverkadt tillstånd, med största liberalitet höllos för utg. tillgängliga under den del af sommaren 1857 han hade tillfälle att begagna detsamma. Utg. kan icke underlåta att betyga dess föreståndare Herr Archiv-Rath D:r Lisch, likasom Hr Archiv-Sekretär D:r Beyer, sin djupa tacksamhet för den utmärkta välvilja, hvarmed de dervid gingo hans önskningar till mötes.

Några få ur andra arkiver hemtade handlingar, hvilka stå i nära sammanhang med de personer och händelser, som i de Schwerinska urkunderna omtalas, hafva blifvit på sina ställen

intagna. Deremot har utg. uteslutit eller blott i utdrag meddelat några af de handlingar, som han i Schwerin afskrifvit, då de icke varit för hans hufvud-ändamål af vigt eller snart kunna komma att fullständigt införas i Svenskt Diplomatarium.

I afseende på redactionen af denna urkundsamling bör utg. anmärka, att han blott tillåtit sig den frihet att begagna stora begynnelse-bokstäfver i alla namn, utan afseende på skrifsättet i originalerna, om hvilkas trogna återgifvande han i öfrigt bemödat sig. De språk- och räkne-fel, som här och der förekomma i den under N:o 36 införda räkenskapen för Nyköpings slotts-län, hafva sällan funnits vara af den vigt, att de behöft särskildt anmärkas. De olikheter åter, som i flera punkter förefinnas emellan denna och det derpå följande bokslutet (N:o 37), måste till en del bero derpå, att handlingarne icke äro alldeles fullständiga, och kunna således ej mera förklaras.

Den bifogade inledningen, innehållande en kort öfversigt af Sveriges förhållande till Meklenburg och inre tillstånd under K. Albrekt, hänför sig, som läsaren lätt finner, närmast till de meddelade handlingarne och de förhållanden som deri beröras. Bekanta händelser hafva derföre endast blifvit i korthet omnämnda, kyrkans ärender, så vidt de ej stå i direkt sammanhang med de rent politiska, alldeles förbigångna, urkunder, som af Lagerbring eller andra äldre inhemska häfdeforskare blifvit meddelade, endast undantagsvis åberopade. Utg. har sökt att ställa de hittills alltför fragmentariska underrättelserna i ett historiskt sammanhang, men har i många fall måst åtnöja sig med blott sannolika slutsatser, grundade på säkra data, der han önskat sig kunna anföra positiva bevis; i andra, der blott antydningar i handlingarne förekomma om förhållanden, hvilka för närvarande icke kunna utredas, t. e. i punkten om hertig Albrekts ställning till Helsingland (ss. 107, 141), har han låtit sina

gissningar falla. Den vigtiga frågan om stormännens domsrätt öfver sina underhafvande och den förändring i dessa senares ställning, som sannolikt inträdt under Albrekts tid, har han i saknad af bestämda uppgifter måst alldeles gå förbi.

Slutligen bör anmärkas, att de namn å socknar, gårdar och personer, hvilka förekomma i utdraget af taxeringslängden för östra delen af Westmanland, icke blifvit upptagna i de bifogade registren.

Inledning och öfversigt.

Genom sitt geografiska läge nästan afstängdt från Vesterhafvet var Sverige i äldre tider, och ända till Gustaf Wasas dagar, i sina yttre förbindelser inskränkt till de öfriga länderna vid Östersjön, hvaremot de båda andra Skandinaviska rikena tidigt hade en liflig beröring med England och andra af Vesterhafvets kustländer. Den stora skiljaktigheten mellan dessa olika delar af Europa, med hänsigt såväl till naturförhållanden, som till befolkningens språk, lynne, seder och odling, kunde ej annat än utöfva en stark inflytelse på de skandinaviska folkens olika, politiska och sociala, utveckling. På Östersjöns östra och södra kuster funno Svenskarne ända till tolfte och trettonde århundradet nästan blott främmande och barbariska folk, å hvilka de väl utöfvade en mägtig inflytelse, men från hvilkas sida de aldrig eller åtminstone först i senare tider rönte någon för kulturen fruktbärande återverkan. Vid Vesterhafvet åter bodde beslägtade och i kultur redan temligen långt framskridna folk, hvilka genom likheten i lynne och språk lätt kommo i en förtroligare beröring med de nordboar, som bland dem bosatt sig, och från hvilka kristendomen, och med densamma ej blott lemningarne af den klassiska odlingen, utan ock den nyeuropeiska bildningens första frukter, snart öfverfördes till de länder, hvarifrån de så länge fruktade Nordmännen förnämligast utgått.

Så väl Danmark som Norge inträdde alltså tidigare än Sverige inom kretsen af det Europeiska stats-system, som i den Romerska hierarkien hade sitt ursprung och sin medelpunkt; under den första hälften af vår medeltid står Sverige uti inre utveckling och historiskt ljus långt efter brödrarikena. Men medan dessa hastiga framsteg i Norge visa sig som en brådmognad, hvilken sedan åtföljdes af en långvarig dvala, och i Danmark sjelfva nationaliteten syntes nära att förqväfvas af de främmande elementernas öfvervigt; har Sverige, sedan den nya bildningen hunnit att slå rot, om ock långsamt, dock mer oafbrutet, framskridit, och bättre bevarat de goda elementerna i det ursprungliga Skandinaviska samhällsskicket. Äfven den beroende ställning, hvari Sverige under senare hälften af det fjortonde seklet kom till Hansestäderna och ett med dem förbundet furstehus, förmådde blott för en tid böja, men icke i grunden rubba den gamla svenska folkfriheten.

Den södra kusten af Östersjön, med hvilken Sverige sedan skulle komma i en så nära gemenskap, var efter den stora folkvandringen uteslutande bebodd af Wendiska eller Slaviska stammar, hvilka i det längsta motsatte sig kristendomens införande och äfven mot den Tyska kejsarmagten på dess middagshöjd sökte bevara sin sjelfständighet. Förut ofta utsatta för anfall af nordiska vikingar, hvilka till och med grundat en egen stat vid Oderns mynningar, blefvo de Wendiska kustboarne, sedan de nordiska vikingatågen upphört, i sin ordning farliga för Skandinavien. De störde handeln på Östersjön, härjade vid dess kuster, bosatte sig på de närmaste Danska öarne och gingo så långt, att de år 1135 förstörde Konghäll, som den tiden var förnämsta staden vid Kattegatt.

Samtidiga anfall från Tysk och Dansk sida gjorde ändtligen i sednare hälften af det tolfte århundradet slut på de Wendiska stammarnes sjelfständighet. En stor del af dem blef lydpligtig under Danmark, en annan hade kommit

under Tyska furstar, som med sina krigare togo landet i besittning. Ett par inhemska furstehus och en del adelsslägter lyckades visserligen att bibehålla sig, men endast derigenom att de sammansmälte med de invandrade Tyska krigarne. Kristendomen blef införd, Tyska språket utbreddes och Germanisk odling började vinna insteg, ej blott genom de Danska och Tyska prester och krigare, som stadnade i landet, utan ock, ja, sannolikt ännu mer, genom de Tyska köpmän och handtverkare, som nedsatte sig vid Östersjöhamnarne och på andra för handeln tjenliga orter. De grundade der egna, sjelfständiga samhällen, hvilka under furstarnes svaghet och penningeförlägenhet snart lyckades ej blott hvart och ett inom sin krets vinna en viss betydenhet, utan ock genom de gemensamma intressen, som förenade dem alla, slutligen förmådde tillsammans uppträda såsom en egen stormagt i norden.

Den nordvestliga delen af Wenden, dit det nuvarande Meklenburg hörde, var under de första seklerna efter kristendomens införande delad mellan flera furstehus, hvilkas sjelfständighet efter Waldemar II:s nederlag vid Bornhöft i allmänhet icke led något särdeles intrång af deras länsförhållande till Danmark, och ännu mindre af det Tyska kejsarväldet; men genom adelns, prelaternas och städernas sjelfrådighet var deras magt så inskränkt, att det fordrades en särdeles klokhet och kraft för att hålla landshögheten någorlunda uppe. Längst mot vester, och närmast intill det redan fullständigt germaniserade Wagrien, herrskade hertigarne af Sachsen-Lauenburg, hvilka äfven voro skyddsherrar öfver det numera till Meklenburg hörande biskopsstiftet Ratzeburg; dernäst låg grefskapet Schwerin, omkring landets nuvarande medelpunkt. Det öfriga tillhörde afkomlingarne af Niklot, den siste Obotriter-fursten, som år 1161 föll i striden mot den Sachsiska hertigen Henrik Lejon. Dessas besittningar voro likväl hvarken mot söder eller öster så vidsträckta, som det nuvarande Meklenburg.

I det fjortonde seklet, som här närmast skall sysselsätta oss, var Niklots hus deladt i tvenne grenar, af hvilka den ena förde titeln: herrar af Meklenburg, efter en gammal, redan förfallen, borg mellan Wismar och Schwerin, den andra grenen kallade sig herrar af Werle och herrskade öfver Parchim, Güstrow samt kringliggande trakter, hvilka redan då i dagligt tal och slutligen äfven officielt benämndes furstendömet Wenden. Genom seden att dela besittningarne mellan familjens medlemmar var landet ytterligare sönderstyckadt.

Det inre tillståndet i de Tyska Östersjöprovinserna var ännu halft barbariskt. Den Wendiska befolkningen hade till största delen blifvit lifegen, de talrika adelsslägterna, såsom redan sjelfva namnen antyda, till en del af Wendiskt ursprung, lefde i nästan ständig fejd, och många af dem drefvo röfveri såsom näringsfång. De flesta hade befästade slott, hvilka till en del voro enkom anlagda vid stråkvägarne, i ändamål att så mycket beqvämare kunna utplundra eller åtminstone beskatta de förbifarande. För de närbelägna städerna, hvilka mest ledo af deras ständiga våldsamheter, var det af synnerlig vigt, att detta ofog blef hämmadt, och furstarne af Meklenburg hade häruti ett verksamt medel att förvärfva sig det rika Lübecks vänskap. Men äfven städerna Rostock och Wismar, hvilka erkände Meklenburgs öfverherrskap, blefvo, såsom vi skola se, smittade af den allmänna roflystnaden och gjorde sig skyldiga till att, om icke sjelfva utöfva sjöröfveri, åtminstone lemna sjöröfvare ett skydd i sina hamnar.

I ett hänseende kom detta ständiga krigstillstånd de Meklenburgska, liksom de Holsteinska, furstarne till gagn vid deras företag i norden; ty det hade hos hela den fria befolkningen utvecklat en stridslust och en färdighet i vapnens bruk, som icke var allmän i norden, och gjorde det för dessa furstar lätt att förskaffa sig frivilliga eller lejda biträden. Hansestädernas granskap satte dem dessutom i tillfälle, att med större lätthet erhålla de bästa fartyg och krigsredskap, som den tiden voro att tillgå, samt

använda penningsummor, som i norden voro svåra att anskaffa.

De Danska konungarne trädde af flera anledningar tidigt i förbindelse med nordtyska furstar och riddare, och dessa vunno derigenom en inflytelse, som för en tid bragte hela riket i deras händer, och äfven i längden smittade den inhemska adeln med sina föreställningar och anspråk, så att Danskt språk och rättsbegrepp höll på att undanträngas och lifegenskapen åter infördes på en del af de Danska öarne.

I Sverige var det egentligen de första regenterna af Folkunga-ätten, som begynte att förbinda sig med Tyska furstar. Birger Jarl, som sjelf i sitt andra gifte hade en Tysk prinsessa, förmälde år 1262 sin dotter Rikissa, (då enka efter Norska konungen Hakon V:s son Hakon) med furst Nicolaus af Werle. Politisk vigt erhöllo dessa förbindelser först i det fjortonde seklet, då den tappre Henrik Lejon af Meklenburg begynte att taga del i Sveriges inre angelägenheter. Han hade redan medelst förvärfvandet af herrskapet Stargard (förnämsta delen af nuvarande storhertigdömet Meklenburg-Strelitz) betydligt utvidgat sin magt och vunnit rykte såsom krigare, då han år 1309, jemte furst Nicolaus af Werle såsom vasall deltog uti Danska Konungen Erik Menveds krigståg i Sverige, för att återinsätta den fördrifna K. Birger på thronen, hvarvid Henrik också i väsendtlig mån bidrog att betrygga K. Eriks återtåg från Nyköping. Han deltog sedan året derpå uti fredsmötet mellan de nordiska furstarne i Helsingborg, hvarvid han med dem ingick ett förbund till gemensamt försvar »mot hvem som helst», och blef till vänskapens befästande dervid äfven aftaladt, att hertig Erik skulle gifta sig med furst Nicolai dotter Sofia af Werle, som var Danska konungens systerdotter.

Det var utan tvifvel i anledning af det bistånd, Henrik af Meklenburg vid detta tillfälle lemnat K. Birger, som han hade erhållit anvisning å 1000 mark Svenska penningar af kronans inkomster af Nerike, hvaraf en del

i K. Birgers senare förskrifning af d. 19 April 1314 (N:o 1) säges hafva i fyra år stått obetalda.

Då sedermera hertig Erik bröt den ofvannämnda förlofningen, och i stället gifte sig med den Norska Konungens dotter, måste han vid ett nytt möte i Helsingborg i Juni 1313 förbinda sig att så väl till K. Erik som Sofias fader betala betydliga böter och dessutom jemte 100 riddare bedyra, att det var för den nära slägtskapen och ej af någon för prinsessans ära förnärmande anledning, som han brutit förlofningen. Han förband sig dessutom att jemte sin bror med 100 väpnade män, när det påfordrades, inträda i furst Nicolai tjenst.

Henrik af Meklenburg var en af dem som å K. Birgers och K. Eriks vägnar vid samma tillfälle nämndes till skiljedomare i deras tvist med de Svenska hertigarne, och ett dylikt uppdrag af K. Erik särskildt erhöll han sedan året derpå vid dennes förlikning med hertig Erik, som afslöts i Kolding d. 19 Juli 1314.

I det stora förbund som Henrik d. 27 Juli 1315 i Krakow ingick med Danmark, Polen och flera Nordtyska furstar mot Markgrefven af Brandenburg, finnes äfven K. Birger upptagen såsom hans bundsförvandt, men det är icke bekant, att Sverige tagit någon annan del i de Tyska stridigheterna, än att K. Erik vid belägringen af den med Markgrefven förbundna staden Stralsund år 1316 var understödd af några Svenska skepp.

För de tjenster, Henrik af Meklenburg gjort K. Erik af Danmark, erhöll han följande år ärftlig förläning å Rostock jemte öfriga Danska besittningar i dess granskap, med undantag af Danskborg, som förut var förpantadt till drotsen Nils Olofsson; men i det kort derefter utbrytande kriget mellan K. Erik som undstödde sin svåger K. Birger mot de Svenska hertigarnes anhängare tog han icke någon verksam del, och var derföre oförhindrad, att sedan genom Birgers död (d. 31 Maj 1321), den unge Magnus Erikson kunde anses betryggad i sin be-

sittning af Sveriges och Norges kronor, söka att komma i närmare förbindelse med det nya konungahuset.

En beskickning infann sig för detta ändamål om sommaren 1321, på Bohus, der den unga konungens moder Hertiginnan Ingeborg, som hade första platsen i förmyndarestyrelsen, och en del af de båda rikenas förnämsta män då uppehöllo sig. För Svenska styrelsen kom vid den föreslagna förbindelsen i betraktande det spända förhållandet till Danmark, med hvars nya konung Kristoffer II väl ett stillestånd var afslutet, men fredens bibehållande dock syntes tvifvelaktigt, emedan han egde rättmätiga anspråk på Norra Halland. Det tillstånd hvari Danska riket befann sig, med en konung, utan anseende och utan magt, och deremot mägtiga främlingar, såsom pantinnehafvare af flera dess förnämsta slott och provinser, kunde också hos så väl Henrik, som Svenska styrelsen med skäl ingifva hopp att på Danmarks bekostnad göra eröfringar, helst en Svensk här år 1318, fastän den ridderlige Erik Menved ännu lefde, utan särdeles svårighet hade intagit nästan hela Skåne. Emellertid tyckes pluraliteten af de närvarande rådsherrarne hafva velat undvika ett nytt krig, och man inskränkte sig derföre att uti det af de båda rikenas råd beseglade äktenskapskontraktet mellan den unga prinsessan Eufemia och Henriks äldsta son Albrekt, som utfärdades på Bohus d. 24 Juli 1321, jemte bestämmandet af en hemgift af 5000 mark silfver från hvardera riket, aftala ett defensiv-förbund mot Danmark, hvarigenom ej blott furst Henrik sjelf, utan ock hans bundsförvandter hertigarne Rudolf och Wenceslaw af Sachsen, grefvarne Gerhard och Henrik af Holstein samt grefve Guncelin af Schwerin förpligtades att med all sin magt anfalla Danmark, om det angrepe de förenade rikena, hvaremot dessa först, sedan de erhållit ett sådant bistånd, skulle vara skyldiga att i sin ordning understödja Henrik och de nyssnämnda bundsförvanterna. Detta fördrag, som utfärdades i olika exemplar, ett för hvardera riket, är å Svenska sidan besegladt af hertigin-

nan, jemte 10 rådsherrar, med det tillägg, att så snart »riksrådet» komme tillsammans, skulle det bekräftas med konungens, biskoparnes och de öfriga nu ej närvarande rådsherrarnes sigiller (N:o 2) *). Hertiginnan och hennes gunstling Knut Porse, som var K. Magni befälhafvare på Wardbergs slott och var upptagen i Svenska rådet, hade större planer, uti hvilka måhända blott en af de öfriga rådsherrarne, Peter Niklesson, var invigd. Hon utfärdade samma dag äktenskapskontraktet afslöts en särskild förbindelse, som endast af de nyssnämnda båda herrarne beseglades, af innehåll, att om Henrik af Meklenburg före d. 15 Aug. sände till Warberg en hjelptrupp af 200 ryttare, för att minst ett halft år stå i K. Magni tjenst, skulle K. Magnus under tiden underhålla och i händelse de blefvo fångna, utlösa dem **), men endast om han med deras tillhjelp lyckades eröfra Skåne, vara pligtig gifva dem sold och ersättning för de förluster de kunde komma att lida (N:o 3). Knut Porse afgaf dessutom en egen försäkran att på allt sätt understödja furst Henrik och hans son Albrekt, endast icke mot K. Magnus och hans moder (N:o 4).

Några veckor sednare afslöt hertiginnan, allt å sin son K. Magni vägnar, genom Peter Niklesson och en kanik vid namn Thorkel, hvilka hon för detta ändamål skickat till Meklenburg, ett ömsesidigt förbund mot Danmark, hvarigenom båda parterna förpligtade sig att en månad efter tillsägelse bistå hvarandra med all sin magt (N:o 5), och hon lofvade dessutom att bistå furst Henrik i alla de stridigheter, hvaruti han kunde råka, med an-

---

*) Dokumentet är förut tryckt i Lange o. Unger, Diplomatarium Norvegicum, III, 122, men dess nära sammanhang med de följande handlingarne torde kunna motivera dess upptagande. Det är dessutom väsentligen olika det Norska exemplaret, som finnes infördt i Svenskt Diplom. III: 514.

**) Denna öfverenskommelse finnes visserligen, ehuru utan närmare bestämning om tid och rum för hjelptruppernas inställelse, i det svenska exemplaret af sjelfva traktaten, men deremot ingenting som tyder på några eröfringsplaner.

ledning af det ingångna äktenskapskontraktet och förbundet (N:o 6) *).

Knut Porse förde sedan en Norsk här mot Danmark och inföll i Skåne. I hvad mån Sverige egentligen deltagit i kriget är icke bekant; men väl att hertiginnans, i förbindelse med Knut Porse, visade egenmäktighet väckte ovilja så väl i Sverige som i Norge, att å senare stället just det nämnda anfallet på Danmark var en af de förnämsta klagopunkterna, samt att Svenska Rådet, kort efter den bekanta föreningen i Skara, som är rigtad mot Knut Porses inflytelse, d. 22 Aug. 1322 afslöt ett stillestånd med Danmark, hvilket skulle räcka i tio år eller till dess konungen blef myndig **).

Henrik af Meklenburg lyckades, hvilka nu hans mot Danmark planer än må hafva varit, blott så till vida att han i sin förlikning med K. Kristoffer d. 21 Maj 1323 erhöll fullständig rätt för sig och sina efterkommande till herrskapet Rostock, såsom län under Danska kronan, och han förband sig dervid uttryckligen att, när han dertill uppfordrades infinna sig i Danmark, Sverige eller Norge, för att tjena under sin länsherres fanor. Denna förpligtelse föranledde till en början ingen verklig kollision med hans pligter mot de förenade rikena, ty hans förbindelse med Knut Porse bröts snart; och medan Henrik höll med Kristoffer, öfvergick den förre på hans motståndares, Waldemars, eller rättare på dennes förmyndares, Gerhards af Holstein, sida, och förvärfvade derigenom Södra Halland jemte de två närmaste häraderna i Skåne, såsom hertigdöme, samt slutligen, vid förlikningen med Kristoffer år 1329, äfven Estland. Emedan Knut Porse fortfarande stod i fiendtligt förhållande till Svenska

*) Detta dokument företer den egenheten, att det likasom det föregående är dateradt Dobberan den 4 Sept. 1321 och utfärdadt i hertiginnans namn, men utan att deri omtalas att det skett genom ombud. Man skulle alltså deraf lätt kunna sluta, att hertiginnan sjelf varit tillstädes.

**) Traktaten finnes nu mera icke i behåll; men dess innehåll angifves på ofvanstående sätt uti Erik Runells (Palmskiölds) Chronologiska register öfver Riks-Arkivets handlingar.

regeringen, hvilken ännu efter Henriks död med furstarne Johan och Henrik af Werle d. 22 Aug. 1329 mot honom afslöto ett ömsesidigt förbund *), är ingen anledning att den länsförpligtelse till K. Kristoffer, som Henrik åtagit sig, stört det goda förhållandet till Sverige, oaktadt hertiginnan Ingeborg under tiden förmält sig med Knut Porse, hvilket äfven bekräftas deraf, att då förmyndarne för Henriks söner, Albrekt och Johan af Meklenburg år 1330 med furstarne af Werle ingingo ett förbund, mot hvem som helst, undantogs uttryckligen konungen af Sverige och Norge **).

Sedan K. Magnus i början af år 1332 ***) blifvit myndig, och kort derefter innebyggarne i Skåne och Bleking, för att undgå de främmande pantherrarnes förtryck, frivilligt underkastat sig hans spira, kunde den emellan konungens syster och den unge furst Albrekt aftalade förlofningen ej annat än förekomma den senare, som nu äfven närmade sig myndighetsåldern, både förmånlig och smickrande; ty Magni välde sträckte sig från Öresund till Ishafvet och från Nevas utlopp ända till de aflägsna Norska skattländerna i Vesterhafvet, Grönland och Orknö. Giftermålet gick också i början af år 1336 i fullbordan, och så väl Albrekt som Eufemia bevistade sedan K. Magni kröning, som firades i Stockholm d. 21 Juli s. å. hvarvid Albrekt slog sin svåger till riddare.

Men den yttre storheten af K. Magni välde dolde mycken inre oro och svaghet. Föreningen med Norge

*) Hildebrand, Svenskt Diplomatarium, IV: 120.

**) Anf. st. s. 159.

***) Prof. Keyser har i Den Norske kirkes hist. II: 242 blott på grund af dokumenterna om Skånes förening med Sverige och den omständigheten, att Knut Jonsson vid den tiden nedlagt drotsembetet, kommit till detta resultat, i strid med andra nyare författare, som hänföra konungens myndighets-förklaring till det följande året. Riktigheten häraf bekräftas af den samtidiga Lübska krönikan, som omtalar händelsen i sammanhang med en Lübsk beskickning till Bohus, i ändamål att vid detta tillfälle erhålla bekräftelse å Hanseaternas privilegier, och således förtjenar vitsord, samt i öfrigt af det anförda uttrycket ur stilleståndsfördraget med Danmark af år 1322.

gaf, i stället att väsendtligen öka hans magt, anledning till nya förvecklingar och faror, uppkommen, som den var, mera genom yttre omständigheter än mogen öfverläggning. Norges gamla författning förutsatte konungens ständiga närvaro i landet, och föreningens stiftare hade stadgat, att då konungen reste från det ena riket till det andra, intetdera rikets män skulle följa honom längre än till riksgränsen, hvilket, i stället att förebygga olägenheterna af föreningen, strängt taget skulle göra en verklig unionsregering omöjlig, utan att åsidosätta den i båda rikena gällande grundsatsen, att konungen i vigtigare saker borde höra ett råd. Då nu Konungen till följe af de faror, som från flera håll hotade hans riken, mindre ofta kunde uppehålla sig i Norge, eller på sin höjd kunde begifva sig till Bohus, måste regeringen antingen långa tider hvila eller ock äfven vigtiga åtgärder vidtagas utom rikets gränser och utan någon kommunikation med dess stormän. Det enda medlet att afhjelpa denna olägenhet, att tillförordna en särskild regering i Norge under konungens frånvaro, var en af flera grunder betänklig åtgärd. Flera af de förnämsta männen i Norge hade redan i början af Magni regering visat sig mycket gensträfviga och bland dem voro Hafthorssönerna, hvilka såsom K. Hakon Magnussons dottersöner äfven kunde misstänkas för anspråk på thronen. Det i Norge uppkomna missnöjet med föreningen må i viss mån hafva varit grundadt; men det förekommer anmärkningsvärdt, att frågan om dess upplösning just sammanträffar med ett krig med Hansestäderna, mot hvilkas för båda rikena och särdeles för Norge förderfliga välde öfver de nordiska farvattnena föreningen borde kunnat vändas, och med kännedom af den politik de i det följande nästan ständigt iakttogo, i afseende på de nordiska rikena, kan man knappast tvifla, att de äfven nu underblåst missnöjet och medverkat till beslutet.

Hvad Sverige angår, hade de gäsningsämnen, som redan bragt Danmark i fullkomlig upplösning, äfven begynt angripa detsamma. Magnus Erikssons regering är

just tidpunkten för den gamla demokratiska förbundsförfattningens undanträngande af en ståndsförfattning, som mer hade sin rot i allmänna Europeiska förhållanden än i Sveriges egna.

Vid sidan af det andliga ståndet, som erkände ett främmande öfverhufvud, och ogerna underkastade sig någon verldslig myndighet, hade nu till jemnhöjd dermed uppväxt äfven ett verldsligt frälsestånd, som, ehuru ursprungligen grundadt på hoftjenst, genom sitt samband med kyrkan uti riddarväsendet, hade erhållit sken af en religiös inrättning, ämnad att kämpa för vissa allmänna idéer, utan inskränkning af nationalitet, och derföre i sin utveckling betraktade sig som en allmän Europeisk korporation, hvars medlemmar i allmänhet gjorde mera afseende på ridderlig börd, enskild utmärkelse och sitt stånds fördelar än på trohet mot konung och fäderneslandet.

K. Magnus Ladulås hade, då han beviljade skattefrihet emot utgörande af rusttjenst, men uraktlät att bestämma en viss norm för denna tjenstskyldighet, i mån af hvars och ens större eller mindre förmögenhet, troligen räknat på stormännens benägenhet att glänsa medelst stora »följen», hvarigenom kronan för minskningen uti sina direkta inkomster skulle erhålla en ersättning uti ett öfvadt inhemskt rytteri. Men dessa »storflockar» hade redan blifvit så vådliga för allmän ordning och säkerhet, att man måst bestämma det högsta antal, hvarmed de store, efter olika värdighet vid sina resor egde att omgifva sig, och man hade dermed uppoffrat den fördel, som kunnat dragas af deras fåfänga, till krigsmaktens förstärkning.

Den medgifna skattfriheten gaf stormännen tillfälle att betydligt öka sin fastighet *), utan motsvarande tjenst, och emedan det andliga frälset på samma gång var i

---

*) Enligt den sid. 107 omnämnda förteckning öfver de gods, som tillhört riddaren Israel Birgersson, hvilken måste vara uppsatt omkring år 1350, egde han blott inom fem socknar af n. v. Kalmar län 114 gårdar och lägenheter, samt 5 qvarnar, och då han var lagman i Uppland och slägten länge varit bosatt i öfra Sverige, var detta sannolikt blott en mindre del af hans fastigheter.

ständig tillväxt, och båda stånden sökte undandraga sig all skatt, blef ej blott kronans direkta inkomst allt mindre, utan sådana utlagor och skyldigheter, som voro bestämda att utgå efter indelningen i härader och skeppslag, blefvo äfven allt mer betungande för de återstående skattdragande, så att dessa till en del sågo sig tvungna att antingen gifva sig såsom landbor under frälset eller lemna sina hemman öde. K. Magnus måste derföre vidtaga åtgärder, som icke voro stormännen behagliga. Han förbjöd adeln att köpa mer skattegods och befallde, att alla sådana gods, som från att vara skattskyldiga blifvit frälse, skulle uppteckna och deras afkastning beläggas med qvarstad, till dess utredt blifvit, huru de kommit i frälsemännens hand och om rusttjenst deraf kunde utgöras *).

Då vid K. Magni anträde till regeringen ingen behållning fanns i skattkammaren, och så betydliga summor måste utbetalas till innehafvarne af panträttigheterna till Skåne och Blekinge, mötte det stor svårighet att åstadkomma det efter tidens förhållanden ej obetydliga belopp, som i äktenskapskontraktet af år 1321 var lofvadt prinsessan Eufemia i hemgift, och den ärelystne samt sluge Albrekt kunde redan genom den blick, han dervid hade tillfälle att kasta i det inre af Sveriges verkliga tillstånd, få anledning till hvarjehanda planer. En öfverenskommelse hade vid något föregående tillfälle blifvit uppgjord emellan prinsessan och konungen på Lindholms slott, vid Göta elfs utlopp, hvars vilkor icke äro bekanta, men sannolikt icke kunnat uppfyllas, emedan Eufemia, då K. Magnus om hösten 1339 uppehöll sig i Skåne, jemte sändebud

*) I Registrum Upsaliense finnes införd en på ärkebiskopens befallning d. 3 Juni 1341 uppsatt förteckning öfver de gods inom en del af Uppland, som sedan K. Birgers kröning (1302) kommit under kyrkan, med särskild uppgift, om de voro underkastade utlagor till kronan eller icke. Dipl. Sv. V: 42. Troligen är denna uppteckning föranledd af någon Konungens åtgärd, och man ser deraf att ej alla kyrkans gods ännu voro fria från skatt, utan särskildt tillstånd. Om konungens åtgärd med det verldsliga frälsets gods finnas tvenne hans bref, dat. Lödöse d. 10 Oct. 1351, införda i Porthans Syll. monum. ad illustr. hist. Fennicam p. 94—99; men den egentliga förordningen derom saknas. Den nyssnämnda förteckningen öfver Israel Birgerssons arfvingars gods torde med anledning deraf vara uppsatt.

från sin man kom öfver till Helsingborg, och af konungen d. 18 Nov. utverkade en ny förbindelse att d. 25 derpåföljande Juli erlägga 2000 mark rent silfver, Kölnisk vigt, och lemnades för återstoden af den summa, som det ålåg Sverige att betala, anvisning å alla kronans inkomster af marknaderna i Skanör och Falsterboda, endast med förbehåll af hvad som till de dervarande slottens underhåll och bevakning under tiden var nödigt, samt att konungens fogde på stället skulle utöfva domsrätten och jemte Albrekts ombud besörja uppbörden (N:o 7) *).

Följande året (1340) återvände Waldemar Kristofersson, till Danmark, med afsigt att återställa det splittrade riket, som i åtta år ej en gång till namnet haft en konung. Redan innan han uppnått sitt fädernesland och antagit konungatiteln, skyndade Hansestäderna att af honom begära bekräftelse å sina privilegier i afseende på sillfisket och marknaderna vid Skanör och Falsterbo **). Albrekt af Meklenburg, hvars intressen derigenom syntes hotade, underlät icke heller att taga sig till vara. Han hade sjelf infunnit sig i Lübeck, då frågan om återupprättandet af Danska thronen slutligen afgjordes, och bevittnat ej blott förlikningen med de Holsteinska grefvarne, utan ock ett af de nyssnämnda Hanseatiska privilegiebrefven. Då sedermera K. Magnus ankommit till Skåne, för att försäkra sig om innebyggarnes trohet, begaf sig Albrekt öfver till Helsingborg och erhöll d. 3 Juli, till bevis af konungens vänskap och tacksamhet för de tjenster som han åtagit sig, löfte om 200 mark silfver årligen eller motsvarande qvantitet spannemål, fläsk eller smör, som han vid pingsttiden hvarje år egde att uppbära i Stockholm, Söderköping, Helsingborg eller Lödöse (N:o 8). Äfven erhöll vid samma tillfälle, på hans

*) Dervid undantages äfven en inkomst, kallad »gruwagield» förmodligen detsamma som i Danska stadslagar kallas »arnegield» eller en skatt af hvarje grufva eller eldstad. Ordet grufva har än i dag i södra Sverige en sådan betydelse.

**) Priv. f. Stralsund, dat. Lübeck d. 20 Maj 1340, och för Lübeck, dat. d. 21 s. m. Sv. Dipl. IV: 715, 716.

begäran, staden Rostock försäkran om två års tullfrihet i Norge *).

Oaktadt hans svåger K. Magnus genast kommit i ett mycket spändt förhållande till Waldemar, med anledning af de anspråk denne gjorde att återfå Skåne, trädde Albrekt vid samma tid i förbund med den sednare. Åtminstone har han den 17 Nov. 1340 af Waldemar erhållit en förbindelse, hvari denne lofvar Albrekt understöd och skadestånd, om han håller sina hamnar öppna för Waldemars anhängare och stängda för hans fiender samt i öfrigt gör honom bistånd (N:o 9) **).

Denna förbindelse ledde emellertid icke till någon brytning; ty Waldemar gaf snart efter och bekräftade i Helsingborg d. 3 Jan. 1341 ej blott K. Magni besittning af Skåne och Bleking, utan försålde äfven mot en summa af 8000 marker silfver hertigdömet Södra Halland, som tillhörde Knut Porses söner och icke var inbegripet i den förutnämnda inlösningen ***).

Albrekt begaf sig någon tid derefter på en beskickning till Romerska kejsaren Ludvik af Bäjern, för att å sin svåger K. Magni vägnar föreslå ett giftermål mellan dennes äldsta, ehuru ännu blott omkring 3 år gamla, son Erik och en prinsessa af kejsarens hus; men hade derunder det missödet att, som det uppgifves, för en skuld, jemte hela sitt följe blifva tillfångatagen på Thüringerskogen af grefve Günther af Schwarzburg och först efter ett halft år genom kejsarens kraftiga mellankomst frigifven, sedan han i öfrigt lyckligen utfört sitt uppdrag †).

---

*) K. Magni priv. f. Rostock dat. d. 6 Juli 1340. Dipl. Norveg. III: 180.

**) Någon motsvarande förbindelse af Albrekt omtalas visserligen icke uttryckligen och lärer icke heller finnas uti Danska riksarkivet, men efter hvad som redan förekommit i Lübeck och i det följande skall visa sig, i afseende på Albrekts karakter, kan man icke tveka att en sådan verkligen existerat.

***) Sv. Dipl. V: 4—14. Ett qvitto å en summa af 500 marker silfver, som Drottning Helvig, i sin mans K. Waldemars frånvaro, utfärdat för K. Magnus d. 12 Dec. 1347, och hvilket förvaras i Storhertigl. arkivet i Schwerin, angår sannolikt en afbetalning å denna köpesumma.

†) Herman Corners Chron. uti Eccardi Script. rer. Germ. II: 1041, vid år 1341. Här uppgifves visserligen icke uttryckligen, hvilka giftermåls-kontrahenterna voro; men då Erik sedan verkligen blef gift med en kejsarens

Efter återkomsten erhöll Albrekt ett nytt diplomatiskt uppdrag, i anledning af de uppkomna stridigheterna mellan K. Magnus och Hansestäderna. Då Waldemar om sommaren 1341 sökte med våld bemägtiga sig Kallundborg, som tillhörde K. Magni moder, och hon dervid fått understöd af Holsteinarne, hade nemligen de Wendiska Hansestäderna, som förut voro i strid med Holsteinarne, tagit Waldemars parti. Tvisten blef väl för tillfället bilagd, men upplågade åter följande år, då Waldemar ånyo belägrade Kallundborg och dessutom satte sig i besittning af Köpenhamn, hvartill K. Magnus hade förpantningsrätt. Waldemar segrade visserligen öfver de förenade Svenska och Holsteinska trupparne utanför Köpenhamn; men då K. Magnus lade beslag på all de Wendiska städernas egendom i sina hamnar, och den indrägtiga handeln med de nordiska rikena upphörde, vände sig Lübeckarne till Albrekt och uppdrogo åt honom att, jemte sin bror Johan beskydda staden och dess borgare *), samt anmodade, i samråd med de öfriga Wendiska städerna, Albrekt att, gemensamt med grefve Günther af Schwarzburg, såsom skiljedomare uppgöra tvisten med K. Magnus, vid en allmän fredskongress, som skulle hållas i Rostock d. 6 Dec. s. å. Någon skiljedom utföll väl icke, men ett stillestånd aftalades samma dag, som fullmagten för skiljedomarne blef utfärdad, och så snart K. Magnus hunnit erhålla kunskap derom, blefvo alla fiendtligheter från hans sida inställda. Albrekt infann sig sedan jemte Hansestädernas fullmägtiga hos K. Magnus i Helsingborg, hvarest han d. 17 Juli 1343 bevittnade det fullständiga fredsslutet **).

Under tiden bibehöll K. Magnus äfven det vänskapliga förhållandet med Albrekts grannar. Vid den sednare

---

sondotter, och något annat giftermålsförslag från Magni sida icke kunde komma i fråga, ty Hakon var då uppdraget gafs knappt född, synes antagandet temligen säkert.

*) Bådas förbindelse mot en årlig afgift af 200 mark silfver, dat. Sternberg d. 11 Aug. 1342. Urkundenbuch d. Stadt Lübeck II: 687. Albrekts qvitto å 154 mark silfver å de 200, Lübeck skulle betala honom för den bemedling han åtagit sig, dat. Rostock d. 7 Nov. 1342. Auf. st. s. 697.

**) Sv. Dipl. V: 121 o. f. 175.

förlikningen med Waldemar år 1341 betingade han sig, att furstarne Johan och Nicolaus af Werle skulle bibehålla sina panträttigheter inom Danmark oförkränkta *), samt upptog grefvarne af Schwerin såsom »vasaller» i sin tjenst, lofvade dem skydd och bemedling samt en årlig sold af 200 mark silfver (N:o 10, 11).

Under de nästföljande åren omtalas icke någon beröring mellan Sverige och Meklenburg. K. Waldemar hade nu med alla formaliteter afsagt sig sina anspråk på Skåne, Halland och Blekinge och var sysselsatt med att helt och hållet lägga Jutland och öarna under sitt välde. K. Magnus hade derföre under någon tid lugn från denna sida och kunde egna sin uppmärksamhet åt förbättring och sammansmältning af de Svenska lagarne, med billigt afseende på det nya frälseståndets fordringar, men utan att uppoffra hvarken konungamagten eller det öfriga folkets fri- och rättigheter. Under det Waldemar var stadd på en pilgrimsfärd till Christi graf, rustade sig Magnus till ett krig mot Ryssarne, hvarvid han genom eröfringen af Nöteborg sökte betrygga Sveriges välde öfver segelfarten på Nyen (Neva). Han skall dervid varit åtföljd af en mängd Tyska trupper, men det är knappt troligt, att Meklenburgarne deraf kunnat utgöra någon betydande del, åtminstone icke förr än på det sednare tåget år 1351.

Albrekt af Meklenburg var nemligen vid denna tiden djupt invecklad i de stridigheter, som följde på Kejsar Ludvik IV:s år 1347 inträffade död. Han understödde dervid jemte sin bror Johan den s. k. falske Waldemar, som gaf sig ut för att vara den, för nära 30 år sedan aflidne, siste arfvingen af det Anhaltska huset i Brandenburg, och lyckades derigenom ej blott att förvärfva sig frihet från den länspligt, hvaruti han förut stått till Mark-Brandenburg, utan ock att af den nye kejsaren Karl IV blifva upphöjd till hertig, och det Romerska rikets furste.

*) Sv. Dipl. V: 77.

Att det goda förhållandet till Sverige emellertid fortfarit, visar sig af förbundstraktaten med den nyssnämnde Waldemar af d. 1 Sept. 1348 *), och då sedan hertig Albrekt jemte hans bundsförvandter d. 2 Febr. 1350 ingingo en förlikning med Ludvik af Brandenburg, bestämdes K. Magnus till skiljedomare **).

K. Waldemar af Danmark, som var svåger med Ludvik af Brandenburg och till en del hade honom att tacka för sin upphöjelse på thronen, kunde dessutom icke med likgiltighet upptaga, att Albrekt hyllade Kejsaren som sin länsherre för provinser, hvilka voro lån under Danska kronan. Han hade derföre också ej blott under kriget understödt Ludvik af Brandenburg, utan ock efter den allmänna freden sökt med vapenmagt göra sin rätt mot Meklenburg gällande; men tvisten blef snart bilagd, Waldemars länshöghet öfver Rostock erkändes, och vänskapen bekräftades genom en giftermålsförbindelse mellan Albrekts äldsta son Henrik och en Waldemars dotter.

Denna förbindelse syntes visserligen hotad, då den unga prinsessan inom kort dog, men Albrekt reste då genast öfver till Danmark, och ett nytt äktenskapskontrakt för prins Henrik med en annan af Waldemars döttrar, Ingeborg, blef snart afslutadt, hvarjemte Albrekt för sig och sina arfvingar förband sig att bistå K. Waldemar och hans arfvingar, till återvinnande af alla de länder, som hans företrädare K. Erik och K. Kristoffer hade innehaft ***). Hvarthän detta fördrag syftade, är redan i sig sjelf temligen tydligt, och att det icke var tomma ord, visar sig af den förskrifning Albrekt några dagar derefter erhöll, å en summa af 10,000 mark silfver, hvilka skulle utbetalas till hans son Henrik, så snart Waldemar genom Albrekts bistånd kommit i besittning af Helsingborg, (som den tiden var den starkaste fästningen i Skåne), och skulle, i

*) Förbundet är riktadt mot »hvem som helst», men K. Magnus är dervid undantagen. Riedel, Codex diplom. Brandenburg. II: II, 214.

**) Anf. st. s. 265.

***) Hertig Albrekts förbindelse dat. Torneborg (vid Korsör) d. 23 Oct. 1350. Tryckt af Gram i Vidensk. Selsk. Skrifter V: 213.

händelse icke betalningen följde inom ett halft år efter vilkorets uppfyllande, Lolland lemnas såsom pant (N:o 12).

K. Magnus fortfor i det längsta i sitt förtroende för sin svåger. Han beviljade handelsfriheter för Albrekt städer Rostock och Wismar *) och uppdrog åt honom gång efter annan att underhandla med Lübeck och de öfriga Wendiska städerna, med hvilka nordens konungar den tiden hade så svårt att bibehålla grannsämjan. Så finnes K. Magnus d. 9 Aug. 1352 hafva bekräftat ett stillestånd, som hertig Albrekt jemte fyra andra ombud afslutit med Lübeck, att gälla intill nästkommande pingst, och då detta stillestånd lupit till ända, förlängdes detsamma intill d. 2 Febr. 1354 **). Under tiden erhöll Albrekt d. 15 Dec. 1353 af K. Magnus ny fullmagt att jemte grefve Henrik af Holstein bilägga alla stridigheter med Lübeckarne, (N:o 13) och resultatet deraf blef ett nytt stillestånd till d. 11 Nov. 1354, ty från denna dag räknas det senare ett-åriga stilleståndet, som Rådet i Lübeck d. 8 Sept. s. å. åter afslöt med hertig Albrekt, å K. Magni vägnar (N:o 16). Att hertigen d. 18 Dec. 1353 äfven erhöll fullmagt att underhandla med Rostock, Wismar och Stralsund, (N:o 14) var ett så mycket större förtroende, som de båda förstnämnda städerna erkände Albrekts öfverherrskap. De anmärkningsvärdt korta tider, hvarpå dessa stillestånd ingingos, kunde för öfrigt göra det tvifvelaktigt, om Albrekt icke vid dessa underhandlingar antingen gått Lübeckarnes ärender eller ock derigenom att frågan om krig och fred med denna mägtiga stad hölls svåfvande, velat göra sig sjelf så mycket mer oumbärlig. Men då man ser, att äfven sedan Albrekt upphört att med dessa förhandlingar taga befattning, samma förfa-

*) Priv. f. Rostock, dat. 1352 äro tryckta i Wöchentl. Nachr. 1754, efter det i stadens arkiv förvarade originalet; men detta dokuments giltighet är något tvifvelaktig, emedan konungens sigill icke finnes hafva varit derå fästadt, och det kan möjligen blott vara ett förslag, som aldrig vunnit bekräftelse. Ett mindre betydande privilegium för Wismar, gifvet på hertigens begäran, är dat. den 30 Juli 1350. Vidim. afskr. i R.-Arkivet.

**) Lappenberg, Urkundenbuch s. 422.

rande egt rum *), synes det mer än troligt att K. Magnus derigenom velat hålla sig öppet att vid första tillfälle inskränka de tryckande privilegier, som Hansestäderna innehade, och hvilka Hakon först efter hans död bekräftade.

Förtroendet mellan de båda svågrarne tycktes hafva nått sin kulmination, då Magnus på Bohus d. 7 Aug. 1354 med Albrekt afslöt ett slags familjefördrag. Han förklarade sig deruti, efter mogen öfvervägande med sina egna och hertigens rådgifvare, hafva för sig och sina arfvingar med hertigen och hans arfvingar öfverenskommit om följande: Hertig Albrekt och hans afkomlingar upptogos till hans och hans arfvingars vasaller och för den trohet och tjenst hertigen sjelf visat och hans afkomlingar skulle visa konungens barn och efterträdare, lofvades dem en årlig inkomst af 200 mark silfver eller 1000 mark Skånska penningar, hvilka alltid vid Martini tid (d. 11 Nov., då Hanseaterna vanligen upphörde med sin sjöfart för året) skulle utbetalas i Helsingborg. Hertigen och hans arfvingar skulle deremot vara pligtiga till trogen tjenst och att vid alla tillfällen, så vidt de med bibehållande af sin heder kunde, iakttaga konungens och hans arfvingars ära och fördel, såsom en trogen tjenare var skyldig sin herre; hans sjöstäder och hamnar skulle ej blott för obehindrad utförsel af varor, utan ock för afhämtande af legotrupper hållas öppna för K. Magni ombud och tjenare, hvilka der framför andra borde njuta fred och säkerhet, så framt de icke blifvit derifrån förvisade, eller ock af någon anledning krig uppkomme mellan dessa städer och de nordiska rikena, i hvilket senare fall de dock borde erhålla lejd; hertigens undersåter skulle ega rätt att mot sold träda uti konungens och hans arfvingars tjenst. K. Magnus och hans efterträdare deremot

*) Ett stillestånd på två år, å K. Magni vägnar afslutet af Thiderik Verreggede, bekräftades d. 8 Dec. 1355; ett annat på blott ett år, som var uppgjordt af Marqvard von Stowen d. ä., ratificerades af K. Magnus på Baghahuus d. 29 Maj 1358, och förlängdes på ytterligare två år af Magnus och Hakon uti Helsingborg d. 6 April 1359. Lappenberg s. 453, Diplom. Norveg. II: 235, 245.

skulle med all en länsherres huldhet åtaga sig hertigarnes sak och ega full magt att förlika de tvister, hvari hertigarne kunde komma, likasom hertig Albrekt, dock tillsammans med och i spetsen för fyra af K. Magnus nämnda rådsherrar, skulle ega att bilägga de tvister, som konungen och hans arfvingar kunde erhålla med någon. Skulle något missförstånd komma att störa den oföränderliga vänskap, som borde för alltid ega rum emellan de båda husen, skulle tre rådsherrar af hvartdera utses och sammankomma, samt efter aflagd ed på evangelium, att ej efter personlig tillgifvenhet, utan efter billighet, afdöma saken, ega fullkomlig magt att bilägga tvisten, och för den händelse att dessa sex skiljedomare icke kunde komma öfverens, skulle de ega att enstämmigt tillkalla en skiljoman, hvars utslag af båda parterna skulle hållas giltigt, och borde freden under tiden hållas oförkränkt. Slutligen tillägges att så snart båda kontrahenternas söner hunnit laglig myndighetsålder och begynt att nyttja sigiller, skulle de låta utfärda lika lydande förbindelser och bekräfta dem med sina sigillers vidhängande *) (N:o 15).

Huru litet allvar Albrekt hade med denna förbindelse skulle snart visa sig. Det var året derefter 1355, som den yngre af K. Magni söner Hakon verkligen upphöjdes till konung i Norge, hvaremot den äldre Erik väl var utsedd till fadrens efterträdare i Sverige, men i öfrigt hvarken erhållit konungatitel, eller någon del i styrelsen, utan fortfarande måste stå tillbaka för Bengt Algotsson, hvilken år 1353 blifvit upphöjd till hertig öfver Österlanden (Finnland) och hela Halland **) men sedan äfven genom sitt personliga uppförande ådragit sig fiender ***).

*) Man ser af detta ställe tydligen oriktigheten af det vanliga antagandet, att K. Magni söner redan 1350 blifvit förklarade myndiga, hvilket hvarken står tillsammans med de båda prinsarnes ålder och de gamla lagarnes föreskrifter (ty Hakon kunde då ej vara öfver 11 år, och Erik högst 13 år, under det den vanliga myndighetsåldern så väl i Sverige som Norge den tiden var 15) ej heller finner något stöd i andra samtida handlingar.

**) Så kallas han uttryckligen i stilleståndstraktaten med Lübeck af d. 8 Dec. 1355. Dipl. Norv. III: 235.

***) Han hade nemligen förskjutit sin hustru, som var systerdotter till den mägtige Eringisle Sunesson och syster till Karl Ulfsson af Tofta samt des-

Dessa upphöjelser synas hafva väckt Eriks afund, och den underblåstes af stormännen, af missnöje så väl mot Bengt Algotsson som öfver K. Magni åtgärder att inskränka deras ofog att slå under sig skattegods, och måhända närmast af den nyss utfärdade återkallelsen af åtskilliga slags friheter *).

Sedan Erik om sommaren eller hösten år 1356 blifvit förmäld med den Brandenburgiska prinsessan Beatrix och dervid erhållit en hemgift af 8,000 mark silfver, begynte han en uppresning **), förmodligen i samråd ej blott med K. Waldemar, som var prinsessans morbroder och hvilken han kort förut besökt, utan ock med hertig Albrekt. Åtminstone var den senare, så snart upproret utbrutit, genast färdig att understödja detsamma, och han hade dessutom förmått grefve Adolf af Holstein, att dervid vara behjelplig. Båda biträdde sedan vid eröfringen af Warbergs slott, hvarifrån Bengt Algotsson blef fördrifven, likasom de troligen förut hjelpt till vid förstöringen af Falkenbergs slott. Till belöning för de tjenster som Albrekt gjort honom »att återställa kronans magt» och i förhoppning om hans ytterligare biträde, beqvämde sig Erik genast till uppoffringar, som illa stodo tillsammans med den förevändning han brukat för sin uppresning, hvilken icke öppet var riktad mot hans fader konungen, utan blott mot Bengt Algotsson och den förlust af slott och land, som kronan genom hans upphöjelse lidit. Erik gaf nemligen hertigen i lägret för Warberg d. 27 Dec. 1356 försäkran om 12 års besittning af Skanörs och Falsterboda slott samt Fullsoken, med all konungslig rätt, endast med undantag af en afgift, kallad »gruwelän» ***),

---

utom under ärkebiskopsstolens i Lund ledighet lagt beslag på dess gods. Eringisle Jarl och ärkebiskop Jakob nämnas också uttryckligen i förlikningsbrefvet af d. 28 April 1357.

*) Jemför Strinnholm, Sveriges hist. I: 585 och Lagerbring, III: 556.

**) K. Magnus säger i ett bref dat. d. 25 Okt. 1356 att bröllopet var nyss förut firadt. Lagerbring III: 424. (Originalet på Skokloster). Eriks proklamation är dat. Kalmar d. 18 Okt. s. å.

***) »Gruvelän» är troligen liktydigt med »gruwegield», som i ett föregående bref rörande samma orter omtalas (s. 120, XIV). Båda dessa ord äro i origina-

och med förbehåll, att hans Skånska mynt der under tiden skulle vara giltigt, samt att de som plägade besöka marknaderna skulle bibehålla sina vanliga fri- och rättigheter (N:o 17).

Dessutom erhöll hertig Albrekt på samma gång för sina båda söner, Henrik och Albrekt, ärftlig förläning å hertigdömet Södra Halland med de tvenne dithörande härader af Skåne, Berge (Bjäre) och Norra Åsbo. All konungslig rätt skulle åtfölja denna förläning, endast med förbehåll att om hertigarnes fogdar och embetsmän förtryckte någon der bosatt ädling, och denne icke af hertigarne kunde utverka rättelse, skulle han ega att vända sig till konungen och hans rådsherrar, samt att alla de, som genom rusttjenst förvärfvat frälserätt, skulle få bibehålla sina gods med deras vanliga friheter. Man ser redan häraf, att det var andra intressen än konungamagtens, som nu voro i fråga; ty konung Magnus hade äfven mot de mägtiga hansestäderna på deras strandplatser (vitter) i Skåne försvarat sin högsta domsrätt, och så vidt man vet icke bortgifvit några ärftliga län. K. Erik hade visserligen förbehållit sig rätt att få lemna andra provinser i vederlag och om han eller hans efterträdare jemte »rikets råd» framdeles funne nödigt att återförena detta hertigdöme med kronan, skulle de ega rätt att igenlösa det; men lösesumman var icke bestämd, utan skulle den bero på öfverenskommelse mellan båda parternas ombud (N:o 18).

Förläningsbrefvet är helt och hållet uppsatt i det för Sverige främmande feodal-systemets språk, och alla biskoparnes samt 22 verldsliga rådsherrars sigill åberopas såsom bekräftelse för detsamma; men det mötte så mycken svårighet att erhålla dokumentet fullständigt försedt med alla sina sigiller, att Erik ännu fem månader efteråt, d. 24 Maj, måste afgifva en särskild förbindelse att före d. 6 October aflemna det i Skanör, och dervid göra det tillägg, att om alla de rätta sigillerna ej kunde anskaffas

---

lerna genom skafning eller bläckets bortfrätning numera något otydliga, men utg. tror sig hafva läsit dem riktigt.

skulle han i stället låta uppsätta ett nytt exemplar och förse detsamma med sigiller, tillhörande lika förnäma och välborna män, som de hvilka saknades; sitt kungliga sigill skulle han åter låta sätta under det ursprungliga originalet, i ställe för det mindre s. k. sekretet (N:o 21.)

K. Magnus hade, under det belägringen af Warberg påstod, ankommit till Lödöse *), dit han äfven hade sammandragit några trupper, och var således ej långt ifrån motpartiets hufvudqvarter. Om hans ställning är i öfrigt ingenting bekant, utom det att södra Halland med Falkenbergs slott blifvit af hans fiender intaget, men kunde man sluta af den medgörlighet han visade, måste hans krafter för ögonblicket varit uttömda, hvilket för öfrigt är lätt förklarligt, då man besinnar kronans redan förut utblottade tillstånd och de nya svårigheter, hvari den påflige legaten Guilaberti bragt konungen genom sina stränga fordringsanspråk samt den bannlysning som han, då dessa ej kunde uppfyllas, afkunnat öfver honom. Magnus gaf nemligen genom en fullmagt, dat. Lödöse d. 14 Jan. 1357, gemensamt med sin son Erik, just hertig Albrekt och grefve Adolf af Holstein uppdrag att såsom skiljedomare i vänlighet bilägga alla stridigheter (N:o 19). Ett sammanträde egde sedan rum i Jönköping, och de båda skiljedomarne afkunnade der sitt utslag, hvilket, som man kunde vänta, blef föga förmånligt för K. Magnus. Erik var nu långt ifrån att nöja sig med Bengt Algotssons förvisning, utan förbehöll sig sjelf hela sydöstra delen af riket samt Finnland, så att blott de medlersta och vestra provinserna samt Norrland blefvo öfriga för K. Magnus. Skiljedomarne togo för sin räkning Öland och Borgholms slott, jemte allt hvad hertiginnan Ingeborg, Waldemars enka, der lemnat efter sig.

Vid samma möte i Jönköping har K. Magnus äfven för hertig Albrekt utfärdat en förbindelse å en skuld af 12,000 mark Svenska penningar, hvarför han gaf herti-

*) Islenzkir Annálar sive Annales Islandici. Hafn. 1847, vid år 1356. »Leiðángrsferð Magnusar konúngs till Elfar».

gen anvisning å bestämda poster af de tre nästföljande årens kronouppbörd af Dalarne med Kopparberget samt tre härader i Fjerdhundra, nemligen Simbohundare (Simtuna), Thorsåker (Torstuna) och Åshundare; dock med förbehåll att få afdrag å kapitalet för hvad inkomsterna för året kunde öfverskjuta 4,000 mark (N:o 20).

Äfven Eriks tillgångar voro redan uttömda och då hans hjelpare Albrekt icke lät nöja sig med de stora fördelar han redan fått sig tillförsäkrade, utan några af hans Meklenburgiska adelsmän fordrade särskild ersättning för hästar, som de uti Eriks tjenst hade förlorat, måste åtta af dennes förnämsta anhängare åtaga sig ansvaret för en summa af 510 mark silfver, och lofva att personligen inställa sig i Lund i s. k. »inlager» eller bysättning, så framt summan ej d. 6 Oct. vore till fullo betald (N:o 22).

Medan grefve Adolf och hertig Albrekt ännu voro sysselsatta i Sverige, hade i Danmark händelser inträffat, som hastigt drogo deras uppmärksamhet åt annat håll, och det synes tvifvelaktigt, huruvida de någonsin kommit, i besittning af de provinser, som de genom traktaten i Jönköping förbehållit sig; att de icke länge fingo behålla dem är åtminstone säkert. Ett farligt uppror hade nemligen utbrutit i Jutland om våren 1357, och Waldemars magt syntes hotad. De Holsteinska grefvarne voro ej sena att understödja de upproriska. Äfven hertig Albrekt och konung Erik slöto sig i början af år 1358 till Waldemars fiender, och hertigen kom på sommaren öfver till Skåne med en betydlig trupp, i afsigt att derifrån anfalla Seland. Men som Waldemar der under tiden bragt sina försvarsanstalter i god ordning, afstod hertigen från sin föresats, återvände till Meklenburg, och biträdde sedan i stället Holsteinarne vid eröfringen af Femern *). Erik synes icke hafva tagit någon verksam del i detta krig, och afsigten med förbundet mot Waldemar torde

*) Annales Danorum 1357—1363 (fortsättning af den krönika som finnes tryckt hos Langebek, Script. rer. Dan. VI, 519—531) i Michelsens o. Asmussens Archiv für Gesch. Schleswigs Holst. u. Lauenb. B. II: 219.

från hans sida blott hafva varit att förhindra denne från att understödja hans fader, för hvilken Waldemar nu begynt att hyckla ett särdeles deltagande. Under det att Waldemar om våren 1359 verksamt biträdde K. Magnus, stod Albrekt visserligen ännu på motpartiets sida, men var af andra angelägenheter förhindrad att deltaga i kriget; ty det var vid denna tid han förvärfvade sig grefskapet Schwerin.

Genom Eriks död, som inträffade i medlet af år 1359, inträdde åter K. Magnus i full utöfning af sina rättigheter. Som han alltså ej mer behöfde Waldemars bistånd, och dessutom haft anledningar nog till missnöje med hans förfarande och till fruktan för hans vidare planer, närmade han sig åter till hertig Albrekt. Ett förbund emellan Albrekt och Magnus, rigtadt mot Waldemar, afslöts i Falsterbo d. 17 Aug. 1359, hvari Magnus lofvade att både till lands och sjös emot Waldemar använda all sin magt, att utan hertigens deltagande icke inlåta sig i någon förlikning och icke förebrå hertigen de olyckor, som kunde drabba honom sjelf. Om Waldemar eller hans bundsförvandter anfölle hertigens besittningar, skulle Magnus, så framt ej motvind hindrade, inom en månad efter derom erhållen anmaning, med all sin magt komma till undsättning. Eröfringar och fångar skulle delas efter förhållandet af den krigsstyrka, som hvardera hade utrustat (N:o 23). Hertigen har förmodligen, såsom vanligt, utfärdat en försäkran af motsvarande innehåll.

Om den del Magnus sedan tagit i kriget är ingenting med visshet bekant; sannolikt har den egentligen bestått deri att han försäkrat sig om de delar af Skåne och Bleking som Waldemar nyss eröfrat. Han var i öfrigt upptagen af det inre lugnets återställande. I början af det följande året, 1360, begärde hertig Albrekt lejdebref af Magnus, för att kunna göra honom ett besök; det utfärdades i Stockholm d. 8 April och är beegladt af K. Hakon, som vid denna tid mycket uppehöll sig hos sin fader, och fyra riddare (N:o 24). Att resan var föran-

ledd af förbundet mot Waldemar, kan tagas för gifvet, och man ser i det följande, att Albrekt gjorde anspråk på ersättning för de förluster han under kriget lidit.

Waldemar hade redan tidigt på våren haft fredsunderhandlingar å bane, och fråga hade uppstått att öfverlemna tvisten åt skiljedomare *). Den synes egentligen hafva gällt Waldemars fordran på uppfyllandet af de vilkor, som han föregående året betingat sig för det bistånd han då lemnade mot Magni fiender; särdeles ville han komma i besittning af Helsingborg, som Magnus på vissa vilkor hade lofvat honom, men, sedan Waldemar tillfångatagit tvenne af hans tjenare, vägrat att öfverlåta.

I början af sommaren 1360 kom K. Magnus för tvistens uppgörande ned till Skåne och afslöt i Helsingborg d. 28 Juni ett förbund med grefve Adolf af Holstein. Waldemar hade under tiden ej blott förlikt sig med Holsteinarne, utan ock lugnat sina missnöjda undersåter med en utförlig »handfestning» eller konungaförsäkran. Hertig Albrekt kom i Juli månad öfver till Danmark **), nu försonad med Waldemar, och uppträdde såsom medlare eller snarare såsom sin svågers ombud. Äfven Hanseatiska sändebud hade infunnit sig, för att erhålla bekräftelse å sina friheter, och den dem åtföljande notarien från Rostock har upptecknat det enda vi om underhandlingarne känna. Den 14 Juli meddelade K. Waldemar dessa sändebud, hvilka då voro kallade honom till mötes i Helsingör, en trygghets-försäkran (lejdebref?) af K. Magnus jemte några af hans rådgifvare, och tillsporde derefter den vid tillfället närvarande hertig Albrekt, om

*) Ett förslag till en traktat derom från Waldemars sida, upprättadt i Ribe d. 8 Febr. (1360) är tryckt i Suhms. Hist. af Danm. XIII: 835.

**) K. Waldemars lejdebref för hertigen, dat. Ellenbogen (Malmö) d. 4 Juli 1360. Rostocks Wöchentl. Nachr. 1754, s. 53.

Uppgiften att Waldemar d. 9 eller 10 Juli begynt att belägra Helsingborg (Script rer. Dan. I: 310; VI: 636) måste vara ett misstag, emedan vi af den ofvan åberopade legationsberättelsen veta, att Waldemar den förstnämnda dagen hade de Hanseatiska sändebuden hos sig på middag i Köpenhamn, och den följande emottogo de ett bud från honom med ursäkt för det han ej infunne sig, emedan han skulle på jagt.

han ville gå i borgen för denna försäkran, hvartill hertigen nekade, emedan han icke derom erhållit uppdrag, men K. Magnus, som således uppehöll sig i grannskapet, hade då genast skickat den åskade borgen. Vid ett nytt sammanträde, som hölls följande dag, frågade Waldemar ombuden, om de ville deltaga i hans förhandlingar och råda honom i hans sak med konungen af Sverige, hvartill dessa i början vägrade, emedan de hade fred med den sistnämnde och derföre icke kunde deltaga, om något fiendtligt emot honom dervid förekomme; men Waldemar sökte då lugna dem med den försäkran, att det ej vore fråga om krig och fiendtligheter, utan endast om att tillvägabringa fred. Vid ett tredje sammanträde (d. 16 Juli) berättade Waldemar, att han genom sina ombud anklagat K. Magnus för åtskilliga oförrätter, hvilka denne i början hade förnekat, men sedan hertig Albrekt och åtskilliga andra, som kände rättmätigheten af de gjorda förebråelserna, öfvertygat honom derom, hade han kommit öfver från sitt slott (Helsingborg) till klostret (uti Helsingör) och erkännt riktigheten af hvad Waldemar påstått.

Båda konungarne hade derefter öfverlåtit tvistens slutliga afgörande åt åtta skiljedomare, bland hvilka de af K. Magnus utsedda voro: hertigen af Meklenburg, riddarne Nils Abrahamsson och Anders Niklisson samt väpnaren Jon Kristineson.

Härmed upphör den Rostockska legations-sekreterarens berättelse, hvaraf man i öfrigt ser, huru angelägen Waldemar var att vinna Hansestäderna *). Om skiljedomarnes åtgöranden känna vi intet; men K. Magnus synes hafva trott att tvisten i godo skulle biläggas, emedan han kort efteråt lemnade Skåne och begaf sig till öfra Sverige **). Hertig Albrekt fann nu tiden vara inne att afkasta

*) Lappenberg, s. 476—479.

**) Han har utfärdat ett bref i Skenninge »feria secunda post septem fratrum», hvilket måste betyda måndagen efter sjusofvaredagen eller d. 3 Aug.; ty d. 10 Juli, hvilken i den allmänna kalendern var »dies septem fratrum», hette i norden vanligen Kanutus rex, och dessutom var konungen d. 13 Juli, som vi sett, i Helsingborg. Ett annat K. Magni bref är dat. Konungnäs d. 7 Aug. 1360. Orig. i Riks-Arkivet.

masken, och sedan Waldemar gått med en betydlig här öfver till Skåne samt slagit läger framför Helsingborg afslöts der d. 10 Aug. 1360 *), ett förbund emellan Waldemar och Albrekt samt en mängd andra Tyska furstar, hvaruti en hufvudpunkt var att K. Waldemar och hans son skulle hjelpa Albrekt och hans söner till att få ersättning af Svenska kronan för de förluster, som han lidit i det Skånska kriget **). Tre dagar derefter utfärdade Eringisle Sunesson och trenne andra K. Magni och Hakons höfvidsmän, som lågo vid Rögnabro ***), ett lejdebref för hertig Albrekt, så att han skulle kunna tryggt besöka dem och före solnedgången å tredje dagen återvända till Helsingborg (N:o 25). Den korta tid som detta säkerhetsbref skulle gälla antyder att hertigen redan betraktades, om icke såsom uppenbar fiende, åtminstone som en osäker vän. Han stadnade också sedan länge qvar i K. Waldemars läger och synes hafva haft någon väsendtlig förtjenst af Helsingborgs eröfring; ty han lät d. 3 Sept. 1362 tvenne biskopar utfärda en vidimerad afskrift af

*) Troligen var det denna dag och ej d. 10 Juli, som belägringen började.

**) Hertig Eriks af Sachsen genom Waldemars bemedling afslutade förlikningstraktat med hertig Albrekt är dat. »vor dem Huse to Helsingborg» d. 10 Aug. 1360, och tryckt af Scheidt», Vom deutschen Adel», Hannover 1754 s. 410—416. Waldemars traktat, afslutad å samma dag och ställe med hertigarne af Meklenburg, Slesvig och Pommern, den förenämnde hertig Erik, grefvarne af Holsten, Kurfurstarne af Sachsen och Brandenburg samt städerna Wismar och Rostock omtalas utförligt af Rudloff, Pragm. Gesch. v. Meklenburg.

***) Att Rögnabro var en bro öfver Rönneån, på den stora vägen från Halland, och således i granskapet af nuvarande staden Engelholm, kan slutas deraf, att så väl K. Magnus Ladulås år 1276 eller 1277, som Engelbrekt år 1435, efter att hafva genomtågat nyssnämnde provins, der sammandrabbade med den Danska hären, och den var också nu efter all anledning en lägerplats, ehuru det icke står uti lejdebrefvet. I sammanhang härmed kan tilläggas, med afseende på uppgifterna om dråpet å Bengt Algotsson, hvilket skedde just detta år på ett ställe kalladt Rönaholm eller Ryghnaholm (Scr. rer Dan. VI: 533) att en holme i Rönneån, nedanför staden, med lemningar af ett slott, än i dag kallas Rönneholm (Jfr Brunius, Skånes Konsthistoria s. 368). Den hos Messenius i Scondia illustr. T. XII, p. 195 förekommande uppgift, att Eringisle Sunesson, Jarl, och Karl Ulfsson varit hans banemän vinner något stöd deraf att båda verkligen under sommaren 1360 varit i grannskapet; ty äfven den sistnämnde har bevittnat K. Magni förenämnda traktat med grefvarne af Holstein, dat. Helsingborg d. 28 Juni 1360. Urkunden-Saml. d. Schleswig-Holstein Lauenb. Gesellsch. II:

K. Waldemars förut omtalade försäkran af d. 3 Nov. 1350, att betala honom 10,000 mark silfver, om han kunde lemna Helsingborgs slott i Waldemars händer, och emedan denna förbindelse var utan ringaste praktisk vigt, derest icke vilkoret var uppfyldt, kan man svårligen finna någon annan anledning till en sådan åtgärd, än den att hertigen ansett sig kunna fordra den betingade lönen.

Rörande förloppet vid Skånes förlust känna vi i öfrigt blott, att Konung Magnus, som då Waldemar började belägringen af Helsingborg befann sig i öfra Sverige, skall sedan hafva kommit dit *) och emedan han var för svag till att motstå den betydliga här som Waldemar samlat hafva sjelf, ehuru med många vilkor, låtit uppgifva fästningen. De Skånska slotten blefvo sedan intagna, och adeln svor Waldemar trohetsed; endast om Lindholms slott uppgifves det, att Waldemar dels med hot och dels med penningar fått det i sitt våld **). Om tiden för dessa händelser är ingenting närmare bekant, än att Waldemar redan vid jultiden utfärdade privilegier för Malmö och Halmstad, men först i Febr. 1361 för Wä och Åhus. K. Magnus hade redan långt förut åter begifvit sig till medlersta Sverige.

Sådana äro de, ty värr, ännu allt för ofullständiga underrättelserna om Skånes återförening med Danmark,

---

*) Hvar K. Magnus under hösten uppehållit sig är i öfrigt obekant, men ett i Varberg d. 25 Sept. 1360 utfärdadt bref, hvarigenom han till Peter Duve pantsätter Viniæ (Väne) härad, med Nyagardhæ (Nygård), för 600 mark silfver; (Orig. i Danska Arkivet) synes bestyrka, att han vid underrättelse om anfallet på Helsingborg, begifvit sig till Skåne.

**) Jfr den förut anförda krönikan i Michelsens o. Asmussens Archiv II: 224. Af de få samtida anteckningar, som i öfrigt finnas om denna tiden, är det ingen som omtalar någon formlig afträdelse af landet, och hvad i senare krönikor berättas om åtkomst-handlingarnes öfverlemnande är så mycket mindre sannolikt, som det finnes en annan uppgift, att de mot slutet af Drottning Margaretas tid jemte handlingar rörande den af henne anbefalda reduktion (räfst) bortfördes till Danmark, (En handskrifven krönika från medlet af 16:de seklet, som innehåller flera nya underättelser, i Uppsala Bibliothek) och denna uppgift bekräftas deraf, att Svenska Rådet år 1434 klagade, att rikets bref och privilegier fördes utrikes, samt att en mängd af de omtalta reduktions-handlingarne än i dag finnas i Danska Arkivet. Att norra Halland, med Warbergs slott, ända till 1366 ej var förloradt, skall nedanföre visas.

och ehuru det icke synes sakna grund, hvad en gammal krönikeskrifvare yttrar, att K. Magnus låtit sig bedragas vid förlusten af Skåne, drabbar skulden för denna olycka ännu mer det aristokratiska parti, genom hvars stämplingar landet blifvit skådeplats för ett flerårigt, inbördes krig, förhärjadt och utplundradt. Innebyggarne, som förut erkänt för en lycka att hafva kommit under den Svenska konungens styrelse *), underkastade sig numera utan svårighet Waldemars, sedan han lyckats åter upprätta det Danska riket från sitt förfall, och högtidligen lofvat att hålla landets gamla lagar och rättigheter i helgd. K. Magnus skulle, äfven om han i tid förutsett det anfall, som Waldemar rigtade mot Sverige, svårligen haft krafter att ensam afböja det; ty hans skattkammare var alltid fattig och de inflytande medlen togos för tillfället i anspråk af den påfliga stolen, som d. 18 Maj detta år endast under det vilkor suspenderat bannlysningen, att dess fordran inom ett år skulle vara betald. Att underhålla någon större värfvad trupp, var derföre omöjligt, och på den inhemska krigsmagten var föga att räkna. Frälsemännen, vanligen tröga att utgöra sin rusttjenst, voro Konungen personligen obenägna, och kunde dessutom icke åläggas att följa honom längre än till landamäret, d. v. s. till Skånska gränsen; ty Halland behandlas väl uti Landslagen (K. B. c. 11) såsom inkorporeradt med Sverige, men Skåne betraktades såsom ett eget rike. Den gamla, på indelningen i hundaren eller härad och skeppslag grundade sjömagten var, efter de framsteg skeppsbyggeriet och krigskonsten gjort uti Hansestäderna, otillräcklig, och hela inrättningen hade dessutom efter rusttjenstens införande blifvit rubbad, emedan frälset ville undandraga sig att deltaga uti utredningen.

Af främmande magter, hvilkas bistånd kunde påräknas, voro de Wendiska städerna redan vunna af Waldemar, genom förespegling af större friheter i Skåne. Det återstod endast att söka hjelp hos Tyska Riddar-orden

*) Jfr Svenskt Diplom. IV: 726. V: 4 o. ff.

och de Lifländska städerna *), med hvilka Sverige förut stod i vänskapligt förhållande och hvilka K. Magnus under vintern 1360—1361 besökte, sannolikt i afsigt att förmå dem till deltagande i kriget mot konungen af Danmark, som nu äfven hotade den ännu betydande hansestaden Wisby med ett anfall. Men hans bemödanden voro här lika fåfänga, som hans varningsbref till rådet i Wisby, hvilket förmodligen icke väntade, att Waldemar skulle våga en brytning med det mägtiga Hanseförbundet. Först sedan underrättelsen spridt sig, att Wisby var af Waldemar intaget och plundradt, lyckades det att tillvägabringa ett förbund med Grefvarne af Holstein och de Wendiska städerna, hvilket afslöts i Greifswald d. 8 och 9 Sept. 1361, och hvari K. Magnus förband sig att ej pantsätta Skåne **), utan att hafva inhemtat städernas råd, samt att utrusta 2,000 man och ett motsvarande antal af fartyg ***). Äfven Gotländingarne repade nu mod och fördrefvo Waldemars fogdar. Wisbyboarne lemnade åter såsom vanligt sitt biträde till Hanseförbundets rustningar, och det ser ut som hade äfven Stockholm vid mötet i Söderköping om hösten 1361 †), hvarest förbundsvilkoren med Hanseaterna närmare bestämdes och Öland med Borgholm lemnades dem i pant, åtagit sig den i Hansestäderna vid dylika tillfällen vanliga »pundtullen» ††).

Emellertid hade de aristokratiska stämplingarne fortgått; ty Magnus hade ännu vid förlikningen om hösten 1359 sökt ett stöd i de ofrälse ståndens inkallande till

*) I det förbund, som d. 6 Juli 1375 afslöts mellan Orden och Sverige förnyades den vänskap, som under K. Magni tid egt rum. Bunge, Est-, Lif- u. Kurl. Urkundenbuch, III: 292.

**) En sådan bestämmelse skulle ej hafva kunnat inflyta, om landet redan varit afträdt.

***) Lappenberg, s. 493 o. f.

†) Att traktaten med Hansestäderna af d. 28 Sept. 1361 afslöts i Söderköping, synes af de senare förhandlingarne 1370 och 1372.

††) Borgm. i Wisby omtalu i bref dat. d. 15 Dec. (1362), uppläst vid Hansemötet i Rostock d. 5 Febr. 1363, att denna tull, som vid mötet i Söderköping blifvit pålagd, och af dem uppburen, var sänd till Borgholm, men tullen från Stockholm hade ej kommit dem tillhanda. Öfver ett år hade de nu stått på städernas sida, och de ville med sina herrars (Magni och Hakons) råd taga sig till vara. Lappenberg, 513.

riksdag, och i den försäkran han derefter utfärdade tydligen låtit förstå, att han ingenting ville uppoffra af kronans rätt. Hans son Hakons förlofning med K. Waldemars dotter Margareta, hvilken om våren 1359 högtidligen försiggått, till befästandet af det då ingångna förbundet, kunde efter hvad som sedan förefallit synas opolitisk och blef nu det förnämsta agitations-medlet i hans motståndares hand. Det Svenska Rådet yrkade, att Hakon i stället skulle förlofva sig med Elisabet af Holstein, en syster till grefve Henrik. En beskickning, hvaribland flera af aristokratiens förnämsta medlemmar *) hvilka förut deltagit i Eriks uppror, afgick för detta ändamål till Holstein, och dessa afslöto i Ploen d. 29 Aug. 1361 ett giftermålskontrakt, med sådana vilkor, att man måste anse dem hafva ej blott öfverskridit sin fullmagt, utan rent af handlat förrädiskt. Om K. Hakon — heter det i sjelfva fördraget — ej toge Elisabet till gemål, skulle alla konungarnes undersåter i Sverige och Norge hjelpa grefve Henrik till skade-ersättning och »vända sig till honom med slott och land, till dess all hans skada och kostnad blefve betäckt». Den inre meningen af dessa uttryck kan svårligen vara någon annan än en häntydning på det löfte, som enligt en äldre Tysk häfdatecknare sändebuden gifvit, att om förlofningen brötes, uppsäga Magnus tro och lydnad och i stället taga grefve Henrik till konung **).

Vid den nyssnämnda traktaten i Greifswald insatte de ditsända ombuden en klausul om pantsättning af Bohus och Marstrand, som sedan befanns vara ditkommen i strid med deras instruktioner ***), och de höllo förbundsdokumentet så hemligt, att K. Hakon, som det närmast rörde, aldrig fick se det. Sådana tilltag kunde, då de

*) Eringisle Sunesson, Karl Ulfsson och Bengt Filipson.
**) Herman Corner i Eccardi Script. II: 1105. Måhända voro några af ombuden härom okunniga, ty en af dem Trotte Petersson höll 1364 med Hakon.
***) Lappenberg, s. 493 o. ff. 688. Suhm XIII: 663, 772.

blefvo bekanta, ej annat än gifva anledning till missnöje och tvister, och spänningen gick i November 1361 ända derhän, att K. Magnus blef i sin sons namn förklarad för fånge och Hakon i Februari följande år 1362 hyllad till Sveriges konung. Men Hakon var icke så lätt att leda, som hans äldre broder; han ej blott lösgaf sin fader ur fängelset, utan återstälde honom äfven i sin värdighet, så att regeringen sedan fördes i bådas namn, och åtskilliga af de upproriske herrarne blefvo drifna i landsflykt *).

Under sådana förhållanden gingo krigsrustningarne trögt, och Hanseaterna hvilka om sommaren 1362 plundrat Köpenhamn, men i öfrigt icke hade haft den framgång, som de väntat, tillskrefvo olyckan de nordiska konungarne, emedan de icke af dem blifvit tillbörligt understödda, hvaremot Magnus klagade att Hanseaterna hade förbjudit utförsel af lifsmedel, som han hos dem låtit inköpa. Waldemars son Kristoffer lyckades intränga i Småland och eröfrade Finnheden. Hanseaterna slöto redan d. 10 Nov. ett kort stillestånd, hvaruti äfven Magnus och Hakon voro inbegripna.

Midt under stilleståndet bragte en tillfällighet Waldemar ett medel i händerna att hindra fullbordandet af Hakons giftermål med Elisabet, och förmå honom att i stället förnya förbindelsen med Margareta. Elisa-

**) Någon samtida uppgift om denna landsförvisning finnes icke, och Rimkrönikans berättelse är tydligen utstyrd med diktade tillsatser. Mera afseende förtjena Wisby-munkarnes Annaler (nedskrifna före 1412), hvarest det tillägges, att de fördrifna öfver vintern uppehållit sig på Gottland, och i hufvudsaken torde berättelsen vara grundad; men i afseende på de fördrifnas namn förekommer äfven i den senare åtskilligt tvifvelaktigt. Nils Thuresson, som skulle hafva varit en af de landsförvista, har d. 29 Juli 1363 utgifvit en skuldsedel, dat. Viborg, och af hans d. 9 Sept. s. å. i Kalmar utfärdade förbindelse tyckes som han ännu innehade Viborgs slott, på grund af ett *båda* konungarnes bref, hvilket således icke långt förut var utfärdadt. Bengt Filipsson, som äfven nämnes bland de fördrifna, har d. 1 Febr. 1363 utfärdat ett gåfvobref i Strängnäs. Karl Ulfson af Tofta har d. 28 Sept. 1363, rörande gården »Risenö», utfärdat ett bref, hvari han kallar sig lagman i Uppland, och det var den tiden ej vanligt att bibehålla sådana titlar, sedan man nedlagt eller mistat embetet. Originalbref i Riks-Arkivet.

beth hade först sent på hösten utseglat från Lübeck och blifvit väderdrifven till Skånska kusten, hvarefter hon af den Danska ärkebiskopen och af K. Waldemar med skenbar artighet qvarhölls. Magnus och Hakon inbjödos sedan af Waldemar till Köpenhamn, och förmälningen med Margareta firades d. 9 April 1363, oaktadt prinsessan ännu blott var 11 år gammal.

De närmare motiverna till detta steg äro visserligen icke fullt bekanta; det synes likväl ganska naturligt, att Hakon icke gerna velat låta den Svenska aristokratien påtvinga sig en brud, och då endera förlofningen måste brytas, han föredragit den frivilligt ingångna framför den af omständigheterna påtvingade. Ett annat skäl kunde också hafva varit, att giftermålet med Margareta, sedan Waldemars enda son blifvit drabbad af en obotlig sjukdom *), lofvade utsigter om icke på Danska thronen, åtminstone på en del af riket.

Men de missnöjda stormännen fingo härigenom blott så mycket bättre anledning att göra konung Magnus förhatlig. Han hade, utspridde man, på förhand med K. Waldemar aftalat om allt hvad under de fyra sista åren timat. Eriks död, Skånes förlust, Wisbys plundring, Ölands härjning, den Holsteinska prinsessans tillfångatagande skulle, enligt de rykten som utspriddes och sedan äfven vunnit plats i historien, varit ej blott hans skuld, utan rent af hans eget verk, och enligt det fördrag som år 1361 var afslutadt med grefven af Holstein, borde alltså nu hela riket vända sig till denne. Några af de missnöjde **) gjorde också verkligen grefve Henrik ett anbud att emottaga Svenska kronan, men antingen han funnit anbudet förenadt med vilkor, som ej öfverensstämde

---

*) Han dog sedan den 18 Juni, som det säges i vansinne, till följd af ett sår från ett eldvapen, som han föregående året erhållit vid Helsingborg.

**) Biskoparne Nils i Linköping och Thomas i Vexjö, Karl Ulfsson af Tofta, Niklis Thuresson (Bjelke) och Erik Karlsson, enligt Corner och Krantzii Svecia, L. 5, cap. 30, hvarest namnen dock äro något vanstälda.

med hans lynne *) eller utgången af ett försök att sätta sig i besittning af densamma syntes honom alltför tvifvelaktig; afböjde han förslaget. De missnöjde vände sig då i stället till hertig Albrekt, hvilken allt sedan 1360 icke tagit någon öppen del i Sveriges angelägenheter, ehuru han alltjemt stod i godt förhållande till Waldemar **), men sannolikt under tiden i hemlighet underhållit förbindelser med de missnöjda i Sverige. Genom det inflytande han egde hos Hansestäderna och särdeles Lübeck, samt det vänskapligare förhållande, hvari han stod till Waldemar, hade han bättre utsigter att genomdrifva sina anspråk. Men den äldste af hans söner Henrik var genom sitt giftermål med Waldemars äldsta dotter också en pretendent till Danska thronen, och derföre måhända hvarken för Lübeckarne eller Svenskarne rätt lämplig till thron-kandidat. Ty de förre betraktade alltid en förening af de nordiska rikena såsom vådlig för sina intressen, och då de missnöjde Svenska herrarne togo det giftermål, som Hakon ingått med Waldemars dotter, till förevändning för hans uteslutande från thronen, kunde en annan af Waldemars svärsöner icke med något sken af rättvisa upphöjas på densamma. Det var sannolikt af dessa grunder, som man bestämde sig för den andre i ordningen bland hertig Albrekts söner, hvilken ännu var helt ung och måhända redan äfven genom sin karakter lofvade att blifva ett medgörligare redskap ***). Första framställningen af de utskickade till hertig Albrekt skall hafva skett i Wismar om våren 1363 †), men saken bedrefs ännu alltjemt med mycken hemlighet, så att äfven i de eljest

*) Han bar tillnamnet: den jernhårde (ferreus).

**) Hvitfeldts uppgift, att hertigen deltagit å Hanseaternas sida i kriget, bestyrkes icke af de uti Lappenbergs Urkundenbuch utgifna handlingar, och hvad angår tidpunkten för Helsingborgs belägring motsäges den alldeles af det här under N:o 32 införda dokument. Att Albrekt stått i godt förhållande till Waldemar är redan förut anmärkt af Suhm.

***) Henrik visade i det följande en sådan stränghet i sina åtgärder mot stråtröfvare o. d. att han fick tillnamnet: der Henker (Suspensor).

†) Chronol. Svec. ex cod. Minor. Visbyens. Script. Rer. Suec. I: 44.

temligen utförliga protokollerna öfver de Wendiska städernas förhandlingar ingen bestämd och tydlig uppgift derom förekommer. Det ser åtminstone ut, som hade man fruktat, att de nordiska konungarne skulle på förhand få kunskap om det tillämnade anfallet, och det endast varit Lübeck, själen i Hanse-politiken, som verkligen intresserade sig för planen. Väl finner man, att ett förbund d. 24 Juni 1363 aftalades på Hansedagen i Lübeck mellan hertig Albrekt samt grefvarne Henrik och Adolf af Holstein å ena sidan och Hanseaterna å den andra; men ändamålet antydes blott såsom »ett krig, hvilket man hade i sinnet». De förstnämnde åtogo sig dervid att utrusta 1200 riddare och väpnare samt 600 gemena; städerna åter att lemna 1200 mark rent silfver, ställa så många, stora och små fartyg, som för ändamålet behöfdes, till de förras tjenst, att bestå sold åt besättningen samt dessutom att anskaffa nödiga krigsmachiner; förbundet skulle räcka ett år, och taga sin början den nästföljande trettondedag jul. Dock ville Hanseaterna förbehålla sig att dessförinnan förlika sig med fienden; i sådant fall skulle hertig Albrekt och grefvarne af Holstein få 600 mark i ersättning för sina omkostnader; men som man i denna punkt ej kunde komma öfverens, uppsköts den slutliga uppgörelsen till en ny sammankomst, som skulle hållas en månad derefter. I förhandlingarne vid det nya mötet förekommer likväl ej ett ord om saken mer än det, att frågan om sändebuds afsändande till Sverige skulle uppskjutas till nästa sammankomst. Att saken bedrefs uti största hemlighet, bekräftas också af de försigtiga uttryck, hvari en af sjelfva anstiftarne, Niklis Thuresson (Bjelke) i ett dokument af d. 9 Sept. 1363 omtalar de vilkor, på hvilka han förbundit sig med hertigarne af Meklenburg. Så snart dessa »kommit till sin efterlängtade ställning i Sverige», heter det, skulle de bekräfta alla de bref och privilegier, som han erhållit af de nuvarande konungarne Magnus och Hakon, samt hålla honom skadeslös för alla omkostnader, förluster och be-

svår, som kunde blifva en följd af den befattning han nu åtagit sig *) (N:o 26).

Hertig Albrekt skred till utförandet tidigare än från början synes varit ämnadt. Redan d. 18 Nov. samma år afseglade han från Rostocks hamn, Warnemünde, och var dervid, såsom K. Hakon sedan förebrådde Hanseaterna, af dem understödd med penningar och andra förnödenheter **). Han vände sig först till Kalmar, hvilket sedan år 1361 innehades såsom förpantning af grefve Henrik af Holstein, och ankom d. 29 till Stockholm, der hans son Albrekt d. y. redan följande dag blef hyllad såsom »stadens rätta herre» af dess borgerskap, som till största delen bestod af Tyskar (N:o 27). Vid samma tid som den s. k. Distingsmarknad hölls i Uppsala emottog Albrekt sedan d. 18 Febr. 1364 den vanliga hyllningen på den närbelägna Mora äng, hvarvid det utan tvifvel kom väl till pass, att en af hans anhängare Karl Ulfsson till Tofta sedan ett par år var lagman i Uppland.

Alla omständigheter vid denna omhvälfning visa, att den i det hela var en förrädisk öfverrumpling, utan krigsförklaring från de Tyska magternas, utan uppsägelse af tro och lydnad från de Svenska herrarnes sida. Utan att fästa oss vid orättmätigheten af Magni och Hakons afsättning, var Albrekts val till konung i alla hänseenden olagligt, först och främst derigenom, att blott en del af de valberättigade kunna antagas hafva deruti deltagit, och vidare emedan en utländning icke var valbar. Det var också långt ifrån att Albrekt genom detta s. k. konungaval blef verklig herre öfver riket; ty hans välde synes under hela det första året hafva inskränkt sig till landskapen omkring Mälaren ***) samt Östergötland, och grann-

*) Han syftar dermed utan tvifvel på drots-embetet, hvilket han under det följande året verkligen innehade. Jfr Lagerbring, Svea R. Hist. III: 509.

**) Jfr underhandl. mellan K. Hakon och Hanseaterna på Bohus d. 24 Juni 1370. Lappenberg, s. 695.

***) Att hans välde inom Södermanland ej var obestridt, synes af ett af riddaren Trotte Petersson d. 3 Aug. 1364 i Trosa utfärdadt dombref, hvari han å K. Hakons vägnar stadfästar ett jordskifte (byte) i Grefsta.

staterna dröjde länge att erkänna honom som konung i Sverige. Hanseaterna understödde väl Albrekt i hemlighet, men togo ingen öppen del i striden, och då Danska riksrådet i K. Waldemars frånvaro d. 21 Juni 1364 med dem afslöt ett nytt stillestånd, inbegrepos Magnus och Hakon deri, såsom konungar i Sverige och Norge, men Albrekt blott, såsom hertigens af Meklenburg son *).

Albrekts egentliga styrka utgjordes af de Tyska furstar och riddare med deras tjenare och andra krigare, hvilka dels åtföljt honom hit, dels senare kommit öfver, hvarjemte han hade mycken fördel deraf, att Hanseaterna förbjödo tillförseln till de delar af riket som innehades af hans motståndare **). Tyskarnes öfvervigt i de Svenska städerna kom honom likaledes till godo. Han betedde sig också genast såsom landets rättmätiga herre, så att de frälsemän, som icke hörsammade hans påbud att sluta sig till hans trupper, blefvo beröfvade sina gods och hotades med döden ***).

Kriget fördes år 1364 i södra delen af riket, såsom man kan sluta deraf att konungarne der uppehållit sig; ty om sjelfva krigsrörelserna är eljest ingenting bekant. Ett kort stillestånd afslöts d. 24 April mellan K. Magnus å ena sidan samt K. Albrekt, hans far och grefve Henrik af Holstein på den andra (N:o 28). Längre fram på sommaren mötte K. Magnus hertig Albrekt och hans son, jemte flera Tyska furstar i Jönköping (N:o 29), der ett nytt stillestånd aftalades †).

Senare på året gick K. Albrekt öfver till Finnland och belägrade Åbo slott ††), hvarest Narve Ingevaldsson

---

*) Lappenberg, ss. 557—562.

**) Lappenberg, s. 695.

***) Laurens Lydarsson säger sig i ett bref af d. 18 Maj 1364 till Riksdrotsen Niklis Thuresson öfverlåtit 4 markland jord i Skromastom i Harakers socken (i Westmauland) »for den skuld at jak försatt konung Albrichts budh, som mik lopp bådhe uppa liff och godz såsom var om vthreso». Lars Sparres Copiebok J. 6 i Riks-Arkivet f. 191.

†) Herm. Corner i Eccardi Script. II: 1107.

††) Albrekt har under belägringen utgifvit en mängd bref (som finnas införda i Åbo Domkyrkas Copiebok), från d. 6 Oct. 1364 till d. 26 Juni 1365.

för Magni räkning förde befälet och hade sökt inleda en förbindelse med de Lifländska städerna mot Niklis Thuresson, som åtagit sig att betvinga denna del af riket *). Men under tiden kommo Magnus och Hakon med en betydande här in i det medlersta Sverige och hade redan hunnit till grannskapet af Enköping, då en för dem olycklig drabbning d. 3 Mars 1365 tvang Hakon att återvända, sedan hans far K. Magnus blifvit fången.

Den ifrågavarande eröfringen af Finnland drog länge ut på tiden, ty Narve Ingevaldsson försvarade sig tappert och ännu d. 26 Juni 1365 har K. Albrekt utfärdat ett dombref vid Åbo slott **), hvaraf synes att det då icke var intaget †). Belägringen hade kostat Niklis Thuresson lifvet.

Äfven i rikets norra provinser mötte Tyskarne allvarsamt motstånd. En slagtning omtalas i Dalarne, hvarom man icke känner mer än att den Meklenburgska riddaren Raven von Barnekows ombudsman på Nyköpings slott deruti förlorade några hästar. Likaså nämnes ett tåg till Helsingland, hvarvid Barnekows folk hade mistat åtta hästar, och ehuru antalet i sig sjelf är obetydligt, kan förlusten vid jemförelse med det ringa antalet af väpnare, som Barnekow till denna provins hade utsändt, icke gerna antagas hafva berott blott på vanliga olyckshändelser (Jfr ss. 101, 105, 106) ††).

---

*) Bunge, Est-, Lif- und Kurländisches Urkundenbuch II: 722.

**) Emedan K. Albrekt d. 27 Febr. 1365 utfärdat ett bref utanför Åbo, synes det troligt att han icke var närvarande i slaget. Karl Ulfsson har såsom konungens marsk förmodligen fört befälet. Att han åtminstone var tillstädes, bevisas af ett dokument i Dipl. Norveg. III: 272.

***) Arwidsson, Handl. till upplysning af Finlands häfder II: 3.

†) I Lappenbergs Urkundenbuch finnes s. 611 ett K. Albrekts kreditiv för Köpike Rokstede, såsom hans ombud till Lübeck, Wismar, Rostock och andra sjöstäder, dat. »in castris apud Abo vigilia Johannis baptiste», hvilket saknar årtal, och blifvit hänfördt till år 1367, men utan tvifvel är af år 1365, ty vid midsommartiden 1367 var Albrekt icke i Finnland.

††) Tillsammans förlorade Barnekows folk från slaget vid Enköping 1365 till våren 1367, 105 hästar. Antalet af de väpnare som voro i hans tjenst, var första året blott 30, och det andra 40, men hvar och en af dem tyckes haft några gemena ryttare med sig.

I öfrigt var hela vestra delen af riket ännu i Hakons händer, och han synes genast efter återkomsten från sitt tåg varit betänkt på att ånyo börja striden. Åtminstone finna vi att han redan i början af sommaren rest öfver till Danmark, utan tvifvel för att söka bistånd i striden mot Meklenburgarne; huru denna plan aflupit veta vi icke, men det följande året uppträdde Waldemar såsom Hakons bundsförvandt. För ögonblicket var dock Waldemar i verkligheten så litet intresserad för sin svärsons bästa, att han kort efter dennes besök, d. 7 Juli 1365 ingick ett förbund med grefvarne af Holstein, nyss deras gemensamma fiender, hvari han af dessa betingade sig att om de fingo Warbergs slott i sitt våld, skulle de öfverlemna det åt honom; äfven skulle det stå Holsteinarne fritt att understödja hvem de ville, antingen Hakon eller Albrekt, hvilken nu mera af Waldemar erkännes såsom konung af Sverige. Följande vår bröt Waldemar, åtföljd af hertig Erik af Sachsen, in i Sverige, eröfrade en stor del af de södra och vestra gränsprovinserna, och har förmodligen äfven vid samma tid underlagt sig Gotland. Den lätthet hvarmed dessa eröfringar vunnos gör det sannolikt, att K. Hakon redan nu personligen deltog i kriget, ehuru vi ej derom känna mer än att han d. 1 Juni detta år var i Köpenham *).

Hertig Albrekt begynte nu frukta för sitt och sin familjs välde i Sverige, och sökte att åtminstone rädda hvad som ännu återstod. Han infann sig jemte sina andra söner på Aleholms slott på Lolland och uppgjorde der för sin son Albrekts räkning, d. 28 Juli 1366 med K. Waldemar vilkoren för en fred, hvilken tyckes vara helt och hållet dikterad af den senare. Sverige skulle nemligen för evärdliga tider afträda Gotland, Wärend och Finnheden i Småland, Kind och Mark i Vestergöt-

*) Eröfringens ungefärliga betydenhet synes af den nedannämnda traktaten. Att norra Halland också blifvit intaget af Waldemar, kan slutas af dokumenter, som anföras i »De ældste danske Archiv-registraturer», utg. af T. A. Becker, B. I. s. 156, Kjöbenhavn, 1854.

land och dessutom Elfsborgs slott med den lilla landsträcka det i dess grannskap innehade vid Westerhafvet. Deremot skulle Danmark bistå K. Albrekt att försvara sina öfriga besittningar mot hvem som heldst, och om Waldemar hädanefter gjorde någon eröfring i Sverige, skulle han genast antingen nedbryta slotten eller öfverlemna dem åt Albrekt. K. Hakon skulle i nödfall med vapenmagt tvingas att gifva sitt bifall till de gjorda afträdelserna, men Waldemar i öfrigt ej vara pligtig att understödja K. Albrekt och hertigarne mot Norge. Efter ett halft år, eller vid kyndelsmessan 1367, skulle K. Albrekt infinna sig i Kalmar, och K. Waldemar å det nybyggda fästet vid Bröms, å Blekingska gränsen, hvardera åtföljd af sitt rikes råd, för att ytterligare befästa den nu aftalade freden, men utan rätt att upphäfva de redan bestämda vilkoren, och skulle ratificationen af denna »eviga fred», beseglas af alla domkapitel, biskopar, prelater och abboter, alla riksråd, samt femtio de förnämsta riddare och väpnare och slutligen af 10 de bästa köpstäderna i hvardera riket.

Sådant är innehållet af det exemplar af det Aleholmska fördraget, som Waldemar utfärdat (N:o 31); men det som i K. Albrekts namn är uppsatt innehåller derjemte i vissa delar nya bestämmelser. Waldemar erhåller deruti äfven bekräftelse å besittningen af Halland, med Warberg, och uttryckligt löfte att erhålla Elfsborg i godt stånd, i händelse att hertigarne fingo det i sitt våld. K. Magnus skulle ej utsläppas ur fängelset, förr än han gått in på att godkänna alla afträdelser; med K. Hakon skulle Albrekt ej på två eller tre år ingå någon förlikning, och först sedan äfven han biträdt denna fredstraktat; i händelse krig åter utbröte mellan honom och Albrekt, skulle Waldemar med all sin magt understödja den senare *).

*) Detta exemplar af fördraget finnes ännu i Danska Archivet, och är tillsammans med flera hithörande handlingar tryckt af Gram uti Vidensk. Selsk. Skrifter IV: 233.

Dessa sist anförda vilkor kunna anses såsom fördragets hemliga artiklar, hvilka icke intogos i det af Waldemar utfärdade exemplaret, emedan detta skulle meddelas de Svenska riksråden och sålunda kunde komma till K. Hakons kunskap.

I öfrigt förehades å detta möte på Aleholm äfven flera andra frågor. K. Waldemar lofvade de Meklenburgska hertigarne, att om K. Albrekt doge utan manlig afkomma, skulle han med all sin magt försvara de öfriga hertig Albrekts söner och deras arfvingars rätt till Svenska thronen, dock med förbehåll att de afträdelser, som nu blifvit aftalade, skulle bibehålla sin giltighet (N:o 33). De Meklenburgska hertigarne gingo deremot i borgen för K. Albrekt, att han inom d. 2 Febr. följande år skulle bekräfta den ofvan anförda fredstraktaten.

Men dessa afträdelser kunde så mycket mindre godkännas af K. Albrekts anhängare, som dessa hade lagt så mycken vigt på Skånes förlust, för att bemantla sitt affall från K. Magnus. Kriget upplågade alltså ånyo och dess skådeplats var dels bergstrakterna omkring Jönköping, dels omkring Kalmar, hvilket på hösten någon tid belägrades af Danska och Norska trupper under Hertig Eriks af Sachsen och K. Hakons befäl *). Men K. Albrekt fann sig snart tvungen att skrida till nya underhandlingar. Han utfärdade från Linköping d. 26 Sept. s. å. en fullmagt för tvenne sina höfvidsmän Raven von Barnekow och Bo Jonsson, hvilka han jemte flera sina tjenare sände till Humblaborg **), och andra delar af riket, för att med K. Waldemar och K. Hakon eller deras ombud göra aftal om ett stillestånd och andra saker till rikets, hans eget och hans anhängares nytta ***). Resultatet af underhandlingen är obekant; men emedan Al-

*) Lappenberg, s. 690.

**) En borg, som blifvit anlagd på den biskopen i Linköping tillhöriga gården Humblarums mark, vid Husqvarna-åns utlopp, ¼ mil öster om Jönköping, för att försvara den här framstrykande vägen öfver Holaveden. Namnet förändrades snart till Rumlaborg.

***) Dipl. Norveg., III: 275.

brekt och hans förnämsta män under vintermånaderna mestadels uppehöllo sig i öfra Sverige, är det sannolikt, att något stillestånd blifvit aftaladt.

Dessförinnan hade dock K. Hakon under belägringen af Kalmar kommit i besittning af Öland, med Borgholm, som alltsedan 1361 varit pantsatt till Hansestäderna. En Fredrik Suderland hade för Stettins och Greifswalds räkning befälet å slottet, hvilket han d. 29 Sept. skulle öfverlemna till Gregorius Swerting, såsom Rostocks ombud. Men innan denne hunnit dit, hade Suderland, då hertigen af Sachsen hotade att bemägtiga sig slottet, öfverlåtit det till K. Hakon, mot löfte att konungen skulle sända fyra riddare för att uppgöra saken med Hansestäderna, hvilka förut erbjudit sig att till honom afstå sin panträtt *).

Äfven K. Albrekt gjorde kort derefter utan svärdslag en betydande eröfring. En af hans landsmän Gerdt Snakenborg hade, under det K. Magnus suttit fången, af denne blifvit anförtrodd befälet på Axevalls slott, som den tiden var ett af de förnämsta i riket. Med honom inlät sig nu Albrekt i underhandling och skänkte honom d. 9 Oct. 1366, »med afseende på de tjenster han framdeles skulle göra», Aranäs (Årnäs) gård i Kinne-härad, hvilken egentligen var K. Magni enskilda egendom **), men af Albrekt blifvit indragen till kronan (N:o 31). Att den tjenst, som Albrekt väntat sig af Snakenborg verkligen blifvit uppfyld, synes af ett dokument, dateradt d. 16 Jan. följande år, hvari K. Magnus förklarar, att han för tillfället befriad från sina bojor, i den stora matsalen å Stockholms slott och i närvaro af hertig Albrekt, Karl Ulfsson af Tofta, biskop Niklis i Linköping och

*) Lappenberg, s. 548, 565, 578, 588, 690. Swerting fordrade sedan ersättning för sina omkostnader på sin egen och sina knektars utrustning, hvaraf synes att slottet blifvit uppgifvit kort innan han skulle emottaga det.

**) K. Magnus kallar Aranes sitt arfvegods i ett bref, dat. d. 23 September 1371, hvarigenom han lemnar det till Biskop Nils i Skara såsom ersättning för ett lån, men denne måste sedan d. 24 Nov. 1373 betala Gerdt Snakenborg 100 mark för den rätt han genom Albrekts bref erhållit till detsamma. De la Gardiska Arkivet II: 13. Orig. i Riks-Arkivet.

flera Tyska herrar, i hopp att derigenom vinna befrielse ur sin fångenskap, befallt Snakenborg återlemna slottet Axevall, och frikallar han honom ej blott från allt ansvar, utan ock från all anmärkning för det han »i samma hopp» frivilligt uppgifvit slottet (N:o 32). Hertig Albrekt sände sedan en för den tiden ej obetydlig styrka af sina knektar, att taga slottet i besittning (s. 88).

Emellertid tillstundade det i Aleholmska fördraget utsatta mötet med K. Waldemar. Hertig Albrekt och hans son begåfvo sig också d. 28 Jan. på väg från Nyköping till Kalmar, hvarifrån de först efter en månads förlopp återkommo (s. 97). Att ett sammanträde med de Holsteinska grefvarne dervid egt rum är mer än sannolikt, emedan dessa d. 5 Febr. i Kalmar erhöllo en anvisning å 100 Skeppund koppar årligen utaf konungens inkomst af Kopparberget vid Falun för en skuld af 3,500 lödiga mark **); men det är icke troligt att både konungen och hertigen blott för denna angelägenhet företagit en så lång resa, och synes alltså Messenii berättelse, att mötet med Waldemar ***) verkligen egt rum, vara grundad. Hvad åter angår hans tillägg, att K. Albrekt dervid endast af de Svenska riksrådens motstånd hindrades från att bekräfta de hårda fredsvilkor, som blifvit aftalade på Aleholm, torde med skäl kunna sättas i fråga, om icke den hotande ställning, som Hansestäderna begynt antaga mot Waldemar, och den uppfordran, som de Preussiska städerna redan långt förut låtit utgå till ett gemensamt förbund mot både Danmark och Norge †) varit en tillräcklig anledning för K. Albrekt och hans far till att förkasta de erbjudna fredsvilkoren, i hopp att Waldemars öfvermagt snart skulle blifva krossad.

---

*) De förtärde i blott två måltider, då de passerade Thorshälla, d. 29 Jan. 300 bröd, hvartill åtgått 6 spann råg, vidare 4 tunnor öl, bryggda af 20 spann korn, 2 pund smör, 4 pund fläsk, 2 oxar, 4 får och 2 pund salt.

**) Diplomatarium Dalekarlicum I: 34. Pantbrefvet är besegladt af biskoparne Nicolaus i Linköping och Magnus i Westerås samt Benedikt Filippusson och Bo Jonsson.

***) Scondia illustr. XII: 202.

†) Lappenberg, s. 589.

Visst är att hertig Albrekt, som utan tvifvel väl kände det häftiga missnöje, som Waldemars egenmäktiga och våldsamma ingrepp i Hanseaternas handel, och särdeles i det ännu indrägtiga fisket på den Skånska kusten, framkallat i de Nord-Tyska städerna, likasom deras misstycke öfver Hakons obenägenhet att bekräfta deras privilegier i Norge, tidigt hade sina ögon fästade på förebuden till den storm, som nu hotade att utbryta emot dem båda. Det var förmodligen ock i förhoppning om ett verksamt bistånd i kriget så väl mot Danmark som Norge, han under våren 1367 förmådde den Svenska adeln och presterskapet till uppoffringar, hvilka, då man känner deras anspråk på fullkomlig skattfrihet, förekomma nästan otroliga, och endast kunna förklaras genom den utsigt, som hotade dem att eljest komma under Waldemars hårda och tyranniska spira. De åtogo sig nemligen att till rikets försvar afstå hälften utaf alla sina inkomster för året, hvarvid likväl sedan gjordes ett undantag för de gårdar, som de »med egna händer brukade» eller bebodde (N:o 38, 39).

Men ett förbund, som skulle omfatta alla de Tyska sjöstäderna från Kanalen till Finska viken var ej hastigt tillvägabragt, och sommaren 1367 förgick utan annat resultat än att Östersjö-städerna d. 29 Juli förbjödo all handel med Danmark och Norge, hvarvid äfven Öland, såsom hörande till K. Hakons besittningar, uttryckligen nämnes bland de förbudna orterna. Hertig Albrekt hade redan vid Hansedagen i Stralsund d. 24 Juni slutit sig till förbundet och derefter begifvit sig till Preussen, utan tvifvel för att påskynda afgörandet. Men hans son K. Albrekt, som nu var lemnad åt sig sjelf, dröjde, och först vid den tid, då den stora confederationen i Köln afslöts, utfärdade han d. 16 Nov. 1367 från lägret framför Borgholms slott, hvilket han sedan eröfrade, en fullmagt för sin far och brodren Henrik att underhandla med de Wendiska städerna om ett förbund, hvilket han lofvade att före midsommar (!) ratificera.

Hertigarne af Meklenburg, Grefvarne af Holstein och flera medlemmar af den missnöjda Jutländska adeln sammanträdde derefter med Hanseaternas ombud i slutet af Januari 1368 uti Wismar, der också ett förbund emellan dem afslöts. De förstnämnda herrarne gjorde sig dervid så förvissade om den blifvande framgången af sina planer mot Danmark, att de på förhand uppgjorde en delning af hela riket, enligt hvilken Gottland och Skåne jemte »de deremellan och Sverige belägna provinser» skulle tillfalla K. Albrekt.

Vid påsktiden s. å. samlades Hanseaternas flottor i Öresund; de Wendiska och öfriga Östersjö-städernas fartyg angrepo de Danska öarne och intogo de Skånska kuststäderna; de Nederländska krigsskeppen åter härjade och brände södra Norge jemte den del af Vestergötland, som gränsar till Kattegatt, ända upp till Lödöse *). K. Albrekt återtog ej blott den delen af Småland, som Waldemar år 1366 eröfrat, utan äfven största delen af Skåne, hvarest han emottog hyllning och utfärdade privilegier, såsom landets rättmätiga herre, på samma gång som han ratificerade förbundet mot Danmark **). Endast Helsingborg gjorde allvarsamt motstånd ej blott mot Albrekt, utan sedan äfven mot Hanseaternas förnyade anfall, men måste slutligen gifva sig.

K. Waldemar hade redan vid krigets utbrott öfvergifvit sitt rike, och lemnat styrelsen åt Henning Podebusch samt de öfriga rådsherrarne, förmodligen i afsigt att söka bundsförvandter i Tyskland. Hans framgång synes i detta hänseende ej varit särdeles stor; men måhända har han dervid åtminstone uträttat så mycket, att hertig Magnus af Brunsvik och Markgrefven af Brandenburg år 1369 inföllo i Meklenburg, hvarigenom hertig Albrekts uppmärksamhet mot krigets slut drogs åt

*) Islendzkir Annalar s. 316 (vid år 1367); Lappenberg s. 697. Att händelserna höra till år 1368 är af de Hanseatiska recesserna tydligt.

**) Lappenberg, s. 643, 648. De Skånska adelsmännen Tuve Galle, Anders Jakobsson och Hasse Tuvesson bevittnade denna ratification.

ett annat håll. Då Danska rådet och K. Hakon under sommaren 1369 öppnade underhandlingar med Henseaterna, synes ej blott hertig Albrekt, utan ock de öfriga furstarne hafva varit overksamma, och freden afslöts utan afseende på dem och de stora fordringar de vid krigets början uppställt. Så behöllo de Wendiska städerna för en tid af 15 år alla de Skånska fästena vid Sundet, jemte största delen af kronans inkomster af åtta tillstötande härader, till betäckandet af sina omkostnader i detta och det föregående kriget, och dessutom, såsom det hette till säkerhet för fredsvilkorens uppfyllande, Wargbergs slott.

Att K. Albrekt enligt förbundstraktaten hade anspråk på allt detta, kom dervid knappt i fråga, och det kunde, med afseende på den jemförelsevis ringa verksamhet han utvecklat under kriget, vara nog att han fått igen de delar af Småland, som Waldemar nyss förut hade eröfrat. Gotland med Wisby, förblef, oaktadt Hanseaternas anmaning till Wisby att underkasta sig sin forna öfverhet *), fortfarande under Danmark **).

K. Hakon hade redan förut afslutit ett stillestånd med Hanseaterna och dervid funnit sig nödgad att bekräfta deras privilegier i Norge.

Hertig Albrekt hade under hela denna tid varit Sveriges egentliga herre; ty ehuru konungen längesedan hunnit myndighets-åldern och hertigen icke hade någon annan rätt att blanda sig i Sveriges angelägenheter än den han genom sitt personliga inflytande på sonen, kunde utöfva, gingo alla vigtiga ärender, så länge han vistades i landet, egentligen igenom hans hand. Offentliga handlingar blefvo i bådas namn utfärdade, eller blef åtminstone hertigens samtycke dertill på annat sätt antydt, och stundom afgjorde han äfven de vigtigaste ärender för sin sons räkning på egen hand, hvarå vi redan sett ett

*) Hanseaternas bref till Wisby d. 6 Oct. 1368. Lappenberg, s. 636.

**) Wisbys hyllningsbref till K. Olof, med förbindelse att i årlig skatt betala 60 lödiga mark, dat. d. 13 Aug. 1376, tr. i Jahn, Unionskrigenes hist. s. 529.

exempel uti fredstraktaten med Danmark *). Svenska embetsmäns trohetsförsäkringar ställdes till honom och konungen gemensamt (N:o 30) **), och så väl inom som utom riket begagnade man uttrycken: hertig Albrekt och hans son, eller konungens och hans fader, då man omtalade regeringen i Sverige. Det var väl egentligen blott under de fyra första åren som hertigen, ehuru äfven då ej oafbrutet, kunde uppehålla sig här i landet, och han kom sedan blott en gång för längre tid hit öfver, men han hade vetat försäkra sig om, att ej hans inflytelse skulle upphöra under hans frånvaro. För att godtgöra sig för de utgifter, som han haft för sonens uppsättande på thronen, hade han tagit en stor del af riket såsom pant, och han öfverlemnade sedan dessa pantelän åt Meklenburgska riddare, hvilka åter i sin ordning stundom öfverläto dem åt andra sina landsmän. Så innehade Raven von Barnekow för hertigens räkning åtminstone i tio år (1365—1375) Nyköpings slotts-län, som omfattade sydvestra hälften af Södermanland. Dertill lades år 1366 Dalarne med Bergslagen, och sedan tillkom äfven en del ***) af Vestmanland (N:o 60). Henrik Parow innehade en tid Stäkeholms län †), eller Norra och Södra Tjust, hvilket sedan år 1370 pantsattes till bröderna Johan och Vicke Umme-

*) Hertigen utfärdade å konungens vägnar d. 11 Mars 1367 befallning om utgörande af en penning å hvar person till Wadstena klosters byggnad. Tryckt i Benzelii upplaga af Diarium Wazstenense s. 187.

**) I det år 1582 upprättade repertoriet öfver Arkivet i Schwerin finnas följande ord om ett dokument, som nu mera saknas: "Bo Jonassen verpflichtet sich, das er Kunig Albrechten zu Sweden, und seinem Vater Hertzog Albrechten zu Mekelburg das Schlos Stockholm zu gute halten wil, und dasselbe niemanden, dan irer beiderseits erben wiederumb einantworten, auf den fal, do der Kunig in der massen not geriehe das er seiner selbst nicht mechtig sein oder mit tode abghehen würde. Datirt am achten tage der heiligen Apostel S. Peters und S. Pauls [d. 6 Juli] 1367."

***) Att det var den vestra delen är sannolikt deraf, att konungen sjelf disponerade skatterna af den östra. (N:o 46, 48) Fragment af en räkning från »Bærkarna» gård i Åkerbo härad, som innehades af Johan Molteke, finnes i Schwerinska Arkivet, men är så ofullständigt, att föga kan deraf hemtas.

†) Han kallas riddare af Stäkeholm i ett qvitto af Henrik Bochem, borgare i Stralsund, dat. d. 3 Sept. 1370. Orig. i Riks-Arkivet.

rejse (N:o 41); men dessa öfverläto länet genast samma år till Henneke Bützow (N:o 42), hvarefter hertigen år 1373 lemnade det till Henrik Molteke och hans son Henneke (N:o 50). Äfven Kalmar och dess fögderi eller län innehades en tid af hertigen *). Riddaren Vicke von Vitzen var der höfvidsman och hade skyldighet att derför aflägga redovisning till hertigen (N:o 63).

Alla dessa provinser behandlades i förpantningsbrefven så, som de alls icke anginge Sveriges konung, utan skulle innehafvarne i händelse af hertigens död vara förbundna att öfverlåta slott och län till hans båda andre söner, Henrik och Magnus, eller deras afkomlingar.

Naturligtvis omgåfvo sig dessa fogdar eller höfvidsmän med Tyska krigare, hvilka utgjorde besättning på slotten, deras följen på resor och deltagare i strider, som de hade vare sig med det gamla konungahusets anhängare eller med andra fiender **).

Konungen sjelf var ej blott i början, utan så länge han regerade, förnämligast omgifven af Tyskar, och äfven de förläningar som det berodde på honom att bortgifva, kommo företrädesvis Tyskarne till godo. De flesta Meklenburgska adelsmän torde antingen i hans eller hans fars tjenst hafva någon tid uppehållit sig i Sverige.

Likväl stod Albrekts thron på alltför svaga fötter, att han skulle kunnat uppenbart åsidosätta de förut antagna grunderna för landets styrelse. Han måste alltså åtminstone vid vigtigare frågor samla omkring sig ett råd

---

*) När hertigen kommit i besittning af Kalmar är obekant. Att grefvarne af Holstein innehade det åren 1361—1364, synes af Urkunden-Saml. d. Schleswig-Holst.-Lauenb. Gesellschaft. II: 261, 272. Det belägrades sedan om hösten 1366 af Danska och Norska trupper, och som den tiden Holsteinska grefvarne hade fred med Danmark, har det förmodligen redan förut blifvit af dem öfverlemnadt till hertig Albrekt. Vicke van Vitzen kallar sig i ett dokument af d. 2 Febr. 1373: "fogate i Calmarnom." Lars Sparres Copiebok, (J. 6) f. 273. Mscr. i Riks-Arkivet.

**) Barnekows räkenskap för Nyköpings slotts-län lemnar derpå ett exempel, som torde kunna gälla äfven för de öfriga länen, heldst det der på flera ställen omtalas huru Meklenburgske herrar med deras "vänner", "följeslagare" eller "tjenare" rest genom länet.

af de inhemska stormän, som inkallat honom och utan hvilkas biträde han icke skulle kunnat bibehålla sig, samt lemna åt dem de förnämsta civila embetena. Drots-värdigheten hade, som vi sett, Niklis Thuresson erhållit; efter hans död stod den i flera år ledig. Under tiden blef Bo Jonsson år 1369 utnämnd till konungens "väldiga embetsman", med nästan samma magt som de forna Jarlarne. Marskalks-embetet innehades länge af Karl Ulfsson till Tofta, som derjemte de första åren var höfvidsman på Stockholms slott. De öfriga af "konungens och rikets rådgifvare" — nu mera den vanliga titeln, — hvilka under de första åren oftast nämnas, äro: biskop Niklis i Linköping, en orolig man, som tagit en verksam del i alla stämplingar mot Magnus Eriksson, och hvars afsättning denne derföre redan 1363 sökt utverka hos påfven, Bengt Filipsson, som ofta uppehöll sig hos konungen, men i öfrigt icke hade någon annan beställning än den af häradshöfding i ett par härader, Karl Ulfsson af Ulfåsa, Sankt Britas son, lagman i Nerike, och Erik Karlsson, som en kort tid var "fogde" på Stockholms slott och sedan blef höfvidsman i Östergötland. Rådet hade ännu icke under de första åren någon stadgad makt, och dess medlemmar voro, som det tyckes, sällan samlade.

Äfven domare-embetena voro förbehållna åt inhemska män, ehuru en Tysk höfvidsman någon gång var förordnad till konungens domhafvande vid räfstetingen *). Främlingarnes obekantskap med landets språk och lagar var ett tillräckligt hinder för deras användning till sådana tjenster, och folkets valrätt var dessutom ännu icke kommen i glömska (N:o 47, 78).

Då riket oafbrutet var utsatt för främmande truppers genomtåg och inveckladt i krig med Danmark och Norge, kunde det inre tillståndet ej vara annat än olyck-

*) Henrik von Barnekow var t. e. konungens domhafvande i Södermanland 1367. Förteckn. å Pergaments-Handl. i Säfstaholms Arkiv. Skand. Handl. del. 36.

ligt, såsom det ock af samtida källor betecknas *). De Meklenburgska krigarne, hvilka voro vana att betrakta bonden såsom lifegen och röfveri såsom ett lofligt näringsfång, hade ej bortlagt sina fördomar och vanor vid resan öfver Östersjön. Tvärtom äro de underrättelser vi från den tiden ega sammanstämmande i sin klagan öfver Tyskarnes framfart, och konung Albrekt har sjelf, i den försäkran han d. 9 Aug. 1371 afgaf, bestyrkt dess rigtighet. Ibland annat synas de många nya slott eller borgar, som denna tiden byggdes i olika delar af riket, hafva förorsakat allmogens betungande. **)

Konung Albrekts eller hans fars välde sträckte sig likväl ännu icke på långt när öfver hela det gamla Sverige, och sina eröfringar i Skåne hade konungen genast måst uppgifva. Ej blott Halland, utan äfven de tillgränsande delarne af Vestergötland, såsom Kind och Mark, innehades af Danskarne ***). K. Hakon hade behållit Wärmland och Dal, samt sannolikt äfven en stor del af Vestergötland. Om den norra delen af detta landskap saknas andra underrättelser än dem vi redan anfört rörande Axevalls uppgifvande år 1367, men emedan biskop Nicolaus

*) Wadstena-klosters diarium, som begynte att skrifvas under Albrekts tid berättar hans tillträde till regeringen med följande tillägg: Tunc aves rapaces preoccupaverunt cacumina montium, nam Theutonici tyrannizaverunt in terra multis annis. Script. rer. Svec. I: 100. En annan gammal kronologi, som slutar med år 1415, säger om hans val, att det skett till en otrolig skada för Sverige. Anf. st. s. 58.

**) Något egentligt bevis derför ega vi väl knappt från denna tiden öfrigt, utom K. Albrekts bref, dat. Vörå d. 12 Juli 1367, hvari han med anledning af Satagunda härads klagomål öfver de besvär de hade af den påbörjade fästningsbyggnaden vid Kumogård befaller dess inställande (Porthans Sylloge monument. ad illustr. hist. Fenn. p. 135), men att de s. k. gärderna eller extra pålagorna igenom slottens byggnad ökades är tydligt.

***) I fredsunderhandlingarne mellan Danmark och Hansestäderna åren 1369 och 1370 nämnas såsom Danska höfvidsmän: Cordt Molteke på Warberg, Peter Eskilsson på Laholm och Tyke Petersson på Oresten. Lappenberg s. 678. Suhm XIII: 656. Opensten, ett slott i Kinds härad, öfverlemnades sedan jemte Falkenberg och Laholm d. 1 Sept. 1376 till Drottn. Margareta af hertig Erik d. y. af Sachsen och hade sannolikt blifvit af K. Waldemar pantsatt till hans fader, hvilken år 1366 deltagit i kriget mot Albrekt (Scheidt, vom deutschen Adel, s. 368). Att Opensten redan fanns sistnämnde år synes af räkenskapen för Nyköpings län (s. 104).

i Skara år 1369 beseglade Bo Jonssons fullmagt såsom K. Albrekts embetsman och följande året sändes såsom Albrekts ombud till en fredsunderhandling med Hakon, är sannolikt att trakten omkring Axevall ännu var i Albrekts händer *).

En stor del af adeln hade förblifvit det gamla konungahuset trogna och flera af de förnämsta hade under striden tagit dess parti. Bland dem som redan förut suttit i konungens råd nämnas: Johan Kristineson, hvilken under de sista åren varit konung Magni drots, men stupade i slaget vid Enköping, Jon (Eringislesson) Hjärne, **) Magnus (Anundsson) Sture och Trotte Petersson (af Ekaslägten). Sjelfva den förut under det inbördes kriget såsom Bengt Algotssons motståndare verksamme Eringisle Jarl hade öfvergått på Hakons sida ***) och finnes icke förr än 1370 omnämnd såsom deltagare i några rådets förhandlingar med K. Albrekt.—Främst bland den öfriga adeln, som slutit sig till Magnus eller Hakon, står Erik Kettilsson, stundom äfven kallad Erik Puke. Han var redan 1363 "marsk inom Wärmland" och bibehöll så länge han lefde titeln af marsk, likasom han ständigt fortfor att vara nämnda landskaps styresman. Laurens Björnsson, sannolikt af en Vestgöta-slägt, var en af K. Magni höfvidsmän under kriget 1364 och sedan af K. Hakon mycket använd. Han nämnes redan 1366 såsom lagman i Vestergötland †) och var höfvidsman på Bohus samt riksråd, då

*) Att efter k. Albrekt i öfrigt icke finnes något enda dokument, som rör dessa landskaper, mer än ett skyddsbref för Gudhems kloster, dat. under fälttåget i Skåne 1368, men deremot flera af Hakon och Magnus, måste i brist af andra underrättelser anses betecknande, likasom att Bo Jonsson aldrig eller åtminstone först senare der egde några gods.

**) Att Jon Eringisleson och Jon Hjärne äro samma person (Jfr Tibells riddarelängd i Seraphimer-Ordens hist.), synes af sigillet till N:o 20.

***) Vid fredsunderhandlingen på Bohus 1370 nämner K. Hakon Eringisle Jarl såsom en bland dem af hans undersåter, hvilka blifvit beröfvade sina gods på Öland, under det att Hanscaterna innehade ön. Lappenberg s. 697. Den 27 Mars 1370 har han beseglat ett K. Albrekts bref om ett jordbyte med Niklis Kettilsson Wase. Vidim. af år 1409 i Säfstaholms arkiv.

†) Lars Sparres Copiebok, J. 6: 378.

han år 1369 deltog i K. Hakons underhandling med Hansestäderna. Ulf Jonsson (Blå) synes, ehuru ännu icke riddare, hafva varit en bland de mest betydande. Vidare må nämnas: Peter Israelsson, son af Sankt Britas bror, Upplands-lagmannen Israel Birgersson, och Knut Algotsson, som, då han jemte sin broder, den bekante hertig Bengt, blifvit fördrifven från Sverige, hade funnit en tillflykt hos K. Hakon och länge var bosatt på Dal. *)

I anseende till den nära förbindelsen mellan båda rikena hade i öfrigt flera Norrmän gods eller embeten inom Sverige och Svenskar inom Norge, så att det stundom är svårt att säga till hvilketdera riket de hörde, ibland hvilka: den förenämnde Narve Ingevaldsson, som efter Åbo slotts uppgifvande blef höfvidsman på Bohus och slutligen i Jämtland, Jon Martensson som egde fastigheter både inom Westergötland och Dal, **) men sedan blef Norskt riksråd, och Ulf Jonsson, som var af förnäm Norsk härkomst, men hade gods i Sverige och blef stamfader för den Svenska slägten Roos till Ervalla. ***) Han var redan 1369 riddare och K. Hakons riksråd.

Ej blott bönderna, utan äfven adeln hade mycket lidit af det långvariga krigstillständet mellan de båda rikena; ty utom den börda den hade af sin rusttjenst och de oordningar, som denna tiden voro oskiljaktiga från ett krig, hade så väl Albrekt som Magnus och Hakon för sed att indraga motståndarnes gods till kronan, ofta för

*) Knut Algotsson pantsatte för 25 mark silfver d. 7 April 1371 sina gods i Wenisöö, Litheem o. Forshirche med dess qvarn till Gaute Eriksson (Norsk ridd.) Magnus Sture o. Narve Ingevaldsson voro dertill vittnen. Den 25 Jan. 1373 pantsatte han åter Wænisöö jemte Mulathorp till Jon Martensson, hvilket skedde på Dalaborg i Erik Kettilssons närvaro. — Danska Arkivet. De nämnda gårdarne ligga i Åse och Wäne härader.

**) Jfr Lignell, Beskr. öfver Dal. II: 21, 38, 39, 47. Jon Martensson köpte år 1383 halfva Signebyn o. Elgtuna i Sillerruds socken i Nordmarks härad. Originalbrefvet i Danska Arkivet. Suhm, XIV: 130.

***) Dela Gardiska Arkivet III: 97. Jfr Peder Ulfssons arfskifte efter sin farfader, riddaren Jon Hafthorsson, i Diplom. Dalekarl. Suppl. s. 43. — Att Ulf Jonsson haft någon befattning i Wärmland eller Dalsland synes af K. Hakons bref af d. 6 Oct. 1370. Dipl. Norveg I: 311.

att genast bortskänka dem till sina anhängare, *) och emedan de rikare frälsemännen den tiden hade sina gods spridda i flera olika delar af riket, äfventyrade de förluster, till hvilketdera partiet de än slöto sig. Dertill kom att medlemmar af samma slägt ofta tillhörde olika partier, och det för båda gemensamma hatet mot Tyskarne. Sinnesstämningen hos stormännen måste af dessa skäl vara för en fredlig öfverenskommelse.

Då konung Albrekt, sedan Hansestäderna för sin del slutit stillestånd med både Danmark och Norge, var utan bundsförvandter, och äfven hans fader var allt för mycket upptagen af sina egna angelägenheter, för att kunna lemna något verksamt bistånd, måste han söka Hanseaternas bemedling för att erhålla fred med K. Hakon **) och utfärdade för detta ändamål d. 9 Maj 1370 fullmagt för två biskopar och tre af sina förnämsta rådsherrar att en månad derefter infinna sig vid Göta elf, der ett fredsmöte skulle hållas mellan K. Hakon å ena sidan och Hansestäderna samt flera magter å den andra. Konung Hakon, som d. 1 Juli 1370, efter en vidlyftig skriftvexling, på två år förlängt sitt stillestånd med Hanseaterna, mötte de Svenska sändebuden i Lödöse, der med hans rådgifvares samtycke blef öfverenskommet om en ny fredskongress. Han utfärdade sedan från Bohus d. 12 Juli en fullmagt för åtta rådsherrar, af hvilka riddarne Erik Kettilsson och Jon Hjärne samt väpnarne Laurens Björnsson och Ulf Jonsson ***) voro infödda Svenskar, att uppgöra en fullständig förlikning med de Svenska herrarne om K. Magni frigifvande ur fängelset och "båda rikenas beståndsdelar."

*) Ett slående exempel derpå är, då K. Albrekt i lägret framför Borgholm d. 31 Aug. 1367 till riddaren Erik Karlsson skänkte de gods, som Amund Hatts enka Elseby egde på Öland, för det att *hon* tagit sin bostad bland rikets fiender.

**) I en af de gamla Isländska Annalerna omtalas ett treårigt stillestånd mellan Albrekt och Hakon, såsom afslutet vid år 1369, men tidsbestämningen deri är för denna tiden ej fullt pålitlig. Islenzkir Annalar s. 320.

***) Att det ej var den från Norge härstammande, synes deraf att denne redan 1369 kallas riddare.

Detta möte skulle börjas d. 17 Aug. och stilleståndet räcka fjorton dagar; men som K. Hakon ville vara på sin vakt, i händelse den nya underhandlingen hade lika liten framgång som den förra, befalde han, redan några få dagar sedan fullmagten blifvit utfärdad, sina undersåter att hålla sig beredda på ett nytt krig med rikets "ovänner i Sverige", hvarvid hvar sjette man borde vara färdig att utgå; och skulle i den händelse att en större fiendtlig styrka hotade, häröр (budkafle) utskickas, för att uppbåda landets hela befolkning. *)

Om underhandlingens gång är ingen ting bekant; men vi kunna taga för gifvet att den i hufvudsaken misslyckades. Emellertid är det sannolikt, att K. Hakons Svenska ombud ej lemnade tillfället obegagnadt att göra sig underrättade om sinnesstämningen i Sverige, och måhända äfven återknyta sina förbindelser med K. Albrekts förnämsta anhängare.

I början af det följande året förbereddes å nyo — och det från tvenne håll — allvarsamma försök att göra slut på Meklenburgarnes välde. K. Hakon uppehöll sig under vintern i södra Norge och Westergötland, hvarest Axevalls slott nu åter kommit i hans händer, **) och utfärdade från samma Aranäs, hvilket Gerdt Snakenborg fyra år förut erhållit af K. Albrekt för det han skulle uppgifva nyssnämnda slott, d. 28 Febr. 1371 en befallning till innebyggarne i Agnaholms län (Wärmland) att icke rätta sig efter någon annan än Erik Kettilsson. Huruvida K. Hakon nu genast kunnat sjelf fullfölja sina krigsoperationer mot Albrekt är obekant. Sannolikt var han ännu sysselsatt med sina rustningar. Tidpunkten var eljest gynnsam, ty en folkresning hade börjat i det medlersta Sverige, hvarifrån en uppmaning äfven utgått till innebyg-

*) K. Br. till "Bagahus fögati," dat. Malstrand d. 19 Juli 1370. Diplom. Norveg. II: 320. Sannolikt hafva dylika bref utgått äfven till andra delar af riket.

**) Laurens Björnsson befalde, såsom höfvidsman å Axevall, d. 15 Febr. 1371 »alla de goda män i Redvegh och Bawosund (nu Ulricehamn) bo» att utgöra sina kronoutskylder till Odde Mattiosson. Originalbrefvet i Danska Arkivet.

garne i landet söder om skogarna Kolmården och Tiveden, att de skulle biträda att göra slut på det våld, orätt, träldom och omildhet, som hela Svenska folket utstått af Tyskarne, allt sedan hertigen af Meklenburg och hans son fått välde öfver riket, och i stället åter uppsätta på thronen "den gode och ärlige herren konung Magnus", hvilken ännu satt fången *). Erik Kettilsson och flera andra af de Svenska herrar som voro bosatta i de landskap, hvilka förblifvit under Hakons välde, biskop Niklis i Linköping, som af påfven var afsatt, men ännu innehade stiftet, och sannolikt äfven åtskilliga af de frälsemän, som förut hyllat Albrekt, satte sig i spetsen för uppresningen, och i medlet af April stod en här vid norra ändan af Edsviken, föga öfver en mil ifrån Stockholm. K. Albrekt var bortrest; sannolikt hade han funnit rådligt att vika undan för stormen och i Tyskland hemta förstärkning. Karl Ulfson, Bo Jonsson, med flera af hans öfriga rådsherrar och andra anhängare voro samlade i staden, och dessa måste nu begifva sig ut i det fiendtliga lägret, för att undvika en belägring. Försöket lyckades, och ett stillestånd afslöts d. 15 April, hvilket skulle räcka till d. 25 Maj och sedan i fyra veckor ifrån den

*) Att den bekanta proklamationen, som af Olaus Petri, ehuru utan datum, är anförd i hans krönika, (Script. rer. Suec. I, II: 273), i sammanhang med Konung Hakons tåg till Stockholm år 1371, icke hör till år 1367, dit den af Messenius och andra blifvit hänförd, är deraf sannolikt, att icke spår till någon allmän resning finnes i handlingarne för den tiden. Hvad åter angår dess sammanhang med det i denna samling N:o 44 för första gången bekantgjorda fördraget, kan det visserligen synas anmärkningsvärdt, att flera af de personer, hvilka deri nämnas såsom hufvudmän för den anfallande hären, voro antingen anstälda i K. Hakons tjenst eller åtminstone bosatta i de provinser som erkände honom, och kanske till och med en eller annan infödd Norrman, (t. e. Bard Evindason); men å andra sidan innehåller det först och främst ej ett ord som antyder att de stodo i något förhållande till K. Hakon eller Norge; vidare nämnas uttryckligen på deras sida prester, köpmän, bönder och "bokarlar", och slutligen finnas förbehåll gjorda till förmån för de skattdragande. Att utom borgmästarne i Stockholm inga Tyskar deltogo i underhandlingen, står också väl tillsammans med den ovilja emot dem, som uttalas i proklamationen, emedan de med sin närvaro endast skulle väckt misstroende och förbittring hos allmogen. — I öfrigt må tilläggas, att emedan sigillerna till fördraget nu mera saknas, det är omöjligt att fullständigt utreda, hvilka de deri omnämnda personerna voro; men de flesta namnen förekomma i Svenska handlingar från den tiden och omkring hälften äro upptagna i Tibells ofvan citerade riddare-längd.

dag då det blefve uppsagdt. Ej blott staden och slottet med alla dem som reste dit eller dän skulle kunna trygga sig vid detta stillestånd, utan det skulle äfven gälla för båda partiernas anhängare, bland hvilka å Albrekts sida biskop Thyrgils i Strängnäs uttryckligen nämnes. Äfven om K. Albrekt eller hans fader anlände till Stockholm före den bestämda tidens utgång, skulle stilleståndet likafullt iakttagas; konung Magnus skulle hederligt och väl behandlas samt ej bortföras från Stockholm, hvarken till lands eller vatten. Bo Jonsson lofvar särskildt att ej med olagliga skatter besvära de provinser och städer, som han å konungens vägnar vid dennes bortresa innehade, hvaremot bönderna skulle vid lagligt straff vara pligtiga att å länsmännens bud erlägga de i hvarje folkland och härad vanliga utskylder, med hvad deraf ännu kunde innestå (N:o 44).

Hertig Albrekt hade, medan denna resning påstod, likasom sedan under K. Hakons tåg mot Stockholm, af andra ärender varit förhindrad att komma sin son till undsättning; men att han derföre icke lemnat dennes angelägenheter ur sigte, visar sig af den öfverenskommelse han d. 17 April s. å. ingick med den utnämnde biskopen i Linköping, Gotskalk, *) hvilken, medan han väntade att komma i besittning af sitt stift, vistats vid K. Hakons hof, och nu var af honom öfversänd till Tyskland, för att underhandla med Hansestäderna. Hertig Albrekt, som troligen under denna resa personligen sammanträffat med honom, gaf honom då en försäkran, att K. Albrekt och hans arfvingar skulle aflägsna biskop Niklis ej blott från stiftet, utan ock ur riket, så att Gotskalk kunde komma i ostörd besittning af stiftet, och i öfrigt på allt sätt beskydda och understödja honom, hans kyrkor, kloster och presterskap, hvaremot Gotskalk åtog sig att söka bemedla

*) Om tiden för hans utnämning känna vi ej mer än att han d. 22 Nov. 1365, såsom biskop i Linköping, bevittnade K. Waldemars privilegier för Hanseaterna samt att K. Hakon vid underhandlingen med Hanseaterna i Juni 1370 säger, att Biskop Gotskalks och Linköpings domkyrkas gods på Öland blifvit af dem bortskänkte, under det de innehade Borgholm, (alltså före Oct. 1366). Lappenberg s. 576, 697.

förlikning mellan K. Albrekt och K. Hakon, så väl i afseende på K. Magni fångenskap, som andra tvistepunkter. (N:o 45).

I hvad mån Gotskalk sedan medverkat vid fredsslutet, är väl nu mera omöjligt att utreda; men han kom verkligen kort derefter i besittning af Linköpiugs stift och biskop Nils dog i landsflykt.

K. Hakon, som ännu d. 16 Maj 1371 från Lödöse utfärdat ett bref, hvari han ålade bönderna i vissa delar af Oslo stift böter för deras försummelse att efterkomma hans påbud om utfare-leding eller utskrifning till krigstjenst, uttryck med hvilka troligen företagen mot Albrekt åsyftas, tågade sedan på sommaren s. å. mot Stockholm, och stod i början af Augusti *) i ett befästadt läger på Norrmalm. K. Albrekt hade under tiden återkommit till Sverige, möjligen förstärkt af några Meklenburgska trupper; men hans ställning var betänklig. Han hade folkets allmänna ovilja emot sig, och om de store följt den uppmaning, som var uttalad i den nyssnämnda proklamationen, hade det troligen varit förbi med hans välde, och Magnus i stället blifvit åter uppsatt på thronen; men de föredrogo att betrygga sin egen ställning, och då några af dem som hittills varit Magnus och Hakon trogna, gingo öfver på motpartiets sida, måste konungarne foga sig efter stormännens önskningar. Innan ännu förlikning mellan Albrekt och Hakon var uppgjord, hade en öfverenskommelse emellan stormännen egt rum, enligt hvilken Albrekt skulle öfverlemna nästan all magt till rådet, bland hvars tolf medlemmar de fyra herrar, som föregående året varit Hakons ombud vid fredsunderhandlingen, skulle intagas. Rådet förbehöll sig att för framtiden besätta afgångna ledamöters platser, samt att förordna om rikets slott, å hvilka endast inländska män skulle förordnas till fogdar och embetsmän. Bo Jonsson skulle emottaga de vigtigaste slotten.

*) Han har d. 2 Aug. 1371 utfärdat ett bref från sitt läger vid Stockholm. I Gråmunkarnes (å Riddarholmen) diarium säges att han år 1370 (1371) emot Stockholm uppbyggt ett fäste kalladt Konungxberg (Script. rer Suec. I: 73). Troligen har Kungsbacken deraf sitt namn.

Först några dagar sedan denna öfverenskommelse genom en högtidlig försäkran blifvit af K. Albrekt antagen, kom fredsslutet till stånd emellan honom och Hakon (d. 14 Aug. 1371). Den senare måste dervid ingå på vilkor, hvilka, med afseende på den framgång han haft under kriget, skulle synas oväntadt hårda, om man icke kände den förbindelse, hvari några af hans förnämsta anhängare inlåtit sig med Albrekt. Han åtog sig att för sin faders befrielse betala 12,000 mark silfver, hvarför 60 riddare och svenner gingo i borgen; men deremot skulle Magnus för sin lifstid behålla inkomsterna af Skara stift, d. v. s. Vestergötland, Wärmland och Dal, dock utan att ega befatta sig med det dervarande frälset. Han afsade sig också all sin rätt till Skåne, om hvars återvinnande Svenska stormännen hyste hopp, men hvilket Albrekt sjelf, af skäl som vi snart skola anföra, redan synes hafva uppgifvit *).

De flesta af Magni och Hakons forna anhängare stadnade nu qvar i Sverige, och synas hafva återfått sina gods. Eringisle Jarl intog åter främsta platsen i rådet. Han synes, likasom medbrodern Jon Hjärne, egentligen hafva varit bosatt i Småland, och ingendera emottog något vigtigare embete. Ulf Jonsson (Blå) var, sedan Bo Jonsson blifvit drots, flera gånger förordnad till konungens domhafvande vid räfstetingen, men blef först vid tidpunkten för Albrekts afsättning riddare och sedan lagman i Östergötland. Laurens Björnsson behöll lagmanstjensten i Vestergötland och deltog, likasom de föregående, ofta i rådets förhandlingar. Erik Kettilsson deremot synes al-

*) Vilkoren anföras af Olaus Petri, förmodligen på grund af den numera förlorade fredstraktaten. Hvad lösesumman angår bekräftas uppgiften af ett K. Magni bref, dat. Örebro d. 10 Sept. 1371, hvari han af bönderna i Vos och Hardanger utskrifver en gärd till dess betalning. Han beklagar sig deruti att han på åttonde året blifvit hållen uti ett hårdt fängelse. Suhm, XIII: 690. Då detta fullkomligt stämmer öfverens med andra uppgifter, torde häraf kunna slutas, att det K. Magni bref, dateradt Tönsberg d. 14 Oct. 1365, som är infördt uti Diplom. Norveg. II: 305, måste hafva fått origtigt årtal, hvilket vid den i Norge brukliga dateringen efter regerings-år lätt kunnat inträffa.

drig hafva intagit den honom tillämnade plats i K. Albrekts råd, ehuru värdigheten af Sveriges marsk dermed var förenad, *) utan uppehöll sig mest i Wärmland och Dal samt hos K. Hakon, såsom hvars rådsherre han år 1379 uttryckligen nämnes. Bland vilkoren i K. Albrekts försäkran hade äfven blifvit stadgadt, att de som voro bosatta i Norge eller Danmark, men egde gods i Sverige, skulle få behålla dem, så framt de i de båda andra rikena finge njuta samma förmån. Äfven i en senare försäkran af år 1378 stadgas att infödda Svenskar, som icke vistades i riket, skulle återfå sina gods, om de ville återkomma, och ej med synnerliga brott hade förverkat dem. Dock göres tjenstskyldighet å båda ställen till vilkor.

Medan K. Albrekt genom uppoffrandet af all egentlig magt lyckades rädda namnet af Sveriges konung, hade hans fader varit sysselsatt att åt sin ätt förvärfva utsigter äfven på den Danska kronan, hvartill hans sonson, Albrekt, såsom son af Waldemars äldsta dotter, enligt tidens åsigter, om också icke efter Dansk lag, hade ett slags arfsrätt. För att vinna konung Waldemars löfte, att, i händelse af hans frånfälle utan manliga arfvingar, den unge prins Albrekt skulle blifva konung i Danmark, uppoffrade hertig Albrekt vid sin förlikning med Waldemar, som afslöts d. 14 Aug. 1371, således samma dag som freden mellan hans son, K. Albrekt, och Hakon, alla de eröfringar som han under kriget lyckats göra i Danmark.

Hertig Albrekt kände dock alltför väl, att ett sådant löfte icke skulle anses mycket bindande af den Danska riksdag, som efter Waldemars död skulle komma att

*) Att han deltagit i K. Hakons tåg till Stockholm, är sannolikt af ett dokument, hvarigenom riddaren Leek Offradsson till "Her Erik Kætilsson riddare oc Swerikis marsk" pantsätter alla sina arfvegods i Westergötland, och hvilket är dat. Stockholm d. 24 Aug. 1371. (En af Westgöta lagmannen Erik Erlandsson å landstinget vid »prestamot» i Skara år 1404 utfärdad vidimation finnes i Riks-Arkivet.) Att marsk-embetet varit Erik Kettilsson erbjudet, grundar sig väl blott på ofvanstående uttryck, men det kan icke vara inkommet af misstag, då så många af de öfriga rådsherrarne hängt sina sigiller under brefvet. Också kallas Karl Ulfsson efter 1371 aldrig marsk, utan blott lagman i Uppland.

besluta om valet af hans efterträdare, och dessutom hade ju Hansestäderna vid fredsslutet förbehållit sig, att ingen skulle väljas utan deras samtycke. Det kunde icke heller undgå hans skarpsinne, att hans sons välde i Sverige stod på osäker grund. Han vände sig derföre till Kejsar Karl IV, för att erhålla hans garanti, ej blott för sonsonens anspråk på Danska thronen, utan ock för konung Albrekts och hans afkomlingars fortfarande besittning af den Svenska, och denne hugnade honom verkligen tvenne särskilda gånger, d. 6 Juni 1373 *) och d. 28 April 1374 (N:o 52), med skriftliga försäkringar i detta hänseende, men uppmanade vid samma tid Danmarks presterskap att förmå K. Waldemar att gifta om sig, på det att icke vid hans bortgång riket åter skulle blifva utsatt för stridigheter om thronen. Äfven af kejsarens söner, K. Wenceslaw af Böhmen **) samt Markgrefvarne Sigismund och Johan af Brandenburg, utverkade hertigen sig dylika försäkringar. (N:o 53).

Att hertig Albrekts oro för sin ätts välde i Sverige icke var ogrundad, skulle snart visa sig; ty med en så begränsad magt och så ringa inkomster kunde en furste sådan som den praktlystne och lättsinnige Albrekt svårligen finna sig belåten. Den försäkran, som han år 1371 afgifvit, var dessutom alltför obestämd, för att kunna förebygga stridigheter med aristokratien, hvars främste man, Bo Jonsson, var snarare allt annat än eftergifvande och

*) Kejsar Carl IV:s försäkran, dat. Fürstenberg an dem Montage in den pfingstheiligen tagen 1373 innehåller i detta hänseende följande rader: "Ouch sollen und wollen wir den dorchluchtigen fursten hern Albrechte kunige zu Schweden bliben und ouch hertzugen Albrechte den jungeren von Mekelemburg koning Waldemars von Denemark tochter sone dar zu daz er by dem kuningrich zu Denemark bliebe, ab derselbe koning Woldemar sturbe und nicht eliche Erben hinder ym liesse, mit worten und mit werken getruwelich als eyn frund, dem anderen raten und helfen so wir beste mogen ane geverde". — Efter en d. 20 Maj 1374 af biskoparne Fredrik i Schwerin och Henrik i Ratzeburg m. fl. bestyrkt afskrift i Storhertigl. Arkivet i Schwerin.

**) K. Wenceslaws första försäkran är gifven samma dag som fadrens, d. 6 Juni 1373, och i alldeles samma ordalag. Den gäller alltså både Sverige och Danmark, men garantien är deri blott en bisak. — Jfr. Riedel, Codex diplom. Brandenburg II: II, 553.

foglig. Icke heller i afseende på de klagomål, som blifvit anförda öfver fogdars och höfvidsmäns förtryck, hade den nyssnämnda försäkran haft åsyftad verkan. Våldgästning, enskilda fejder, plundring och olaglig beskattning hörde ännu till ordningen för dagen, och hvad som för Albrekt var det farligaste, presterskapets samt adelns egna medlemmar och landbor voro icke alldeles frikallade från den behandling som det öfriga folket var underkastadt. *)

Ett slående exempel på sjelfsvåldet bland stormännen lemnar förhållandet uti Linköpings stift. Biskop Gotskalk' blef under en resa d. 3 Febr. 1374 **) vid Linderås kyrka ihjelslagen af riddaren Matts Gustafsson (Sparre) och hans följe, samt åtskilliga biskopens tillhörigheter tagna ifrån hans tjenare. Domkapitlet försatte genast d. 8 i samma månad alla deltagarne i bann; men i stället att beifra våldsgerningen, skyndade sig åtskilliga höfvidsmän och borgherrar inom stiftet, en Henneke Molteke på Stäkeholm, Henning Königsmark på Öland, samt Gerdt Snakenborg, Arnold von Vitzen och Erik Karlsson uti Östergötland, att tillegna sig ej blott biskopens lösören, utan äfven biskopsstolens inkomster och gods, så att ingen ting blef öfrigt för Gotskalks enskilda tjenare, hvilka hos honom hade stora summor innestående. Matts Gustafsson synes i nära två år dröjt att vidtaga någon åtgärd till brottets försoning, hvilket, såsom den tiden var vanligt, skedde genom gåfvor till kyrkan, och saken blef åtminstone icke förr än år 1379 fullständigt uppgjord. Gotskalks "hofmästare" Conrad von Helpten fick ändtligen år 1377 enligt rådets beslut af efterträdaren, biskop Niklis, en anvisning att, för sina och sina medtjenares fordringar,

---

*) Den åberopade öfverenskommelsen om landsfreden och bekräftelsen på frälsets privilegier jemte nedan anförda exempel torde kunna anses för tillräckliga bevis.

**) Att det var detta år, och ej 1372, som mordet skedde, synes ej blott af bannlysningsbrefvet, utan bestyrkes ock deraf att biskop Gotskalk d. 13 Jan. 1374 af K. Albrekt erhöll ett bref, hvarigenom Ledhebergha och Ludderhowd lemnas biskopstolen i ersättning för Humblarum. Båda brefven äro tryckta i Spegels Bevis till Biskops-krönikan s. 130, 132.

af förenämnda höfvidsmän och borgherrar återfordra hvad de tillegnat sig af tionden och sådana gods, som biskop Gotskalk sjelf inköpt (N:o 65, 66).

Dessa oordningar voro icke enstaka utbrott; enligt de underrättelser som inlupit till påfliga stolen, voro personliga misshandlingar och mord samt plundring och mordbrand, äfven i kyrkor och andra heliga orter, inom stiftet vanliga, och våldsverkarne njöto skydd och tillhåll på slotten. Påfven Gregorius XI fann sig deraf föranlåten att anbefalla ärkebiskoparne i Uppsala och Lund samt biskopen i Lübeck att förkunna bannlysning öfver dem, som gjort sig skyldiga till sådana våldsgerningar. *)

De förhoppningar, man vid 1371 års förlikning gjort sig, att de främmande fogdarne och höfvidsmännen skulle få lemna rum för infödda Svenskar, hade icke heller gått i fullbordan. Hertig Albrekt innehade ännu, så vidt man vet, alla sina pantelän, och dessutom voro Tyska höfvidsmän äfven i de delar af riket, som egentligen skulle bero af riks-rådet. Borgholms slott, som enligt öfverenskommelsen bordt lemnas i Bo Jonssons händer, innehades ännu 1375 af Vicke van Vitzen (N:o 64). Konungen sjelf tyckes icke hafva ansett sig trygg, om han icke var omgifven af sina landsmän. Herbricht von Köningsmark hade redan 1371 blifvit höfvidsman på Stockholms slott, Volrad von Tzule (Zeulen) var konungens kammarmästare (N:o 67). Tyska krigare sändes ofta af hertigen öfver från Meklenburg, för att gå i hans tjenst (N:o 52, jfr N:o 54).

Sinnesstämningen i Sverige synes af dessa anledningar varit betänklig, då hertig Albrekt om hösten 1374 åter kom öfver hit. Med Bo Jonsson, som då uppehöll sig i Finnland, der han underhandlat med Ryssarne, **)

---

*) Bullan, dat. Avignon d. 22 Dec. 1374, finnes i en samtidig vidimation i Riks-Arkivet. Dylika bullor finnas äfven i början af följande året utfärdade rörande Uppsala och Strängnäs stift. — Jfr Celse, Apparatus ad Hist. Svio-Goth. p. 135.

**) I ett bref till ärkebiskop Birger, dat. Åbo d. 9 Maj (1374), skrifver Bo Jonsson, att han straxt skulle resa derifrån till Wiborg, för att dagtinga med Ryssarne. Troil, Skrifter och Handl. till upplysning af Sveriges Kyrko-

var förhållandet så spändt, att han icke ville infinna sig hos konungen och hertigen, utan att förut af dem hafva erhållit lejdebref. Då man finner konungen deruti vilja förbehålla sig att pålägga gärder å Bo Jonssons pantelän och "hans tjenares gods", likasom å andra pantelän och fastigheter i riket, men denna punkt måste utstrykas, ser man åtminstone en af anledningarne till missförståndet mellan konungen och landets stormän. (N:o 55.)

Tvisten blef emellertid under loppet af det följande året, genom hertigens bemedling, bilagd, men endast med uppoffringar från så väl hans egen som konungens sida. Den senare måste "med sin faders samtycke" utfärda en bekräftelse å så väl det andliga som det verldsliga frälsets privilegier, hvari både hans egna och hertigens fogdar uttryckligen förbjödos att betunga frälset och dess landbor med några pålagor. Emedan den allmänna lagen i detta sjelfsvåldets tidehvarf befanns otillräcklig till förekommande af de nyssnämnda svåra oordningarne i rättstillståndet, tillgrep man nu den utväg, som i Tyskland den tiden var bruklig. En stor mängd af så väl konungens, som hertigens höfvidsmän och fogdar, riddare och väpnare, sammankallades och förmåddes att besegla en särskild öfverenskommelse om allmän landsfred på tre år, hvarunder alla enskilda fejder skulle inställas, och blefvo de förut gällande stadganden mot våldgästning och om inrättandet af "taverner" eller gästgifverier dervid förnyade och skärpta. Alla rikets innebyggare, så väl in- som utländska, skulle besvärja denna landsfred. *) I båda dessa

o. Reform.-Hist II: 352. Att freden med Ryssland blifvit återstäld, synes troligt af den förut åberopade traktaten med Lifländska orden af d. 6 Juli 1375. Vid underhandlingen med Ryssarne år 1526 åberopade också dessa ett "hertig Albrekts fredsbref". Arwidsson, Handl. till upplysning af Finlands Häfder. II: 177. Men måhända tillhör det en annan tid.

*) Dokumentet, sådant det är tryckt af Hadorph vid Biärköa-Rätten, har. utom konungens och hertigens, 47 namn, deribland 23 Tyska. Besynnerligt nog hafva alla dessa blifvit införda i Svea Rikes Rådslängd af Uggla, ehuru ingen anledning finnes, att flera än 14 af dem verkligen voro rådsherrar. Vicke van Vitzen är den enda af Tyskarne, som bevisligen varit erkänd såsom rådsherre, men han blef det troligen först senare.

dokumenter, likasom i en förbunds-traktat med den Lifländska orden, står hertigens namn bredvid konungens; men i öfrigt synes hans inflytande nu mera vara i aftagande, och en förändring i styrelsesättet inträdd. Bo Jonsson upphöjdes till konungens och rikets drots, (N:o 62), hvarigenom den högsta domsrätten öfverflyttades i hans händer. Sten Bengtsson (Bjelke) blef, om ock icke nu genast, åtminstone följande året, förordnad till riksmarsk, hvilket embete han sedan innehade ända till Albrekts afsättning. Hertigen afstod äfven till konungen eller drotsen en stor del af sina förpantningar i Sverige, såsom Kalmar län (N:o 63 o. 64), hvarest Vicke von Vitzen stadnade såsom fogde. Äfven Nyköpings län, som för hertigens räkning innehades såsom pant af Raven von Barnekow, med hvilken kontraktet derom år 1373 *) och senast i början af år 1375 blifvit förnyadt (N:o 49, 57, 58), synes kort derefter hafva blifvit öfverlåtet till Bo Jonsson. **) Att hertigen likväl ända till sin död haft qvar en del af sina förpantningar i Sverige, ***) synes af ett d. 6 Dec. 1378 skrifvet bref, hvari han anmodar Bo Jonsson att betala en skuld utaf de penningar, som för hans räkning först inflöto af detta rike (N:o 72).

Hertigen hade knappt återkommit till sitt hemland, förr än Waldemar nedlades på sotsängen, och han derigenom kunde vänta sig, att den önskan, som under de sista åren så mycket sysselsatt honom, skulle snart gå i

---

*) Enligt aftal skulle en del af pantsumman för Lawe (nu Lage) i Meklenburg öfverflyttas på Nyköping och den del af Uplanden i Sverige som Barnekow innehade, hvarmed troligen ej åsyftas det egentliga Uppland, utan Svealand i allmänhet.

**) Stiernman anför i Svea och Götha Höfdinga Minne, I: 101, ett kontrakt mellan hertig Albrekt och Bo Jonsson, dateradt Rostock d. 24 Juni 1346, hvarigenom slottet pantsättes till den senare; men emedan Albrekt deri kallas "hertig" och Bo Jonsson vid den tiden sannolikt var ett barn, måste årtalet vara felaktigt, och uppgiften passar icke in på något tidigare år än 1376.

***) Hertigen hade under sin vistelse i Sverige gått i författning om inrättandet af ett mynthus vid Silfberget (N:o 61) och afslutit kontrakt med några köpmän i Stockholm om försäljning af jern och koppar, (N:o 62) hvaraf synes att han ännu ämnade behålla Bergslagen och Dalarne.

fullbordan. Utsigterna tycktes vara så mycket mer gynnsamma, som äfven den yngre grenen af det Danska konungahuset nyss var utgången, och kejsar Karl IV just i samma dagar, som Waldemars död (d. 24 Oct. 1375) timade, hade ankommit till Lübeck. Hertigen hade mägtiga anhängare bland den Danska adeln, och meningarne voro vid det första herremötet mycket delade. Men hans oförsigtighet, att utan afbidan af den Danska riksdagens beslut, låta gifva sin sonson konungatiteln, och i synnerhet hans öppna förbindelse med de Holsteinska grefvarne påskyndade afgörandet till förmån för den andre thronpretendenten, den femårige prins Olof af Norge, som med sina föräldrar kommit öfver till Danmark. Jutarne, som bäst kände faran af ett Tyskt öfverherrskap, gåfvo utslaget, sedan de hatade Holsteinarne satt sig i besittning af Slesvig, och de Meklenburgska hertigarne redan till dem förpantat en betydlig del af det egentliga Danmark. Utan afseende på kejsarens i en befallande ton gifna uppmaning, blef Olof på våren 1376 allmänt erkänd som konung, under sina föräldrars förmynderskap. Äfven Hansestäderna gåfvo dertill sitt bifall och återstälde Warberg, men erhöllo till vedergällning fullständig bekräftelse på sina privilegier i Norge, samt monopolium vid det Skånska sillfisket.

Under tiden hade hertig Albrekt på våren 1376 ännu en gång besökt Sverige, *) utan tvifvel för att indraga äfven detta rike i striden. Någon fred med Danmark var aldrig afsluten, och Danskarne innehade ännu den södra delen af Vestergötland med Elfsborg, Oppenstens och sannolikt äfven Örestens slott. Förhållandet till K. Hakon gjorde Sveriges ställning vådlig, i händelse hans son komme i tryggad besittning af den Danska thronen. Men å andra sidan hade det hopp man i Sverige år 1371

*) Så vidt vi kunnat finna, har hertigens besök ej efterlemnat annat spår i tidens handlingar än en förlikning i en dråpsak, hvarom ett dokument af Stockholms magistrat d. 3 Maj 1376 är utfärdadt, och hvari hertigens samt konungens närvaro omtalas.

gjort sig, att kunna återvinna Skåne, föga utsigt att gå i fullbordan, om hertig Albrekts sonson komme i besittning af Danmark, och konung Albrekt hade sedan 1372 bortlaggt titeln: landsherre öfver Skåne. Det inre tillståndet i Sverige och särdeles i konungens skattkammare var icke heller gynnsamt för något verkligt deltagande i Meklenburgarnes strid emot Danmark, då Albrekt hade nog af kriget på Norska sidan.

Hertig Albrekt måste alltså denna gång troligen återvända utan att fullkomligt hafva vunnit hufvudändamålet för sin resa; men han hade ännu, äfven bland dem, som hyllat hans medtäflare, hemliga anhängare och utrustade om sommaren en betydlig styrka, hvarmed han skulle göra sina anspråk gällande. Hans afsigt tyckes hafva varit att öfvergå till Skåne; men sedan flottan blifvit skadad af en storm, begaf han sig med sin son Henrik till Köpenhamn, der en öfverenskommelse med drottning Margareta d. 21 Sept. 1376 afslöts, af innehåll, att hufvudsaken skulle hänskjutas till en skiljedomare och under tiden hvardera parten behålla hvad han innehade. Äfven konung Albrekt af Sverige inbjöds att biträda förlikningen.

Men den beslutade skiljedomen blef icke utaf, och hertigen utverkade i Sept. 1377 en stämning från Kejsaren till en mängd Danska slottshöfdingar att stå till rätta inför hans domstol.*) Naturligtvis hade detta kejserliga maktspråk ingen verkan i Danmark, då äfven i Tyskland sällan någon brydde sig om de påbud och skrifvelser af alla slag, som kejsar Karl IV strödde omkring sig, utan att sjelf särdeles bekymra sig, om de ledde till någon påföljd eller icke, och den garanti han gifvit Albrekts hus blef alltså utan betydelse.

Farligare voro de hjelpare hertigarne hade inom sjelfva Danmark, särdeles i Skåne. Tuve Galen, som länge varit geldker eller uppbördsman för hela Skåne, samt Andreas Jakobsson, en annan af landets förnämsta män, af-

*) Tvenne sådane stämningsbref, med till en del oigenkännliga namn, dat. d. 12 Sept. 1377, finnas ännu i Storhertigl. Arkivet i Schwerin.

gåfvo i Wismar d. 4 Aug. 1377 en försäkran, att efter sin yttersta förmåga och med alla de gods och fästen, som de hade i Danmark medverka, att den unge hertig Albrekt måtte komma till sin arfsrätt i Danmark, samt att hålla de tvenne slott, som å hans vägnar skulle dem öfverlemnas, honom, hans fader och farfader till handa. (N:o 68.) *) Följande året pantsatte hertigarne trenne härader i östra delen af Skåne, Järestads, Gärds och Göinge, till trenne andra Skånska adelsmän, Peter Duve, Jakob Axelsson (Tott) och Jesse Duve, **) och de förbindelser dessa dervid afgåfvo att tjena hertigarne under sitt krig mot Danmark, (de båda sistnämnda skulle utrusta, den ene 20, den andre 50 väpnare) gifva anledning till den förmodan, att dessa härader redan voro i hertigarnes våld. (N:o 69 –71).

Danmark led utan tvifvel mycket af dessa Meklenburgska eröfringsförsök, hvilka främjade det sjelfsvåld, som herrskade så väl bland de inhemska som Tyska stormännen i landet; men emedan Hanseaterna icke ville tillåta några kaperier hvarken från de fasta slotten eller på öppna sjön, och derföre icke heller denna gång kunde lemna Meklenburgarne medhåll, hade drottning Margareta lättare att bibehålla öfvervigten. Sedan den ärelystne och förslagne hertig Albrekt år 1379 aflidit, upphörde all egentlig fara från detta håll, ehuru hans söner ännu i någon tid fortforo att öfva fiendtligheter. — Sverige tog deruti, så länge hertig Albrekt lefde, ingen väsendtlig del.

Med Norge hade den år 1371 afslutna freden icke blifvit långvarig. Redan 1374, om ej förr, var kriget åter utbrutet, ehuru vi icke känna mera derom, än att tvenne af K. Albrekts förnämsta män Karl Ulfsson (af Tofta) och Bengt Filippusson derunder blifvit tillfånga-

*) Äfven Kurd Moltcke, som nu var höfvidsman på Wordingborg, har vid samma tid afgifvit en förbindelse att hjelpa hertig Albrekt till sin rätt i Danmark, dat. Arneborg d. 14 Aug. 1377. Orig. i Schwerin.

**) Troligen den "Jens Nielssön som kalles Dwæ", (De ældste Danske Archiv-Registraturer I: 156) och "Johannes Niclæsson" i beslutet om en allmän landsfrid i Skåne af år 1380. Suhm, XIV: 520.

tagna och förda till Marstrand, men sedan af Hanseatiska skeppare befriade. *) Öfvervigten måste hafva varit på Hakons sida, emedan han ända till sin död behöll Wärmland (N:o 73) och Dal, **) samt troligen äfven den del af Vestergötland, som ligger utmed Göta-elf. ***) Kriget synes icke hafva å någondera sidan varit fördt med någon synnerlig ifver, hvartill anledningen torde kunna sökas i K. Hakons inblandning i de Danska angelägenheterna; men att det länge fortfarit, kan slutas af ett Konung Albrekts bref, dat. d. 19 Jan. 1379, hvarigenom han till sin riks-marsk Sten Bengtsson skänkte åtskilliga gods i Vestergötland, hvilka han tog från Norske riddaren Jon Hafthorsson, emedan denne i lång tid varit och ännu var rikets fiende. †) — Ett stillestånd måste sedan hafva blifvit afslutet; ty d. 26 Mars 1380 kungör K. Hakon, att hans fiender, "Tyskarne i Sverige" uppsagt freden och voro färdiga att anfalla med all sin magt, hvarföre han befaller sina undersåter att skyndsamt rusta och samla sig till rikets försvar. ††) Danskar och Norrmän skola sedan hafva infallit i Vestergötland, hvarest Skara stad, med domkyrkan, samt likaså Jönköping af dem uppbrändes; †††)

---

*) Suhm, Hist. af Danmark XIII: 739, efter ett K. Hakons bref till Hanseaterna, uppläst vid mötet i Lübeck d. 24 Juni 1375, hvari han ibland annat beklagar sig, att då trenne skepp lastade med hans ovänners gods förliden höst hade kommit från Stockholm till Marstrand, hans folk blifvit af Hanseaterna förhindrade alt taga dem i beslag.

**) K. Hakons bref, dat. vid Holms kyrka i denna landsort d. 26 Nov. 1379, hvarigenom han förlåter välboren man Nisse Knutsson, som nu gått i hans tjenst, sina brott, med vilkor att han förlikar de målsegande. Brefvet är tryckt i Lignells Beskr. öfver Dal. II: 62. Nisse Knutsson skref sig till Lena.

***) K. Hakons förläningsbref till Gudmund Grein å gården Alweim (Alfvum) i Ale härad, nära Lödöse, dat. Akersborg (Akerhus) d. 3 Febr. 1377. Suhm, Hist. af Danm. XIV: 509. Om trakten varit i Albrekts våld, skulle Hakon icke kunnat i sådana uttryck tala om arbetsskyldigheten till sina slott.

†) Originalet i Riks-Arkivet.

††) Diplom. Norveg. II: 359.

†††) Uppgiften grundar sig på en förut åberopad kronologi, som funnits i Franciscaner-klostret i Wisby (Script. rer. Suec. I: 45); tidsbestämningen åter på en annan kronologi (Anf. st. s. 66), hvarest säges att Skara och Jönköping år 1380 afbrunnit. Hvad den senare staden angår bekräftas den af ett d. 7 Aug. 1380 af höfvidsmannen i Östergötland Erik Karlsson utfär-

men K. Hakons om sommaren detta år inträffade död *) befriade Albrekt från en farlig medtäflare, och kriget tyckes sedan å denna sidan hafva upphört.

De Svenska landskap, som Hakon innehaft, synas icke under Albrekts tid hafva återfallit till Sverige. Erik Kettilsson bibehöll sin ställning såsom höfvidsman öfver Wärmland, och troligen äfven öfver Dal. **) Han nämndes väl uti Bo Jonssons testamente till en af dess exsecutorer, men det är anmärkningsvärdt, att han sedan icke med de öfriga exsecutorerna kallades till deltagande i öfverläggningarne derom med K. Albrekt, (N:o 79) ***) och då dessa exsecutorer med drottning Margareta aftalade vilkoren för hennes emottagande af kronan, utfärdade Erik Kettilsson, oaktadt han var vid tillfället närvarande, en särskild försäkran †) om sitt samtycke till deras öfverenskommelse med drottningen, hvilken han kallar sin "nådiga fru", och hvars undersåte han således redan tyckes hafva varit. Då Margareta, i sin försäkran till de Svenska herrarne, först sedan alla de öfverenskomna vilkoren från deras sida blifvit uppfylda, vill förbinda sig att unna Sverige de landamäre (gränser), som det af ålder haft, bestyrkes äfven deraf, att ofvannämnda provinser ännu icke blifvit återförenade med riket.

Att konung Albrekt efter Hakons död flera gånger försökt eröfra Skåne och Halland, berättas af den utförligaste bland de korta krönikor vi för denna tiden hafva att

---

dadt bref, hvari han å konung Albrekts vägnar beviljar fyra års skattfrihet, i anseende till den brand och ödeläggelse, som öfvergått staden. Förteckning öfver Jönköpings Rådhus-Arkiv. Handl. rör. Skandin. Hist. XXXII: 374.

*) Såsom K. Hakons dödsdag uppgifves vanligen d. 1 Maj 1380, men ett "i hans egen närvaro" utfärdadt bref af d. 10 Juni s. å. visar att denna uppgift är origtig.

**) Han inköpte d. 22 Mars 1386 af riddaren Ulf Holmgersson gården Lilla Årås i Vadsbo och derjemte den holme, hvarå slottet Amnaholm (Agneholm) samt platsen, hvarå dess förborg voro byggda. Båda voro förut blott pantsatta. (Orig. i R.-Arkivet.) Det tyckes häraf, i brist på fullständigare bevis, kunna slutas, att han ännu innehade slottet och derunder lydande län.

***) Emedan han ej heller nämnes i det senare kallelse-brefvet af d. 21 Juni 1387, kan det svårligen vara en tillfällighet.

†) Dat. Daleborg d. 23 Mars 1388. Hvitfeldt. Danm. Hist. Fol. uppl. s. 583.

tillgå. *) Uppgiften bekräftas till en del af samtida urkunder. Albrekt återtog väl icke titeln af landsherre öfver Skåne, men att han oroat landet med anfall, synes deraf, att Skåningarne på egen hand d. 7 April 1381 med honom afslöto ett stillestånd, **) hvarvid han förbehöll sig att på andra sidan om Öresund kunna understödja sina bröder i deras krig mot Danmark, likasom innebyggarne i Skåne och Halland skulle vara oförhindrade, att tjena sin konung, blott de icke skadade Sverige. Att Örestens och Oppenstens slott nämnas i Bo Jonssons testamente ibland hans pantelän, ger också anledning till den förmodan, att de omkring 1380 blifvit återtagna.

K. Albrekt sökte vid denna tid att komma i förbindelse med konung Ludvik den store af Ungern och Pohlen, för hvilket ändamål han d. 7 Sept, 1381 utfärdade ett kreditiv för sin bror Henrik och sin svåger, grefve Henrik af Holstein (N:o 75). Men som den sistnämnde redan samma år dog, och äfven konung Ludvik ej långt derefter afled, har planen sannolikt icke haft någon påföljd.

Om våren 1384 gjorde K. Albrekt ett nytt tåg mot Skåne och intog Lagaholms slott, hvilket han pantsatte till en Henrik Andersson (N:o 77), och denne sedan under de trenne följande åren behöll, för hans räkning (N:o 78). Men Albrekts vidare framträngande förhindrades af en Dansk här, vid hvars annalkande han genast drog sig tillbaka. ***) Ett stillestånd skall sedan hafva blifvit afslutet, hvars vilkor dock icke äro bekanta.

Emedan Albrekts båda bröder Henrik och Magnus vid denna tid (den förre 1383, den senare 1385) dogo, och deras efterlemnade söner ännu voro omyndiga, måste han under de följande åren mer än förut befatta sig med

---

*) Den förut åberopade Chronologien ifrån Wisbys minoriter-kloster. Script. Rer. Suec. I: 45.

**) Tryckt i Suhms Hist. af Danmark, XIV: 521.

***) Langebek, Scr. rer. Dan. VI: 534. Att händelserna tillhöra år 1384, och ej det föregående året, visas af det utdrag Suhm meddelat af Hanseatiska Recesserna, Hist. af Danm. XIV: 136, jfr. 138.

sitt egentliga fäderneslaud. Han reste gång efter annan öfver till Meklenburg och lemnade, jemte sina anförvandter, Lübeck och de öfriga i handelns säkerhet intresserade städerna en hjelpsam hand vid förstöringen af en mängd röfvareborgar. Men hans försök att vid Hansedagen i Lübeck (i Mars 1385) erhålla städernas biträde mot Danmark misslyckades. De församlade ombuden ville ej yttra sig om hans förslag, förrän de föredragit ärendet för sina principaler, *) och de Skånska slotten med tillydande härader blefvo kort derefter återstälda till Danmark. Albrekt infann sig sedan äfven midsommartiden 1386 vid ett nytt möte i Lübeck, hvarest flera Tyska furstar och äfven Drottning Margareta voro tillstädes, och de nordiska rikenas angelägenheter skola varit föremål för underhandlingar, ehuru dessa icke äro närmare bekanta. **) Man kan dock antaga för gifvet, att konung Albrekt i Margaretas egen närvaro hos städerna ingen ting kunnat vinna. Deremot är det sannolikt, att han genom personlig bekantskap med de nordtyska furstarne, för hvilka han anstälde ett stort tornerspel i Wismar, förvärfvat bundsförvandter för den förestående striden.

Då Albrekt återkom från denna resa, möttes han af underrättelsen att Bo Jonsson i medlet af Augusti 1386 afidit; ***) och denna händelse gaf anledning till en omhvälfning, af helt annan art än konung Albrekt väntat.

Bo Jonsson härstammade från förnäma slägter, och hade sannolikt redan ärft en betydlig förmögenhet. Han begynte deltaga i allmänna ärender under den inbördes fejden mellan K. Magnus och hans son Erik, samt skall

---

*) Suhm, Hist. af Danmark XIV: 146, efter Recessus Hansæ.

**) Detmar Lübeck Chron. I: 336.

***) Dagen för hans död uppgifves icke bestämdt uti de gamla kronologierna. I Diarium minoritarum Visbyensium säges blott att den inträffat omkring Marie himmelsfärdsdag (d. 15 Aug.) och hans begrafning skedde enligt Vadstena-munkarnes s. k. diarium d. 25 s. m. Nyare författare antaga, enligt en uppgift uti Necrologium ("Martyrologium") Stregnense, d. 20 Aug. såsom hans dödsdag; men denna anteckning är sannolikt först inskrifven femtio år efter hans död, och hvad som synes göra den tvifvelaktig är, att Finnarne redan d. 29 s. m. hunnit att välja en ny lagman. (N:o 78).

hafva varit en af dem, hvilka år 1362 för sin uppstudsighet af Magnus blefvo landsförvista. Att han varit en af de första, som trädde i underhandling med hertigarne af Meklenburg, är tydligt deraf, att han hade tjenat dem med sin borgen vid deras förenämnda öfverenskommelse med Nils Thuresson (N:o 26). Under de första åren af Albrekts regering var han en af dennes förnämsta anhängare, ehuru hans namn i de offentliga handlingarne är ett af de sista; ty han var blott väpnare eller knape, och synes, besynnerligt nog, aldrig hafva emottagit riddare-värdigheten. År 1366 erhöll han, såsom vi sett, af K. Albrekt uppdrag att underhandla med Waldemar och Hakon, samt blef följande året ombetrodd befälet å Stockholms slott. Han var redan då eller blef åtminstone samma år häradshöfding öfver Dalarne, *) år 1369 fick han fullmagt såsom konungens embetsman, och blef vid samma tid lagman i Östergötland samt vid år 1378 äfven i Finnland. Redan 1371 var han den förnämste bland rådets medlemmar, och emottog, såsom vi nämnt, år 1375 drotsvärdigheten, hvarmed den högsta domsrätten var förbunden, så att den vid räfstetingen utöfvades ej å konungens utan å hans vägnar. Detta hindrade honom icke att äfven sedan låta nämna sig till häradshöfding i Tjust, så att han skulle kunnat sjelf döma i alla instantier. Alla dessa befattningar, med undantag af befälet å Stockholms slott, hvilket han år 1371 lemnade, bibehöll han till sin död, ehuru de underordnade domare-embetena nästan alltid förvaltades af vikarier. Han var i öfrigt ständigt sysselsatt att genom köp, byten och andra utvägar föröka sin enskilda förmögenhet, och de sakören, hvilka han vid sina många domare-befattningar egde uppbära, voro i hans hand ingen obetydlig inkomstkälla, heldst confiscation af all den anklagades egendom den tiden var mycket vanlig. Han emottog äfven donation å gods, som tillhörde en Albrekts motståndare, Clemens Petersson, och då denne efter förlik-

*) Kröningssvärd o. Lidén, Diplomat. Dalekarl. I: 36—44.

ningen 1371 återvände och hyllade Albrekt samt i följd deraf borde få igen sina gods, vägrade han att återställa dem. Då hans första hustru, Margareta Porse, år 1360 dog vid en förlossning, lät han öppna hennes lik, för att, i händelse barnet vore vid lif, komma i besittning af hennes arf, och låg sedan under flera år i tvist med hennes far och öfriga slägtingar. *) Af obekant anledning kommen i tvist med riddaren Karl Niklisson (Färla), nedgjorde han honom d. 19 Juni 1381 inför sjelfva högaltaret i Gråmunkeklostrets kyrka (å Riddarholmen) **) och tillegnade sig sedan, såsom det hette: "för hans mångfaldiga brotts skuld", all hans egendom. Den dräptes slägtingar måste åtnöja sig att, "icke såsom ärfdabot", utan såsom nådegåfva, få en liten ersättning, emot löfte, att hädanefter aldrig tillvita honom eller hans arfvingar "för det Karl Niklisson vardt slagen." (N:o 74, 76). De ödmjuka ordalag, hvari deras "urfejds"- eller förliknings-bref är affattadt, visa tydligen, huru litet de ringare af honom kunde vänta sig rättvisa, och först efter hans död lyckades det en del af dem, som han förorättat, att återfå gods, hvilka han tillvällat sig. ***) Genom den ofantliga förmögenhet som han innehade och konungens ständiga penningeförlägenhet, kom han i tillfälle att småningom äfven sätta sig i besittning af de flesta bland rikets slott och län. Vid förlikningen 1371 erhöll han Tavastehus och Wiborgs slott, hvartill senare lades Åbo med Åland och Korsholm, så att han innehade hela Finnland. Af hertig

*) Priorn i Kalmar kloster "Jonis", jemte tre andra personers intyg, att barnet varit vid lif, dat. d. 26 Sept. 1360, samt K. Magni derpå grundade dombref, dat. d. 15 Mars 1361. Peter Porses förlikningsbref, dat. Stockholm d. 7 Sept. 1364. Handlingar i Riks-Arkivet.

**) Då uppgiften, att Bo Jonsson var baneman, i senaste tider blifvit ifrågasatt, emedan den blott skall vara grundad på Messenii auktoritet, förtjenar det att anmärkas, att den redan finnes i en år 1592 tryckt bok, Jacobi Gislonis Chronologia, s. 92. Den finnes också uti en förut citerad, handskrifven krönika, från medlet af 16:de seklet, uti Uppsala Bibliotek.

***) Bevisen äro till en del anförda i Tidskrift för Litteratur, 1851, s. 159. Exempel finnes dock att exsecutorerna enligt Bo Jonssons å dödsbädden gifna förordnande ersatt gods, som han ej betalt. Ett dokument af år 1393, uti Riks-Arkivet.

Albrekt och hans rättsinnehafvare eller arfvingar inlöste han förpantningsrätten till Nyköpings län, Kalmar län, Stäkeholms län, en stor del af Vestmanland med Bergslagen och Dalarne. Han innehade dessutom hela Helsingland eller nuvarande Norrland, Ringstaholms slott med en stor del af Östergötland, Kind och Ydre härad, hvilka antingen lydde till Stäkeholms eller Forsholms slott; *) vidare Rumlaborgs län, som omfattade Wista, Tveta, Mo och halfva Wedbo (förmodligen det senare Södra Wedbo) härad samt Habo och Fiskebäcks socknar af Wartofta, jemte staden Jönköping, och slutligen Oppenstens och Örestens slott, med Kind och Mark i Vestergötland.

I alla dessa län till- och afsatte Bo Jonsson fogdar och höfvidsmän, uppbyggde borgar, utdelade frälserätt och uppbar skatterna, hvartill äfven sakören hörde, så att konungen med dessa provinser icke hade något att göra. Såsom höfvidsman i Österlanden förklarade han en gång, troligen i början på 1370-talet, den mägtiga hansestaden Danzig krig, och Lübeckarne, som han derom underrättat, rådde Danzig till eftergift. **)

Vid sidan af en man med sådan magt och tilltagsenhet, var konung Albrekt, sedan han ej mer hade sin faders råd och bistånd att påräkna, obetydlig, och de försök, han hittills gjort att öfverskrida de trånga gränserna för sin myndighet, hade endast ledt till nya inskränkningar och förödmjukelser. ***) Ej underligt derföre att han vid Bo Jonssons död kände sig mera fri och hoppades att återvinna den magt, som lagen tillerkände honom och hans företrä-

*) Forsholm omtalas så sällan, att man icke är viss på dess läge. Att Kind och Ydre hörde till Bo Jonssons län, synes af ett hans sons, Knut Bosons, nedan anförda bref af år 1399; de lydde då under fogden på Stäkeholm. Tunelds mening, att Forsholm varit beläget på en holme i Rimforsa ström i Kinds härad, har väl någon sannolikhet för sig, men efter dess plats i handlingarne skulle man snarare tro, att det legat uti Vestergötland.

**) Lübecks borgmästares bref uti Danzigs arkiv, utan datum.

***) En förlikning med kleresiet af år 1376, Reuterdahl, Sv. Kyrk. Hist. II: II, 149; en annan med Bo Jonsson och Rådet af år 1383 i Hadorphs Bihang till Rimkrön. s. 39.

dare utöfvat. Men Bo Jonsson hade vetat förebygga att hans förpantningar och egendom genast efter hans död skulle förskingras, derigenom att han utsett tio af de mäktigaste männen i riket till verkställare af sin yttersta vilja och förmyndare för sin efterlefvande hustru och barn. Han hade dervid förfarit med den omsigt, att för den händelse att någon af dessa "testamentarier" afginge, han äfven förordnat, hvem som skulle träda i hans ställe.

Genom ett bref, dat. Telje d. 23 Sept. 1386, kallade K. Albrekt ej blott testaments-exsecutorerna, med undantag af Erik Kettilsson, utan ock alla Bo Jonssons fogdar och embetsmän, att infinna sig hos honom, med de bref och bevis de kunde förete, och erbjöd dem full säkerhet eller lejd intill nästa kyndelsmessa; samt för dem, som voro från Österlanden, intill dess de utan hinder af is eller oväder kunde återvända hem. (N:o 79). Men exsecutorerna voro icke benägna att foga sig efter konungens önskningar; ty han fordrade bland annat att sjelf blifva förmyndare för Bo Jonssons enka och barn. Efter någon tid förklarade de sig villiga att underkasta frågan en kompromiss utaf opartiska män ibland riks-råden, och den 21 Jnni 1387 blef ett nytt lejdebref*) för dem utfärdadt, med afseende på ett möte, som skulle hållas vid Kungshamn, utanför Stockholm, hvarjemte konungen, då han samma dag gaf Jäppe Abrahamsson, Djeken, som varit Bo Jonssons fogde i Åbo län, fullmagt å förvaltningen af samma län, för enkans och barnens räkning, gjorde det förbehåll, att han skulle underkasta sig det utslag, som den förenämnda kompromissen komme att gifva (N:o 82).

Men blott två dagar senare var konungen färdig att, utan sådant förbehåll, i sin egenskap af förmyndare, åt Jäppe Djeken utfärda en ny fullmagt att behålla förvaltningen af länet, intill dess Bo Jonssons barn blefve myndiga, hvarjemte han frikallade honom och hans biträden

*) Anfördt af Lagerbring, Svea R. Hist. III: 703.

från all efterräkning och redogörelse för deras förvaltning, och det ej blott för den förflutna, utan ock för den kommande tiden. Länet skulle såsom förut, utom Åbo slott och fögderi, omfatta Satagunda och Borgå fögderi, och Jäppe skulle deraf uppbära alla de vanliga utskylderna, men hvarken af bönderna eller städerna fordra utöfver ett visst belopp, som konungen nu på förhand bestämde. Af dessa inkomster borde han först och främst underhålla slottet med dess besättning samt betala den skuld af 28,000 mark Svenska penningar, hvari han, såsom bevisadt var, för Bo Jonssons räkning hade kommit, och blefve det något öfverskott, skulle han använda det till enkans och barnens nytta. Om han för denna öfverenskommelse eller för sitt ämbete komme i någon fejd, skulle konungen understödja honom och ersätta den skada, han och hans hjelpare derigenom lidit; till länets skydd fick han rätt att uppbygga fästen. Bo Jonssons enka Margareta Dume och fyra hennes bröder beseglade handlingarne (N:o 83 o. 84.)

Anledningen till denna plötsliga omkastning, som innebar en brytning med exsecutorerne eller de s. k. testamentarierna, är obekant, antingen den nu var, att konungen ej haft allvar med den nyss med dem uppgjorda öfverenskommelsen att hänskjuta saken till en compromiss, eller han erhållit någon underrättelse, som kunde berättiga honom att anse denna å deras sida vara bruten *). Visst är, att två månader derefter det inbördes kriget redan stod i full låga; ty biskop Nils i Linköping skrifver i ett bref af d. 31 Aug. att ingen af sådan anledning vågade lemna sitt hus. **)

Det var dock ej blott med exsecutorerna, som K. Albrekt råkat i delo. Äfven den öfriga adeln skall han hafva uppretat genom sin fordran att en del af

*) Det torde förtjena anmärkas såsom ett tecken till starkt missnöje med Albrekts regering, att fyra rådsherrar d. 17 Juli 1387 bekräftat en afskrift af trenne konungens försäkringar.

**) Lagerbring III: 703. Den samtidiga Lübska krönikan af Detmar hänför upprorets utbrott till detta år.

den mängd gods som de och deras förfäder slagit under sig skulle återställas till kronan. Förhållandet med denna hans fordran, om den verkligen egt rum, är icke alldeles tydlig. *) Förmodligen syftade den på något dylikt, som Drottning Margareta sedan genomdref, eller att de skattegårdar, hvilka efter någon viss tid blifvit frälse, skulle återgå till sin ursprungliga natur. Adeln var dessutom missnöjd med det företräde Albrekt fortfarande skänkte sina landsmän, och ropade, att han nu ville beröfva dem sina arfvegods, blott för att skänka dem åt sina Tyskar.

Men huru billig eller obillig Albrekts fordran var, hade han illa beräknat sina krafter. Han hade obotligen stött sig med aristokratien, som uppsatt honom på thronen och utan hvars bistånd han år 1371 varit förlorad, och han kunde icke påräkna något verksamt stöd af det ringare folket, som han låtit försvagas och förtrampas, och för hvilket han genom sin obekantskap med landets språk samt derigenom att han aldrig sjelf utöfvade sin domsrätt, förblifvit främmande.

Äfven kyrkans män kunde svårligen hysa någon aktning och tillgifvenhet för en konung, som icke förmådde skydda dem för ständiga ingrepp och våldsgerningar. Emellertid dröjde det länge, innan det kom till något afgörande. Måhända hämmades sakernas utveckling derigenom, att den siste ättlingen af Sveriges gamla konungahus, den 17-årige Olof Hakonsson, hvilken bar så väl Danmarks som Norges krona och redan antagit titeln af rättmätig arfvinge till Sverige, d. 3 Aug. 1387 afled. Det återstod för de store endast att vända sig till Margareta, som under sin sons minderårighet fört styrelsen i båda

*) I de samtida handlingarne hafva vi förgäfves sökt efter spår af denna reductionsplan, hvilken omtalas både af Wisby-minoriternas kronologi. (Script. rer. Suec. I: 45), och ehuru som vanligt förvridet, i andra afdelningen af Stora Rimkrönikan. Möjligen är hela berättelsen en förblandning utaf Albrekts tvist med verkställarne af Bo Jonssons testamente och Margaretas reduction, af hvilka ingendera omtalas i nämnda krönikor; men då Rimkrönikans berättelse tyckes i allmänhet vara oberoende af den förstnämnda källan, torde åtminstone så mycket vara sannt, att ryktet om en sådan reductionsplan varit utspridt.

rikena och kort efter Olofs död blifvit hyllad till regentinna i Danmark; ty af Tyska furstar hade Sverige redan pröfvat nog, och det fanns ingen inom landet som kunde göra henne thronen stridig. Men Margareta var ej den, som för att vinna en krona, lät beqväma sig att ingå på hvilka vilkor som bjödos henne. Underhandlingen drog ut till följande våren, då drottningen reste tillbaka från Norge, der hon likaledes (d. 16 Febr. 1388) blifvit erkänd såsom regentinna, under sin sexåriga systerdottersson, hertig Eriks af Pomern, minderårighet. Birger Ulfsson och Sten Bengtsson utsågos till ombud för exsecutorerna af Bo Jonssons testamente, hvilka satt sig i spetsen för resningen, och dessa herrar voro henne vid återresan från Norge till mötes, förmodligen på Dalaborg, der Erik Kettilsson vistades *) eller åtminstone i dess grannskap, och uppgjorde de vilkor, på hvilka hon skulle emottaga Svenska kronan. De store måste dervid förmå sig till eftergifter, på hvilka de troligen från början icke varit beredda. Margareta erkände blott de privilegier, som de efter lagen och före Albrekts tid innehaft, men inga af dennes förpantningsbref å något slott, med undantag af dem å Wiborg och Nyköpings, de enda, som exsecutorerna fingo behålla; dock med förbehåll att äfven dessa slott skulle hållas öppna för hennes folk, när behofvet så fordrade. I öfrigt fingo exsecutorerna Westmanland och hälften af Dalarne med dervarande koppar- och jernverk. Då största delen af riket i följd häraf kom uti Margaretas händer, och Albrekt inom landet icke hade tillräcklig styrka att göra henne motstånd, begaf han sig öfver till Meklenburg, för att hemta förstärkning, sedan han förut, d. 24 Juli 1388, tagit ny försäkran af Stockholms borgerskap och förordnat, att i händelse af hans död eller tillfångatagande, hans son hertig Erik, och om äfven denne fölle ifrån eller

*) Exsecutorernas hyllningsbref och drottningens försäkran äro båda daterade d. 22 Mars 1388, men utan angifvet ställe, Erik Kettilssons förut åberopade förklaring, att han varit tillstädes vid öfverenskommelsen och dertill samtyckt, är daterad Dalaborg följande dag.

blefve fången, brorsonen hertig Johan skulle blifva hans efterträdare såsom konung i Sverige *). Under sin vistelse i Meklenburg sökte han genom en förbundstractat med Markgrefven Jodocus af Mähren och Brandenburg, som afslöts d. 28 Nov., betrygga sitt arfland, och begaf sig först midt i vintern åter öfver till Sverige, åtföljd af flera Tyska furstar, hvilka sedan deltogo i slaget vid Falköping d. 24 Febr. 1389, **) der Margaretas här under Erik Kettilssons befäl segrade, och så väl Albrekt som hans son och förnämsta anhängare blefvo fångna.

Största delen af de Svenska slottshöfdingarne eller fogdarne hade redan underkastat sig Margareta och fingo behålla sina län, bland dem också Jäppe Abrahamsson, hvilken sedermera d. 27 Oct. 1389, jemte Thord Bonde erhöll testamentariernas fullmagt att emottaga Tavastehus slott och län af Magnus Kase, som der varit Bo Jonssons fogde ***). Han var nu också lagman i Finnland.

---

*) I Fabricii år 1582 uppsatta Repertorium öfver de handlingar, som då förvarades i brefhvalfvet på slottet i Schwerin, finnes följande anteckning:

"Vidimus des Raths und der Gemain zu Stockholm, über Albrechts, Kunings zu Schweden und Hertzogen zu Mekelburg brief, darin ehr seinem Sone Erichen und seinem Vettern Johan, Hertzogen zu Mekelburg, das Reich Sweden vberantwortet, dasselbe auf den fal, do ehr gefangen würde, oder stürbe, inzubehalten, oder auch nach seiner erledigung ime widerumb abzutreten, und die von Stockholm sollen sich an diese beide Herren halten, welcher Stad privilegia ehr durchaus confirmiret. Datum des briues zu Stockholm an S. Jacobs abende A:o 1388. Datum des vidimus auch daselbst am tage Lamberti Anno 1395."

Dokumentet lärer nu mera vara förkommet.

**) Ehuru de samtidiga krönikorna, Diarium Vazstenense, hvars uppgifter härom påtagligen äro nedskrifna samma år, Detmar eller Lübska krönikan m. fl. riktigt angifva tiden för slaget, Mathiæ apostoli dag, och äfven de gamla Latinska minnesverser, som Lagerbring anfört, dermed stämma öfverens, har Rimkrönikans bestämda uppgift, att det stod: "S:t Mattis dag *om hösten*" (d. 21 Sept.), ännu i senaste tider gifvit anledning till tvenne olika misstag, och det torde derföre böra anmärkas, att i Schwerinska arkivet finnas utom den anförda tractaten trenne andra dokumenter som visa, att Albrekt i Nov. och ännu d. 16 Dec. 1388 uppehöll sig i Meklenburg, äfvensom i Riks-Arkivet finnes ett bref, hvilket Heyne Snakenborg just d. 21 Sept. s. å. utfärdat från sin borg Hästholmen i Östergötland, dit han ej gerna kunde hafva hunnit samma dag, ehuru han tidigt flydde från slaget. Att åter det ej kunnat vara så sent som d. 21 Sept. 1389, visas af ett annat bref af den nyssnämnde Heyne Snakenborg, dat. Kalmar just denna dag, deri han omtalar det slag, hvaruti K. Albrekt blef fången. Skand. Handl. XVII: 61.

***) Arwidsson, Handl. t. upplysn. af Finlands häfd. VIII: 1.

Men Albrekt hade ännu ifriga anhängare bland sina landsmän, särdeles i Stockholm, der Tyskarne utgjorde, om ej den största, åtminstone den förnämsta delen af befolkningen, och genom ett skändligt dåd snart undanröjde alla dem, som misstänktes för att kunna göra dem motstånd. Om besittningen af denna stad hvälfde sig sedan striden. *) Det Meklenburgska ridderskapet och de båda städerna Rostock och Wismar togo, med brorsonen hertig Johan i spetsen, Albrekts parti. Beväradc skepp utgingo beständigt, hvilka oroade de Svenska kusterna och handeln på Östersjön, under förevändning, att undsätta Stockholm och utverka Albrekts och hans sons frigifvande; men i verkligheten ofta för att drifva sjöröfveri. Margareta hade ingen flotta, hvarmed hon kunde möta dem, ty den gamla inrättningen af sjöförsvaret i Danmark, som var likartad med den Svenska, var alldeles förfallen. Sedan Hanseaterna bragt hela den nordiska sjöhandeln i sina händer, fanns ingen tillgång hvarken på värbara skepp eller sjöfolk. Vitalianerna, såsom fribytarne kallade sig, bemäktigade sig i K. Albrekts namn år 1392 Gotland, och hade derigenom fått en fast medelpunkt, som var särdeles passande för deras yrke. De hade dessutom äfven andra befästade platser, särdeles vid de aflägsnare delarne af Östersjön, hvilka utan en flotta voro mer eller mindre otillgängliga. Äfven i den södra delen af Östersjön voro sjöröfvarne så fruktade, att Hanseaterna i tre år måste afhålla sig från det indrägtiga sillfisket på Skånes kuster. För att undanrödja hvarje rättmätig förevändning, utverkade derföre Hanseaterna, efter långvariga underhandlingar mellan Drottning Margareta och Meklenburgarne, ett treårigt stillestånd, som afslöts på Lindholms slott d. 25 Juni 1395, och i följd hvaraf K. Albrekt med hans son blefvo stälda på fri fot och sju af Hansestäderna vid Öster-

*) Herbrecht Königsmark var ännu d. 7 Sept. 1389 höfvidsman, och Lydeke Rytz fogate i Stockholm (Original-bref i Riks-Ark:t.), men i slutet af året hade den förre lemnat sin plats till Otte Beyenvlet, enligt ett dokument i Nordinska Saml. i Uppsala Bibliotek.

sjön, såsom borgesmän för fördragets uppfyllande, under tiden besatte Stockholm, för att, i händelse icke Albrekt efter de tre årens förlopp antingen betalte den betingade lösesumman 60,000 mark silfver eller instälde sig åter i fängelse, öfverlemna staden till Margareta.

Jakob Abrahamsson, som hela tiden innehaft Åbo län, hade af Vitalianernas anfall och plundringar haft full anledning att begagna den rätt, som K. Albrekt honom lemnat, att anlägga nya fästen. Enligt exsecutorernas af Bo Jonssons testamente första öfverenskommelse med Margareta, hade Åbo län bordt indragas till kronan. Att Jakob Abrahamsson hittills hållit med Margareta är utom all tvifvel; han hade varit personligen tillstädes vid underhandlingen på Lindholms slott, bland de af henne tillkallade stormännen. Men kort derefter d. 15 Aug. 1395 öfverlemnade han egenmäktigt till Knut Bosson, riksdrotsens son, ej blott Åbo län, med det nya slottet Wartholm i Nyland, Åborg i Satagunda och Vregdenborg, hvars läge icke närmare bestämmes, utan ock Åland, med Kastelholms slott, hvilket icke finnes upptaget i Albrekts förlänings-bref och i Bo Jonssons tid haft en egen fogde. *) Knut lofvade honom deremot att i 10 år få behålla Nave (Nagu) socken samt alla de gods han egde i Finnland, skattfria, så länge Knut sjelf innehade länet; Rönö gård, den Jakob för 130 lödiga mark inlöst af Volrad van Tzule, skulle han likaledes innehafva, till dess lösesumman blifvit honom ersatt. Knut skulle dessutom vara honom behjelplig att okränkt få behålla sitt lagmansdöme, intill dess han frivilligt afstode det, och om "drottningen af Danmark" eller någon annan ville fråntaga honom Östhammars slott och län, skulle Knut med sina vänner understödja honom med all sin magt. Äfven skulle Knut vid sina underhandlingar med K. Albrekt af Sverige, drottningen af Danmark eller deras anhängare, iakttaga Jakobs

*) Ingemund Jonsson kallas i dombref af åren 1381 och 1386 fogde på Åland, utan tillägg att han var det å någon annans vägnar. Porthan ad P. Juusten, Chron. Ep. Finl., p. 412.

och hans arfvingars bästa, så att de blefve bibehållna vid sin rätt och egendom (N:o 86).

Vid den herredag som i September följande året, 1396, hölls i Nyköping, der indragning beslöts af alla de gods, som sedan Albrekt inkommit i riket blifvit kronan afhända, var Knut Bosson icke tillstädes, och att han då till drottningen stått i ett spändt förhållande, synes deraf, att det blef honom förelagdt, att före nästkommande pingst infinna sig hos henne och konung Erik, för att med dem uppgöra sin tvist, vid äfventyr att eljest de gods, som han innehade, af räfstetingen skulle tilldömas kronan eller de bönder, som före Albrekts tid dem besuttit.

Emellertid var utsigten, när drottningen skulle komma i besittning af Finnland ännu så osäker, att för Åbo stift någon viss tid för räfstetings hållande icke, såsom för de öfriga stiften, kunde bestämmas. Också bibehöll Knut Bosson under de följande två åren sydvestra delen af Finnland; men sedan den Preussiska riddar-orden fördrifvit Vitalianerna från Gotland och Hansestäderna öfverlemnat Stockholm, måste han, på samma gång som Sven Sture, underkasta sig drottningen, om hösten 1398, och uppgifva Åbo slott; "de öfriga träslotten" skulle han först d. 20 April 1399 lemna i drottningens händer. Af Bo Jonssons många förpantningar var det nu mera blott Stäkeholms län, som arfvingarne hade qvar. **)

---

*) Drottn. Margaretas bref till Johan Thiergarten, Gross-Schaffern, i Danzig, hvaraf en afskrift finnes såsom bilaga till ett staden Danzigs bref till rådet i Lübeck d. 1 April 1399 uti Danzigs Stadtbuch N:o II: s. 286, innehåller följande: Wy . . dun jw witlik, dat wy van Godes gnaden Abo in Osterlande in unse were hebben. Item umme de andere holten slote in Osterlande dar heft her Knut vns wissen vorsettet dat he se vpantworde sal in vnse were iij (3) weken na paschen negest komende. By der suluen tyd heft ok Swen Stwr gewisset vp to antwerde dat slot dat he noch heft in Nordenboden in vnse were. Jfr den sistnämndes förliknings-bref, dat. Almarstäk d. 10 Oct. 1398, hos Hvitfeldt, s. 151 och Suhm XIV: 452.

**) Jfr Ekströms Beskrifning öfver Mörkö socken, hvarest bland bilagorna finnes utdrag af Knut Bossons försäkringsbref, dat. Nyköping d. 21 Juli 1399, till riddaren Bendikt Niklisson, rörande den dem gemensamt tillhörande panträtten till Stäkeholms slott, med Tjust, Kind och Ydre.

Det Meklenburgska husets välde var nu fullständigt brutet, ehuru Albrekt sjelf ej velat uppgifva sina förhoppningar att återfå kronan.*) Den period i Sveriges historia, som bär namn af Albrekts regering, hade börjat med att inrymma åt utländningar en alltför stor inflytelse, och ehuru detta i sig sjelft var ett snart öfvergående ondt, enär det redan under hertig Albrekts sista år mycket aftog,**) har det dock haft betydande följder; ty närvaron af de Tyska riddare och adelsmän, som med Albrekt inkommo i landet, ehuru i sig sjelf otillräcklig att stödja den nya konungens magt, gjorde honom främmande för folket, och nödgade honom i stället att helt och hållet kasta sig i de inhemska stormännens armar. Tyskarnes exempel bidrog ock att hos dessa sistnämnde utveckla och stärka de fördomar och anspråk, som de grundade på ridderskapets höghet, i jemförelse med andra samhällsklasser. Albrekts tid blef sålunda mindre märklig för den öfvervigt, som Tyskarne derunder erhöllo, än derföre att den fullbordat den af K. Magnus förgäfves bekämpade omhvälfning i hela samhällsskicket, hvilken till förmån för aristokratien beröfvade både konung och folk de rättigheter, som förut tillkommit dem. En öfversigt af de fördelar, som de högre stånden på denna tid vunno, är derföre äfven upplysande för deras föregående strid med konungamagten, och med blicken fästad på likartade företeelser i andra länder, kan man knappt tvifla, att begäret efter dessa fördelar, hvilka först satte de Svenska stormännen i jemnbredd med de Danska och Tyska, varit den egentliga driffjedern till deras förnyade uppror och stämplingar emot Magnus Eriksson.

---

*) Han beklagade sig vid Hansemötet i Lübeck d. 8 Sept. 1397, att Drottning Margareta hade låtit kröna en till konung i Sverige och dermed beröfvat honom hans kungliga namn. Suhm XIV: 417. Sina anspråk på thronen afsade han sig först år 1405.

**) Utom Stockholms slott känner man icke, att något mer än Örebro slott under K. Albrekts senare regering egentligen varit i Tyska höfvidsmäns händer. Rodlef van Dollen nämnes såsom fogde på Örebro slott 1377 och Korte (Conrad) van Alen "foghate i Nærike" 1386.

"I verkligheten", säger Geijer, "var nu Konungens plats i Svenska samhället förlorad". I stället för det han förut, och äfven enligt den nya landslagen, varit den egentligen styrande och egt att sjelf kalla till sina rådgifvare, hvilka han behagade, så att endast ärkebiskopen varit sjelfskrifven ledamot af hans råd, måste Albrekt, såsom vi sett, helt och hållet underkasta sig rikets råd,*) såsom det nu mera kallas, sedan det blifvit en sjelfständig corporation, med anspråk att representera hela riket. Dess antal skulle, enligt lagen och äfven efter K. Albrekts försäkran, vara blott tolf, de andliga medlemmarne oberäknade, men detta antal blef snart öfverskridet, och rådet förstärkte sig dessutom någon gång genom tillkallandet af andra frälsemän.**) Så länge Bo Jonsson lefde synes konungens verksamhet och magt varit inskränkt till endast obetydliga ärender, utfärdande af skyddsbref o. d.

Hvarken det andliga eller verldsliga frälset hade hittills varit frikalladt från särskilda gärder,***) eller deltagande i utrustning af örlogsflottan. Under Albrekts tid blef deras fullständiga frihet från alla slags utskylder till kronan, såsom vi sett, högtidligen erkänd, och då en öfverhängande fara någon gång förmådde dem att åtaga sig en bevillning, skedde det blott under det

*) Benämningen förekommer först under Magnus Erikssons minderårighet, då ingen riksföreståndare fanns, utan riket styrdes af ett herremanna-förbund. (Den stora Rimkrönikan vid år 1318; fördraget med Meklenburg 1321 i dessa bidrag s. 5.) Under Magni egen regering höres den sällan utaf.

**) Ett sådant herremöte hölls i Telje d. 4 Juni 1377, dit konungen hade sammankallat "biscopa, klærka, riddara oc swena oc menlika alt sit oc rikesins radh" enligt Birger Ulfssons och Arwid Gustafssons vid samma tillfälle utfärdade dombref i en arfstvist efter Jöns Botolfsson. Ett annat herremöte, också i Telje, hölls d. 12 Sept. 1381, såsom synes af biskoparnes s. d. utfärdade bref om den s. k. Vårfrupenningen, en afgift till Wadstena kloster. Orig. i Riks-Arkivet.

***) Redan i början af Albrekts tid finna vi alla frälse- och kyrkogods frikallade. Jfr räkenskapen för Nyköpings län (ss. 62—78), taxeringslängden för östra delen af Westmanland (N:o 46) och Kongl. brefvet af d. 3 April 1373, hvilket sistnämnda visar, att den frälserätt, som bergsmännen vid Kopparberget och Norberg förut haft och äfven af konung Albrekt sjelf blifvit dem försäkrad, (Privilegier för Norberg d. 10 April 1368. Diplom. Dalekarl. I: 37) icke mer erkändes. (N:o 48).

förbehåll, att konungen aldrig mer skulle sätta något sådant i fråga, och den gjorda bevillningen erkändes af konungen vara en frivillig gåfva eller undsättning. *).

K. Magnus hade, såsom vi förut nämnt, förbjudit frälsemännen att förvärfva skattejord, och så väl han som K. Hakon hade sedan blott på grund af särskilda förtjenster beviljat undantag från denna regel. **) Under Albrekt förökades frälsegodsen oupphörligt, såsom man tydligt ser af de i Margaretas tid utfärdade räfstetings-domar, hvarigenom en mängd sedan 1363 tillkomna frälserättigheter återkallades. Det enda hindret för skattegodsens förminskning var, att det nu mera begynte fordras skriftligt tillstånd, antingen af konungen eller hans höfvidsman i länet, för att blifva frälseman, och denna grundsats synes äfven framgent hafva gjort sig gällande.

Sedan de mest förmögna och ansedda jordegarne, särdeles i de medlerska och södra delarne af Sverige, sålunda höjt sig till ett särskildt stånd, som hvarken i rättigheter och skyldigheter eller i den allmänna meningen längre voro de skattskyldiga böndernas likar, måste de band, som hittills sammanhållit härads- och landskapsförfattningen, allt mera försvagas, och menigheternas forna rätt blifva föremål för oupphörliga kränkningar.

Det sätt, hvarpå lagmans- och häradshöfding-embetena nu begynte att behandlas, är redan ett tydligt bevis

*) "Voluntaria donacio, caritativum subsidium". K. Albrekts bref af d. 4 Juni 1367. (N:o 39). En dylik försäkran, hvari frälsets landbor äfven uttryckligen frikallas från dagsverken, dat. d. 14 Nov. 1378, finnes i Hadorphs Bihang till Rim-krönikan, s. 38.

**) K. Magni tillstånd för Greger Germundsson, att köpa af bönder 2 markland jord i Attunda- eller Tiunda-land, utan hinder af det allmänna förbudet ("non obstante quod a nobis in contrarium alias emanaverat prohibicio generalis"), dat. Skara d. 21 Mars 1357. Original i Riks-Arkivet. K. Hakons tillstånd för Agmund Hatt, att i anseende till hans trogna tjenst och den stora skada han lidit å sina gods, få köpa skattegods i Wärmland "swa mykit som thiwgu marka geld til sigher", gifvet, med marsk Eriks samtycke, å Almarstäk år 1371. Originalet, som förvaras på Skokloster, är skadadt, så att datum felar.

på den gamla författningens förfall. Menigheternas valrätt var troligen från början oinskränkt; K. Magnus Erikssons landslag föreskref, att då sådana embeten blefvo lediga, en nämnd skulle å allmänt ting utses, som egde att hos konungen föreslå tre inom distriktet bosatta män, bland hvilka han skulle välja endera; ingen kunde innehafva mer än ett häradshöfding- eller lagmans-döme; *) att någon skulle på en gång kunna vara både häradshöfding och lagman finnes icke ifrågasatt, och strider tydligen mot lagens anda. Men emedan dessa embeten, åtminstone till en del, voro förenade med mycket goda inkomster, och förläningarne under Albrekt måste varit sparsamma, då en så stor del af riket var bortförpantadt, begynte man att i stället anse lagmans- och häradshöfdingdömen såsom ett slags prebenden, särdeles för riksråden, och samma person kunde innehafva flera sådana på en gång, **) såsom i afseende på Bo Jonsson redan är visadt. Menigheternas valrätt blef väl derföre icke alldeles åsidosatt tvärtom har man ännu i behåll en fullmagt för riksdrotsen Bo Jonsson, såsom häradshöfding i Tjust, ***) hvari det heter att han var enhälligt vald af häradets innebyggare; — men de uttryck, hvari Norrländingar och Finnar i ansökningar till konungen åberopa denna rätt (N:o 47, 78), visa tydligt, att den ansågs

*) Det förra är uttryckligen förbudet, det senare följer af föreskrifterna om konungavalet.

**) Såsom exempel derå må anföras, att

Karl Ulfsson till Tofta var på en gång lagman i Uppland och häradshöfding i Trögd (1381) i samma landskap;

Sten Stensson (Bjelke), lagman i Westmanland och häradshöfding i Bankekind i Östergötland;

Birger Ulfsson, lagman i Tio härad och i Nerike (1382);

Arvid Gustafsson (Sparre), lagman i Finnland och häradshöfding i Lagunda i Uppland;

Eringisle Niklisson (till Hammarstad), lagman i Södermanland och häradshöfding i Oppunda i samma lagsaga (1390); Benedikt Filippusson hade förut haft sistnämnda härad (1378) jemte Kind i Småland (1379), der han egentligen synes varit bosatt.

De bifogade årtalen hänvisa till dombref i Riks-Arkivet, hvarå uppgiften grundar sig. Jfr i öfrigt Stjernmans Höfdinga Minne.

***) K. Albrekts fullmagt, dat. d. 2 April 1381, finnes i Linköpings Bibliotek.

vara i fara. Sjelfva embetsförrättningarne blefvo naturligtvis oftast lemnade åt vikarier eller s. k. under-lagmän och under-häradshöfdingar, hvilka väl vanligen egde en större litterär bildning *) än de förnäma herrarne sjelfva, och hvilkas biträde, efter den nya landslagens antagande, i många fall torde hafva varit mer oumbärligt än förut, men hvilka icke hade samma anseende och magt, att häfda menigheternas rätt och göra sina utslag gällande.

Lagmän och häradshöfdingar hade fordom varit menigheternas målsmän och försvarare. Måhända betraktades de ännu så, och att den mägtige Bo Jonsson derföre verkligen erhållit kallelse till häradshöfding-embeten. Men detta förhållande måste upphöra, då de icke mera ens voro bosatta i orten och sällan förrättade sina embeten sjelfva. Man finner ock att under Albrekts tid menigheterna icke kunnat skydda sin egendom, utan att stormännen å flera orter tillegnat sig härads-allmänningarne, **) hvarigenom således äfven kronan gick miste om sin tredjedel af den afrad, som utgick från de derå upptagna hemman och lägenheter. Vid Drottning Margaretas räfst blefvo derföre också sådana mål upptagna af hennes fogdar eller landshöfdingar. ***)

Kännbarast visar sig landskapsförfattningens förfall i frågan om beskattningen, hvilken för allmogen naturligt-

*) Man finner ofta denna tid ordet: djeken, fogadt vid de verkliga domhafvandes, likasom vid fogdarnes namn, emedan dessa förmodligen vid domkyrkoskolorna förväffvat den bildning, som egentligen ansågs tillkomma presterna, och ordet djeken synes sålunda redan hafva fått den betydelse, som det ännu har hos allmogen.

**) En räfstetings-dom rörande Kinds härads jordar af år 1386 omtalas af L. F. Rääf i Saml. o. Anteckn. till en beskrifning öfver Ydre härad, I: 199, der man äfven finner ett dokument af år 1389, hvarigenom häradstorpen i Ydre delades så, att häradet behöll de två delarne och Ulf Jonsson (Blå) tredjedelen, — alltså kronans lott, hvilken redan behandlas såsom enskild egendom.

***) Sten Bengtsson och Peter Thomassons dombref, utfärdadt vid räfstetinget med Walkebo härad d. 2 Aug. 1399, hvari säges, att fogden i Östergötland Esbjörn Djeken å Drottningens vägnar gjort anspråk å några hemman, som innehades af riddaren Staffan Ulfssons arfvingar, men enligt hans påstående tillhörde häradet. Lars Sparres Copiebok.

vis var en särdeles ömtålig punkt, och, om något borde hafva förmått den att försvara sin rätt. Landslagen föreskref nämligen, att då konungen fordrade särskilda bevillningar eller hjelper, frågan skulle inom hvarje lagsaga behandlas af en nämnd, bestående af sex frälsemän och sex af allmogen, hvilka jemte lagmannen och biskopen skulle öfverväga "hvad hjelp allmoghin skal och må dräghligast göra konunge sinom". Denna föreskrift förutsatte utan tvifvel frälsets deltagande i gärderna; ty att de skattfria skulle besluta för de skattskyldiga strider allt för mycket mot den gamla författningen. Men sedan frälsegodsen blifvit från alla sådana hjelper frikallade, var lagens föreskrift icke mer fullt tillämplig och skulle i sjelfva verket varit ett otillräckligt värn för de skattdragande. Ej blott konungen sjelf utfärdade sålunda ständigt nya påbud om utgörande af penningbidrag eller s. k. markagäld, hvarvid stundom en, stundom fem mark fordrades af hvarje bonde, (N:o 46—48), till inköp af hästar eller dylikt. Äfven pant-innehafvarne och deras fogdar utskrefvo esomoftast gärder till krigsfolkets underhåll, utan att något spår finnes, att de lagliga formerna blifvit iakttagna, om icke möjligen på härads-tingen, der påbudena kungjordes, någon öfverläggning om verkställigheten egt rum. Först mot slutet af konung Albrekts regering, då en brytning med stormännen var för handen, finner man, att han sökt sätta en gräns för sina fogdars egenmäktiga beskattningsrätt (N:o 83). Drottning Margareta förbehöll sig sedan, med anledning af allmogens klagomål öfver fogdarne, att ensam utskrifva gärder.

Det var egentligen det stora antalet af nya slott, hvilka under Albrekts tid byggdes, som föranledde allmogens betungande; ty vid slutet af det fjortonde seklet omtalas åtminstone tre gånger så många slott eller borgar som vid Albrekts hitkomst, då hela antalet för både Sverige och Finnland knappt var mer än 10 eller 12, och utom de drygare gärder, som häraf måste blifva en följd, fick allmogen äfven vidkännas dagsverken och kör-

slor till slottens. nybyggnad och underhåll. Huru betungande dagsverksskyldigheten varit, kan slutas deraf, att det betraktades såsom en lindring, då Drottning Margareta år 1403 bestämde det antal, som hvarje bonde var skyldig årligen utgöra, till sexton.

Vid sidan af dessa, väl icke nya, men förut åtminstone mindre vanliga pålagor, hvilka nu redan voro på väg att öfvergå till ständiga, fortforo de gamla af landskapslagarne till en del omtalade skatterna. Af dessa utgingo några till ett visst belopp för hvart härad, eller någon dess underafdelning, och måste derföre blifva så mycket kännbarare, ju mera antalet af de skattskyldiga minskades. Den förnämsta af sådana pålagor sammanhängde med inrättningen af rikets gamla försvarsverk, eller egentligen med utrustningen af dess örlogsflotta. Alla de Svenska kust-landskapen vid Östersjön, ända upp till Qvarken, *) och åtminstone en del af de Finska, **) voro skyldiga att utrusta krigsfartyg och för detta ändamål indelade i skeppslag eller "snäkkiolag", hvilka stundom motsvarade häraderna, stundom voro blott delar af dessa. ***) Hvarje skeppslag var skyldigt att utrusta ett skepp; för dess bemanning och proviantering åter var det deladt i hamnor, †) hvar och en skyldig att ställa en man och lemna en bestämd qvantitet i matvaror till hans underhåll (skeppsvist). Denna inrättning hade förlorat något i sin brukbarhet, sedan Hanseaterna satt sig i besittning af handeln på Östersjön; ty med deras flotta kunde den Svenska svårligen mäta sig. Sedan hela Finnland var eröf-

*) Jfr Th. Rabenius, Om Båtsmanshållet. Akademisk Afhandling. Upsala 1851.

**) Ett dombref, utfärdadt vid räfstetinget med "Thöuesala snäckolag" d. 15 Febr. 1380, är tryckt i Arwidssons Handl. till upplysn. af Finlands häfd. II: 10.

***) Byringe och Olastra skeppslag omtalas såsom en del af Öster-Rek, (s. 66.)

†) Om hamnans storlek lemna våra urkunder från medeltiden föga upplysning, och af de här aftryckta räkenskaper för Nyköpings län för åren 1365 och 1366 synes att böndernas antal icke stod i något bestämdt förhållande till hamnornas. Det största antalet förekommer i ofvannämnda skeppslag, der 32 bönder svara mot 8 hamnor.

radt och krigen, efter riddarväsendets införande, begynt att hufvudsakligen föras till lands, var den också mindre oumbärlig. Likväl hade konungarne af Folkunga-ätten, i det längsta, sökt upprätthålla densamma, och ledingsskyldigheten var ett åliggande, hvarifrån ej en gång kyrkans gods frikallades. Under Albrekts tid blir hela inrättningens förfall allt mera märkbart. Härader friköpte sig från skyldigheten att utrusta skepp, medelst erläggande af en afgift kallad snäckopenningar, *) andra bortlejde sina häradsskepp, utan att någon särdeles vigt synes varit fästad vid deras återfående, **) och konungen medgaf år 1387 Norrbo härad i Westmanland frihet från att utrusta mer än ett ledingsskepp, så länge frälsegodsen voro frikallade från skyldigheten att utgöra "skepvista-kost" (N:o 85). Deremot blef skeppsvisten, i allmänhet på grund af den gamla hamne-indelningen, årligen utkräfd af skattebönderna, och fortfor såsom en ständig skatt, sedan minnet af dess ursprungliga ändamål längesedan försvunnit. ***)

Äfven betungades allmogen, åtminstone i flera landskap, genom de nya stadganden om tionden, som under Albrekts tid gjordes. En tredjedel deraf var i allmänhet bestämd för de fattiga; tiondegifvaren hade egt rätt att sjelf disponera den, och emedan, särdeles efter digerdöden, jemförelsevis få obesuttna funnos, †) behöfde blott

---

*) En sådan uppbars af Öster- och Westerrek redan 1366 (s. 77.)
K. Albrekt lånte år 1376 Skärkinds härads snäcka och befriade häradet från skyldigheten att anskaffa en ny eller erlägga de böter som kallas "snäkkiopæninga". Bergfalk, Om Svenska jordens beskattning, s. 54.
Biskoparne klagade vid mötet i Arbåga år 1412 öfver snäckopenningar, såsom en afgift, hvilken affordrades äfven kyrkans gods. Reuterdahl, Statuta Synodalia, s. 102.

**) Aspelands härad hade till Birger Ulfsson, som var lagman i Tiohärad på 1380-talet, lånat ett häradsskepp, hvilket sedan aldrig återställdes. Jfr ett dombref af år 1496 hos Rabenius anf. st. s. 7, hvarest det heter att häradet hade ingen nytta af det derför pantsatta godset.

***) Den kallas i K. Gustaf I:s jordeböcker: skepstaskatt.

†) I östra hälften af Westmanland eller båda Tjurbo, Siende och Norrbo härader, som år 1371 hade 561 skattebönder, och säkerligen en ganska betydande mängd af landbor, uppgifves hela antalet af inhysesmän, obesuttna handtverkare och fattiga tillsammans till blott 30. (N:o 46).

en ringa del deraf användas. Men redan straxt efter Albrekts hitkomst förordnades genom ett kongl. bref af d. 22 Aug. 1364, att tredjedelen af fattigtionden inom Linköpings stift skulle ingå till de vid domkyrkan tjenstgörande kaniker. Längre fram år 1382 fattades ett beslut af de flesta frälsejordegarne inom Strängnäs stift, att hela fattigtionden skulle inlemnas till kyrkoherberget, för att användas dels till aflöning för de vid domkyrkan tjenstgörande kaniker och andra prester, dels till underhåll för sådana, som studerade vid främmande lärosäten. *) Allmogens bifall omtalas icke.

Tunga skatter blifva till en viss grad drägliga, der frihet och säkerhet till person och egendom herrska. Men den allmänna ordningens upprätthållande var en svår uppgift på en tid, då ingen offentlig myndighet aktades och stormännen ansågo med sin värdighet oförenligt att underkasta sig de vanliga domstolarne. K. Magnus Ladulås hade redan funnit nödigt att draga deras personliga tvister under sin omedelbara pröfning. Hans sonson, som sjelf i offentliga påbud beklagar sig öfver de herrskande osederna, särdeles våldgästningen, men hvars styrelse man sedan med saknad erinrade sig, **) hade förordnat om upprättandet af särskilda öfverdomstolar i hvarje lagsaga, för att, då han ej kunde komma tillstädes, å hans vägnar "hålla konungsräfst", minst en gång hvarje år. Under Albrekts tid blef denna inrättning oundgänglig, och dervid tillgick nu i allmänhet så, att antingen drotsen eller

*) Ett dokument derom, som upptager 71 namn på jordegare inom Södermanland, deribland äfven fruntimmer, som till beslutet lemnat sitt bifall, dat. d. 11 Mars 1382, finnes i Riks-Arkivet. Ett annat exemplar med 30 andra namn lärer finnas i Strängnäs' Bibliotek. Jfr. Skand. Handl. XXVIII: 378. Årtalet uppgifves likväl der vara 1381.

**) I flera hänseenden visa sig åtgärderna vid Albrekts afsättning såsom en restauration, hvarvid man återgår till den ordning, som före hans hitkomst egt rum. Den sju-åriga fångenskap, hvari Albrekt, oaktadt Hanseaternas bemedling, blef af Margareta qvarhållen, kan också tydas såsom en ej oförtjent vedergällning för den behandling Albrekt låtit hennes svärfader undergå. Men äfven långt efteråt finner man samma åsigt om K. Magni tid, t. e. i Engelbrekts bekanta yttrande vid mötet i Wadstena.

någon annan af rådet "å hans vägnar" såsom konungens domhafvande jemte landskapets lagman eller hans vikarie utfärdade domarne. *) Bisittarne vid dessa räfsteting voro denna tiden sannolikt merändels frälsemän.

Men hvarken dessa domstolar eller beslutet om landsfreden eller påfvens och biskoparnes hotelser med kyrkans bann voro kraftiga nog att hämma sjelfsvåldet. De sistnämnde jemföra i ett mötesbeslut af år 1380 hela riket temligen oförtäckt med en röfvarekula, och klaga i synnerhet öfver höfvidsmännen. Särdeles gjorde sig Tyskarne genom sina våldsamheter här lika förhatliga som i Danmark, så att ordens-mästaren för Dominikanerna år 1385 fann sig föranlåten att förbjuda sina ordens-bröder i Tyskland att besöka de nordiska rikena, för att samla allmosor, emedan de båda nationerna icke tålde hvarandra. **)

Men äfven långt efter Albrekts afsättning är de andligas klagan öfver de verldsliga stormännens tygellöshet lika högljud, ja till och med ännu starkare, ***) och de nya förmåner eller utvidgade privilegier, som de andliga under Albrekts tid vunnit, och åtminstone till en del fingo behålla, blefvo sålunda af föga värde, då den med deras egen tillhjelp försvagade konungamagten, ej en gång i Margaretas hand, kunde skydda dem.

Albrekts tidehvarf hade sålunda sett konungamagten förvandlad till en skugga, den gamla landskaps-författningen nästan upplöst, den allmänna lagen erkänd, men van-

---

*) Tvenne domar, utfärdade af riks-rådet Ulf Jonsson, såsom konungs domhafvande "å Bo Jonssons vägnar", af d. 9 Febr. 1379, finnas i Diplom. Dalekarl. I: 39, 40. Räfstetings-domar med samma uttryck i Arwidssons Handl. till upplysn. af Finlands häfder, II: 10, III: 10.

**) Uppgiften är hemtad ur en förteckning öfver de handlingar, som år 1689 flyttades från Lunds Domkyrka till Riks-Arkivet, och hvari anföres en officiel vidimation af "Domini Raymundi Magistri ordinis Prædicatorum påbud det ingen af Predijke bröderna i Saxer land skulle resa till andra land att sökia hjelp, som var Danmark och annorstädes emedan thet eena landskapet intet tolte thet andra", dat. d. 19 April 1385. I originalspråket har utan tvifvel stått: Dacia, hvarmed menades ej blott det egentliga Danmark, utan äfven de öfriga nordiska rikena, som hörde till samma ordens provins.

***) Jfr deras beslut vid mötena i Arboga åren 1396 och 1412. Reuterdahl, Statuta Synodalia, s. 92, 101 o. ff.

mägtig, hierarkiens välde i synbart aftagande, men deremot den verldsliga aristokratien uppstigen till en höjd, som den hvarken förr eller senare ernått. Ehuru den för tillfället böjdes af Margaretas utmärkta herrskare-talent och ehuru Engelbrekt i någon mån lyckades återkalla landskaps-författningen till lif, har den sedan ända till konung Gustaf I:s tid, med samma anspråk, om ock med större foglighet, i sjelfva verket regerat Sverige.

Såsom upplysande för tidens historia meddela vi slutligen några uppgifter rörande beskattningen inom Södermanland och Dalarne, hushållningen på Nyköpings slott och varupriserna, hemtade utur tvenne i Storhertigl. Meklenburgska Arkivet förvarade räkningar (N:o 36, 37.)

Nyköpings slott hade troligen först efter slaget vid Enköping, om våren 1365, fallit i hertig Albrekts händer. *) Det öfverlemnades af honom, jemte de närmaste häraderna, till Raven von Barnekow, hvars (s. 62 o. ff. aftryckta) räkenskap öfver länets förvaltning börjar med Mars 1365 och sträcker sig till samma tid 1367.

Länet omfattade hela Röne, Jönåkers och Daga härader, vidare Vester-Rek, hvaraf dock under år 1366 en mindre del torde hafva blifvit frånskild, emedan hamnetalet är minskadt med fyra. Af Öster-Rek, som den tiden äfven omfattade Willåttingen, voro en del inkomster bortförlänta, och af Oppunda uppburos först 1366 de särskilda gärderna, men emedan en del af skeppsvisten deraf utgick i början af det följande året (s. 72), är det sannolikt att detta härad från den tiden blifvit helt och hållet förenadt med länet.

Beskattningen uti dessa härader var ännu till en större del sådan, som vid den tid, då våra äldsta urkun-

*) Vi ega ingen bestämd uppgift om tiden, men att det icke skett före d. 3 Aug. 1364, kan slutas deraf, att såsom vi nämnt, denna dag ett dombref å K. Hakons vägnar utfärdades i grannskapet, och då slottet först i fastan 1365 begynte ombyggas samt Barnekows förvaltning vid samma tid tager sin början, synes troligt, att det nyss förut blifvit uppgifvet.

der derom begynna, med den skilnad att frälset numera var alldeles frikalladt ej blott från gärder, utan ock från ledingsskyldigheten.

Skatterna utgjordes ännu af blott några få naturprodukter, och utgingo dels efter härads- och hamneindelningen, dels efter mantalet, utan åtskilnad för den större eller mindre egendom, som hvar och en hade.*)

De särskilda skatte-titlarne voro:

1) *spannemålen*, som i Röne och Jönåkers härad utgick med 1 spann råg och 2 spann korn af hvarje bonde, men i Daga härad och båda Rekarne blott med 2 spann af det senare sädesslaget;**)

2) *laga nöt* voro fyra af hvart härad;

3) *laga får* voro från 5 till 16 af häradet;

4) *skeppsvisten* utgick med 1 tynn (6 spann) korn, 2 pund smör och 4 pund fläsk af hvar hamna;

5) *ättargäld*, som ensam af de ständiga utlagorna erlades i penningar, men hvars beräkningsgrund icke kan af räkenskapen utredas, emedan den är sammanförd med en annan inkomst-titel, tingvitet.

Utom dessa för alla fem häraderna gemensamma skatte-titlar, hade Öster- och Vester-Rek en särskild skatt, som kallas "*tymberäkt*" (timmerkörsel), men utgick i korn, hvaraf hvarje bonde år 1365 lemnade en spann. Den är förmodligen ett af de äldsta exempel på en s. k. omsättning eller förvandling; ty namnet visar att dess ursprung varit en skyldighet att lemna timmer.

---

*) Blott i den under N:o 46 i utdrag anförda taxeringslängden för östra delen af Westmanland hafva vi funnit exempel att skatterna voro lämpade efter förmögenheten. Förmodligen har grunden dervid varit jordens uppskattning i markland, öresland o. s. v.

**) I räkningen för Daga härad står visserligen, att spannemålen för 1366 utgjort en half läst och 2 "thyn"; men det sistnämnda ordet måste vara missskrifvet för: modii eller spann, hvilket äfven synes af slutsumman för året. Då alltså det rätta beloppet är 56 spann, svarar det mot antalet af skattebönder, som var 28. Hvad Öster-Rek angår, stämmer icke beloppet af spannemål för 1366 öfverens med någondera af uppgifterna öfver de skattdragandes antal.

Jemte dessa ständiga skatter, måste bönderna fyra till fem gånger om året gifva särskilda utlagor (expositiones) eller "hjelper", hvarvid något visst antal, 4, 6, 10 eller 12 bönder fingo förena sig, för att tillsammans utgöra 1 oxe, 2 får, 1 till 2 lispund smör, 1 spann råg och 2 till 4 spann korn för hvar gång. Dessa utlagor voro förmodligen af höfvidsmannen eller hans ombud utskrifna för hela länet, emedan de hvar gång utgingo efter samma grund, utan att någon artikel, med afseende på lokala skiljaktigheter, utbyttes mot en annan.

Dessa uppgifter gälla egentligen blott skattebönderna, hvilkas antal, i förhållande till häradernas storlek och hamnornas antal, är särdeles ringa. *)

Derjemte hade kronan en ej obetydlig uppbörd utaf sina landbor i Kila, vid Kolmården, i Ludgo och å flera ställen. En del deraf utgick såsom afrad, men det mesta under de för öfrigt i orten förekommande skatte-titlar: ättargäld, skeppsvist, "matukorn" (förmodligen motsvarande skatteböndernas "spannemål") eller särskild gärd.

En egen afgift, dels i penningar, dels i fläsk, erlades af s. k. *stubbekarlar*, sannolikt nybyggare på häradsallmänningarne, eller torpare.

Bland tillfälliga inkomster förekomma först och främst vanliga *sakören*, och vidare *tingvite*, eller de särskilda böter, som erlades för uraktlåtenhet att bevista tingen, hvarest enligt lagen sex man af hvar fjerding alltid skulle vara närvarande, en skyldighet som äfven ålåg landbor (s. 77), samt slutligen de förut omnämnda *snäckopenningarna* af Öster- och Vester-Rek och *tull*.

Städerna erlade hvar för sig en viss årlig skatt, hvilken för Nyköping utgjorde 200 mark och för Thorshälla 45 mark om året.

---

*) I Röne härad voro blott 46 skattebönder och i Daga 28; hamnornas antal var i båda 17. I Jönåkers härad voro 34 bönder och 20 hamnor.

Rörande uppbördssättet lemna räkenskaperna ingen upplysning. Skeppsvisten uppbars sannolikt genom styrmannen i de härader, som ännu underhöllo ledingsskepp. Uppbördsställena voro: Nyköpings slott samt Thorshälla, der dock blott ett förrådshus för proviantering af krigsfolket, under dess resor, men ingen ständig personal synes hafva funnits. *) Vid konungens, hertigens och andra förnäma gästers resor genom länet fördes såväl hästfoder, som äfven stundom matvaror, dem till mötes å andra orter.

Rörande användningen af de uppburna penningarne och lifsmedlen är redogörelsen så utförlig, att åtgången för underhållet af den ständiga personalen vid Nyköpings slott upptages för hvarje vecka, och förplägningen af dit ankommande främmande personer, särskildt för hvart besök. Deremot saknas uppgifter om personernas antal; men för att döma af de förbrukade qvantiteterna af lifsmedel, **) måste den ständiga personalen af arbetare och krigsfolk å slottet hafva stigit till omkring 300 man. Särdeles betydande var åtgången af öl, såsom redan kan slutas deraf att 17 Sk℔ humle blifvit använda till ölbrygd på stället, och dessutom hade mycket Tyskt öl, särdeles från Travemünde ("Travisia"), inkommit.

Vid konungens, hertigens och andra förnämare personers besök var matordningen naturligtvis något skiljaktig från den vanliga. Vin, mjöd, hvetebröd, ål ***), rökt kött, och harar anföras såsom vid dylika tillfällen använda. Ibland utländska läckerheter nämnas blott mandel, fikon och ris, till ett värde af 30 mark; men förvaltaren fick

---

*) Sex skeppund salt upptagas i räkenskapen, såsom förda från Nyköping till Thorshälla, för att dermed insalta nötkött (s. 101).

**) Den utgjorde för båda åren 48 spann hvete, 2,458 spann råg, 4,505 spann korn, 5,085 spann malt, nära 58 skeppund fläsk, 44¼ skeppund smör, samt 378 st. oxar och 655 får och dessutom mycket sill och torsk, blott för den ständiga personalen. Af kornet var det mesta användt till foder.

***) Äfven förekommer (s. 94) ett uttryck: "Unum faat cum rumbo pro XXII marchis", som icke synes kunna åsyfta något annat än romm (kaviar), hvarför i det gamla latinet icke finnes något ord, heldst priset är väl *högt*, att det skulle kunna vara fråga om flundra (rhombus).

af det stora antalet hudar och skinn, hvilka icke för slottets behof kunde användas, göra sig ersatt för inköpet af utländska kryddor och andra smärre utgifter (s. 79).

För hushållningen på slottet var en särskild personal. Munskänk, skaffare, kock, källarsven, bryggare och bagare omtalas. Blott mältningen synes hafva varit besörjd af qvinnor.

I anseende till slottets ombyggnad voro flera murare, *) timmermän, smeder, tegelslagare och andra handtverkare der anstälda. Af egentliga byggnadsmaterialier omtalas blott inköp af jern. Bland försvarsmedel nämnes anskaffandet af tvenne kastmachiner, (blidor), men ännu inga eldvapen.

Vid midsommartiden 1366 emottog Raven von Barnekow för hertig Albrekts räkning äfven förvaltningen af *Dalarne*, med den söder derom belägna bergslag. Räkenskapen för detta land afslutades d. 9 April 1367, och omfattar således knappt tio månader. Likväl synas de ständiga utlagorna gälla hela året.

Denna landsort hade ännu ett mycket inskränkt åkerbruk, och långt ifrån att lemna något öfverskott, var produktionen otillräcklig för landets egna innebyggare. Emedan Barnekow på ett slott i orten underhöll en liten besättning (s. 113), måste alltså lifsförnödenheter från andra håll ditföras. — Deremot har landet rika malmlager, hvilkas afkastning fullt ersatte bristen.

Dalkarlarnes gamla utlagor delades i sommar- och vinterskatt. Huru de egentligen voro bestämda, är obekant; det mesta utgjordes denna tiden i penningar, jern och koppar, och af victualier blott 14 oxar.

Så snart Barnekow emottagit förvaltningen, indref han dessutom en särskild hjelp eller gärd, hvarvid 12

*) Ibland murarne nämnes ock en "frater Albertus", alltså en ordens-broder, hvars lön för två år dock ej steg högre än till 20 mark och 12 alnar Brüggiskt kläde, upptagna till ett värde af 17 mark, 3 öre och 2 örtug.

bönder tillsammans skulle lemna 1 oxe, 2 får, 2 pund smör, 3 spann malt, 2 spann mjöl, samt hvar bonde dessutom en spann mjöl. En dylik gård utskrefs äfven vid mormessan (d. 8 Sept.) De skattdragandes antal är icke uppgifvet, och kan ej heller med säkerhet beräknas af de uppburna artiklarnes belopp, emedan en del af de utskrifna blifvit omsatta i andra. Det synes dock icke hafva kunnat öfverstiga 846, hvilken summa fås, om man antager, att det utskrifna antalet af oxar verkligen utgått.

Mera betydande var inkomsten af bergverken, ehuru dess hela belopp icke synes i denna räkenskap, hvilken dessutom i andra hänseenden är ofullständig.

Slutsumman uppger hela uppbörden af Kopparberget till 41½ skeppund, hvaraf 7½ var af bönderna lemnadt i vederlag för andra skattepersedlar, så att af bergsmännens afrad blott 34 skeppund influtit.*) Men då grefvarne af Holstein två månader innan denna räkenskap afslutats, d. 5 Febr. 1367, fått anvisning att årligen uppbära 100 skeppund, af hvilket belopp första hälften skulle erläggas midsommarstiden detta år, och hertig Albrekt, oaktadt Holsteinarne ända till Drottning Margaretas tid hade sin inkomst qvar, år 1375 kunde afsluta kontrakt om leverans af koppar till köpmän i Stockholm (N:o 62); är det tydligt, att koppar-afraden varit vida betydligare.

Skatte-uppbörden af jernbergen steg till 138 fat eller omkring lika många skeppund. Det mesta deraf kom ifrån Norbergs bergslag, hvilken ensam under rubriken afrad lemnade 42 fat, och såsom särskild gård lofvat 30 fat, hvarförutan af tvenne hyttor, som skulle ombyggas, blifvit erlagdt 17 fat. så att hela uppbörden af Norberg steg till . . . . 89 fat.

---

*) Emedan den angifna total-summan förekommer på två ställen samt dessutom bestyrkes af det angifna värdet i penningar, och specificationen öfver uppbörden af bergsmännen, ehuru i följd af handskriftens förstörda skick ofullständig, stiger till 29½ skeppund; synas de i slutet af s. 114 förekommande orden: "De xxiiii pund cupri, datis a cultoribus" — — endast kunna förklaras såsom ett skriffel.

De öfriga jernbergslagen voro:
Silfberget, som gaf i afrad . . . . 5½ fat,
Tuneberg, » » » . . . . 3 fat,
Skinsäckeberg, » » . . . . 3½ fat.

För Wikeberg är någon viss afrad icke anförd, men en särskild hjelp af . . . . 7 fat och dessutom 12 mark i penningar.

Äfven finnes Söderbärke och Norrbärke *) hafva lemnat . . . . 15 fat, som det tyckes, för att undslippa arbetsskyldighet.

Dessutom hade "alla bergen" tillsammans lemnat en hjelp . . . . 10 fat, och tavernarne eller krögarne . . . . . . 5 fat, så att, med tillägg af de 20½ fat, som ingått i den förenämnda sommar- och vinter-skatten af landet, hela jernuppbörden steg till 158½ fat eller skeppund.

Allt det jern, som den tiden förekom i handeln här i norden, var s. k. osmund, som mest tillverkades i små gropar eller ugnar och var sönderhugget i smärre stycken, hvaraf ett hundrade (120, centenarium) på sin höjd vägde 5 lispund. Det inpackades för transporten i små laggkärl, kallade fat, som borde innehålla 5 hundraden, och 12 sådana fat gjorde en läst.

Om grunden för beskattningen och de skattlagda hyttornas antal är ingen ting kändt. Det synes dock, som hade en del hyttor varit högre skattlagda än andra, samt att den år 1340 af K. Magnus i en stadga för jernberget i Nerike antagna grundsatsen, att hvarje hytta skulle årligen gifva 15 hundraden jern, **) icke här tillämpades, utan att afraden af en del hyttor var vida högre.

Vid det bokslut, som i början af April år 1367 uppgjordes emellan hertigen af Meklenburg och Raven von Barnekow öfver den senares förvaltning af Nykö-

---

*) Här förekommer ännu ett namn på en tredje ort, som utgifvaren icke lyckats att dechiffrera. Man kunde dervid snarast tänka på det närbelägna Gränge.

**) Svenskt Diplomatarium, IV: 747.

pings slotts-län och Dalarne, befanns, att utgifterna ej blott i penningar, utan ock i varor öfverskridit inkomsterna, och att endast uppbörden af jern och koppar hade lemnat öfverskott. De *varu-värden*, som vid detta bokslut antogos såsom grund för beräkningen af hertigens skuld, torde kunna betraktas såsom medelpriser för den tidrymd, som de särskilda räkningarne omfatta, och den skilnad som förefinnes emellan de anförda värdena å råg och korn för Nyköpings-län och Dalarne, kan förklaras så, att det gångbara priset å dessa artiklar det senare året varit betydligt lägre. Vi anse oss derföre böra fästa uppmärksamhet på dessa priser; i afseende på det i dessa räkenskaper förekommande myntet torde vara tillräckligt att anmärka, att 6 mark penningar gingo på en mark lödig, *) och i afseende på måttet, att 1 spannemålsläst utgjorde 18 tön eller 108 spann.

1 läst råg	40 mark (i Dalarne 24),
1 läst korn	25 mark (i Dalarne 20),
1 skeppund smör	12 mark,
1 skeppund fläsk	6 mark,
1 oxe	1½ mark,
1 får	2 öre,
1 fat jern	6 mark,
1 skeppund koppar	25 mark.

Pris-uppgifter på hästar förekomma till ett så stort antal, att man kan anse 20½ mark såsom ett temligen säkert medelpris; men priset var i öfrigt, då som nu, mycket olika, och tvenne parad-hästar upptagas i räkningen till 200 mark stycket.

*) Förhållandet upplyses af följande ställe i det åberopade dokumentet N:o 37, af hvars förra defekta del utgifvaren blott ansett sig böra upptaga så mycket, att dess sammanhang med det föregående (N:o 36) blef tydligt: Pro vii^c (700) marchis puri summa denariorum iiii^m cc. (4,200) marche.

Förteckning på handlingarne.

Sid.

N:o 1. K. Birgers förbindelse att till Henrik af Meklenburg betala 1,500 mark penningar, dat. Helsingborg d. 19 April 1314 .... 1.

» 2. Äktenskapskontrakt mellan Albrekt af Meklenburg och K. Magni II:s syster Eufemia, dat. Bohus d. 24 Juli 1321 .... 2.

» 3. Hertiginnan Ingeborgs fördrag med Henrik af Meklenburg om en hjelptrupp, denne skulle lemna vid ett eröfringståg mot Skåne, dat. Bohus d. 24 Juli 1321 .... 6.

» 4. Knut Porses förbindelse att bistå Henrik af Meklenburg och hans son Albrekt, dat. Bohus d. 24 Juli 1321 .... 7.

» 5. Hertiginnan Ingeborgs förbindelse att understödja Henrik af Meklenburg mot Danmark, dat. Dobberan d. 4 Sept. 1321... 8.

» 6. Hertiginnan Ingeborgs försäkran att bistå Henrik af Meklenburg mot alla hans fiender, dat. Dobberan d. 4 Sept. 1321... 10.

» 7. K. Magni försäkran till sin syster Eufemia om betalning af hennes innestående hemgift, dat. Helsingborg d. 18 Nov. 1339 11.

» 8. K. Magni försäkran att årligen betala Albrekt af Meklenburg 200 mark silfver, dat. Helsingborg d. 3 Juli 1340 .... 13.

» 9. K. Waldemars förbund med Albrekt af Meklenburg, dat. Wordingborg d. 17 Nov. 1340 .... 14.

» 10. K. Magni vasall-bref för grefvarne af Schwerin, dat. Helsingborgs slott d. 28 Juni 1343 .... 15.

» 11 K. Magni försäkran till grefvarne af Schwerin om en årlig summa af 200 mark silfver, så länge de stå i hans tjenst, dat. Helsingborg d. 28 Juni 1343 .... 16.

» 12. K. Waldemars försäkran att till hertig Albrekt af Meklenburg betala 10,000 mark silfver, om denne hjelper honom att få Helsingborg i sitt våld, dat. Köpenhamn d. 3 Nov. 1350 .... 17.

» 13. K. Magni fullmagt för hertig Albrekt och grefve Henrik af Holstein att bilägga tvisten med Lübeck, dat. Helsingborg d. 15 Dec. 1353 .... 18.

Sid.

N:o 14. K. Magni fullmagt för hertig Albrekt att underhandla med Rostock, Wismar och Stralsund, dat. Helsingborg d. 18 Dec. 1353. .... 19.

» 15. K. Magni familj-fördrag med hertig Albrekt, hvari denne och hans afkomlingar, såsom konungens vasaller, tillförsäkras en årlig inkomst af 200 mark silfver, dat. Bobus d. 9 Aug. 1354 20.

» 16. Rådets i Lübeck stilleståndsfördrag med hertig Albrekt, såsom K. Magni ombud, dat. d. 8 Sept. 1354.......... 24.

» 17. K. Eriks förläningsbref för hertig Albrekt å Skanör och Falsterbo, samt Fullie socken, dat. vid Warberg d. 27 Dec. 1356 25.

» 18. K. Eriks förläningsbref för hertig Albrekts söner Henrik och Albrekt å Södra Halland jemte Berge (Bjäre) och Norra Åsbo härad i Skåne, såsom ärftligt hertigdöme, dat. s. st. d. 27 Dec. 1356.......... 28.

» 19. K. Magni och K. Eriks fullmagt för hertig Albrekt och grefve Adolf af Holstein, att såsom skiljedomare afgöra deras tvist, dat. Lödöse d. 14 Jan. 1357.......... 33.

» 20. K. Magni skuldebref till hertig Albrekt å en summa af 12,000 mark, hvarför han får anvisning å kronouppbörden af Dalarne och tre härader i Fjerdhundra, dat. Jönköping d. 1 Maj 1357 34.

» 21. K. Eriks förbindelse att före d. 6 Okt. till hertig Albrekt aflemna fullständigt exemplar af förläningsbrefvet å hertigdömet Södra Halland, dat. Lund d. 24 Maj 1357.......... 36.

» 22. Nils Thuressons m. fl. Svenska och Skånska herrars borgensförbindelse för betalningen af de hästar, som några Meklenburgska adelsmän uti K. Eriks tjenst hade mistat, dat. Malmö d. 26 Maj 1357.......... 38.

» 23. K. Magni förbund med hertig Albrekt mot K. Waldemar, dat. Falsterbo d. 17 Aug. 1359.......... 39.

» 24. K. Magni lejdebref för hertig Albrekt, dat. Stockholm d. 8 April 1360.......... 41.

» 25. Eringisle Sunessons m. fl. å K. Magni och K. Hakons vägnar utfärdade lejdebref för hertig Albrekt, dat. Rögnabro d. 13 Aug. 1360.......... 42.

» 26. Nils Thuressons förklaring, att Volrad Lützow, Bo Jonsson och Herman Storm äro fria från sin till honom gifna förbindelse, så snart hertigarne af Meklenburg bekräftat hans förpantningsbref å Wiborg m. m., dat. Kalmar d. 9 Sept. 1363.......... 43.

» 27. Stockholms stads hyllningsbref för hertig Albrekt d. y. af Meklenburg, dat. d. 30 Nov. 1363.......... 44.

Sid.

N:o 28. Stilleståndsfördrag mellan K. Magnus och K. Albrekt, dat. d. 24 April 1364 ... 45.

» 29. K. Albrekts befallning att Eringisle Sunesson skulle till Lindorm Eskilsson återställa hvad han låtit sina tjenare aftvinga honom, dat. vid Jönköping d. 26 Juli 1364 ... 46.

» 30. Karl Ullfssons af Tofta försäkran att för K. Albrekts, hans faders och deras arfvingars räkning försvara Stockholms slott och hålla dem det till handa, dat. Stockholm d. 14 Nov. 1364 48.

» 31. Fredsfördrag mellan K. Waldemar och hertigarne af Meklenburg, för Sveriges räkning, dat. Aleholm d. 28 Juli 1366... 49.

» 32. K. Waldemars förlikning med hertig Albrekt, i afseende på den skada dennes städer Rostock och Wismar tillfogat Waldemar vid Helsingborg, oaktadt han vid den tiden var i synnerlig vänskap med deras herre, dat. Aleholm d. 28 Juli 1366... 55.

» 33. K. Waldemars försäkran att söka bibehålla hertig Albrekts afkomlingar på Svenska thronen, dat. Aleholm d. 28 Juli 1366 57.

» 34. K. Albrekts gåfvobref till Gerhard Snakenborg å Aranäs gård, dat. Kisa d. 9 Okt. 1366 ... 58.

» 35. K. Magni försäkran till Gerhard Snakenborg om frihet från allt ansvar för det han uppgifver Axevalls slott, dat. Stockholm d. 16 Jan. 1367 ... 59.

» 36. Raven von Barnekows räkning för Nyköpings slottslän från slutet af Mars 1365 till samma tid 1367 ... 62.
Inkomsterna s. 62.
Underhållet af den ständiga besättningen och arbetsfolket vid slottet s. 78. (Utdrag).
Utgifter i Thorshälla och annorstädes, utom slottet, s. 79.
Dito för konungens, hertigens och andra främlingars räkning, s. 89.
Aflöningen och inventariers inköp vid slottet, s. 98.
Särskilda utgifter, s. 100.
Värdet af hästar, som Barnekow och hans tjenare förlorat, s. 103.

» 37. Utdrag af Raven von Barnekows bokslut med hertigen af Meklenburg för åren 1365—1367 ... 107.
Räkning för förvaltningen af Dalarne från midsommar 1366 till d. 9 April 1367, s. 111.

» 38. Karl Ulfssons af Ulfåsa samtycke att lemna konungen och hans fader hälften af alla sina inkomster för året, jemte förbindelse att förmå andra till en dylik bevillning, dat. Skenninge d. 2 Maj 1367 ... 118.

Sid.

N:o 39. K. Albrekts fullmagt för Bengt Filippusson och Bo Jonsson att, jemte biskopen, inom Linköpings stift uppbära den af frälsemän och presterskapet beviljade krigshjelp, dat. Konungsnäs d. 4 Juni 1367 ... 119.

» 40. Hertig Albrekts befallning till Raven von Barnekow eller hans ombudsman i Nyköping att till Ragvald Magnusson återställa de gods, som Hartvik Bullen erhållit, dat. Stockholm d. 6 Juli 1367 ... 122.

» 41. Johan och Vicke Ummerejses förbindelse att till hertigarne af Meklenburg emot pantsummans betalning återställa Stäkeholms län, dat. d. 29 Sept. 1370 ... 123.

» 42. Johan och Vicke Ummerejses förpantsbref till Henneke Butzow å Stäkeholms län, dat. Stäkeholm d. 19 Nov. 1370 ... 125.

» 43. Johan och Vicke Ummerejses förskrifning till Henneke Butzow å en summa af 850 mark silfver och 50 mark Lübska, hvarför de gårdar, som de förenämnde egde i Kalmar län, samt vid Örebro, pantsättas, dat. Stäkeholm d. 19 Nov. 1370 127.

» 44. Stilleståndsfördrag mellan K. Albrekts förnämsta anhängare och K. Magni, dat. Edsvik d. 15 April 1371 ... 130.

» 45. Hertig Albrekts försäkran till biskop Gotskalk att K. Albrekt skulle understödja och hjelpa honom att komma i ostörd besittning af Linköpings stift, hvaremot den senare skulle mäkla fred med K. Hakon, dat. d. 17 April 1371 ... 133.

» 46. Utdrag af en taxeringslängd för Tjurbo, Siende och Norrbo härader i Westmanland, upprättad i November 1371 ... 136.

» 47. Norrländingarnes ansökan till »hertig» Albrekt om lindring i utlagor och bibehållande af rättigheten att sjelfva välja sina lagmän, skrifven å tinget i Norrala, utan år och dag ... 141.

» 48. K. Albrekts befallning till Laurens Ingebjörnsson att utan afseende på något frihetsbref utmäta den pålagda »markagälden», äfven af köpmännens, bergsmännens och böndernas landbor, i östra delen af Westmanland, dat. Westerås d. 3 April 1373 ... 142.

» 49. Raven von Barnekows förbindelse att till hertig Albrekt öfverlåta sin panträttighet till Lawe, och transportera en del af pantsumman på Nyköpings slottslän, jemte de delar af Upplanden i Sverige, hvilka hertigen förut pantsatt till honom, dat d. 1 Maj 1373 ... 143.

» 50. Henrik och Henneke Moltekes förbindelse att till hertig Albrekt eller hans söner, Henrik och Magnus, vid pantsummans betalning återställa Stäkeholms slotts-län, dat. d. 15 Maj 1373, 145.

Sid.

N:o 51. Henneke Schinkels förklaring, att hvarken han eller Johan Stokelicze hade för sig eller sina följeslagare något att fordra af hertig Albrekt för den tjenst, de åtagit sig hos K. Albrekt i Sverige, dat. d. 21 Mars 1374 ... 146.

» 52. Kejsar Karl IV:s garanti för K. Albrekt och hans afkomlingar å besittningen af Svenska thronen, dat. Tangermünde d. 28 April 1374 ... 147.

» 53. K Wenceslaws af Böhmen samt Markgrefvarne Sigismunds och Johans af Brandenburg förbindelse att söka bibehålla K. Albrekt och hans hus å den Svenska, samt hjelpa hertig Albrekt d. y. på den Danska thronen, dat. Guben d. 28 Maj 1374 148.

» 54. Balzar von Slewens qvitto till hertig Albrekt å allt det hertigen och K. Albrekt varit honom och hans slägting Junghe von Slewen skyldig, dat. Tangermunde d. 7 Juli 1374 ... 149.

» 55. K. Albrekts och hertig Albrekts lejdebref för Bo Jonsson, dat. Stockholm d. 8 Nov. 1374 ... 150.

» 56. Vicke von Vitzens qvitto till K. Albrekt å en afbetalning af den summa, hvarför han hade Borgholm i pant, dat. Stockholm d. 11 Jan. 1375 ... 153.

» 57. R. von Barnekows försäkran att till hertig Albrekt och hans söner Henrik och Magnus, enär pantsumman betaltes, återställa Nyköpings slott, dat. Stockholm d. 2 Febr. 1375 ... 154.

» 58. R. von Barnekows försäkran att till hertig Albrekt återställa de förra, nu mera dödade pantbrefven, som han af hertigen erhållit å Nyköping, Dalarne eller andra delar af Sverige, sedan han nu emottagit nya förpantningsbref, dat. Stockholm d. 2 Febr. 1375 ... 155.

» 59. Hertig Albrekts förordning om upprättande af ett myntverk på Silfberget i Westerås stift, dat. Stockholm d. 8 Maj 1375 156.

» 60. Hertig Albrekts anvisning för R. von Barnekow, att för en fordran erhålla betalning af hertigens pantlän i Westmanland, dat. d. 3 Jan. 1375 ... 157.

» 61. Henrik von Morins qvitto till hertig Albrekt för all den skada och kostnad, han för hertigens räkning haft i Sverige, dat. d. 3 Juni 1375 ... 158.

» 62. Peter Åländings, samt tre andra borgares i Stockholm kontrakt med hertig Albrekt om köp af koppar och jern, dat. d. 9 Juni 1375 ... 159.

» 63. Vicke von Vitzens öfverenskommelse med hertig Albrekt, i anledning af Bo Jonssons åtagande att inlösa hertigens panträtt till Kalmar län, dat. d. 11 Juli 1375 ... 161.

Sid.

N:o 64. Vicke von Vitzens förklaring, att i händelse Bo Jonsson icke till nästa midsommar erlagt de lofvade 4000 mark, den Vitzen förut åliggande redovisningsskyldighet till hertig Albrekt för Kalmar län skulle fortfara, dat. d. 13 Juli 1375............ 163.

» 65. Matts Gustafssons försäkran till biskop Nils Linköping, i afseende på försoningen af dråpet å biskop Gotskalk, dat. Linköping d. 11 Dec. 1376.. 164.

» 66. Eringisle Sunesons och fyra andra riksråds intyg, att biskop Nils (Hermansson) i Linköping, i deras och andra rådsherrars närvaro gifvit Conrad von Helpten anvisning, att af flera höfvidsmän inom stiftet återfordra tionde, gårdar och annan biskop Gotskalks tillhörighet, hvaraf dessa efter hans död olagligen satt sig i besittning, dat. Telje d. 9 Juni 1377............ 167.

» 67. K. Albrekts förklaring att Volrad von Tzule, i sin egenskap af konungens kammarmästare, fullständigt redogjort för all inkomst och utgift, dat. d. 2 Jan. 1377................................ 170.

» 68. Tuve Galens och Anders Jakobssons förbindelse att hjelpa hertig Albrekt d. y. af Meklenburg till sin arfsrätt i Danmark, dat. Wismar d. 4 Aug. 1377.. 171.

» 69. Jakob Axelssons förpligtelse att såsom innehafvare af Gärds härad tjena hertigarne af Meklenburg i deras krig mot Danmark, dat. Rostock d. 2 Maj 1378................................ 173.

» 70. Peter Duves förbindelse att såsom innehafvare af Järestads härad understödja hertigarne mot Danmark, dat. s. st. o. d.... 174.

» 71. Jesse Tuves förpligtelse att såsom innehafvare af Göinge härad med 50 väpnare tjena förbemälte hertigar mot Danmark, dat. anf. st. d. 2 Maj 1378.. 175.

» 72. Hertig Albrekts bref till Bo Jonsson, att för hans räkning betala Gotskalk von Attendorn 800 mark Lübska, dat. d. 6 Dec. 1378.. 176.

» 73. Intyg af tvenne kyrkoherdar i Wärmland, att ett bref som deras herre, konung Hakon, sändt Amund Hatt och Birger Laurensson ej förr blifvit dessa meddeladt, dat. d. 21 Dec. 1379 177.

» 74. Bo Jonssons förklaring, att han satt sig i besittning af Karl Niklissons gods i Södermanland, så att dennes syster och svåger egde efter honom hvarken ärfva eller gälda, dat. Nyköping d. 28 Juni 1381.. 178.

» 75. K. Albrekts fullmagt för sin bror Henrik och grefve Henrik af Holstein, att underhandla med K. Ludvik af Ungern, dat. Kalmar d. 7 Sept. 1381.. 180.

Sid.

N:o 76. Gregers Anundssons och Ingeborg Niklissdotters förklaring, att de af Bo Jonsson såsom gåfva emottagit gården Wiby m. m., hvaremot de afsäga sig all rätt till Karl Niklissons gods och gifva Bo Jonsson en rätt urfejd, för det Karl Niklisson vardt slagen, dat. Ekholmen d. 29 Nov. 1381 .... 181.

» 77. Henrik Anderssons förbindelse att vid pantsummans betalning till K. Albrekt återlemna Lagaholms slott, försedt med proviant, dat. Jönköping d. 28 Nov. 1384 .... 183.

» 78. Finnarnes ansökan till K. Albrekt att erhålla Jäppe (Abrahamsson) Djekn till lagman, dat. d. 29 Aug. 1386 .... 185.

» 79. K. Albrekts lejdebref för verkställarne af Bo Jonssons testamente, dat. Telje d. 23 Sept. 1386 .... 186.

» 80. Biskop Björns och kapitlets i Åbo skrifvelse till K. Albrekt, med förord för landstingets begäran, att Jäppe Djeken måtte blifva lagman, dat. d. 10 Okt. 1386 .... 187.

» 81. Henrik Anderssons försäkran, att efter ett halft år mot pantsummans betalning återställa Lagaholms slott, dat. Wedinge d. 19 April 1387 .... 189.

» 82. K. Albrekts öfverenskommelse med Jäppe Djeken om förvaltningen af Åbo län, intill dess skiljedomarne fällt sitt utslag i tvisten mellan konungen och verkställarne af Bo Jonssons testamente, dat. Stockholm d. 21 Juni 1387 .... 191.

» 83. K. Albrekts fullmagt för Jäppe Djeken å förvaltningen af Åbo län, medan Bo Jonssons barn äro minderåriga, dat. s. st. d. 23 Juni 1387 .... 193.

» 84. K. Albrekts bref, hvarigenom han frikallar Jäppe Djeken och hans underfogdar från all redovisningsskyldighet för deras inkomster och utgifter å Bo Jonssons vägnar, i Österlanden, dat. s. st. d. 23 Juni 1387 .... 197.

» 85. K. Albrekts bref, hvarigenom Norrbo hundare befrias från skyldigheten att hålla mer än ett ledingsskepp, (i stället för tvenne) så länge frälset är frikallat från utgörande af skeppsvisten, dat. Stockholm d. 11 Juli 1387 .... 199.

» 86. Knut Bossons öfverenskommelse med Jäppe Djeken, hvilken nu till den förre afträder Åbo län, dat. Åbo d. 15 Aug. 1395. 200.

1.

K. Birger förbinder sig att till Henrik af Meklenburg d. 11 nästf. Nov. erlägga 1500 Svenska mark, såsom ersättning för den i fyra år uteblifna betalningen af inkomster, som varit honom anvisade i Nerike, dat. d. 19 April 1314.

Byrgerus Dei gracia Sueorum Gothorumque rex Omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi nos magnifico principi domino Hinrico, domino Magnopolensi auunculo nostro karissimo racione residui, de Mille marcarum redditibus, quas eidem in terra nostra Næricia assignauimus ac per quatuor annos preteritos exsoluere neglexímus, in mille et quingentis marcis denariorum Suenicalium, obligatos teneri, predicto domino Magnopolensi vel suo certo nuntio in festo Martini proximo assignandis et ordinandis pro suo beneplacito, nec non sub nostro conductu, extra regnum nostrum, absque thelonio quolibet aut grauamine libere deducendis. Nec premissa omnia aut eorum aliqua preiudicent nostris literis antea datis, quas, volumus hiis non obstantibus in suo robore perdurare. Super premissis vero omnibus et singulis firmiter obseruandis Nos vna cum fidelibus nostris Canuto Jonsson dapifero, et Thurone Kætilsson camerario militibus . ac Johanne Brunkowen armigero, promisimus fidedata. Receptores vero fidei sunt, Magnificus princeps, dominus Ericus rex Danorum, Dominus Agho quondam dapifer eiusdem Nicolaus Olefsson dapifer et Sifridus de Pløne milites. In premissorum quoque testimonium sigilla, nostrum videlicet, et omnium promissorum nostrorum presentibus sunt appensa. Datum Hælsingæborgh anno

Domini M°ccc°xiiij° feria sexta proxima post dominicam Quasi modogeniti infantes.

Original på pergament, med vidhängande trenne sigiller, i Storhertigliga Archivet i Schwerin.

Sig. N:o 2, Knut Jonssons. N:o 3, Thure Ketilssons med Bjelke-vapnet, båda skadade. N:o 4, Johan Brunkows; vapnet en tvärbjelke.

2.

Äktenskapskontrakt mellan Albrekt af Meklenburg och K. Magni syster Eufemia, utfärdadt af hertiginnan Ingeborg och Svenska Rådet, d. 24 Juli 1321.

Omnibus presens scriptum cernentibus, Ingiburgis dei gracia Ducissa Sweorum . Relicta domini ducis Erici, Salutem in domino sempiternam, Nouerint vniuersi quod Anno . domini . M°ccc°xx . primo, sexta feria proxima post diem beate Marie Magdalene, apud castrum Bawæhws, inter filium nostrum karissimum, Dominum Magnum, Regem Norwegie et Swecie illustrem, et nos ex vna parte, et inter inclitum Dominum Hinricum, Dominum Magnipopolensem, et Stargardie ex altera, taliter extitit placitatum, quod idem Dominus Rex filius noster, filio eiusdem domini Magnipolensis, Domicello . Alberto . sororem suam, Domicellam Eufemiam . dare et tradere debeat legitimam in vxorem, tali condicione, quod propter consanguinitatem inter ipsos Domicellum et Domicellam contractam, idem Dominus Magnipolensis, dispensacionem domini pape, super matrimonio contraendo, debeat in suis sumptibus procurare, et quod idem Dominus Rex, filius noster, cum predicta sorore sua, in dotem dabit quinque milia

marcharum argenti puri ponderis Coloniensis, ex parte Regni sui Suecie, ita quod, consummato matrimonio, et nupciis inter ipsos celebratis, ad annum vnum, post diem nupciarum numerandum, dabit duo . Milia marcharum puri, in sequenti vero anno proximo, et ipso die, Mille quingentas marchas puri, et in tercio anno, tunc proxime subsequenti similiter eodem die Mille quingentas marchas puri, ponderis supradicti, et istud argentum in quolibet predicto termino, Lydhosie uel Wordhbergh solui debeat et quittari, ita quod illi, qui predictum argentum receperint, secure cum eodem transire valeant et poterint, pro omnibus, quidquam facere uel obmittere volentibus amore eiusdem filii nostri karissimi dicti Regis, et tamen in omni euentu, sub suis periculis quibuscunque, Item placitatum est, quod dictus Dominus Magnipolensis, ad crastinam donacionem propter nupcias, castrum . Godbodz . cum ciuitate, hominibus, terris, et aliis omnibus, eidem castro adiacentibus, dabit et assignabit, cum filio suo, predicte filie nostre in die crastina nupciarum, tali condicione mediante, quod si idem domicellus, ipsa filia nostra superstite, absque liberis ab eadem procreatis, decesserit, predictum castrum Godbodz, cum ciuitate, terris, hominibus, et aliis pertinenciis, prenominata filia nostra libere optinebit, nisi redire voluerit, uel prelegerit maritari, quorum alterum si fecerit predicta filia nostra, idem Dominus Magnipolensis uel heredes sui, filie nostre eidem, dabunt viginti millia marcharum puri ponderis Coloniensis, si vero ipsam ibidem commorantem, in viduitate mori contigerit, predictum castrum Godbodz . cum ciuitate, hominibus . terris, et aliis omnibus, eidem castro adia-

centibus, heredibus eiusdem filie nostre cedere debeat possidendum donec eisdem, de predictis viginti millibus marcharum puri fuerit integraliter satisfactum. Verumtamen si predictam filiam nostram, absque liberis, ipso domicello viuente mori contigerit, tunc super ipso argento, sibi in dotem assingnato, fieri debeat, prout in terra Sclawie dictauerit et probauerit ordo juris, Item placitatum est, quod idem dominus Magnipolensis seruire debet dicto filio nostro, domino Regi et Regno Swecie, cum ducentis militibus et armigeris, dextrariis et aliis necessariis expeditis, quos in expensis suis et periculis, ad Regnum Swecie mittere tenetur, et tunc idem dominus Rex, filius noster, ipsos recolligere debet, et tenere in sumtibus et expensis suis, et a dampnis ac captiuitate infra dimidium annum, postquam eidem filio nostro, illud innotuerit liberare pro tanto, quantum quilibet eorum, qui captus fuerit, dare potuerit de propriis suis bonis, et si dictus Rex, filius noster huiusmodi seruicium habere voluerit, debet ipsi domino Magnipolensi ad duodecim septimanas prius, specialiter intimare, et si post huiusmodi intimacionem, de tali seruicio propter casus aliquos, necesse non habuerit, nichilominus idem Rex, filius noster dicto domino Magnipolensi, consimile seruicium cum ducentis militibus et armigeris expeditis, impendere tenebitur et ad duodecim septimanas, postquam sibi ab ipso domino Magnipolensi fuerit intimatum. Item placitatum est, quod si Rex Dacie, filium nostrum prefatum, et Regnum Swecie inpungnare voluerit, tunc dictus dominus Magnipolensis et dominus Rodulfus . dux Saxonie, frater suus Winsclaws, Hænikinus, comes Holsacie, Gerardus comes de Rendes-

burgh, et Gyncelinus comes Swærinensis, eundem Regem Dacie, et Regnum suum, cum omni sua potencia, ex illa parte hostiliter impungnabunt. Preter ausilium ducentorum militum et armigerorum predictorum, quod idem Magnipolensis, dicto filio nostro nichilominus facere tenetur, et facto huiusmodi juuamine ab eodem domino Magnipolensi, si Rex Dacie ipsum et terras suas hostiliter inuadere attemptauerit, debet idem filius noster, cum omni posse suo et juuamine de Regno Swecie, ipsum Regem Dacie et Regnum suum ex ista parte similiter inpungnare, ac etiam ad ducentos milites et armigeros prenominatos, domino Magnipolensi in ausilium destinandos nichilominus obligari, Item placitatum est quod priusquam dictus dominus Magnipolensis eidem filio nostro, domino Regi, premissa seruicia fecerit, idem filius noster et Regnum Swecie sibi obligari non debeant ad seruicia aliqua facienda, Vt autem premissa omnia Robur majoris habeant firmitatis, nos bona fide promissimus, et nobiles milites, ac armigeri infra scripti, nobiscum fide media, et manu coniuncta Repromiserunt, videlicet Domini, Mathias Kyætilmundesson, Haquinus Læmæ, Lydarus de Kyrn, Johannes Kyrn, Kanutus Porse, Magnus Niclesson, milites, Eringislus Næskongsson, Karolus Neskongsson, Petrus Niclesson et Anundus Stuuræ, Armigeri, nostri consiliarii predilecti, promisimus etiam et predicti milites et armigeri nobiscum, omnem curam et sollicitudinem quam potuerimus adhibere, cum primum consiliarii regni conuenerint, quod supradicta omnia sigillis sepefati filii nostri domini Regis, et venerabilium patrum Dominorum Archiepiscopi Vpsalensis et suffraganeorum suorum, ac aliorum nobilium de consilio

Regni qui nunc presentes non aderant, firmius debeant roborari, In cuius Rei testimonium sigillum nostrum et sigilla predictorum Repromissorum nostrorum presentibus duximus apponenda Datum et actum Anno Loco et tempore supradictis.

Original på pergament, med 10 vidhängande sigiller i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. (Blott Karl Neskonungssons felas).

3.

Hertiginnan Ingeborg afsluter på K. Magni vägnar ett fördrag med Henrik af Meklenburg om en hjelptrupp af 200 man till häst, som denne skulle uppsätta till Konungens tjenst, för en tilltänkt eröfring af Skåne, d. 24 Juli 1321.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ingeburgis Dei gracia Ducissa Sweorum Relicta domini ducis Erici, salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi quod anno domini M°CCC° vicesimo primo In sexta feria proxima post diem beate Marie Magdalene apud castrum Baghæhuus inter inclitum dominum Hinricum dominum Magnopolensem et Stargardie, ex vna parte et inter magnificum principem filium nostrum karissimum Magnum Regem Norwegie et Swecie illustrem, ex altera per nobilem militem dominum Martinum dictum de Hudha specialem nuncium ipsius domini Magnopolensis, taliter extitit placitatum, videlicet quod idem dominus Magnopolensis predicto filio nostro domino Regi et nobis ducentos milites et armigeros dextrariis et aliis necessariis expeditos ita quod in assumpcione beate virginis iam proximo ad intrandum naues ad omnia sint parati ad castrum Warthbærgh sub suis expensis et periculis debeat de-

stinare, ad seruiendum ipsi filio nostro domino regi et nobis per dimidium anni adminus vbicunque locorum vidimus expedire quos cum Warthbærgh peruenerint, idem filius noster dominus rex et nos, in nostris expensis tenere et recolligere debeamus et a captiuitate pro tanto liberare quantum quilibet qui captus fuerit dare poterit de propriis suis bonis, pro stipendiis autem et dampnis si qua illis contingerint quicquam dare non erimus obligati. Si vero Scaniam cum castris. auxilio illorum cooperante predictus filius noster et nos vincendo adepti fuerimus et dominio nostro subiugauerimus, tunc stipendia eis dare tenemur. a dampnis et captiuitate penitus liberare. eosque ad partes proprias remittere honorifice nostris sumptibus et expensis et sepedicto filio nostro et nobis ad graciarum actiones merito teneantur. Pro huiusmodi autem seruicio ipse dominus rex et nos ad alia seruicia eidem domino Magnopolensi facienda nullatenus teneamur obligati. In cuius rei testimonium sigillum nostrum et sigilla domini Kanuti Porsæ prefecti in Warthbærgh et Petri Niclæsson presentibus duximus apponenda. Datum Anno loco et tempore supradictis.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Sigillerna N:o 1 och 2 otydliga. N:o 3 fullständigt.

4.

Knut Porse, K. Magni befälhafvare på Warbergs slott, förbinder sig att på allt sätt understödja Henrik af Meklenburg och hans son Albrekt, d. 24 Juli 1321.

Omnibus presens scriptum cernentibus Kanutus Porse Miles, capitaneus. Illustri regi Swecie et Nor-

wegie in castro Wordhbergh. Salutem in Domino sempiternam. Nouerint vniversi, quod anno domini M°CCC° vicesimo primo sexta feria proxima post diem beate Marie Magdalene, apud castrum Bawæhws inter illustrem principem dominum Hinricum dei gracia Magnipolensem et Stargardie dominum, ex vna parte, et inter me et meos amicos, ex altera parte, per nobilem militem dominum Martinum de Hudha, nuncium ipsius domini Magnipolensis specialem, taliter extitit placitum, scilicet quod ego Kanutus Porse, obligo me, pariter et meos amicos, firmiter et annecto, ius et velle ipsius domini Magnipolensis et filii sui karissimi, domicelli Alberti in quantum poterimus vita pariter et rebus omnibus, perpetualiter adiuuare. contra omnes et singulos viuentes, exceptis, domino regi Swecie et Norwegie illustri, necnon et domine domine ducisse Swecie inclite sue matri, (!) promitto itaque fide media, manuque coadunata. Omnia predicta et premissorum singula, rata, firma et inuiolabilia modis omnibus obseruare, In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem, sigillum meum duxi presentibus roborandum. Datum, die, loco, et tempore supradictis.

Orig. på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Sigillet vidhänger i en remsa skuren ur brefvet.

5.

Hertiginnan Ingeborg lofvar å K. Magni vägnar att understödja Henrik af Meklenburg mot Danmark, d. 4 Sept. 1321.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ingyburgis dei gracia, ducissa Sweorum, relicta domini ducis Erici

salutem in domino, Nouerint vniuersi nos, ex parte Domini Magni regis Noruegie et Swecie, illustris, filii nostri karissimi, et ex parte nostra. bona fide. firmiter promisisse, quod si contingat. magnificum principem. Dominum Regem Danorum contra inclitum dominum Hinricum Magnopolensem et Stargardie dominum gwerram aliquam commouere vel si inter eos discordiam contingeret suboriri, idem rex filius noster et nos. debemus infra mensem postquam nobis intimatum fuerit, inter ipsos, dominos, regem Dacie et Magnopolensem, predictos in iure. uel amicicia, concordiam reformare Quod si facere nequiuerimus, extunc prefatus dominus rex, Filius noster, et nos, ipsum dominum Magnopolensem contra regem Dacie juuare toto posse debeamus, sicut in placitacione, inter eundem Regem, filium nostrum et nos ex vna parte, et ipsum dominum Magnopolensem, ex altera, nuper in castro. Baghæhuus. facta. lucide continetur, Similiter si inter Regem Dacie predictum et inter dominum Regem filium nostrum aut nos gwerram uel discordiam moueri contingeret, debeat idem dominus Magnopolensis, postquam requisitus fuerit, infra mensem inter ipsum Regem Dacie et inter filium nostrum et nos, in iure uel amicicia concordiam ordinare, Quod si facere non poterit, extunc idem dominus Magnopolensis filium nostrum et nos. contra regem Dacie debeat toto posse iuuare, prout superius est expressum. Per has vero literas placitacioni pretaxate in castro Baghæhuus confecte, et aliis quibuscunque literis. hinc inde inter nos prius datis, in nullo vulumus derogari nec preiudicium aliquod generari. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum, Datum et actum

Doboran per fideles nostros, dominum Thurgillum, canonicum Skarensem et Wexionensem et Petrum Niclesson anno domini M°CCC° vicesimo . primo . feria sexta ante festum natiuitatis beate virginis.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin, med Ingeborgs sigill, vidfästadt.

6.

Hertiginnan Ingeborg lofvar understödja Henrik af Meklenburg mot alla hans fiender, d. 4 Sept. 1321.

Omnibus presens scriptum cernentibus, Ingiburgis Dei gracia Ducissa Sweuorum relicta Domini Ducis Erici, salutem in domino. Nouerint vniuersi, nos . bona fide firmiter promisisse . quod si aliqui de regno Dacie, seu alii quicunque fuerint, nobili viro Domino Magnopolensi, propter amicitiam et confederacionem, quam nobiscum, ex parte filie nostre domicelle Eufemie inclite, et filii sui Domicelli Alberti contraxerat, fecerat et stabiliuerat, uel propter alias causas quascunque se hostiliter opponere attemptauerint, nos, cum amicorum nostrorum potencia, et juuamine et cum omni posse . et auxilio nostro, eidem domino Magnopolensi, suis subditis et fautoribus astare et adherere fideliter debeamus, et iniuriam suam tamquam nostram rebus et corpore procul pellere et fugare ipsumque subditos et fautores suos predictos nuncquam deserere quibuscumque casibus contingentibus, prosperis uel aduersis, In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Doboraani Anno Domini Mil-

lesimo Trecentesimo. vicesimo. primo. In sexta feria proxima ante natiuitatem beate virginis.

Original på pergament i Storhertigl. Arkivet uti Schwerin. Sigillet teml. väl bibehållet.

7.

K. Magnus lofvar sin syster Eufemia och hennes mans sändebud att d. 25 nästf. Juli å hennes hemgift betala 2,000 mark silfver och pantsätter kronans inkomster vid marknaden i Skanör och Falsterbo för återstoden, d. 18 Nov. 1339.

Vniversis presentes litteras inspecturis Magnus dei gracia Regnorum. Suecie, Noruegie et terre Scanie Rex. Salutem in domino sempiternam. Tenore presencium constare volumus euidenter quod nos Anno domini M°ccc°xxxix° in octaua beati Martini apud castrum nostrum Helsingaborgh. personaliter constituti, cum dilectissima sorore nostra domina Eufemia, Magnopolis. Stargardie. et Rozstok domina, ibidem presente, necnon nunciis Excellentis principis domini Alberti, Magnopolis. Stargardie et Rozstok domini, generi nostri carissimi, per eum vna cum ipsa specialiter ad nos missis, consencientibus libere et expresse, super ipsius dote. videlicet. decem milibus marcharum puri argenti de Regnis nostris Suecia et Noruegia, eisdem genero et sorori nostre ac eorum liberis, per nos promissis, de consensu consiliariorum nostrorum Regni Suetie, ibidem presencium, iuxta modum placitauimus infrascriptum. In primis videlicet quod domino Alberto genero nostro predicto, vel eius vero nuncio, ad hoc ab ipso speciale et sufficiens mandatum habenti, duo milia marcharum puri argenti ponderis Coloniensis, de

summa predicta. in festo beati Jacobi apostoli proximo uenturo in Skanøør persoluemus et cum effectu trademus, seu solui et tradi faciemus, impedimenti cuiuslibet opposicione, siue excusacionis vel excepcionis cautela penitus preterclusis, firmiter promittentes, quod pro huiusmodi argenti summa, sub plena securitate de nostris terminis deducenda, saluum et securum dabimus conductum, pro nobis, hominibus nostris, ac ceteris alijs, facere uel omittere uolentibus causa nostra. Verum si aliquo casu quod absit, prefata solutio iuxta promissum et votum nostrum effectu careret termino supradicto . et propter hoc idem gener noster aut sui liberi predicti, dampnum incurrerent aliquale . iuxta arbitrium discretorum, competentem refusionem dicti dampni, eisdem grato animo faciemus. Vlterius eciam genero nostro domino Alberto, sorori nostre domine Eufemie, eorumque liberis prelibatis, nundinas nostras in Scanøør et Falsterbodhe. assignamus et titulo pignoris obligamus cum suis prouentibus fructibus et obuencionibus quibuscumque, Gruwagield (?) et hijs, que pro sustentacione et custodia castrorum nostrorum, ibidem ipsis nundinis durantibus, necessaria fuerint et utilia, dumtaxat exceptis, tam diu libere retinendas, quousque ex eisdem fructibus, redditibus, accomputatis et interclusis duobus milibus supradictis, quinque milia marcharum puri argenti ponderis Coloniensis. de summa totali dotis prefate . pro quibus nobiles Regni nostri Suecie . vna nobiscum compromiserant, integre fuerint persoluta, prouiso, quod fructus redditus et obuenciones predicti . per aduocatum nostrum ibidem et nuncium dicti generi nostri ad hoc specialiter deputatum simul colligi debeant et leuari, et per aduo-

catum ipsum apud quem iurisdictionem nostram regiam remanere uolumus diligenter computari, et postmodum conseruari per prefatum nuncium generi nostri supradicti pro sue libito uoluntatis, Per presentem autem placitacionem, alia super dote prefata apud castrum Lindholm in Regno nostre Suecie, placitata cum sorore nostra predicta prius, seu et antea, in nullo penitus diminui, sed potius salua et illesa in suo robore permanere, Nos insuper Nicolaus Abiornson. Kanutus Folkasson . Gislo Elinasson . Karolus Neskonungsson, Marquardus de Kyrn, Laurencius Carlsson milites et Johannes Cristinæsson armigeri vna cum domino nostro rege predicto, pro predicta placitacione firmiter obseruanda prefatis . domino Alberto, ac domine Eufemie sorori sue, eorumque liberis, firmiter promittimus bona fide, In cuius euidenciam, sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum Helsingaborgis, Anno et die supradictis.

Original på pergament (men utan sigiller) uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Blott två sigillremsor öfriga.

8.

K. Magnus lofvar Albrekt af Meklenburg för de tjenster denne gjort honom 200 mark silfver årligen, d. 3 Juli 1340.

Omnibus presens scriptum cernentibus . Magnus dei gracia . rex Suecie . Noruegie . et Scanie . salutem in domino sempiternam. Prouenit ex sincere dilectionis et fidelitatis vinculo . quo Magnificus princeps . Dominus Albertus . Dei gracia . Magnopolensis . Stargardie et Rozstok dominus . gener noster carissimus . nobis coniungitur.

et exhibicione sui gratuiti seruicii . quo nos reuereri dignum duxit . vt eius personam aliquo speciali liberalitatis indicio honoremus. Quapropter intuitu premissorum ducentas marchas puri argenti . ponderis Coloniensis eidem pro annuis redditibus . deputamus . suo certo mandato in puro argento . vel expensis . videlicet . annona . lardo . et butiro . Stokholmis . Suthercopie . Helsingaborgis . vel . Lothosie . aut in duobus locorum predictorum . vbi comodius poterimus in festo pentecostes . annis singulis assignandas. Datum Helsingborgis Anno Domini Millesimo CCC° quatragesimo . secunda feria infra octavas apostolorum Petri & Pauli nostro sub sigillo.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Sigillet skadadt.

9.

K. Waldemar lofvar understödja Albrekt af Meklenburg, om han håller sina hamnar öppna för hans anhängare och stängda för hans fiender samt i öfrigt gör honom bistånd; d. 17 Nov. 1340.

Nos Woldemarus dei gracia Danorum Sclauorumque Rex et Dux Estonie Omnibus presens scriptum cernentibus volumus esse notum, quod si nobilis et magnificus vir Albertus terrarum Magnopolis Stargard atque Rostok dominus awnculus noster karissimus aliqua dampna vel pericula sustinebit, pro eo quod portus terre sue nobis et hominibus nostris ad vtilitatem nostram et Regni nostri apertos tenet, et aduersariis nostris claudit et recludit, Insuper quod nobis fidele subsidium facit per vasallos suos contra nostros quoslibet inimicos, sibi . cooperari volumus consiliis et auxiliis contra tales iuxta posse, astringentes nos ad pre-

missa literas per presentes, quando per ipsum super hoc fuerimus requisiti. In cuius rei Testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum, Datum prope Werdingborch Anno domini Millesimo CCC° Quadragesimo feria sexta proxima post Martini episcopi et confessoris.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Sigillet borta.

10.

K. Magnus antager grefvarne af Schwerin till sina vasaller, d. 28 Juni 1343.

Omnibus . presens . scriptum . cernentibus . Magnus . dei gracia Regnorum Swechie et Noruegie Rex . ac terre Scanie dominus . in domino . salutem sempiternam. Tenore presentium recognoscimus nos cum nobili viro . domino Hinrico comite Zwerinensi ac Nicholao . et Ottone eiusdem . patruis . domicellis de Zwerin . quos . in vasallos nostros et . proteccionem . regiam . recepimus in modum qui sequitur placitasse, videlicet, quod ipsius domini comitis et patruorum . suorum . iuris . et iustitie proplacitator erimus . et esse volumus requisiti, ipsis . in . nostris seruiciis residentibus . et . pro . nostris vtilitatibus . ac commodis laborantibus vice versa. Ceterum . si . de ipsorum auxilio vel seruicio . in hominibus . terris municionibus . seu castris necesse habuerimus, extunc nuncios . nostros speciales cum eisdem adeo benigniter placitaturos transmittemus qui pro seruicio . nobis . per ipsos impendendo . quod . equum . iustum . et racionabile . fuerit . nostro nomine sibi . fieri finaliter procurabunt, et prout iidem . dominus comes et patrui sui . voluerint

contentari. In . quorum . omnium euidenciam firmiorem . sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in castro nostro Helsingburgh Anno domini M°CCC°xl°. tercio vigilia . apostolorum . Petri . et Pauli.

Original på pergament med vidhängande sigill (skadadt) i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

11.

K. Magnus lofvar grefvarne af Schwerin 200 mark silfver årligen, så länge de stå i hans tjenst, d. 28 Juni 1343.

Omnibus presens scriptum . cernentibus Magnus dei . gracia Regnorum Swechie et Noruegie rex . ac terre Scanie dominus . salutem in domino sempiternam. Prouenit ex sincere dilectionis vinculo . et exhibicione gratuiti seruicii . quam nobiles viri . dominus Hinricus comes Zwerinensis . Nicholaus et Otto . patrui sui domicelli de Zwerin nos reuereri dignum duxerunt vt eorum personas aliquo speciali liberalitatis indicio honoremus. Quapropter intuitu premissorum ducentas marchas puri argenti ponderis Coloniensis eisdem pro annuis . redditibus . damus suo certo mandato . in festo natiuitatis beati Johannis . baptiste . iam proxime venturo Helsingburgis et subsequenter in festo beati Martini Skanør annis singulis . quamdiu . in nostro persteterint seruicio assignandas. In cuius euidenciam sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in castro nostro Helsingburgis anno domini M°CCC°xl tercio vigilia apostolorum Petri & Pauli.

Original på pergament med vidhängande sigill (skadadt) i Storhertigliga Arkivet uti Schwerin.

12.

K. Waldemar förbinder sig att, om Hertig Albrekt hjelpte honom att få Helsingborgs slott i sitt våld, skulle han derföre betala Albrekt 10,000 mark silfver, dat. d. 3 Nov. 1350.

Wi. Woldemar van Godes genaden. Chonig. der Denen, vnd der Wenden. bekennen oppenliken an disem breue. wan wi mid der hulpe. vses vrundes. Herthoghen Albertes van Mekelenborch. dat hus thu Helssingborg krigen. also dat wy dat waldicliken inne hebben. so schole wi, sineme Sone Hertoghen Hinriken van Mekelenborch. edder sinen eruen, gheuen. vmme vruntschaft. vnd dorch sines dienstes willen Teyn Tusent mark lodiges sulueres. wor vs, de. erst vallen moghen. eft vs de. erst werden mogen Were dat wi de Teyn Dusent Lodigen mark sulueres. binnen einem haluen iare. na der tit, wenne wi Helsingborgh hebben, eme. edder sinen eruen nihten gheuen. so schole wi eme. edder sinen eruen setten tu pande. dat Lant thu Laland, mit alleme konichligen Rechte, vnd scholen eme, dat vrigen. alse it vse elderen, dat, gi vrigest hadden, dat schal he, vnd sine eruen beholden mid aller nut. und mid al dem dat dar ut vallen mach tu pande sunder afslag. vnd scholen en, wi edder de vsen dar niht an bewerren. Were dat ene dar jumende ane bewore. dat schole wi vnd vse eruen vntwenden. Were dat Hertoghe Hinrich van Mekelenborch afginge, er wi eme de Teyn Dusent lodighe mark sulueres ghulden. So schole wi Hertoghen Alberte van Mekelenborch sinem vadere och sinen eruen, dat Land. thu Laland af losen, vor Teyn

Dusent lodighe mark sulueres als hir vor schreuen steyt . Vort mer alle vruntschaft vnde broderschap. de wi vorgenante Chonig louet vnd bebreuet hebben, de schole wi em tume besten keren sunder gingerleye wedder rede de dar, ane schaden mach . vnde bi eme tu donde, als eyn truwe broder, bi dem anderen don schal . Desse bref is gegeuen Thu Copenhauen, na godes bort . Drutheynhundert iar . in deme veftigesten iare . des negesten midwekenes na alle godes Hilgen daghe . in vnser gegenwardigeyt vnd is besegelt thu eineme orkunde mid vnseme Ingesegele . van vnser Rechten witschap.

Original på pergament med vidhängande sigill i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

Anm. Ordet »oppenliken» i andra raden synes ursprungligen varit skrifvet offenliken (såsom det också läses i vidimationen af d. 3 Sept. 1362) och är med annan bläcksort ändradt.

13.

K. Magnus befullmäktigar hertig Albrekt och grefve Henrik af Holstein att bilägga tvisten med Lübeck, d. 15 Dec. 1353.

Omnibus presens scriptum cernentibus Magnus dei gracia Rex Suecie . Noruegie et Scanie salutem in domino sempiternam, Nouerint vniuersi quod nos Excellentibus principibus dominis Alberto duci Magnopolensi genero nostro et Henrico Holtzacie et Stormarie comiti . consanguineo nostro . vel eorum alteri, plenam et liberam tenore presencium committimus potestatem cum honorabilibus et discretis viris consulibus ciuitatis Lubicensis . super controuersiis . dissensionibus et discordiarum materiis inter nos et regna

nostra ex vna parte, ac ciuitatem Lubicensem predictam. ex altera. qualitercunque vsque nunc pendentibus, nostro nomine placitandi tractandi. treugas ponendi et recipiendi seu eciam composicionem et concordiam faciendi. prout ipsis videbitur secundum iusticiam vel amorem Ratum et gratum habituri quicunque per memoratos generum et consanguineum nostros vel eorum alterum. actum gestum seu terminatum fuerit in premissis In cuius nostre commissionis euidenciam sigillum nostrum presentibus est appensum Datum Helsingborgis Anno domini Millesimo CCC°L°tercio dominica tercia aduentus eiusdem.

Original på pergament med vidhängande sigill i Storhert. Arkivet i Schwerin.

14.

K. Magnus befullmäktigar hertig Albrekt att underhandla med Rostock, Wismar och Stralsund, d. 18 Dec. 1353.

Omnibus presens Scriptum cernentibus Magnus dei gracia Suecorum Noruegorum Gotorumque Rex salutem in domino sempiternam Nouerint vniuersi. quod nos Excellenti principi generi nostro karissimo domino Alberto duci Magnopolensi, plenam tenore presencium committimus potestatem cum ciuitatibus maritimis infrascriptis, videlicet Rozstock Vismer. et Stralesund. super eo quod sibi videbitur pro vsibus et necessitatibus nostris, tractandi nostro nomine ac eciam conueniendi. sicut et quomodo decreuerit expedire: firmumque et ratum habebimus quicquid. per memoratum generum nostrum tractatum seu terminatum. fuerit in premissis. Datum Helsingborgh sub sigillo

nostro. in premissorum euidenciam Anno domini Millesimo CCC°L°tercio quarta feria quatuor temporum proxima post Lucie virginis.

Original på pergament med vidhängande sigill (skadadt) i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

15.

K. Magnus ingår ett familje-fördrag med hertig Albrekt och hans afkomlingar, hvilka såsom Konungens vasaller årligen erhålla 200 mark silfver eller 1000 mark Skånska penningar, dat. d. 9 Aug. 1354.

Uniuersis presentes literas inspecturis Magnus dei gracia rex Suecie. Noruegie et Scanie salutem in domino sempiternam. Tenore presencium constare volumus vniuersis inter magnificum principem generum nostrum karissimum dominum Albertum dei gracia ducem Magnopolensem Stargardie et Rodzstok dominum ac liberos et successores suos ex vna parte, et nos. liberos et successores nostros ex altera. de suorum ac nostrorum consiliariorum fidelium pleno et maturo consilio in mera et mutua sinceritate per placitacionem inter nos habitam esse in modum qui subsequitur ordinatum primo videlicet quod nos. liberi et successores nostri eundem dominum Albertum liberos et successores suos. in nostros fideles. recipimus et vasallos, ac pro fidelitatis homagio nobis per ipsum dominum Albertum prestito et per liberos et successores. suos. liberis et successoribus nostris prestando. ducentas marchas argenti puri. aut mille marchas denariorum in terra nostra Scania currencium annis singulis videlicet pro primo anno. in festo beati Johannis baptiste proxime venturo. ac subsequentibus annis in

festo beati Martini apud Helsingborgh prompte et expedite soluendas . de nostro erario eidem domino Alberto . liberis suis et successoribus annis singulis vt premittitur . volumus exhiberi . vnde idem dominus Albertus gener noster . liberi et successores sui . nobis liberis et successoribus nostris fideliter servient ac pro nobis liberis et successoribus . regnis et terris nostris cum sinceritate fraterna . et fidelitate exquisita . honores . commoda et profectus quemadmodum fidelis seruitor . suo vero domino tenetur . vbicunque saluo suo honore poterint . sollicite procurabunt . Nosque liberi et successores nostri pro ipso domino Alberto . liberis et successoribus suis . necessitate vrgente . requisiti . vice uersa cum omni fidelitate . quam dominus fideli suo seruitori . saluo suo honore facere tenetur . placitare in suis juribus teneamur . Insuper eiusdem domini Alberti . liberorum et successorum suorum . ville maritime . et portus eisdem vicini . nostris liberorum successorum . regnorum nostrorum ac terrarum fidelibus patuli esse debeant et aperti . vt scilicet . si iidem, nostri fideles pro nostris . et suis necessitatibus releuandis vtputa . pro stipendiariis ad vsus nostros liberorum successorum . regnorum nostrorum et terrarum conquirendis et aliis necessariis emendis . nauibus pro eisdem conducendis et eas extra portus eosdem libere et sine reclamacione cuiuscunque . educendis quando eis videbitur ad ipsas villas . aut earum aliquam accesserint premissa omnia inimpedite et libere exequentur, predictique ac indifferenter quicunque alii nostri liberorum et successorum nostrorum fideles et nuncii in predictis villis et portibus plena securitate . et pace perfrui debeant et gaudere, pre omnibus . sibi . liberis suis et successoribus obtemperare

vel complacere volentibus . dummodo . publice proscripti non fuerint in eisdem, nisi . quod absit guerras contra villas suas predictas propter causas aliquas. nos . liberos . vel successores nostros mouere contigerit aut eas per nostras literas vel nuncios fecerimus diffidari . proscriptis vero in eisdem villis, nostris vel liberorum nostrorum seu successorum fidelibus . si . pro premissis exequendis . ad easdem villas aut portus accedere contigerit . securitatem cum requisiti fuerint ordinabunt. Promittent insuper idem dominus Albertus liberi et successores sui . omnes et singulos suos fideles in ipsorum dominorum districtibus constitutos nobis liberis et successoribus nostris . quandocunque necesse habuerimus . licite si voluerint pro nostris stipendiis militare . Item nobis . liberis . et successoribus nostris per eundem dominum Albertum liberos ac successores suos plenaria sit attributa facultas omnes et singulas dissensiones vel lites . inter eundem dominum Albertum liberos et successores . suos . et quemcunque seu quoscunque alios motas vel mouendas. per viam iusticie vel composicionis amicabilis . terminandi . Idemque dominus Albertus liberi et successores sui . plenam auctoritatem habeant omnes et singulas dissensiones lites et controuersias inter nos liberos et successores nostros et quemcunque seu quoscunque alios subortas vel in posterum orituras vna cum quatuor consiliariis nostris per nos nominandis inter quos eundem dominum Albertum . principalem esse volumus nomine nostro per vias superius annotatas . vel earum aliam . libere descidendi . volumus eciam vt inter sepedictum dominum Albertum . liberos et successores suos . terras et dominia sua quecunque ex vna parte.

et nos liberos et successores nostros regna . et terras nostras quascunque . ex altera . federis irrefragabilis vnio . pacis vinculum . vniformis et concors concordia perpetuo conseruentur Si vero quod absit aliquam displicentiam discordiam vel rancorem inter eundem dominum Albertum . liberos et successores suos . et nos . liberos aut successores nostros quacunque de causa. contingat. quod non presuminus suboriri. Extunc tres sui et tres nostri consiliarii ad hoc per ipsum et nos eligendi. juramentis ad sancta dei ewangelia prestitis. quod non secundum affeccionem sed secundum equitatem judicare debeant. plenam auctoritatem habeant predictas dissensiones discordias vel rancores. via juris vel composicionis amicabilis . extirpandi. quod si. predicti sex consiliarii super eisdem tractantes concordare non poterint . ex vnanimi consensu . sibi eligent . qui juratus vt supra. auditis et ponderatis causis eisdem. cui parti . iuxta suam conscienciam adheserit illius partis dictum firmum et ratum maneat et sub fidei nostre sponsione per nos liberos nostros et successores vtrumque firmiter obseruandum . pace nichilominus concordia et federe superius expressis in suo robore duraturis Item premissis omnibus adicimus quod liberi vtriusque nostrum cum etatem legitimam attingentes sigillis vti ceperint, consimiles literas confici. faciant. et suorum sigillorum appensione muniri . In quorum omnium euidenciam firmiorem sigillum nostrum presentibus duximus apponendum . Datum in Castro nostro Bauohus Anno domini M°CCC° l quarto In vigilia beati Laurencij martinis.

Original på pergament, med vidfästad sigillremsa, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

16.

Rådet i Lübeck ingår ett års stillestånd med hertig Albrekt, såsom ombud för K. Magnus, d. 8 Sept. 1354.

Omnibus hoc scriptum .. Inspecturis .. Consules ciuitatis Lubicensis. salutem in domino Recognoscimus publice per presentes quod . nos . amicabiles Treugarum dies per Illustrem principem dominum Albertum ducem Magnopolensem . ex parte Incliti domini Magni. Suecie Norwegie ac Schanie Regis. inter eundem dominum Regem et nos . super omnibus dissensionibus et displicenciis. inter ipsum et nos motis hactenus et subortis, ordinatas, a proxime venturo beati Martini Episcopi die vltra per vnum annum continuum integrum in omni securitate et firmo pacis federe, duraturas, assentimus et presentibus approbamus. volentes ipsum et suos libenter vbicumque poterimus honorare. Ita scilicet quod omnes sui infra prefinitum tempus possint . Ciuitatem Lubicensem . portum nostrum et campimarchiam nostram secure visitare, inibi moram facere. et sua negocia licita libere excercere et secure recedere quando volunt . Et usque tunc eciam omnia stabunt amicabiliter inter ipsum dominum Regem predictum et nos sicut vsque nunc steterunt. Quas quidem Treugarum dies pro nobis et nostris Ciuibus et pro omnibus ad voluntatem nostram facere seu dimittere volentibus promittimus obseruari . In cuius rei Testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum . Datum Anno domini M°CCC° Quinquagesimo quarto In die Natiuitatis domine nostre.

Original på pergament med vidhängande dubbelsigill i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

17.

K. Erik förläunar Skanör och Falsterbo samt Fullsoken på 12 år till Hertig Albrekt af Meklenburg för det biträde denne lemnat honom att återställa kronans magt, d. 27 Dec. 1356.

Uniuersis presentes literas Inspecturis Ericus. dei gracia Sweorum Gotorumque Rex ac terre Scanie dominus Salutem in domino sempiternam. Quoniam Serenissimus Princeps frater noster carissimus Dominus Albertus dei gracia dux Magnopolensis Starchardie. ac Rozstok dominus. magnam amiciciam fiduciamque et fidelitatem. nobis ostendit in eo presertim quod nobis pro recuperando statu corone Regni nostri Swecie. et Scanie. malo euentu dispendite. ac cum adiutorio dei. suo. aliorumque amicorum et hominum nostrorum recuperatum. cum sua tota virtute et potencia. amicabiliter et efficaciter defendendo firmiter fideliterque assistit. et continue imposterum astare promittit. Idemque frater noster dominus Magnopolensis. suis familiaribus et vasallis. in seruicium Regni secum adductis pro dimidio anno vniuersis stipendia sua soluet. Necnon et magnificum principem dominum Aluerum dei prouidencia Comitem Holzstatie. et Stormarie. in seruicium nostrum adduxit. et adductum in seruicio nostro et regni deinceps tenebit vna nobiscum. Aliaque diuersa caritatis beneficia nobis et regno nostro predicto in hac nostra necessitate impendit et imposterum impendere desiderat cum effectu. Nos fauores et beneuolencias congruis fauoribus recompensare merito cupientes. requisito et adhibito consiliariorum nostrorum communi consilio. et consensu. supradicto fratri nostro. Domino A. Magnopolensi duci. et eius liberis. consobrinis nostris. cum quibus amicicie fedus.

et mutue fidelitatis nexum perpetuo obseruabimus. municiones nostras Scanør et Falsterbodhæ cum ipsarum appendiciis et connexis. necnon et illa integra. parochia dicta Fullsokn. que dictis municionibus impresenciarum adiacet. dimisimus. ac donauimus et presentibus dimittimus ac donamus. cum omni theloneo et omnibus aliis vtilitatibus. et emolumentis. que eisdem adiacent, et ab antiquo adiacuerant. et cum omni libertate. vsu et commoditate. et cum omni iure dominii. et regali. nichil nobis nostrisve heredibus. aut Regno nostro seu cuiquam alteri. reseruando ibidem excepta duntaxat exaccione dicta gruwelææn [?]. quam nostris vsibus specialiter applicamus. exnunc et deinceps ad duodecim annos continue subsequentes. possidendas. et tenendas, ac per suos aduocatos libere gubernandas. Quibus duodecim annis reuolutis ac elapsis. ad nos nostrosque heredes. ac regnum nostrum Suecie. cum omnibus supradictis condicionibus libere reuertentur. Prefatas quoque municiones cum omnibus supradictis condicionibus. et juribus gratanter quittare. et disbrigare volumus et debemus. a Thiderico Fereggden. et ab omnibus quicquam iuris impetere volentibus ibidem. infra hinc et instans taruspreniun. Ita semper quod prefatus frater noster et sui heredes prefatas municiones cum ipsarum iuribus ac condicionibus suprascriptis. libere et absque aliqua inbrigacione. et absque vllo in quibuscunque iuribus ipsum impediente, per sua tempora videlicet per duodecim annos possidere valeat et tenere. et ibidem per sua tempora meram et omnimodam habebunt et habere debent potestatem percipiendi et omnia et singula faciendi et dimittendi. prout nobis nostrisque antecessoribus licuerat ex antiquo. Pro-

uiso quod cursus monete nostre Scanice. iuxta hactenus obseruatam consuetudinem medio tempore ibidem modis omnibus teneatur. aliisque consuetudinibus et indultis quibus vniuersi dictas nundinas visitare solentes vsi fuerant. libere perfruantur. Pro quo prefatus frater noster. et sui heredes. super nostro nostrorumque heredum ac regni nostri Suecie vtilitate et profectu. semper et fideliter debent esse intenti. et nos in iusticia nostra vbicunque necesse habuerimus cum omni eorum posse. nobisque contra quoscunque nobis aut regno nostro insidiantes. et contra iusticiam infestantes. assistere cum effectu. Si vero quisquam cuiuscunque status. potencie aut auctoritatis existat. memoratum dominum Albertum et eius heredes in predictis nundinis. castris seu redditibus. molestauerit seu molestare attemptauerit. nos et successores nostros et heredes ad hoc presentibus obligamus quod eorum aduersarios eosque iniuriari volentes propulsabimus eos in suis iuribus et iusticiis pro posse nostro contra quemcunque hominem protegendo. In quorum omnium euidenciam. et roboris firmitatem. sigilla. nostrum. et dilecte consortis nostre ac venerabilium patrum dominorum Jacobi Lundensis Archiepiscopi et Nicolai dei gracia Episcopi Lincopensis Item dominorum Eringislonis comitis Orchadensium. Nicolai Thuresson. Magni Niclisson. Nicolai Thrugutzson. Nicolai Aghæson. militum et Johannis Cristinæson armigeri presentibus sunt appensa. Datum apud Wardhbergh Anno domini Mcccl sexto. Die beati Johannis apostoli et ewangeliste.

Original på pergament, med 9 vidhängande, mer eller mindre skadade, sigiller i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Sig. N:o 1. K. Eriks. N:o 2. Drottningens, mycket skadadt, N:o 3, Ärkebiskopens, d:o, N:o 4, Biskop Nicolai, N:o 6. Nils

Turessons, fragm. N:o 7, fragm. N:o 8, I skölden tre tvärbjelbar. Omskr.: S. Johannis Thorgots. N:o 9, Skölden lika den föregående. Omskrift: Sigillum Nico... N:o 10, I skölden: Sparre-vapnet. Omskr. S. Ioha.. is C. istinasvn.

18.

K. Erik förlänar Södra Halland jemte Berge (Bjäre) och Norra Åsbo härad i Skåne, såsom ärftligt hertigdöme under Svenska kronan, till Hertig Albrekts af Meklenburg söner Henrik och Albrekt, d. 27 Dec. 1356.

Uniuersis presentes literas inspecturis Ericus dei gracia Sweorum Gothorumque Rex ac dominus terre Scanie Salutem in domino sempiternam. Constare volumus euidenter quod Nos matura deliberacione prehabita. et consiliariorum nostrorum ac tocius regni Swecie et Scanie adhibitis beneplacito et assensu. Inclitis principibus consobrinis nostris carissimis. Dominis Henrico et Alberto ducibus Magnopolensibus. et eorum veris heredibus nedum jure naturali quo coniuncti sumus sicut et vt caris paternis meritis. filii proficiant et lucrentur. Cum quibus etenim vtraque racione amicicie fedus. ac seruande mutue fidelitatis obsequium perpetuo stabilimus ducatum Sundræ Halland. et duas prouincias in Scania. videlicet Biærghæ hæræedh. et Norra Asbo hæræedh. quas provincias ipsi ducatui inseparabiliter duximus annectendas. cum omnibus et singulis dicti ducatus ac terre Sundra Halland. necnon et ipsarum prouinciarum appendiciis et connexis. nullis penitus exceptis et quibuscunque nominibus censeantur cum omni plenitudine iuris dominii et regalis inpheodauimus et donauimus ac presentibus pleno iure vt premittitur inpheodamus donamus

tradimus et scotamus cum solempnitate debita et consueta prout terre seu dominia in pheodum tradi et assignari consueuerunt perpetuis temporibus possidendas . nullo nobis jure in dictis ducatu et prouincijs nominatis vel nostris successoribus penitus reseruato . nisi quod dictum ducatum et prouincias predictas illi subiectas a nobis . nostrisque heredibus et successoribus regibus Swecie in pheodum recipere debeant et tenere . De quibus quidem ducatu Sundra Halland et prouinciis supradictis . ipsi domini ac consobrini nostri . H. et A. eorumque veri heredes duces et principes duces nominabuntur et erunt . In ipsos eciam et quemlibet eorum in solidum et eorum veros heredes transtulimus et transferimus omnem proprietatem et possessionem dicti ducatus et prouinciarum predictarum cum omni iure regio et dominii . in pheodacione vasallorum . seruicio dextrariorum . et presentacione beneficiorum ecclesiasticorum ac cum omni libertate . et proprietate . vsu . vsufructu . et commoditate ac omnibus emolumentis et circumstanciis vniuersis . quibuscumque eciam nominibus nuncupentur . pro quibus ducatu et prouinciis . memorati domini duces et principes . H. et A. se et suos heredes coniunctim et diuisim . firmiter obligarunt quod nobis . nostrisque heredibus et successoribus ac regno nostro Swecie et Scanie fideliter velint et debeant in quacunque necessitate assistere et contra quoscumque nos aut regnum nostrum molestantes seu turbantes auxilium facere cum effectu Et in omni iure et iusticia fideliter conseruare et si necesse fuerit cum ipsorum amicis et vasallis nobis et regno nostro cum omni fidelitate seruire . ipsosque ad seruicium nostrum attrahere omni fraude et dolo qui-

busuis circumuencionibus procul motis ita tamen quod ipsorum amicis et vasallis quos ad seruicium nostrum attraxerint et adduxerint . pro salario et dampnis . ac aliis prestacionibus . faciemus id quod iustum fuerit. et consonum racioni . Nichilominus tamen memorati domini duces . H . et A . eorumque veri heredes nobis et nostris heredibus et successoribus ac corone regni Suecie fideliter seruire debent cum triginta galeatis quandocumque a nobis nostrisque heredibus ad vsum regni nostri fuerint requisiti et quandocumque districtus proprios exierint et nostros attigerint tunc ipsis de expensis debemus prouidere scilicet pro dampno racionabili . si quod incurrerint a tempore quo domos suas exierint et quoadusque redierint ipsis stabimus et stare debemus et hoc racionabiliter ipsis refundere et ab illo ipsos indempnos reddere volumus et tenemur . Insuper supradicti domini duces . H . et . A . et eorum veri heredes necnon et aduocati et officiales eorundem meram habere debent et omnimodam potestatem in dictis ducatu et prouinciis percipiendi ac omnia et singula faciendi et dimittendi quemadmodum nos . progenitores . advocati . et officiales nostri liberius habuimus temporibus retroactis Hiis siquidem adiectis condicionibus quod si sepedictis dominis ducibus . H . et . A . consobrinis nostris alias terras in redditibus equebonas assignauerimus aut in tanto meliores quod de recompensato et satisdato ad plenum reddiderint se contentos et gratanter voluerint contentari . vel si forsan nobis aut successoribus nostris regibus Sweorum ac consiliariis regni talis incumbat necessitas vel suadeat vtilitas regni quod velimus vel debeamus velint aut debeant ducatum terre predicte et prouincias pre-

dictas ipsi regno Suecie et Scanie reunire tunc illud in potestate nostra et nostrorum successorum et consiliariorum existat quod sepedictam terram et provincias taliter recuperare aut pro ea summa argenti nobis et ipsis redimere libera sit facultas quam cum ipsis dominis ducibus et vtriusque eorum consiliariis quos ad hoc decreuerint assumendos, poterimus vel nostri successores poterunt concordare Si vero prefectus eorum generalis aut eorum officiales contra tenorem legum patrie aut bonam consuetudinem vel indulta principum quempiam inhabitancium terre ac provinciarum predictarum grauare contingat et grauantem ipsum prefati domini duces scientes . in irritum non reuocauerint aut correxerint . tunc licebit sic grauatis ad tribunal nostrum regium et ad nostram et Consiliariorum nostrorum audienciam absque metu quocunque in nostrum subsidium libere prouocare Prouiso semper quod hij qui in dicto ducatu et prouinciis habitantes . qui bona sua per seruicia libere tenere consueuerunt . ac .... vniuersis suis libertatibus et antiquitatibus libere perfruant Si vero quod absit quispiam cuiuscunque status potencie aut auctoritatis existat . memoratos dominos duces H et A . aut eorum heredes . in predictis ducatu et prouinciis molestaverit seu molestare attemptauerit Nos et successores nostros ad hoc presentibus obligamus quod eorum aduersarios eosque iniuariari volentes propulsabimus . eos in suis iuribus et iusticiis pro posse nostro contra quemcunque hominem protegendo . In quorum omnium euidenciam et roboris firmitatem sigilla nostrum et dilecte consortis nostre ac sigilla venerabilium . patrum et dominorum Jacobi Lundensis Petri Vpsalensis . dei gracia archiepiscopo-

rum Nicolai Lincopensis Nicolai Scarensis. Magni Arosiensis. Thyrgilli Strengnensis. Hemmingi Aboensis. et Thome Vexionensis. ecclesiarum episcoporum Item dominorum Eringislonis comitis Orchadensium. Nicolai Abiornsson. Nicolai Thuresson. Kætilli Glysingh Guzstaui Aruidzson. Benedicti Philipposson. Laurencii Karlsson. Karoli Vlfsson. Magni Niclisson. Johannis Geet. Johannis Eriksson. Nicholai Achasson. Petri Stigxson. Nicolai Thrugutzson. Johannis Thrugutzson et Tuchonis Galen Holmgeri Gregersson et Absolonis Achasson militum Johannis Cristinsson Nicolai Magnusson. Benedicti Thursson. et Sunonis Haquonsson Armigerorum et consiliariorum nostrorum presentibus sunt appensa. Datum apud castrum Wardhbærgh Anno domini M°ccc l sexto die beati Johannis apostoli et ewangeliste.

Original på pergament med 20 vidhängande sigiller i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Skriften till en del urblekt eller bortfrätt.

Sig. N:o 2, Dr. Beatrix med Brandenburgska vapnet. N:o 3, Ärkeb. Jacob. N:o 4, Ärkeb. Petrus. N:o 5, Bisk. Nils i Linköping. N:o 7, Bisk. Magnus i Westerås. N:o 9, Biskop Hemming i Åbo (fragm.). N:o 10, Bisk. Thomas i Vägsjö. N:o 13, Nicolaus Thuresson (Bjelke-vapnet). N:o 15, Gustaf Arvidsson (Sparre-vapn.). N:o 17, Bengt Filipsson (ulf el. räf). N:o 18, Karl Ulfsson, otydl. N:o 19, Magnus Niklissons (längdbjelke). N:o 22, Nicolaus Achasson (tre tvärbjelkar). N:o 25, Johannes Thorgotsson (dito). N:o 26, Tuko Galen (d:o). N:o 27, Holmgeir Gregersson (vinge, otydl.). N:o 29, Johannes Kristinesson (Sparre-vapn.). N:o 30, Nicolaus Magnusson. N:o 31, Benedictus Thuresson (Bjelke). N:o 32, Sune Haquonsson.

19.

K. Magnus och hans son Erik lemna Hertig Albrekt och Grefve Adolf af Holstein uppdrag att såsom skiljedomare afgöra den emellan dem uppkomna tvist, d. 14 Jan. 1357.

Vniuersis presentes literas inspecturis Magnus dei gracia Rex Swecie Norwegie et Scanie et Ericus eius primogenitus salutem in omnium salvatore Recognoscimus euidenter . publice protestando quod nos de communi voluntate promisimus et compromisibus in magnificos principes . dominum Albertum ducem Magnopolensem . Stargardie ac Rozstok dominum et dominum Aluerum Holstacie et Stormarie comitem generos nostros carissimos tamquam in arbitros . arbitratores . amicabiles . compositores . laudatores . communes amicos super laudo arbitrio et precepto ipsorum . de omni lite questione et peticione inter nos ex vtraque parte homines et seruitores amicos et fautores occasione dampnorum displicenciarum rancorum et emulacionum ab inicio guerre et discordie presentis . quomodocumque subortis vsque in presentem diem de iure vel de facto vt dicti arbitri arbitratores et amicabiles compositores de dictis litibus . peticionibus . occasionibus et questionibus possint arbitrari . precipere . et laudare descindere et terminare dicendo pro amicicia sine iure Promittentes adinuicem in fide . nostra bona . omnia et singula per ipsos dicta et arbitrata . dicenda et arbitranda nunc et alias compromisso in eos facto durante nos rata et firma habituros et nullo tempore contrauenturos quicquid dicti arbitri arbitratores et amicabiles compositores . inter nos homines nostros fautores et amicos duxerint arbitrandum . laudandum senten-

ciandum et precipiendum vt premittitur pro iusticia vel amore . In cuius rei euidenciam et roboris firmitatem sigilla nostra presentibus sunt appensa . Nos insuper Nicolaus Abiornsson Johannes Hafthorsson . Ormerus Ödzstensson . Andreas Niclisson . Laurencius Karlsson et Throtto Pætersson . Item Nicolaus Thureson Halzstanus Pætersson Magnus Niclisson Johannes Thrugutzson . et Karolus Vlfson . milites et compromissarii dominorum nostrorum Magni et Erici predictorum pro premissis firmiter et inuiolabiliter obseruandum . compromittimus in hiis scriptis sigilla nostra vna cum sigillis dominorum nostrorum dictorum presentibus literis apponentes Datum Ludosie Anno domini Millesimo ccc°l° septimo Sabbato proximo post octauas epyphanie eiusdem.

Original med 7 bibehållna sigill i Storhertigliga Arkivet uti Schwerin.

Sigill. N:o 1, K. Magni, obetydl. fragm. N:o 2, K. Eriks skadadt. N:o 3, otydligt, med Sparre-vapnet. N:o 6, I skölden en bjelke på sned; omskrift S'Throtton '.. tarss'. N:o 7, Sparre-vapn. Omskr. S'Laurencii ' Karlns'. N:o 9, Bjelke-vapnet med omskr.: Sigillum Nicholai . Thvrs' +. N:o 12, En bjelke på längden med omskr.: Sigillum Magni Niclisson. För N:o 4 o. 5 blott hål i brefvet — 5 remsor.

20.

K. Magnus erkänner sig till Hertig Albrekt vara skyldig 12,000 mark Svenska penningar och gifver honom derför anvisning å krono-uppbörden för tre år af Dalarne, Kopparberget samt tre härader i Fjerdhundra, dat. d. 1 Maj 1357.

Magnus dei gracia Rex Swecie Norwegie et Scanie Omnibus presens scriptum cernentibus . salutem in domino sempiternam Per presentes recognoscimus et publice constare volumus vniuersis nos et heredes nostros nobili principi domino Alberto duci Magno-

polensi Stargardie et Rozstok domino genero nostro carissimo, et suis heredibus in duodecim milibus marchis denariorum Swene monete vsualiter nunc currentis teneri veraciter obligatos Pro cuius debiti solucione et euacuacione, sibi redditus nostros infrascriptos videlicet triginta duo naualia talenta cupri de pensione annua nobis de monte cupri debita, ac subsidium si quod nobis de cultoribus montis predicti prouenerit, ac mille marchas denariorum de certis redditibus nostris in prouincia Dala, et sexcentas marchas denariorum de subsidio si quod ibidem contigerit, Item mille marchas de certis redditibus nostris in Fiedhrundia de tribus prouinciis infrascriptis videlicet Simbohundare Thorsaker et Aashundare, ad triennium a data presencium continuum temporibus solucionum consuetis leuandos tenore presencium deputamus, ita videlicet quod annis singulis predicti triennii quatuor milia marcharum denariorum ex huiusmodi redditibus et subsidiis integre percipiet et complete, In casu autem quo predicti redditus et subsidia ad tantam summam se non extenderint, defectum si quis sibi in premissis quatuor milibus marcharum denariorum contigerit de aliis nostris redditibus anno quolibet predicti triennii debebimus adimplere . Si vero redditus et subsidia huiusmodi summam quatuor milium marcharum annuatim excesserint excrescentia illa computabitur in defalcacionem debiti principalis Prouiso quod cuprum predictum ipsius domini Magnopolensis procuratori Stocholmis assignari debeat et tradi, eo valore in defalcacionem debiti computandum, quo inter mercatores ibidem currere pro tempore dinoscitur et valere . Vnde per graciam nostram firmiter prohibemus

nequis cuiuscumque condicionis potestatis eminencie aut status, memoratum dominum Magnopolensem seu illos quos ad hoc suo nomine deputauerit in percepcione reddituum premissorum quouis modo contra tenorem presencium attemptet vel presumat quomodolibet impedire. In cuius testimonium sigilla venerabilium patrum dominorum Nicolai Scarensis et Thyrgilli Strengenensis ecclesiarum episcoporum vna cum secreto nostro presentibus sunt appensa. Nos eciam Nicolaus Aberni Götzstaws Aruidzson Nicolaus Thuresson. Throtto Pæthersson. Anundus Sturæ. Magnus Gislason et Johannes Hierne milites. super obseruacione premissorum omnium cum eodem domino rege firmiter compromittimus. sigilla nostra presentibus in testimonium apponentes Datum Junæcopie. anno domini Millesimo ccc°l septimo die apostolorum Philippi et Jacobi.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

Sigill N:o 1, K. Magni, skadadt. N:o 6, Nicolai Thursson, d:o. N:o 7, Trotte Petersons. N:o 8, Vapnet tre sjöblad; omskr.: Sigillvm Amundi (!) Stvre. N:o 12, Vapnet en båt; omskr.: S Johannes Erringislezone. Remsor för de öfriga sju.

21.

K. Erik förbiuder sig att före d. 6 nästföljande October låta i Skanör eller annorstädes till Hertig Albrekt aflemna förläningsbrefvet å hertigdömet Södra Halland, försedt med sina vederbörliga sigiller, af hvilka några ännu ej kunnat erhållas, d. 24 Maj 1357.

Vniuersis presentes literas inspecturis, Ericus dei gracia Sweorum, Gothorumque Rex, ac dominus terre Scanie, salutem in domino sempiternam, Tenore presencium ad infrascripta nos et nostros consiliarios,

inferius nominandos, ad hoc in solidum committendo, firmiter obligamus, quod nos literas Magnificis principibus, ac fratribus nostris carissimis, super ducatu terre Sundrahallandie, ac prouinciarum annexarum eidem concessas et datas et adhuc ad plenum non sigillatas, cum illorum dominorum et virorum sigillis, ex parte quorum, inpresenciarum est defectus in ipsis in hac instanti estate procurabimus sigillari, easque in castro Scanør, aut alias in loco tuto et securo, per nostrum fidelem nuntium, carissimo fratri nostro et domino, domino, Alberto dei gracia duci Magnopolensi, aut eius nuncio, ad octo dies post festum beati Michaelis proximo venturum, incunctanter presentabimus sigillatas, hoc adiecto, quod si aliqui recipiantur clerici seu laici quorum non valemus sigilla literis ipsis facere apponi, tunc defectum sigillorum huiusmodi, per sigilla eque dignorum et nobilium, suppleri interim procurabimus, sub tenore principalium literarum, super concessione et infeodacione ducatus predicti, inde confectarum Item sigillum nostrum auctenticum, cum eius vsum habuerimus, loco secreti nostri, dictis principalibus literis apponemus In quorum euidenciam, secretum nostrum, vna cum sigillis dilectorum consiliariorum nostrorum, venerabilis patris, domini Nicolai dei gracia Episcopi Lincopensis Nicolai Thuresson, Magni Niclisson, marascalli nostri, et Nicolai Achason militum, qui vna nobiscum pro premissis insolidum compromittunt, Data et acta fuerunt hec, in ciuitate Lundensi Anno domini M°ccc°, l septimo, feria quarta infra octavas ascensionis eiusdem.

Original i Storhertigliga Arkivet i Schwerin på pergament. Remsor för fem sigiller, men blott ett fragm. af N:o 2 (biskopens i Linköping) bibehållet.

22.

Nils Thuresson jemte sju andra Svenska och Skånska herrar förbinda sig att nästk. 16 Oct. i Malmö betala några Meklenburgska adelsmän ersättning för hästar hvilka dessa i K. Eriks tjenst hade mistat, och att i händelse ej hela summan vore liqviderad vid den bestämda tiden infinna sig i Lund, uti inlager, dat. d. 26 Maj 1357.

Omnibus presens scriptum cernentibus Nicolaus Thuresson . Magnus Niclisson . Johannes Thrugutzson . Tuwo Galen Holmgerus Gregorisson Karnutus Abiornsson milites . Nicolaus Magnusson et Andreas Jacobsson armigeri salutem in domino sempiternam Tenore presencium publice protestamur nos cum nostris heredibus validis viris Hinrico de Stralendorp militi . domino Bertramo Beren cancellario incliti principis domini Alberti ducis Magnopolensis . Gruboni Veregge . Bossoni de Scuderen . Bertramo Kulen . Bernardo et Frederico fratribus Vateschilt . et Ottoni Golenbeken famulis racione caballorum et equorum sequacium prenominati ducis in seruicio domini nostri Erici regis Swecie deperditorum in quingentis et decim marchis puri argenti ponderis Coloniensis decim grossis et duobus scelingis ex parte domini nostri regis antedicti veraciter teneri obligatos, quas ipsis eorumque heredibus et ad manus ipsorum domino duci predicto proximo festo beatorum Galli et Lulli in villa Malmøghe prompto argento a quo quamlibet marcham puri quadragintaquinque (?) solidos denariorum Lubicensium argenteorum aut quindecim solidos Scelingorum aut quinque solidorum grossorum antiquorum Thuronensium absque aliqua vlteriore dilacionis protractione persoluere, ac integraliter refundere vniuersas expensas, quas predicti . miles . cancellarius . et famuli ipsorum here-

des uel procuratores probabiliter fecerint et dampna singula . si que a domini nostri regis hostibus seu emulis aut suis vasallis familiaribus et seruitoribus in mari aut terris per naufragium . ventorum incongruitatem aut capcionem . uel alio modo quocumque quomodolibet incurrerint a tempore quo ciuitates Rozstok uel Wismer pro itinere causa nos pro eisdem pecuniis monendi ingressi fuerint . aut eorum aliquis et quoadusque ad easdem ciuitates uel earum aliquam redierint . bona fide, manu covnita et insolidum promisimus pro nobis et heredibus nostris in hiis scriptis expresse sub eodem nostro promisso arbitrantes Quod si in prefato termino eadem persolucio per nos et heredes antedictis facta non fuerit mox Lundis intrabimus prout obstagii moris fuerit inde non exituri, quoadusque antetactis militi cancellario et famulis et ipsorum heredibus de dampnis debitis expensis et interesse integraliter fuerit satisfactum In quorum euidens testimonium sigilla nostra secreta presentibus sunt appensa Datum Malmøghe Anno domini M°ccc° lvij° feria sexta ante festum pentecostes.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Sigiller saknas, men 8 remsor med märken efter förseglingen äro qvar.

23.

K. Magni förbund med hertig Albrekt mot K. Waldemar, dat. d. 17 Aug. 1359.

Uniuersis presentes literas inspecturis . Magnus dei gracia Rex Swecie, Norwegie et Scanie salutem in domino sempiternam Noueritis nos cum inclito prin-

cipe domino Alberto duce Magnopolensi genero nostro carissimo per modum qui sequitur placitasse, quod scilicet ipsum dominum ducem Magnopolensem contra dominum Waldemarum Regem Dacie . suos auxiliatores . et fautores quamdiu guerra contra ipsum incepta durauerit, tam in mari quam in terra cum tota nostra potencia juuabimus quam potuerimus congregare . Nec cum ipso domino Rege Dacie treugas aliquas recipiemus vel firmabimus . seu nos a guerra ipsa aliquo modo vel causa distrahemus . antequam idem dominus dux Magnopolensis . sui homines auxiliatores et fautores vniuersi . necnon eius terre et dominia sufficienter in omnibus sint precauti . Item cum domino Rege Waldemaro predicto nullam composicionem vel sonam nisi in presencia et cum consilio ipsius domini ducis Magnopolensis quomodolibet acceptabimus . et in casu quo composicio huiusmodi facienda sit . tempora et loca ad hoc conueniencia deputabimus quod ipse dominus dux Magnopolensis huiusmodi composicionis tractatibus commode valeat interesse, Si autem stante guerra terras seu castra infra Regnum Dacie vicerimus . vel captiuos habuerimus . terre . castra et captiui huiusmodi diuidantur secundum numerum personarum, nec nos ipsi domino duci Magnopolensi aliquod dampnum ascribemus si quod deus auertat in guerra succubuerimus . seu nos vel nostri fuerimus captiuati quod et ipse nobis faciet vice versa . Si autem Rex Dacie sui auxiliatores vel fautores castra ipsius domini ducis Magnopolensis obsederit, vel terras suas manu valida hostiliter inuaserit, ipsi infra vnum mensem postquam nuncium habuerimus cum tota nostra potencia in adiutorium veniemus . si venti con-

trarietas non obsistat. Insuper nos ad seruandum et tenendum omnia et singula premissa. et eorum quodlibet absque cuiuslibet fraudis materia sub honore nostro et fide bona firmiter obligamus. sigillum nostrum in testimonium apponentes. Datum Falsterbodis Anno domini Millesimo ccc° l nono sabbato infra octauas assumptionis beate virginis.

Original på pergament med vidhängande secret i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

24.

K. Magnus gifver hertig Albrekt, med hans följeslagare, lejd för ett besök i de nordiska rikena, d. 8 April 1360.

Magnus dei gracia Rex Swecie Norwegie et Scanie. Vniversis presentes literas inspecturis salutem in domino sempiternam Noueritis quod nos Inclitum Principem generum nostrum carissimum. dominum Albertum dei gracia ducem Magnopolensem Comitem Zwerinensem. Stargardie et Rozstok dominum. necnon principes et dominos. ac alios quoscunque secum duxerit. in veniendo ad terras nostras et dominia in eisdem stando. morando placitando et ab ipsis libere recedendo. pro nobis. hominibus nostris. ac aliis quibuscunque amore nostri quicquid facere vel omittere volentibus cum transeundum mare disposuerint postquam vero ipsas nostras terras et dominia attigerunt pro omnibus et singulis quibuscunque assecuramus et conducimus per presentes Nos insuper Haquinus dei gracia Norwegie Rex Nicolaus Thureson. Andreas Niclisson. Karolus Vlfson. Vplandiarum legifer. et Herma-

nus de Vitzen milites . super inuiolabili obseruacione assecuracionis et conductus huiusmodi cum predicto domino nostro et fide bona compromittimus . sigilla nostra vna cum sigillo suo presentibus in testimonium apponentes Datum Stocholm Anno domini M°ccc° lx quarta die pasche.

Original på pergament i Storhertigl. Arkivet i Schwerin.

Sigill N:o 1, K. Magni secret, skadadt. N:o 2, K. Hakons. N:o 3, Nicolai Thuresons (Bjelke-vapnet, med 2 gripar såsom sköldhållare, skad.). N:o 5, Karoli Wlfson, med Sparre-vapn. N:o 6, »Hermani de Vizenis»; vapn.: en räf.

25.

Erengisle Sunesson, Magnus Niclisson, Fjäller Piik och Gotskalk Skarpenberg gifva, på begäran, Hertig Albrekt lejd för att besöka dem vid Rögnabro, d. 13 Aug. 1360.

Omnes et singulos ad quos presentes litere pervenerint, Nos Æringislo Sonasson Comes, Magnus Niclisson et Fiallerus Piik milites et Gutskalcus Skarpenbergh, in domino salutamus, Ex quo Reuerendus princeps et dominus, dominus Albertus dei gracia dux Magnipolensis vt securus cum suis sequacibus ad nos veniat pariter et recedat, postulauit, nos in verbo veritatis protestauimus similiter et recognoscimus, nos predicto domino Alberto vna cum suis sequasibus ad nos ad Røgnabro veniendi pariter et ad Helsingborgh redeundi securum conductum vsque ad occasum solis iam die assumpcionis beate Marie virginis proximo venturo, ex parte dominorum regum Swecie et Norwegie, contulisse Quare sub optentu gracie predictorum dominorum regum firmiter precipimus et man-

damus quatenus ne quis familiarium sepedictorum dominorum Regum, prefato domino Alberto contra hunc securum conductum sibi per nos concessum, aliquid iniurie siue molestie faciat vel affectat, prout graciam dominorum regum Swecie et Norwegie dilexerit inoffensam Scriptum anno domini M°ccc° lx° die beati Ypoliti martiris sub sigillo mei Æringislonis Sonason comitis.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

26.

Riddaren Nils Thuresson (Bjelke) förklarar Volrad Lützow, Bo Jonsson och Herman Storm fria från sin till honom gifna förbindelse, så snart hertigarne af Meklenburg, efter att hafva kommit till »sin önskade ställning uti Sverige», bekräftat hans af K. Magnus och K. Hakon erhållna bref å Wiborgs slott och andra förpantningar, dat. Kalmar d. 9 Sept. 1363.

Ego Nicolaus Thursson . miles . presentibus recognosco et cupio manifestum . quandocunque Magnifici principes et domini Albertus et Albertus eius filius duces Magnopolenses . deo dante primo ad statum desideratum in regno Swecie perueniunt michi omnes et singulas litteras et priuilegia que et quas de dominis . Magño et Haquino pronunc Swecie regibus super castro Wyborch . et aliis meis pignoribus racionabiliter me habere docuero confirmabunt ut merito in suo pleno vigore inviolabiliter possum (!) contentari et michi super omnibus et singulis . dampnis sumptibus . debitis et oneribus que mihi occasione officii nunc assumpti incurrere contigerit . indempnem ipsorum literis et pri-

uilegiis prouidebunt . secundum quod racionabile . fuerit . extunc Volradus Lutzowe . Boo Jonsson ac Hermannus Storm . famuli . qui michi ac meo nomine Johanni Lutzowen militi . omnia et singula . predicta . pro eisdem dominis . Alberto et Alberto promiserunt . firmiter obseruare quiti et liberi permanebunt . et litera . nobis per ipsos tradita et sigillata debet in omnibus et singulis suis articulis esse cassata . In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum . Datum Kalmarie anno domini . M°ccc° sexagesimo tercio Crastino natiuitatis Marie.

Original med vidhängande sigill (fragm.) uti Storhertigl. Arkivet i Schwerin.

27.

Borgmästare och råd i Stockholm erkänna å egna och sina medborgares vägnar Albrekt d: y. af Meklenburg som sin rätta herre, d. 30 Nov. 1363.

Vniuersis presentes . litteras inspecturis . sev auditaris proconsules et consules opidi Stocholmensis . salutem . in . domino . Recongnoscimus per presentes . quod . nos . omnes . et singuli . pro parte . nostra . et omnium nostrorum comburgensium . vice et nomine Illustrissimo principi domino . nostro . domino . Alberto de Meklenborg . Juniori . filio . videlicet . domini Alberti . Ducis . Magnipolensis . Comitis . Zwerinensis . fidem . et fidelitatem . extentis . manibus . dedisse . promisisse . et solempniter prestitisse Recongnoscentes . eum . Nostrum . verum . et dilectum dominum . cumquo . eligimus . cum . omni fidelitate . veritate et obediencia . viuere pariterque mori et nuncquam . ab . eo

aliqua . occasione . sepa[ra]ri In cuius Recongnicionis euidenciam . Sigillum nostre ciuitatis presentibus . duximus appendendum . Datum Stocholmis . Anno . Domini Millesimo . trecentesimo . lxiii° ipso . die beati Andree apostoli.

Original på pergament med vidhängande sigillremsa i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

28.

Stilleståndsfördrag mellan K. Magnus och K. Albrekt, dat. d. 24 April 1364.

Wy Feller Pyk ridder . Laurentius Byornsson Gheritzlof van Slawestorp vnd Arnd van Vitzen knapen bekennen vnd betughen openbare in dessem breue dat wi ghelouet hebben . vnd louen in dessem ieghenwordighen breue vor vsen gnedighen heren den hochebornen vorsten koningh Magnus vor sine man vnd hulpere vnd vor alle de iene de dorth sinen willen doen vnd lathen willen den erbaren luden Karle van Tuften Godscalke van Tzulowe ridderen . Luder Lutzowen . vnd Volrade van Tzule knapen . to der dorchluchtighen vorsten hant koningh Albertes van Sweden . Hertoghen Albertes van Mekelenborch vnd des edelen mannes greue Hinrikes van Holzsten . vnd erer hulpere . vor enen steden velighen vrede tuschen hir vnd en sondaghe kumpt vort ouer dre weken to warende vnd to bliuende . Were ok dat binnen desser vorbenomden tyd vse here koningh Magnus vnd de vorscreuene koning Alberd, hertoghe Albert, greue Hinrik eder erer ienich . wor to daghen quemen so scal

desse vorbenomede vrede waren achtedaghe daer na dat sik de heren scheden dat loue wi vorbenomede Feller Pyk ridder . Laurencius Byorusson Gheritzlof van Slawestorp vnd Arnd van Vitzen knape den vorbenomeden . Karle van Tufte . Godscalke van Tzulow ridderen . Luder Lutzowen vnd Volrade van Tzule knapen in ghoden truwen vnd mit ener samender hant . stede . vast . ganz . vnd vntobroken to holdende. sunder arghelist vnd hulperede . vnd hebben to merer bekantnisse vser Ingheseghele henghet laten vor dessen bref de gheuen is na godes bord drutheynhundert iar in deme ver vnd sostighesten iare . in sunte Marcus auende des hilghen ewangelisten.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

Sigill. N:o 1 tyckes i skölden hafva en snäcka (Pecten ell. dyl.). N:o 2, I skölden: en tvärbjelke. N:o 3 felas. N:o 4, Arnoldi . v . . en; vapnet en räf.

29.

K. Albrekt befaller, på grund af de klagomål, som Lindorm Eskilsson nyss framställt i Jönköping i närvaro af K. Magnus, hertig Albrekt med flera furstar och herrar, att Eringisle jarl och hans medhjelpare skulle till Lindorm återlemna allt hvad de honom fråntagit och ej vidare göra honom någon skada, dat. d. 26 Juli 1364.

Albertus dei gracia Sweorum Gothorumque rex: Vniuersis presentes literas inspecturis eternam in domino salutem . Proposito querulose coram nobis nuper in Junacopia in presencia magnifici principis domini Magni dei gracia Swecie et Norwegie regis . carissimi patris nostri. domini Alberti ducis Magnopolensis et comitis Zwerinensis . ac aliorum principum . dominorum et nobilium

plurimorum per discretum virum Lindormum Æskilsson . quod postquam . ex bono proposito per ingressum religionis deo dedicauerat se et sua . partem bonorum suorum suis relinquens . heredibus . partem vero monasterio Nydal . ex consensu et beneplacito heredum suorum sponte legans, quidam Olauus Skytta et Niclawe . familiares nobilis viri domini Æringislonis Sunason comitis . ex mandato eiusdem domini Æringislonis . ipsum in persona propria captiuarunt ac rebus et bonis suis secum iniuste ablatis . magnas ab eodem pecunias extorserunt, ac ad ponendum . compromissores pro eisdem pecuniis crudeliter compulerunt . Nos attendentes quod Cristi milites humane legi . non subiacent set diuine . ex deliberato nostro consiliariorumque nostrorum consilio . dictum Lindormum a captiuitate . predicta . omnibusque et singulis pecuniarum promissionibus . necnon compromissores eiusdem liberamus absoluimus ac liberos et solutos auctoritate regia decernimus per presentes . omniaque et singula per predictos dominum Æringislonem comitem aut familiares suos quoscunque ab ipso quomodolibet ablata . juramento prestito . secundum leges patrie . per ipsos sibi cum effectu restitui decernimus et mandamus . prohibentes firmiter sub pena capitis et bonorum nequis sepedictum Lindormum aut compromissores suos . super huiusmodi captiuacione seu pecuniarum promissione audeat de cetero quomodolibet molestare . Datum apud Junacopiam anno domini millesimo ccc^{o}lx quarto in crastino beati Jacobi apostoli nostro sub secreto.

Original med vidhängande sigillremsa uti Riks-Arkivet (Oxenstjernska Saml.).

30.

Karl Ulfsson af Tofta lofvar att för K. Albrekt och hans fader eller deras arfvingar förvara Stockholms slott och hålla det dem tillhanda, d. 14 Nov. 1364.

Ik Karl Vlfson van Tufthom Ridder, Marschalk des erbaren vorsten koning Albertes to Sweden bekenne vnde tughe, vor mi vnde mine eruen openbare in dessem breue, dat ik entfanghen hebbe von dem vorbenomeden koning Alberte, vnde van sinen vadere Hertoghen Alberte, dat hws vnd slod gheheten Stokholm, vp rechten louen, vnde to truwerhand, also dat mi ofte minen eruen dat vorbenomede hws vnde slod nicht to pande steyt . Vnde wan de vorbenomede koning Albert vnde sin vader Hertoghe Albert, ofte erer en, ofte ere eruen, dat erer to kord worde, dat god vorbede, dat vorbenomede hws vnde slod van mi, ofte van minen eruen weder hebben willen vnde eschen, so schal ik, vnde wil, ofte mine eruen, en ofte eren eruen vorbenomeden dat hws vnde slod weder antworden vry vnde vnbeworen sunder ienigherhande vortuch ofte hulperede, vnde wy scolen vnde willen, den vorbenomeden koning Alberte vnde sinen vadere Hertoghen Alberte, vnde eren eruen alle dingh to güde keren in allen stücken, wor wi kunnen vnde moghen Desse vorbenomede stücke loue ik Karl vorbenomed vor mi vnde mine eruen vnde mit mi louet min om Her Droste van Stoue Riddere den vorbenomeden koning Alberte vnde sinen vadere hertoghen Alberte vnde eren eruen vorbenomeden bi vsen truwen stede vnde vast to holdene sunder arghelist vnde to ener merer betüghnisse hebbe ik Karl vnde mit mi her Droste vorbenomede vse Ingheseghele hengghet

vor dessen bref De gheuen vnde screuen is to dem Stokholme na godes Bord Drutteynhundert Jar in dem veer vnde Sestighesten iare des neghesten donre daghes na sunte Mertens daghe . Tüghe desser vorscreuenen stücke sint de erbaren lude Her Johan van Plesse Her Rauen van Barneköwe Her Godscalc van Czülowe Her Bend Phylippusson . Her Karl Vlfson van Vlfase Riddere Thyderik Veregghede . vnde Bo Jonsson knapen.

Original på pergament, med vidhängande sigiller, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

Sig. N:o 1, Karl Ulfssons. N:o 2, Drostes van Stove.

31.

Fredsfördrag mellan K. Waldemar och hertigarne af Meklenburg, för Sveriges räkning, afslutadt på Aleholm d. 28 Juli 1366.

Wi Woldemar van godes gnaden Koningh der Denen . der Wende . vnde der der Ghoten bekennen vnde betüghen openbare in dessem breue . dat wy vnde vse eruen vnde vse nakomelynghe desse Slote vnde lant . de hir na screuen stat, als Godlande, dat gantze lant mit der Stad to Wysbü . dat gantze lant to Werende . dat land dat Vynnewit het, dat hus dat de Eluesborch het; vnde dat herde daer de Eluesborch inne licht, behaluen Ludehusen . oft dat in dem süluen herde licht, Vortmer de haluen . ø . Hysinghe . Kin . vnde Marke . vnde dar to al de lant, vnde de Slote de wy to pingsten de nu negest was in vsem weren hadden scholen beholden vnde brükliken besitten, mit dem gantzen Rike to Danemarken . vnde dar enbouen schole

wy edder vse eruen edder vse nakomelynghe, edder de vse nymmer na dessem daghe, vsem leuen Brodere Koningh Alberte van Sweden. edder dem koninghrike to Sweden, edder Hertoghen Alberte. Hertoghen Hinrike. vnde Magnuse. Hertoghen to Mekelenborch, edder deme Hertoghedüm to Mekelenborch. edder der gneuesscop to Zwerin edder der Hersscop to Rozstock af theen edder af breken edder einigherleye wys entferen. yenich Slot edder lant. edder gülde to vser eghenen nüd noch to des Rikes nüd to Dennemarke, noch to iemandes nüd. dat koningh Alberte vorbenomed vnde sinen eruen vnde sinen nakomelynghen. vnde sinem koningrike to Sweden schaden mochte. edder dat Hertoghe Alberte van Mekelenborch. vnde sinen kinderen vnde eren eruen schaden mochte. Ok vorbinde wy vs dar to oft iemant were. he were ok we he were, de sik beweren wolde, mit des suluen Rikes to Sweden Landen. edder Sloten. edder dar vp spreken wolde edder dar wat wmb doen wolde, so scole wy koningh Woldemar, mit vsen eruen, vnde mit vsen nakomelynghen. vnde mit vser gantzen macht vnde mit des gantzen Rikes macht to Denemarken sünder ienigherleye arghelist vnde vortoch. ieghen en helpen vnde vüllenkomeliken na vser macht doen. vnde helpen. dat dat Rike to Sweden. ane desse lant vnde Slote de koningh Albert vs gelaten heft, de vorscreuen stat, gänsliken bliuen bi vsem leuen Brodere koningh Alberte vorbenomeden vnde bi sinen nakomelynghen vnde bi dem koningrike to Sweden to bliuende sünder ienigerleye twyfel. Ok vorbinde wy koningh Woldemar vs des, dat wy vnde vse eruen. vnde. vse nakomelynghe. vnde dat Rike to Denemar-

ken vnde al de vse . truweliken mit al vser macht beholden scholen . den erbaren vürsten koningh Alberte vorbenomden vnde sine eruen vnde sine nakomelynghe bi dem gantzen Rike to Sweden, ane de Slote vnde dat lant de koningh Albert vorbenomed nu ghelaten heft, vs koning Woldemare. Vnde vortmer wy koningh Woldemar scolen Hertoghen Alberte Hinrike . vnde Magnuse sine sone Hertoghen to Mekelenborch vnde ere eruen bi erer hersscop als bi dem hertoghedüm to Mekelenborch . bi der greuesscop to Zwerin vnde bi der hersscop to Rozstok beholden . Were ok dat wy koningh Woldemar, edder iemant van vser weghene hadden edder na desser tid vs worden Slote . edder vesten, edder lant in dem vorbenomeden Rike to Sweden, ane de vs koningh Albert gelaten heft, als vorscreuen is . de scal men koningh Alberte to Sweden antworden edder men scal se breken, also vro als se vs, edder den vsen gheantwordet werden . sunder vortoch vnde argelist. Were ok dat wy koningh Woldemar vorbenomed edder iemant van vser weghene hadden edder na desser tid vs worden Slote edder veste edder lant in der vorbenomden Hersscop ienich de den Hertoghen van Mekelenborgh høren, de scal men Hertoghen Alberte . Hinrike vnde Magnuse Hertoghen vorbenomed antwerden . edder men schal se breken . also vro, als se vs, edder den vsen antwerdet werden sunder vortoch vnde arghelist . Ok bekenne wy des, vnde louen, dat wy koning Woldemar vorbenomed des koninghes man van Sweden scolen laten bi erem rechte vnde bi erem güde, dat de se hebben in dem Rike to Dennemarken, edder in den Sloten vnde landen de vs koningh Albert ghelaten heft, daer se

recht an sint, in alsodaner wys, dat se vs dar van doen scolen des se vs van rechtesweghene plichtich sint to doende. scheled en daer wes an, dat søken se vor dem heren daer dat güd vnder licht. Vortmer wy koningh Woldemar vorbenomed bekennen des. dat wy alle desse stücke de vore vnde na screuen stan vül theen scolen tüsschen dit vnde lychtmissen. als nu neghest to kümpt, Vp den süluen dach scal koningh Albert komen mit Hertoghen Alberte sinem vadere. vnde mit sinen borghen de vore vnde na screuen stat to Kalmeren. Vnde wy koningh Woldemar scholen komen vp de veste de ghebouwet is vp Brems, vnde scolen also komen an beyden siden mit vser beyder Rikes Raet. eft se ienigerleye stücke vinden kunen, dat to ewyghen vrede drapen mach tüsschen dem koningrike to Denemarken vnde deme koningrike to Sweden, des scolen se macht hebben. doch so scolen se io allike wol alle deghedinghe vül theen, de hir vore vnde na screuen staen. Vortmer so binde wy vs vnde vse Rike to Denemarken daer to vnde alle de lant de wy hebben nv. vnde de wy hir na krighen moghen to holdende, vnde to bewarende enen ewyghen vrede vnde enen steden vrede mit dem vorbenomden koningh Alberte to Sweden vnde sinen eruen. vnde sinen nakomelynghen, vnde sinem konyngrike to Sweden. den wy nymmer scolen vp segghen edder nymmer scholen laten vpsegghen noch nymmant van vser weghene, noch van vses Rikes weghen to Denemarken. Vnde alle desse vorscreuene stücke nymmer scolen werden to broken van vs, ofte van vsen eruen edder van vsen nakomelynghen mit nynerleye mate dem vorbenomden koningh Alberte to Sweden vnde sinen

eruen. vnde sinen nakomelynghen vnde sinem konyngrike to Sweden. ofte sinem vadere. ofte sinen broderen. ofte eren eruen nymmer wesen to schaden noch to hinderende. Were auer dat god vorbede. dat ienigerleie schelynghe worde tüsschen deme Rike to Sweden vnde deme koningrike to Denemarken so scolen vser beyder manne hebben macht dat se id vorscheden mit minne edder mit rechte. Vnde de vorscreuene ewyghe vrede schal vntobroken wesen vnde scal bi siner macht bliuen. Vortmer wy alle van Denemarken de in dessem breue screuen stan vnde vse Ingeseghele vor dessen bref ghehenght hebben louen bi güden truwen vnde mit vser ere. we na dessem koninghe. de nu vse koningh to Denemarken is wert vse koningh to Denemarken de scal koningh Alberte to Sweden vnde sinen eruen vnde sinen nakomelynghen vnde dem koningrike to Sweden vp de Slote vnde lant vnde vrede de vore vnde na screuen stat don alsodane bewarynghe, als koning Woldemar vnde sine man vnde des Rikes raet alrede vore ghedaen hebben. koningh Alberte vnde sinem Rike to Sweden. vnde de bewarynghe scal he doen binnen enem haluen iare dar na. dat dar neghest kumpt ane vortogh wan koningh Albert vorbenomde edder sinen eruen edder sine nakomelynghe edder sin Rike to Sweden dat essched. Vortmer to beholdende vnde to bewarende ewichliken vntobroken alle vnde sunderlike desse vorscreuene stücke vnde sake, mit allerleye mate vnde nut allerleye willekøre also, als se vøre vnde na screuen stat, sunder ienigerleye arghelist, vnd vortoch daer binde wy vs to vnde vse eruen vnde vse nakomelynghe vnde vse gantze Rike to Denemarken. Vortmer wy

alle de hir na vnde vore screuen stat, louet, vnder vser truwe vnd vnder vser ere mit vsem leuen heren koningh Woldemare to Dennemarken. Vortmer dor ener ewyghen stedicheyt all desser vorscreuene stücke to holdende so louet mit vs de Erwardighen vadere, als Erkebysscope vnde alle Bysscope . vnde alle Capittele vnde abbate . vnde alle der kerken vörmündere . de prelaten sint . vnde vses gantzen Rikes raet to Denemarken Vnde vyftich Riddere vnd knechte de besten de in Denemarken wonaftich sint vnde teyn de besten koopstede de in Denemarken sint. Vortmer wy koningh Woldemar vnde vse nakomelynghe schollen dem vorbenomden koningh Alberte to Sweden vnde sinen eruen vnde sinen nakomelynghen vnde deme Rike to Sweden. vnde sinem vadere Hertoghen Alberte vnde sinen Brodereu Hertoghe Hinrike . vnde Hertoghen Magnuse vnde eren eruen alle dingh to dem besten keren. vnde truweliken menen sunder arghelist beyde binnen Sweden vnde büten, ane in Norweghen. Were auer dat koningh Haquin van Norweghen de bewarynghe nicht en dede vp de Slote. vnde vp de lant vnde vp den vrede, also als koningh Albert van Sweden. vnde wy ghedeghedinghet hebben, so scole wy mit all vser macht truweliken koningh Alberte behülpen wesen . vnde sinen eruen . vp koningh Haquin. vnde sin Rike. vnde vp al dat he heft. went so langhe dat he de bewarynghe vp de Slote vnde lant vnde vrede, als vorscreuen is ghedaen heft. Vortmer alle breue. vnde alle deghedinghe. ede. vnde alle louede. de de vorbenomde koningh Albert sin vader Hertoghe Albert . vnde Hertoghe Hinrik . vnde Hertoghe Magnus vorbenomde vnde wy koningh Wolde-

mar vnderlangh . vor desser tid . gheuen . vnde ghedegedinghet sworen edder louet hebben . scolen bi gantzer macht bliuen vnde scolen dor desser ieghenwardigher deghedynghe edder breue willen . ninerleye wys ghekrenket wesen . behaluen also vele als desse breue holdet . Vnde dat wy koningh Woldemar vorbenomed vnde dat Rike to Denemarken alle vorscreuene stücke to den vorbenomden tiden vultheen scolen i aller wyse als hir vore screuen is dat loue wy koningh Woldemar vorbenomed vnde vse eruen mit dem Rike to Denemarken . dem vorbenomden Hertoghen Alberte . Hinrike vnd Magnuse, Hertoghen to Mekelenborch vnde eren eruen in guden truwen in dessem breue daer wy koning Woldemar vorbenomed to tüghe als desser vorscreuenen dingh vse Ingheseghel an ghehenghet hebben . De gheuen is to Alholm na godes bort Drutteynhundert Jar . in dem Ses vnde Sesteghesten Jares des Dyngsedaghes na sunte Jacobs daghe des hilghen apostoles

Original på pergament, med K. Waldemars sekret, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. (Andra sigill hafva derå ej varit fästade).

32.

K. Waldemar lofvar, sedan den honom af grefve Adolf tilldömda ersättning af 10,000 mark blifvit betald, ej vidare göra några anspråk mot hertig Albrekt för den skada hertigens städer Rostock och Wismar tillfogat honom vid Helsingborg, oaktadt han vid den tiden var i synnerlig vänskap med deras herre, d. 28 Juli 1366.

Wi Woldemar van godes gnaden konyngh der Denen vnde der Wende . vnde der Gotten . bekennen vnd betüghen openbare in dessem breue . dat wi . eder vse eruen . eder vse nakomelinghe . Hertoghen Alberte

van Mekelenborg vnde sine kyndere vnde ere eruen. des vnlikes los vnd ledich laten in dessem breue. dat sine stede . als dee van der Wysmer vnde van Rozstok. an vs vnde vsem Ryke gedaen hadden in der Reyse. do de stede Helsinghborch bestallet hadden. dat in der tyd schach. do wi mit Herthoghen Alberte vorbenomet. vnde sinen kynderen vnde den eren. in sunderliker vrundschop. vnd in velighem vrede seten. vnd wi scolen Hertoghen Alberte vorbenomet. vnde sine kyndere . vnde ere eruen . noch vse eruen edder vse nakomelinghe vmb den suluen vredebrake. nicht mer manen. eder manen laten .. went hertoghe Albert vorbenomet. vs den schaden wederlecht heft. mit deyn dusent lodeghe marke. also als vse leue veddere greue Alf van Holzsten. vs to beydent siden to rechte vant vnde delede.. vnde alle breue. vnde alle deghedinghe. ede . vnde alle . louede . de de vorbenomede hertoghe vnd sine kyndere. vnd wi vnderlangk ghedeghedinghet. ge geuen. sworen eder gelouet hebben vor desser tyd. scole bi ganzer macht bliuen vnde scolen dor desser ieghenwardeghen breue willen . nenerleye wys gekrenket wesen. vnde to tüghe alle desser vorscreuenen stükke. hebbe wi vse Ingeseghel ghehenghet an dessen bref. . de geuen. is to Alholm na godes bort drütteyn hundert jar . in dem ses vnd sesteghestem jare .. Des dyncstedaghes na sunte Jacopes daghe. des hilghen aposteles.

Original på pergament. med vidhängande sekret, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

33.

K. Waldemar garanterar hertig Albrekts afkomlingar besittningen af Sverige, men förbehåller sig och sina afkomlingar de Svenska slott och provinser, som blifvit afträdda i fredsslutet, d. 28 Juli 1366.

Wy Woldemar van godes gnaden Koning der Denen. der Wende. vnde der Ghoten bekennen vnde betüghen openbare in dessem breue. Were des god nicht en wille, dat, vse leue Broder Koningh Albert to Sweden vorstørue ane soneeruen so schole wy vnde vse eruen, vnde vse nakomelynghe vnde dat Rike to Denemarken truweliken mit al vser macht beholden bi dem vorbenomeden Rike to Sweden Hertoghen Albertes kindere van Mekelenborch. vnde ere rechten eruen, ieghen alsweme, he si we he si behaluen de Slote vnde de Lant de de vorbenomede Koning Albert vs ghelaten heft van deme Rike to Sweden dar scole wy vnde vse eruen vnde vse nakømelynghe vnd dat Rike to Denemarken bi bliuen als de breue luden de koningh Albert vorbenomet vs daer vp gegheuen heft, To tughe desses dinghes hebbe wy koningh Woldemar vse Ingheseghel ghehengt laten an dessen Bref. De geuen is to Alholm na godes bort Drutteynhundert iar in dem ses vnde sestighestem Jare des dynksedaghes na sunte Jacobs daghe des hilghen apostoles.

Original på pergament, utan sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Det synes vara skrifvet med samma hand, som N:o 31, K. Waldemars s. d. utfärdade fredsfördrag med K. Albrekt, hvarvid hans sekret ännu finnes bibehållet.

34.

K. Albrekt skänker Gerhard Snakenborg, med afseende på de tjenster denne framdeles skulle göra honom och Sveriges krona, kungsgården Aranäs (Årnäs), med rätt att der uppbygga ett fäste, d. 9 Oct. 1366.

Vniuersis presentes literas visuris seu audituris. Albertus dei gracia Sweorum Gothorumque rex. salutem in omnium saluatore. Noueritis quod nos strenuo viro Gerardo Snakenborg. racione seruicii sui nobis et corone regni nostri Swecie in futurum prestandi. et suis veris heredibus. bona nostra regalia seu corone regni nostri predicti. videlicet curiam Aranæss. in prouincia Kindahærad. Scarensis dyocesis. cum omnibus et singulis suis pertinenciis videlicet domibus. agris. pratis piscariis. siluis. nemoribus. pascuis. molendinis et molendinorum locis. ac aliis vniuersis humidis et siccis. prope vel remote positis. in quibuscunque consistant, et constiterant ab antiquo. nullis penitus exceptis. juri nostro regio quomodocumque debitis cum omni tam proprietatis. dominio. quam possessionis jure. tenore presencium dimittimus et tradimus perpetuo possidenda. renunciantes pro nobis et successoribus nostris quibuscunque. omni juri et occasioni. predicta bona seu curiam. vel aliquam eorum partem. a prefato Gerardo vel suis heredibus. quovis modo vel tempore resumendi. vel eis alio modo quolibet auferendi. ac dantes et concedentes exnunc eidem. Gerardo et suis heredibus predictis. liberam et omnimodam potestatem bona seu curiam premissam. cum omnibus eorum vt premittitur pertinenciis intrandi. tenendi. possidendi. locandi et alias pro sue voluntatis arbitrio disponendi. prout ipsis melius videbitur expedire. vnde omnibus

et singulis . sepedictorum bonorum et curie inhabitatoribus sub obtentu gracie nostre firmiter et districte precipiendo mandamus quatenus memorato Gerardo Snakenborg et suis heredibus ac eorum in hac parte substitutis . de omnibus et singulis obuencionibus et iuribus nostris regiis' ordinariis et extraordinariis penes ipsos qualitercumque prouenientibus . studeant de cetero obedire . respondere et satisfacere . cum effectu . et nulli alii quouis modo . Ceterum si dicti Gerardus vel sui heredes . pro suorum jurium et regni nostri defensione . aliquod fortalicium edificare seu instaurare voluerint vel valuerint, hoc cum consensu et deliberacione nostris . et consiliariorum nostrorum faciet in bonis seu curia supradictis, Datum apud ecclesiam Kisæ . anno domini Mccclx sexto . die beatorum Dyonisii sociorumque eius Sub secreto nostro . vna cum sigillis venerabilis . patris domini Nicolai episcopi Lincopensis . ac nobilium militum . domini Karoli Wlfson de Thøptom marascalli nostri et Benedicti Philippusson . in premissorum testimonium appositis presentibus in pendenti.

Original på pergament i Riks-Arkivet. Sigillen N:o 1, 3 och 4, bibehållna.

35.

K. Magnus frikallar Gerhard Snakenborg från all anmärkning för det han nu på den af Konungen, i hopp att derigenom vinna befrielse ur fångenskapen, gifna befallning återlemnat Axevalls slott, som Konungen, medan han suttit fången, anförtrott honom, dat. d. 16 Jan. 1367.

Nouerint vniuersi presentes et futuri quorum interest seu poterit interesse quod nos Magnus dei gra-

cia Rex Norwegie in extrema mendicitatis et ferri necessitate alias positi, prouido et circumspecto viro Gherardo Snakenborgh familiari nostro castrum nostrum Absauald in Westgocia eo pacto. et fidelitate tradidimus. presentibus nobilibus militibus. dominis Johanne de Plesse et Godekino de Plesse, quod ipsum castrum nobis redderet, et in manibus nostris libere resignaret. quandocumque a nobis fieret requisitus. in vinculis siue extra. Et nunc cum idem castrum Absauald a predicto Gherardo Snakenborch. in subsidium nostre redempcionis liberacionis et solucionis a captiuitate Illustrissimorum principum dominorum Alberti diuina disposicione Sweorum Gothorumque Regis et Alberti Ducis Magnopolensis et Comitis Zwerinensis. qua tunc et nunc tenebamur et tenemur. repetiuimus et nobis seriose restitui mandauimus. iam a vinculis. licet non a captiuitate liberati, in presencia principum et dominorum terrarum militum et militarium, prefatus Gherardus dictum castrum Absauald, sibi sub fidelitatis specie assignatum, nobis sub spe nostre liberacionis ut premissum est, fideliter resignauit. supplicans multipliciter et instanter quatinus eius honori et fame in hac parte consulere dignaremur. Nos igitur fidelitatem et humanitatem, quas memoratus Gherardus circa nos exhibuerat benigno considerantes affectu. libera voce publice promittimus in hiis scriptis, quod ad quemcumque statum aut quamcunque fortunam venerimus, sepedicto Gherardo de benefacto et fidiliter acto, grates perpetuas referemus. et nullo unquam tempore reprehendemus eundem presentem. uel absentem. per nos siue per alios verbo uel facto publice uel occulte. sed semper dicimus et dicemus, quod erga nos tam-

quam fidelis . bonus . et legalis homo et seruitor fecerat in hac parte . Nobiles principes et illustres Dominum Albertum Ducem Magnopolensem et Comitem Zwerinensem Dominum Albertum Ducem Saxonie nobilem Hinricum dominum in Plawe venerabilem patrem dominum Nicolaum Episcopum Lyncopensem et strenuos milites dominos Karolus Vlfson de Thøftum . marscalcum Regis Swecie . Johannem de Plesse Johannem Lützowen Hinricum Moltzan . Godscalcum de Tzulowen, Drozstonem de Stoue Vickonem de Vitzen necnon Luderum Lutzowen et Rodolphum de Dollen famulos quorum sigilla presentibus literis in testimonium duntaxat premissorum apponi instanter rogauimus et ceteros alios milites et militares presentes in testes et omnium premissorum testimonium inuocantes . Datum in magno refectorio castri Stocholmensis sub sigillo nostro consweto quo alias vsi fueramus Anno domini M°ccclx° septimo Sabbato proximo post octauas epyphanie eiusdem.

Original på pergament uti Riks-Arkivet, hvarå finnas plats för fjorton sigiller, ehuru blott 6 äro bibehållna. Namnen äro skrifna på remsorna, som äro skurna af ett år 1366 af hertigen af Mekleuburg utfärdadt bref. N:o 1. K. Magni Norska dubbelsigill. N:o 2. Hertig Albrekts af Meklenburg. N:o 3. Hertig Albrekts af Sachsen (bortfallet). N:o 5. Biskop Nicolai (d:o). N:o 6. Karls af Tofta. N:o 7. Johans von Plessen. N:o 8. Johan Lutzows. N:o 14. Rodolfs von Dollen. För de öfriga sigillen saknas äfven remsorna.

36.

Raven von Barnekows räkning för Nyköpings slottslän från slutet af Mars 1365 till samma tid 1367.

Computacio domini Rauonis de Barnekow super advocacia Nicopinghe.

[*Rönehundare 1365*]

numerus personarum xlvi

Nota leuata in castro Nicøpung de skipuist ættægeld spannamal laghæ nöth imposicionibus et denariis causarum (thingwitæ) Sub Anno domini M°C°C°C°lx° quinto primo de Rönehundare

primo de imposicione imposita circa pascha quod quilibet rusticus vnum modium annone Summa istius vii thayn [!ɔ: thyn] cum iiii modiis

xvii hafne

Item de skipuist lxviii pund lardi xxxiiii pund butyri annona xvii thyn

Item de imposicione imposita circa Jacobi quod decem Rustici vnum pecus duas oves duo pund butyri Summa v̇ (4½) nöt i Rusticus nouem oues ix pund butiri

Item de imposicione circa natiuitatem beate virginis quod iiii Rustici vnum pecus ii oues ii pund butiri et quilibet i modium siliginis ii modios annone Summa istius xij (11½) nöt xxiii oues XXIII pund butiri. siligo vii thyn cum iiii modiis Annona xv thyn "cum ij thyn" [ɔ: modiis]

"Item ætagiæld et thingwitæ vii marche ii solidi nota spannamal xv thyn annone cum ii modiis annone et vii thyn cum iiii^or modiis siliginis."

"Item lagha nøtt iiii^or^. viii^to^ oues."

"Item de impositione imposita circa Nicholaui quod XII Rustici i pecus ii oues i pund butiri, quilibet rusticus i modium ordei Summa istius annone vii thyn. cum iiii^or^ modiis pecora iiii^or^ : viii^to^ oues : iiii pund butiri"

"Summa istorum Siligo dimidia læsta vi thyn cum ii modiis Annona iiij (3½) læste : lardum iii skippund cum viii^to^ lispund butirum iiij^or^ (3½) skippund : pecora XXIIII^or^ : oues xlviii^to^ denarii vi marche vi ore cum I solido."

[*Iunakir hundare 1365*]

numerus personarum xxxiiii xx hafne

Nota leuata de Iunakir hundare primo de skipuist lxxx pund lardi xl pund butiri xx thun annone.

Item de imposicione imposita circa pascha quod quilibet rusticus . i modium annone Summa istius v thyn. cum iiii modiis.

Item de ættægiald et thinguite xx ore cum viii solidis

Item [de] imposicione imposita circa Jacobi quod X rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius iiij (3½) nöt vii oues vii pund butiri.

Item de imposicione imposita circa natiuitatem beate virginis iiii Rustici i pecus ii oues quilibet Rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa istius viii pecora cum dimidio xvii oues xvii pund butiri siligo v thyn cum iiii modiis annona xi thyn cum duobus modiis.

Item de spannamal siligo quinque thyn cum iiii modiis annona xi thyn cum duobus modiis.

Item de imposicione imposita circa Nicholai quod xii Rustici i pecus ii oues i pund butiri quilibet rusticus i modium annone Summa istius iij (2½) pecora vi oues iij (2½) pund butiri
annone quinque thyn cum ii modiis

Item iiii lagænøt cum vi ouibus

"Summa istorum dimidia lesta siliginis cum ii thyn annona iii læste lardum iiii^or skippund butirum ii skippund IX lispund cum dimidio
pecora XIIII:^or cum dimidio
oues xxx oues
pecunia ii marce vi oræ cum solidis duobus."

[*Daua hundare 1365*]

Numerus personarum xxviii xvii hafne

Nota leuata de Daua hundare primo de imposicione imposita circa pascha quod quilibet rusticus i modium annone Summa istius iiii thyn cum iiii modiis

Item de skipuist lx pund lardi cum viii^to : butirum xxxiiii pund ættægial et thinguite xviii ore cum duobus solidis

Item de imposicione imposita circa Jacobi quod x rustici i pecus ii oues ii pund butiri. Summa istius iii pecora sex oues sex pund butiri.

Item de imposicione imposita circa nativitatem beate virginis quod iiii rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa istius vii pecora xiiii oues xiiii pund butiri siligo iiii thyn cum iiii modiis Annona dimidia lesta cum duobus modiis.

Item de spannamal dimidia lesta [annone] cum duobus modiis.

Item lagænöt iiii v oues.

Item de imposicione imposita circa Nicholai quod xii rustici i pecus ii oues i pund butiri Summa istius iij (2½) nöt v oues iij (2½) pund butiri iiii thyn annone cum modiis iiii:or

"Summa istorum siligo iiii:or thyn. cum iiii:or modiis annona ij (1½) læsta cum i thyn: lardum iii skippund viii:to lispund butirum iij (2½) skippund cum viij (7½*) lispund pecora xvi cum dimidio pecoris: oues xxx oues denarii ii marche ii ore cum ii solidis."

[*Væstre rech 1365*]

Numerus personarum centum xxxii haffne

Nota leuata de Væstrerech primo de imposicione imposita circa pascha quod quilibet rusticus i modium annone Summa xvi thyn annone cum iiii modiis.

Item de skipuist cxx pund lardi lx pund butiri annona ij (1½) lestas cum tribus thyn.

Item ættægial et thinguite xxiiii:or marche cum ii solidis

Item de imposicione imposita circa Jacobi quod x rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius x pecora xx oues xx pund butiri

Item de imposicione imposita circa natiuitatem beate virginis quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa istius xxv pecora l oues l pund butiri siligo xvi thyn cum iiii modiis; annona ij (1½) lesta vi thyn cum ii modiis.

---

* Misskrifning för vij (6½).

Item de spannamal ij (1½) lestas vi thyn annone cum ii modiis

Item timberækt xvi thyn annone cum iiii modiis

Item laghænöt iiii pecora xvi oues

Item de imposicione imposita circa Nicholai quod xii rustici i pecus ii oues i pund butiri quilibet rusticus dimidium modium annone et quartale modii siliginis Summa istius viii pecora xvi oues viii pund butiri annona viii thyn cum duobus modiis siligo iiii thyn cum i modio

"Summa istorum siligo i lesta ii thyn v modii annona viij (7½) leste iii thyn cum ii modiis lardum vi skippund"

"Summa butiri vij (6½) skippund cum viii^to^ lispund
Pecora xlvii pecus (!)
oues cii oues
denarii xxiiii^or^ marche cum ii oris."

[Österreech 1365]

Numerus personarum lxxviii

Nota leuata de Österech primo de imposicione imposita circa pascha quod quilibet rusticus i modium annone Summa istius xiii thyn annone ex illis leuaui vi thyn residuum Johannes Laurisson

Item leuata de xxxii skipuist de viii^to^ hauna videlicet xxxii pund lardi xvi pund butiri viii thyn annone "ista de Byringhe et Alastra skiplagh residuum Arwidus Göstafsson"

Item ættægiæl et thinguite viii:^to^ marche denariorum

Item de imposicione imposita circa Jacobi quod x rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius viii peoora xvi oues xvi pund butiri

Item lagænöt ii pecora v oues

Item de imposicione imposita circa natiuitatem beate virginis quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri ii modios annone i modium siliginis Summa istius xix nöt oues xxxviii^{to} xxxviii^{to} pund butiri "Siligo xiii thyn annona xxvi thyn"

Tymberækt xiii thyn annone

Item spannamala i lesta cum viii^{o} thyn

Item de imposicione imposita circa Nicholai quod xii Rustici i pecus ii oues i pund butiri dimidium modium annone et quartale vnius modii siliginis Summa pecorum vij (6½) oues xiii: butirum vij (6½) pund annona vij (6½) thyn siligo iii thyn cum ij (1½) modio

"Summa istorum siligo dimidia lesta cum vii thyn ij (1½) modio

annona iiii^{or} leste xvi thyn cum iii modiis

lardum ij (1½) skippund ii lispund

butirum iiij:^{or} (3½) skippund cum vij (6½) lispund

pecora xxxv cum dimidio

oues lxxiii oues

denarii viii^{to} marche"

"Summa infra scriptarum v prouinciarum de leuatis pro anno lxv"

Summa siliginis iiij (3½) læste v thyn cum dimidio modio

Summa annone xx leste xi thyn cum v modiis

Summa lardi xviii:^{to} skippund viii:^{to} lispund

Summa butiri xix skippund cum dimidio & ij (1½) lispund"

"Summa pecorum Cxxxvii cum dimidio
oues CClxxxiii
Summa denariorum xliiii^or marche cum i ora & ii solidis."

Nota percepta vacat denariorum de causis dlxxxxi marche cum v oris

Nota dominus Haquinus Algotsson leuauit tantum de Huppunde quod certificaverat domino Rauoni pro ccxx marchas (!)

Item theoloneum clxxv marche
Item snekkio pænninga cc marche
Summa horum Mclxxxvi marche
Istud.

[*Huppunde 1366*]

Numerus Rusticorum cxl ii minus xlv hafne

Nota leuata in castro Nicöpunge sub anno domini M°c°c°c°lx° sexto de Huppunde primo de imposicione imposita circa trinitatis quod x Rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius xiiii pecora xxviii oues xxviii pund butiri

Item de imposicione imposita circa Laurencii quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet rusticus ii modios siliginis ii modios annone Summa istius xxxiiii pecora lxviii oues lxviii pund butiri siligo iij (2½) lestas cum i thyn : annona iij (2½) lestas cum i thyn

Item de imposicione imposita circa Michaelis vi Rustici i pecus ii oues ij (1½) pund butiri quilibet Rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa istius xxiii pecora : xlvi oues : xlvi pund butiri : i lesta siliginis cum v thyn iij (2½) lestas annone cum i thyn

Item de imposicione imposita circa natale domini vi Rustici i pecus ii oues quilibet Rusticus iiii modios annone Summa istius xxiii pecora xlvi oues quinque lestas annone cum ii thyn

Item de imposicione imposita circa epyphaniam domini quilibet Rusticus ii modios siliginis Summa istius iij (2½) lesta siliginis cum i thyn.

"Summa istorum siligo vi læste cum vii thyn
annona x læste cum iiii:or thyn
butirum vii skippund
Pecora xciiii^or
oues Clxxxviii:to oues"

[*Junakir hundare 1366*]

Numerus Rusticorum xxxiiii xx hafne

Nota leuata de Iunakir hundare primo de skipuist lxxx pund lardi xl pund bitiri xx thyn annone

Item leuata de ættægial et thinguite vi marchas solido minus

Item de imposicione imposita circa trinitatis quod x Rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius iii pecora iiii Rustici vi oues vi pund butiri

Item de imposicione imposita circa Laurencii quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet rusticus ii modios siliginis ii modios annone Summa istius viii pecora ii Rustici xvi oues xvi pund butiri xi thyn siliginis cum ii modiis xi thyn annone cum ii modiis

Item de imposicione imposita circa Michaelis quod vi Rustici i pecus ii oues ij (1½) pund butiri quilibet Rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa

istius vj (5½) pecora xi oues viij (7½) pund butiri v. thyn siliginis iiii modii xi thyn annone cum ii modiis.

Item iiii lagænöt et vi oues

Item de spannamal v thyn siliginis cum iiii modiis, xi thyn annone cum ii modiis

Item de imposicione imposita circa natale domini quod vi Rustici i pecus ii oues quilibet iiii modios annone Summa istius vj (5½) pecora xi oues i lesta annone cum iiii thyn et iiii modiis

Item de imposicione imposita circa epyphaniam domini quod quilibet Rusticus ii modios siliginis. Summa istius xi thyn cum ii modiis

"Summa tocius
Siligo ij (1½) leste cum vii thyn
Annona iiij (3½) leste ii thyn cum ii modiis
lardum iiii:or skippund
butirum iii skippund cum ix lispund cum dimidio
pecora xxvi
oues l oues
denarii ii marche vii ore cum ii solidis"

[*Röne hundare 1366*]

Numerus Rusticorum xlvi xvii hafne

Nota leuata de Röne hundare primo skipuist lxviii pund lardi: xxxiiii pund butiri xvii thyn annone

Item leuata de ættægial et thinguite vi marche vii ore cum solido

Item de imposicione imposita circa trinitatis quod x Rustici vnum pecus ii oues ii pund butiri Summa istius v (4½) pecora ix pund butiri ix oues.

Item de imposicione imposita circa Laurencii quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet rusticus ii modios annone Summa istius xij (11½) pecora xxiii oues xxiii pund butiri xv thyn siliginis cum ii modiis xv thyn annone cum ii modiis

Item leuata de spannamal xv thyn annone cum ii modiis viij (7½) thyn siliginis cum i modio

Item de imposicione imposita circa Michaelis quod vi Rustici i pecus ii oues ij (1½) pund butiri i modium siliginis ii modios annone Summa istius viii^to^ pecora xvi oues xii pund butiri viij (7½) thyn siliginis cum i modio xv thyn annone cum ii modiis.

Item iiii· lagæ nōt. cum viii ouibus

Item de imposicione impōsita circa natale domini quod vi Rustici i pecus ii oues quilibet Rusticus iiii modios annone Summa istius viii pecora xvi oues i lesta annone cum xiii thyn annone et iiii modiis

Item de imposicione imposita circa epyphaniam domini quod quilibet Rusticus ii modios siliginis Summa istius xv thyn siliginis cum ii modiis

"Summa iij (2½) leste siliginis cum v modiis
annona v leste iiii^or^ thyn cum iiii^or^ modiis
lardum iii skippund viii lispund
butirum iiij^or^ (3½) skippund viii lispund
Pecora xxxvi
oues lxxii oues
pecunia vi marche vi ore cum solido"

[*Daua hundare 1366 ; Leuata de skipvist 1367*]

Numerus Rusticorum xxviii xvii hafne

Nota leuata de Daua hundare primo de skipuist lxviii pund lardi xxxiiii pund butiri xvii thyn annone

Item de imposicione imposita circa trinitatis quod x Rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius iii pecora vi oues vi pund butiri

Item de ættægial et thinguite xij (11½) marche

Item de imposicione imposita circa Laurencii quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet Rusticus ii modios siliginis ii modios annone Summa istius vii pecora xiiii oues xiiii pund butiri dimidia lesta siliginis cum ii modiis j (½) lesta annone cum ii modiis

Item de spannamal j (½) lesta annone cum ii thyn

Item iiii lagænöt v oues

Item de imposicione imposita circa Michaelis quod vi Rustici i pecus ii oues ij (1½) pund butiri quilibet Rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa istius v (4½) pecora ix oues vi pund butiri iiii thyn siliginis cum iiii modiis j (½) lesta annone cum ii modiis

Item de imposicione imposita circa natale domini vi Rustici i pecus ii oues quilibet Rusticus iiii modios annone Summa istius v (4½) pecora ix oues annona i lesta cum iiii modiis

Item de imposicione imposita circa epyphaniam domini quod quilibet Rusticus ii modios siliginis Summa istius j (½) lesta siliginis cum ii modiis

Item leuata de skipuist anno domini M°c°c°c°lx° septimo de Huppunde Rönehundare et Dauahundare Summa annone vj (5½) leste Summa lardi ccxvi pund de Røna hundare Iunakir et Dauahundare

Nota de Huppunde non est subleuatum lardum et de omnibus prouinciis butirum non est leuatum

"Summa de Dauahundare videlicet lx sexto Anno siligo i lesta v thyn ii modii"

"Annona iiij (3½) lest iiii[or] modii
lardum iii skippund viii[to] lispund
butirum iii skippund
pecora xxiii
oues xliii oues
denarii xij (11½) marche"

[*Væstre rech 1366*]

Numerus Rusticorum xcii

Nota leuata de Væstre rech sub anno domini M°c°c°c°lx°vi . de imposicione imposita circa trinitatis quod xii Rustici vnum pecus . ii oues . ii pund butiri Summa istius viij (7½) pecora xv oues xv pund butiri

Item leuata de skipuist (xxviii hafnor) cxii pund lardi lvi pund butiri ij (1½) lesta annone cum i thyn

Item leuata de ættægial et thinguite xxv marche cum dimidia.

Item lagænøth iiii xv oues

Item de imposicione imposita circa Laurencii quod iiii Rustici vnum pecus ii oues ii pund butiri quilibet Rusticus ii modios annone ii modios siliginis Summa istius ij (1½) lesta annone cum iii thyn et iiii modiis siligo ij (1½) lesta cum iii thyn et iiii modiis "xxiii pecora xlvi oues xlvi pund butiri"

Item de spannamal c Rustici quilibet ii modios annone [Summa] ij (1½) lesta vi thyn cum ii modiis

Item tymberækt i lesta viii modiis minus

Item de imposicione imposita circa Michaelis vi Rustici vnum pecus ii oues ij (1½) pund butiri ii modios annone i modium siliginis Summa istius xvi pecora . oues xxxii butirum xxiii pund butiri cum dimi-

dio: annona ij (1½) lesta "vi thyn ii modii" siligo xvi thyn cum iiii modiis

Item de imposicione imposita circa natale domini quod vi Rustici i pecus ii oues . quilibet Rusticus iiii modios annone Summa istius xvi pecora xxxii oues annona iiij (3½) lesta iii thyn cum iiii modiis

Item de imposicione imposita circa epyphaniam domini quod quilibet Rusticus ii modios siliginis Summa istius ij (1½) lesta vi thyn cum ii modiis

"Summa istorum siligo iiii[or] leste viii thun iiii modii

annona xij (11½) leste i thyn iiii[or] modii
Summa lardi vj (5½) skippund ii lispund
butirum v (4½) skippund iiii[or] lispund cum dimidio
pecora lxvi cum dimidio oues cxl
denarii xxv marche cum dimidia"

[*Östre rech 1366*]

Numerus Rusticorum lxxii xvij (16½) hafne

Nota leuata de Östrerech primo de skipuist xvij (16½) hafne annona xvij (16½) thyn . lardum lxvi pund xxxiii pund butiri

Item ættægial et thinguite vii marche cum ii oris de Byringhe et Olastro skiplagh

Item de imposicione imposita circa trinitatis quod xii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri Summa istius vi pecora xii oues xii pund butiri

Item de imposicione imposita circa Laurencii quod iiii Rustici i pecus ii oues ii pund butiri quilibet ii modios annone et ii modios siliginis Summa istius pecora xviii oues xxxvi butirum xxxvi pund butiri annona i lesta vi thyn siligo i lesta vi thyn

Item de spannamal x thyn annone cum ii modiis.
Item timberækt v thyn cum ii modiis

Numerus rusticorum lxxx

Item de imposicione imposita circa Michaelis quod vi Rustici i pecus ii oues ij (1½) pund butiri quilibet Rusticus i modium siliginis ii modios annone Summa istius xii pecora xxiiii oues xix pund butiri i lesta cum viii thyn annone Siligo j (½) lesta cum iiii thyn

Item laghænöth ii pecora v oues

Item de imposicione imposita circa natale domini quod vi Rustici ii oues quilibet iiii modios annone Summa istius pecora xii. xxiiii oues iij (2½) leste an̄none cum iii thyn

Item de imposicione imposita circa epyphaniam domini quod quilibet Rusticus ii modios siliginis Summa istius i lesta cum vi thyn

"Summa istius siligo iii leste vii thyn
annona vii leste cum iiii^or thyn et i modio
lardum iii skippund cum vi lispund
butirum v skippund
pecora l
oues Ci oues
denarii vii marche cum ii oris"

"Summa de vi prouinciis secundi anni
Siligo xxj (20½) leste vii thyn v modii
Annona xli leste viii thyn iii modii
Lardum xix skippund cum dimidio et iiii lispund
butirum xxvii skippund ii lispund
pecora ccxci cum dimidio
Oues Dxciiii:^or
Denarii liiii:^or marche"

Nota leuata de colonis in Marsengh sub anno domini M° c°c°c° lx° quinto xii thyn annona xxviii marche denariorum

anno sequenti ab eisdem x thyn annone xxvii marche

Summa aettaegiald iii marche ix pecora vi oues xvi thyn annone

Summa annone ii leste vi thyn (!) iii modii ix pecora vi oues lviii marche

Nota leuata a colonis in Ludgudhawi sub anno domini M° c°c°c° lx° v annuatim primo iii leste annone viii marche denariorum xiiii pund lardi et butiri

Item matukorn xiiii modii annone i pecus vi oues.

Item anno domini M° ccc° lx sexto tanta vt iam prescripta sunt et talia per me Rauonem de Barnakow sunt leuata Item pro sakøre v marche

Item aettaegiald xii ore

Nota leuata de colonis in Gasunghum anno domini M° ccc° lx° vi post pascha afradh i lesta iii thyn cum ii modiis annone Item xiiii ore denariorum

Item annona skipuistie i thyn ii pund butiri iiii pund lardi Item circum carnispriuium iiii thyn annone ex imposicione Item ii pecora iiii oues

Summa istius de duobus annis de colonis Marsaeng Gasunghe Ludghawi et Kylom leuata per ii annos de afradh imposicionibus et ii molendinis Nota annona xvi leste vi thyn iii modii lardum lxxiii pund butirum xxxvi pund pecora xiii xxii oues denarii cxix marche ii ore

Item leuata de skipuist circa carnispriuium de Anno domini M° ccc° lxvii° de Byringe et Olastra skiplagh viii thyn annone

Item de Væstrerech i lest cum x thyn
"Summa istius ii leste"
Summa de ættægiald et thingvite "de colonis" cclxii marche iii ore ii solidi de duobus annis
"Item Summa de Westrærek et Östrærek de Snækio pæninga et sakøre clxii marche vii ore iiii denarii"
"Summa de Snækkio pæninga Saköræ de iiii^or prouinciis Dccxci marche quinque ore
"Summa theolonii clxxv^que marche
"Item de domino Haquino ccxx marche pro leuatis de Vphunde
"Item villani de Nycöpunge cd marche in solidum dederunt
"Item de Thorsæriæ xc marche
"Item de Johanne Wlf c marche ex parte Magnopolensis
"Item de Olauo dyacono l marche
"Item de domino episcopo Strængenensi l marche
"Item de domino Nicholao de Stighætomptum xxiii marche
"Item de stybbækarlum xl marche ii skippund lardi"

Summa vniuersalis omnium perceptorum
Summa siliginis xxiiii^or leste cum dimidia iii thyn v modii cum dimidio
Summa annone lxxxiiii^or leste xi thyn v modii
Summa lardi lii skippund cum dimidio et i lispund
Summa butiri xlviii^to skippund [?ix] lispund cum dimidio
Summa pecorum cdxlij (441½) pecora
Summa ouium CMxcix oues

Summa pecunie M MCCC xv marche "Item ccxlii marche vii ore ii solidi cum iiii^or denariis"

* Item nota leuata de colonis in Snyoswad et Enbugla anno domini M°ccclxv° xi thyn annone iij (2½) marche denariorum eodem anno skipwist iiii^or pund butiri

Item anno domini Mccclx sexto de colonis prenotatis primo skipwist iiii^or pund butiri afradh xvij (16½) thyn annone iij (2½) marche

Summa ij (1½) lesta iii modii annone v marche denariorum viii pund butiri pro ii annis

Item xl marche de stubbakarla leuata (!)

Expense consumpte per dominum Rawonem ab incepcione edificacionis castri Nycopiensis . sub anno domini M°CCClx° quinto . a dominica passionis . per septimanam vsque ad dominicam palmarum . tres thyn annone iij (2½) thyn siliginis pro panibus ad cereuisiam dimidiam lestam brasii

due lagene alecum cum iiii^or wal pro vii marchis et .v. oris .

Item vna lagena thorsk pro tribus marchis

pro piscibus recentibus iiii^or marchis

ad pabulum i lesta cum iii thyn **

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Summa Expensarum de duobus annis in castro Nycopie

Summa tritici viii^to thyn

Summa siliginis xxii læste cum dimidia & iii thyn

* Det följande är skrifvet på en lös papperslapp.

** Dylika uppgifter följa sedan för hvarje vecka, under tvenne hela år.

Summa annone xlij (41½) læste iii thyn cum v modiis

Summa brasii xlvii læste i thyn cum iii modiis

Summa lardi lvii skippund cum dimidio ix lispund

Summa butiri xliiii^{or} skippund cum v lispund

Summa pecorum CCC lxx viii pecora

Summa ouium dclv oues

Summa denariorum pro piscibus alecibus et aliis CCC xl vi marche i ora ii solidi cum iiii^{or} denariis.

Cutes computande sunt pro sale speciebus cepis calceis seruorum (?), et pro minutis.

Anno domini M° CCC lx quinto expense consumpte in Thorsærge

Primo feria sexta proxima post dominicam letare domino Gözstauo Arwidzson dum ibi placitauit ex parte regis Cxl panes de tribus modiis siliginis iiij^{or} (3½) lagene cereuisie quelibet lagena pro v modiis annone. Summa xviij (17½) modii annone. Item iij (2½) vall alecum pro i marcha. pro piscibus x ore. pro minutis dimidia marcha j (½) pund salis pro iiii^{or} solidis Ad pabulum iii thyn.

Item feria secunda et tercia post letare domino Rawoni per ii noctes pro ii commestionibus Clx panes de iij (2½) modiis siliginis iij (2½) lagena cereuisie pro xiij (12½) modiis annone ii vall alecum pro vi oris. pro piscibus xii ore pro minutis ii ore Ad pabulum vi thyn *cum iii modiis*

Item in Lundby parochie Malma domino Rawoni ad Pabulum iii thyn

Item in festo pasche seruitoribus domini Rawonis Thorsærge ad Pabulum per ii noctes vi thyn

Item eisdem in Vppeby in panibus i modius siliginis dimidia lagena cereuisie pro iij (2½) modiis ii pund lardi i pund butiri ad Pabulum ii thyn

Item Thorsærgie domino Rawoni CC panes de iiii^or modiis siliginis iij (2½) lagena cereuisie pro xiij (12½) modiis annone viii^to pund lardi iii pund butiri. pro minutis ii ore versus Arbugha ad placitacionem cum Vesgociis

Item domino Rawoni sexta feria post pentecostes Thorsærge xl panes de i modio siliginis i lagena cereuisie pro v modiis annone pro piscibus vi ore ad pabulum i thyn

Item seruitoribus domini Rawonis in Thorsærge per ix dies in festo Eskili [et] domino Laurencii (!) Pætærsson militi d panes de x modiis vi lagene cereuisie pro v thyn annone viii^o pund lardi v pund butiri iiii^or oues pro piscibus i marcha i pund salis pro ii oris ad pabulum ii thyn cum iiii^or modiis

Item domino Remare de Plessen in crastino beati Eskili in Thorsærge ad panes i modius siliginis dimidia lagena cereuisie pro iij (2½) modiis annone Item cuidam na[u]clero versus Arosiam cum dicto domino Remaro pro iii oris.

Item in octauam corporis Cristi Thorsærge domino Rawoni et domino Laurencio Pætærsson cum separabantur a domino rege Arosie de placitacione cum Vesgociis CCC panes de i thyn siliginis iii lagene cereuisie pro xv modiis annone i trauisie pro iii marchis iiii^or pund lardi ii pund butiri iii oues dimidium pund salis pro iiii^or solidis i pecus

Item in profesto beati Olaui regis Domino Rawoni versus Stocholm velificante Cxl panes pro iii

modiis siliginis ii lagene cereuisie pro x modiis annone vi pund lardi iii pund butiri i pund salis pro ii oris iii oues

Item dum placitum iusticiarium fuit Thorsærge feria quarta quinta et sexta post Olaui regis cd panes de viii^{o} modiis siliginis v lagene trauisie pro xxv modiis annone ii pecora iiii^{or} oues vi pund lardi ii pund butiri pro piscibus x ore pro minutis dimidia marcha

Item seruitoribus domini Rawonis post natiuitatem beate Marie virginis i modius siliginis pro panibus dimidia lagena cereuisie pro iij (2½) modiis annone pisces pro dimidia marcha dimidium pund butiri

Item domino Rawoni cum Hermanno Bilow feria quarta proxima post Michaelis apud ecclesiam Dunker per i noctem panes de tribus modiis siliginis ii lagene cereuisie pro x modiis annone iii pund lardi i pund butiri i pecus ii oues i pund salis pro ii oris ad Pabulum iiii^{or} thyn cum iii modiis.

Item feria quinta sequenti Thorsærge domino Rawoni ad ii commestiones panes de i thyn siliginis iiii^{or} lagene cereuisie pro xx modiis iiii pund lardi i pund butiri ii pecora iiii^{or} oues pro minutis et sale vi ore. pro medone iii ore ad Pabulum iiii^{or} thyn cum iiii modiis annone.

Item per nauigium versus Arosiam domino Rawoni ii lagene cereuisie pro x modiis annone ii modii siliginis pro panibus pro piscibus vi ore

Remanentibus equis cum famulis Thorsærge per sextam feriam sabbatum et dominicam iiii^{or} modii in panem iii lagene cereuisie pro xv modiis annone ij (1½) pund butiri pisces pro dimidia marcha ii pund

lardi dimidium pecus i ouis dimidium pund salis pro iiii solidis Pabulum per iii noctes xii thyn cum iii modiis annone.

Item domino Rawoni [cum] reuertebatur cum Hermanno Bylow feria secunda et tercia sequenti per iii commestiones CCC panes pro i thyn siliginis iiii^or lagene cereuisie pro xx modiis annone ii pecora iiii oues iiii pund lardi ij (1½) pund butiri i pund salis pro viii^o solidis pro minutis dimidia marcha

Eadem vice Stoltenbergho i equus pro ix marchis et viii marche pro ministris [?]

Item aput ecclesiam Hælghasta per i noctem et i commestionem in panibus ii modii siliginis ij (1½) lagena cereuisie pro vii modiis cum dimidio ii pund lardi i pund butiri i pecus ii oues i pund salis pro viii solidis Pabulum iiii^or thyn annone.

Item Thorsærge seruitoribus domini Rawonis sabbato ante Simonis et Jude per iii dies cd panes pro viii^o modiis siliginis iiii^or lagene cereuisie cum dimidia pro xxxii cum j (½) modio ii pund butiri pro piscibus xii ore i pecus ii oues iiii^or pund lardi ij (1½) pund salis pro dimidia marcha
Pabulum equorum iii thyn cum iiii^or modiis

Item seruitoribus domini Rawonis Thorsærge cum eorum sequascibus pro panibus . iiii^or modii annone, pisces pro iiii^or solidis ad Pabulum iii modii annone.

Item feria tercia post conceptionem beate virginis aput Ecclesiam Thorpa domino Rawoni cum suis et Parowen Hazenkop et Bassewizen cum eorum amicis ad i noctem per ii commestiones d panes de x modiis siliginis vi lagene cereuisie pro v thyn annone

iiii^{or} pecora viii oues vi pund lardi ii pund butiri Pabulum equorum xv thyn annone.

Item quarta feria Thorsærge seruitoribus domini Rawonis versus Nycopiam euntibus panes de i modio siliginis ij (1½) lagenam cereuisie pro viij (7½) modiis annone i ouem ij (1½) pund lardi i pund butiri Pabulum i thyn annone

Item eisdem in Lundby parochie Malma similiter in singulis

Item ipso die beatorum innocencium domino regi aput Ecclesiam Øyæ per ii commestiones Md panes pro v thyn siliginis cereuisie xv lagenas pro xv thyn annone x pund lardi vi pund butiri xii pecora xxiiii^{or} oues vi pund salis pro ii marchis ad Pabulum ij (1½) lesta cum vi thyn annone

Item misit dominus rex suos ministros versus Wærende et ipse equitauit ad claustrum Eskilstunæ et ibi manebat per ii noctes ad Pabulum dimidia lesta annone.

Item die sequenti aput Ecclesiam Iædher domino regi xi thyn annone pro pabulo

Item ministris domini Rawonis in crastina die epiphanie domini versus Dala ad parlamentandum in Thorsærge ccc panes de i thyn siliginis iii lagenas cereuisie pro xv modiis annone ij (1½) pecus iii oues: i pund butiri, ii pund lardi i pund salis pro viii solidis ad Pabulum iiii^{or} thyn cum ii modiis.

"Summa istius anni
Summa siliginis vna læsta ii thyn
Summa annone xi leste iii thyn cum iii modiis
Summa lardi iiij^{or} (3½) Skippund cum iiii^{or} lispund"

"Summma butiri ij (1½) Skippund v lispund cum dimidio
Summa pecorum xxviii^to pecora
Summa ouium lxv oues
Summa pecunie xxxviii^to marche iii ore cum i solido."

Expense consumpte per dominum Rawonem anno domini M ccc° lx vi° : Thorsærge primo cum dominus Rawo sequebatur domino regi (!) per nauigium versus Telgas ad placita a dominica quasimodogeniti Hinricho de Oldenstat cum aliis suis ministris per viii° dies nemanentibus : domino Rawoni equitante Arosiam cum quibusdam dcc panes pro xiiii modiis siliginis cereuisie viiii° lagenas pro vi thyn iiii^or modiis annone: x pund lardi, iiii^or pund butiri iii pecora fumigata vi oues i pund salis pro ii oris pro piscibus xviii oras ad Pabulum xvii thyn iiii^or modios

Item domino Rawoni revertente dominica misericordiæ domini, ad ii commestiones cc panes pro iiii^or modiis siliginis vj (5½) lagenas cereuisie pro xiij (12½) modiis annone ij (1½) pecus fumigatum iii oues, iii pund lardi i pund butiri

Et tunc dominus Rawo iuit versus Kærssesund per nauigium seruis et equis per ii septimanas Thorsærge remanentibus M panes pro xx modiis siliginis et ordei, xi lagenas cereuisie pro ix thyn et i modio annone : vii pund butiri xviii pund lardi, iiii^or pecora, v oues, pisces pro xii oris ij (1½) pund salis pro iii oris ad pabulum xxv thyn annone cum "i modio"

Item domino Rawone redeunte cum Henechino Bæra Køpperen et Swerin Thorsærgas feria quarta ante apostolorum Philippi et Jacobi ad ii commestiones CC panes pro iiii^or modiis siliginis, iii lagenas cereuisie pro xv modiis annone, ij (1½) pecora fumigata iii oues salse pisces pro xv oris ij (1½) pund butiri iii pund lardi i pund salis pro ii oris

Item feria quarta ante Botolphi Thorsærge domino Rawone juniori cum et eorum sequascibus (!) sequendo domino Rawone (!) seniori cum suis ministris Arosiam C panes pro ii modiis siliginis ii lagenas cereuisie pro x modiis annone, ii pund lardi i pund butiri ii oues pro minutis ii ore.

Item domino Rawone feria sexta ante Margarete cum iuit Nycopiam pro i commestione cc panes pro ii modiis siliginis ii lagenas cereuisie pro x modiis annone pisces pro i marcha

Item in Dunkker sabbato sequenti per i commestionem C panes pro ii modiis siliginis ij (1½) lagenam cereuisie pro viij (7½) modiis annone pisces pro vi oris i pund butiri

Item domino Rawone feria quinta Thorsærge post memoracionem sancti Stephani versus Arosiam C panes pro ii modiis siliginis ij (1½) lagenam cereuisie pro viij (7½) modiis annone i pund butiri ii pund lardi.

Item domino Rawone Thorsærge de Arosia versus Nycopiam post Laurencii crastina die per ii commestiones CC panes pro iiii^or modiis siliginis iii lagenas cereuisie pro xv modiis annone ii pund butiri iii pund lardi. ij (1½) pecus ii oues pro minutis ii ore

Item in Dunkker die sequenti i pund butiri ii oues.

In Malma similiter in singulis

Item feria quinta et sexta proxima ante natiuitatem beate Marie virginis Thorsærge domino Rawone placitum iusticiarum informante per iii commestiones d panes pro x modiis siliginis vi lagenas cereuisie pro v thyn annone ii pecora iiii oues iii pund lardi i pund butiri pro piscibus ii marche ii pund salis pro dimidia marcha pro minutis ii ore De Thorsærge versus Dalen.

Item domino Rawone redeunte de Dalen dominica post natiuitatis Marie Thorsærge per ii commestiones CCC panes pro v modiis siliginis iii lagenas cereuisie pro xv modiis annone i pund butiri iiii pund lardi iii pecora vi oues ii pund salis pro dimidia marcha Pabulum iii thyn cum ii modiis annone.

Item feria secunda aput ecclesiam Malma de vespere cc panes pro iii modiis siliginis cereuisiam pro x modiis annone i pund butiri ii pund lardi ij (1½) pecus iii oues i pund salis pro ii oris ad Pabulum iii thyn cum ii modiis annone.

Item domino Rawone de Nycopia versus Arosiam feria secunda ante Simonis et Iude apostolorum de vespere et in vigilia CCC panes pro v modiis siliginis iii lagenas cereuisie pro xv modiis annone i pund butiri iii pund lardi i pecus ii oues Item i wal alecum pro viii solidis pisces pro vi oris i pund salis pro ii oris pro minutis x solidi Pabulum iiii^or thyn cum ii modiis annone.

Item domino Rawone Thorsærge die omnium sanctorum et die sequenti per iii commestiones CCCC [350] panes pro vii modiis siliginis iiii^or lagenas cereuisie pro xx modiis annone ii pund butiri iiii pund

lardi iii pecora vi oues ij (2½) pund salis pro v oris pro minutis iii oras

Pabulum equorum iiii thyn cum ii modiis

Item aput Ecclesiam Thorpa domino Rawone per i noctem iiiior thyn cum ii modiis annone pro pabulo.

Item famulis domini Rawonis cum equis Thorsærge remanentibus ipso eunte versus Arbughen et Bærkarna per iii noctes et vi commestiones feria tercia quarta et quinta post omnium sanctorum CCC panes pro v modiis Cereuisia pro xv modiis annone ii pund butiri iiii pund lardi ii pecora iiiior oues xiii thyn annone

Item domino Rawone reuertente feria quinta de vespere Clx panes pro iii modiis siliginis ii lagenas cereuisie pro x modiis i pund butiri ii pund lardi i pecus ii oues ii pund salis pro ½ (½) marcha pro minutis vi ore

Item feria sexta sequenti aput Ecclesiam Malmæ CC panes pro iii modiis siliginis ii lagenas cereuisie pro x modiis annone Item v vall alecum pro vi oris pisces pro dimidia marcha

Pabulum iiiior thyn cum ii modiis annone

Item Thorsærge domino Rawone in crastina die post Lucie virginis cum ministris Hænechine Bæren pro ii commestionibus cd panes pro viii modiis siliginis v lagenas cereuisie pro xxv modiis annone iii pecora vi oues ij (1½) pund butiri iiii pund lardi ii pund salis pro dimidia marcha pro minutis vi oras

Ad Pabulum vii thyn cum i modio annone

Item eisdem in Lunby parochie Malmæ ad i commestionem CCC (250) panes pro v modiis siliginis iii lagenas cereuisie pro xv modiis annone ii pecora iiii oues i

pund butiri iii pund lardi ij (1½) pund salis pro iii marchis

Pabulum equorum vij (6½) thyn cum i modio annone

Item Thorsærge feria sexta post conuersionem sancti Pauli ministris domini Magnopolensis versus castrum Axæwald euntibus per ii commestiones CCC panes pro vi modiis siliginis iiii lagenas cereuisie pro xx modiis annone ii pund butiri iiii pund lardi ii pecora iiii oues ii pund salis pro dimidia marcha ad Pabulum iiii^or thyn cum ii modiis annone.

Nota Erogatorum de anno lx sexto Thorsærge

Summa siliginis dimidia lesta viii^to thyn iii modii

Summa annone viii leste iiii modii cum dimidio modio

Summa lardi iiij (3½) Skippund iiii^or lispund

Summa butiri ij (1½) Skippund iiii^or lispund

Summa pecorum xxxii pecora cum dimidio

Summa ouium lxvi oues

Summa denariorum xix marche v ore

Summa principalis Erogatorum de annis infra scriptis

Summa siliginis ii leste cum i thyn iii modii

Summa annone xviii læste cum dimidia iiii^or thyn ij (1½) modii

Summa lardi vii Skippund cum viii^to lispund

Summa butiri iii Skippund ix lispund cum dimidio

Summa pecorum lx cum dimidio pecore

Summa ouium Cxxi oues

Summa pecunie lviii^to marche vi ore cum i solido.

Anno domini M° ccc lx v° Nycopie consumpta in jeiunio cum primitus castrum fuit inceptum ad edificandum tunc Marquardus de Horst et Lowessen et quam plures alii per quindenam ibidem iacuerunt.

Pro pabulo xix thyn

Vtspisen (!) domino episcopo Strengensi et domino Gøzstawo Arwidzson CCCC panes pro vii modiis siliginis v (4½) lagena cereuisie pro vij (6½) marchis i lagena alecum pro iiii marchis pro piscibus recentibus xii ore ad pabulum v thyn annone

Item feria tercia post pascha domino Drozato de Stowen vnum modium farine tritici ii modios farine ordeacee

Item dominica trinitatis domino Remaro de Plessen ii pund lardi

Item domino Remaro et Hartwiko Langh feria secunda infra octauam Corporis Cristi ii pund lardi i pund butiri i lagenam cereuisie. pro xiiii oris

Item feria quinta post corporis Cristi Marquardo de Horst ii lispund lardi

Item domino Johanni Hanow ad navem i lagenam carnis pro xx. oris dimidium skippund lardi pro iiij (3½) marcha dimidiam lagenam butiri viii modios siliginis ad panes dimidiam lestam cereuisie pro xij (11½) marchis iiii thyn annone pro pabulo

Item Rempelin ad nauem iiii thyn annone pro pabulo

Item domino Gostauo circa septem fratrum ii pund lardi viii pund butiri

Item Mallin circa Iacobi vnum pund butiri

Item in festo Ypoliti . . . . . . iii pund-lardi

"Summa istius Siliginis iii thyn vii modii I Skippund lardi cum i lispund xiii pund butiri: Denarii xxviii^to marche ii ore ad Pabulum ij (1½) lest v thyn ii modii"

Item in vigilia sancti Andree venit rex trans siluam ad Wreta ad vesperas pro panibus xvi modios siliginis vi lagenas cereuisie pro xii marchis i lagenam trauisie pro iiii^or marchis pro piscibus et anguillis ii marchas ad Pabulum xii thyn annone

Item ibidem ipso die iiii^or pecora viii^o oues pro sale dimidiam marcham.

Item eodem vespere dum venit Nycopiam v pecora viii^o oues ii pund lardi i pund butiri pro pabulo i lestam i lagenam trauisie pro iiij^or (3½) marchis

Item feria secunda iiii^or pernas pro viii^o pund lardi vii pecora xii oues ii pund butiri ij (1½) lagenam trauisie pro vii marchis Pabulum xvii thyn annone

Item feria tercia sequenti iiii^or pernas pro viii pund viii pecora xvi oues ii lagenas trauisie pro vii marchis ad pabulum xvii thyn annone

Item feria quarta in mane iii pecora v oues iii pund butiri dimidium skippund salis pro xx oris fistolatoribus i marcha pro precio balnei i marcha Item pro scutellis bicariis iii marche cera pro v marchis

Item feria quarta de vespere in Ludgudhawi vii pecora xii oues viii^o lagenas cereuisie pro xvi marchis ii pund lardi ii pund butiri ad panes xvi modios siliginis ad pabulum vnam lestam annone cum i thyn

Item feria quinta ad vesperas in Gasunghum viii^to modios siliginis ad panes iiii^or lagenas cereuisie pro

viii^{to} marchis iiii^{or} pecora viii^{o} oues ii pund lardi i pund butiri ad Pabulum xvii thyn *

"Summa istorum siligo vi thyn cum iiii^{or} modiis
annona v læste cum dimidia et i thyn
lardum vnum skippund ii lispund
butirum ix lispund
pecora xxxviii^{to}
oues lxix oues
denarii lxxii marche cum dimidia"

Item anno domini M^{o} CCC lx sexto domino rege Nycopie sabbato ante exaltacionem sancte crucis vii pund butiri pisces pro xii oris ii lagenas cereuisie pro iiii^{or} marchis

Item dominica die viii^{to} pecora xvi oues iiii^{or} porcus pro vi marchis iiii pernas Item Markman i pernam v lagenas cereuisie trauisie pro xvi marchis cum ii oris iiii^{or} thyn siliginis ad panes quemlibet modium pro vi oris Summa istius xviii^{to} marche vii lagene cereuisie pro xxi marchis pro sera iii marchas Pabulum xvi thyn annone

Item feria secunda ante siluam et feria tercia in mane vi pecora viii^{to} oues iiii^{or} pund lardi ii pund butiri xvi modios siliginis ad panes pro viii^{to} marchis iiii^{or} lagenas cereuisie pro viii marchis ii lagenas trauisie pro vii marchis.

Item in reditu domini regis trans silwam ad Wreta feria quinta ante Luce ewangeliste viii modios siliginis ad panes iii lagenas cereuisie pro v marchis et ii oris i lagenam trauisie pro iii marchis et ii oris: iiii^{or} pecora vi oues i pund salis pro viii solidis ii

* Det följande stycket är i handskriften öfverkorsadt.

pund lardi i pund butiri ad pabulum i lestam annone cum i thyn

Item Hænechine Bæren sequenti die i lagenam cereuisie pro xiiii^or oris Pabulum xv modios ordei i modium siliginis pro panibus pro piscibus et alecibus vi oras cum iiii^or solidis.

Item sexta feria Nycopie domino regi ii lagenas cereuisie trauisie pro vij (6½) marchis iii lagenas cereuisie pro iii marchis cum vi oris x modios siliginis in panibus vi vall alecum pro ii marchis pro piscibus et anguillis xii oras iiii^or pund butiri vinum pro iiii^or marchis cera pro xii oris.

Item eodem die venit Hænechinus Bæren silicet sabbatum [!] et mansit ibi per iii septimanas cum suis amicis vno die minus et datum fuit sibi quolibet die i lagena cereuisie C panes dimidium pecus vnum ovem (!) Summa istius xx lagene cereuisie pro xx marchis cum iij (2½) marchis summa siliginis pro panibus vi thyn siliginis cum iiii^or modiis Summa pecorum vii pecora cum xiiii ouibus Item ix pund butiri xii pund lardi pro piscibus et alecibus per iii ebdomadas xxi ore Ad pabulum quolibet die xv modii Summa iij (2½) leste cum iiii^or thyn annone

Item feria quarta ante Thome venit dominus Rawon ad Nycopiam cum amicis Hænechini Bæren tunc dedit eis C panes pro ii modiis siliginis i lagenam cereuisie pro ix oris dimidium pecus i ouem i vall alecum pro Pabulo iij (2½) thyn annone j (½) pund butiri

Item eisdem feria quinta C panes pro ii modiis siliginis, i lagenam cereuisie pro ix oris dimidium pe-

cus i ouem i wal alecum ad pabulum iij (2½) thyn dimidium pund butiri ii pund lardi

Item eisdem a feria sexta ad feriam quintam sequentem proximam post Thome apostoli consumpta per eosdem vi lagene cereuisie pro viij (7½) marchis ii thyn siliginis ad panes ii pecora iiii^or oues pisces et aleces pro xvii oris ix pund lardi iiii^or pund butiri ad Pabulum xv thyn annone.

Item feria quarta ante natiuitatem dum dominus rex venit Nycopiam cd panes pro viii^to modiis siliginis iii lagenas trauisie pro xii marchis et iii alias pro iii marchis cum vi oris iii pecora vi oues vi pund lardi iii butiri i pecus fumigatum ad pabulum xx thyn annone

Item in vigilia natalis domini domino rege viii modios siliginis in panibus i lagenam alecum pro iiij (3½) marchis pro piscibus et anguillis iii marchas ii lagenas trauisie et v lagenas cereuicie Swenice pro vi marchis cum ii oris pro vino vi marchas cum i marcha xii oras pro panibus tritici Pabulum xix thyn annone.

Item die natali domini ad panes xvi modios siliginis vi pecora xii oues x pund lardi i pecus fumigatum iiii^or pund butiri ii lagenas trauisie pro viii marchis v lagenas alias pro vi marchis cum ii oris Ad pabulum xxi thyn annone

Item ipso die beati Stephani ad i commestionem i thyn. siliginis ad panem iii lagenas cereuisie pro iiij (3½) marchis cum ii oris viii pund butiri vii vall alecum pro ii marchis et tunc de vespere in Wretum iuxta Kolmard vi val alecum pro ii marchis ad panes viii modios siliginis iiii^or lagenas cereuisie pro v

marchis vi pund butiri panes tritici pro dimidia marcha ad pabulum xxvi thyn annone.

Item ibidem dominica die de mane vi modios siliginis ad panem, iii lagenas cereuisie pro iiij (3½) marchis cum ii oris iiii pecora viii oues iii pund lardi ii pund butiri pro ii [pund] salis v oras pro cera xii oras.

Item domino Erico Karlsson cum suis sequascibus aput ecclesiam Thystebergha cum iuit de Suthercopia ad Stocholm dominum ad preparandum ad pabulum v thyn annone

Item feria quinta ante epiphaniam domini cum reuertebatur dominus rex vna cum patre suo in Wretum iuxta Kolmard ad panes iiii thyn siliginis i marcham pro pane tritici xvi lagenas cereuisie pro xx marchis x pecora xvi oues xvi pund lardi viii^to^ pund butiri Pabulum iii læstas i thyn minus.

Item sexta feria sequenti cum venerunt Nycopiam ad panes iiii^or^ thyn siliginis cum ii modiis ii lagenas trauisie pro viii^to^ marchis xv lagenas cereuisie Swecice pro xix marchis i ora minus pro piscibus recentibus iii marchas vnum faat cum rumbo pro xxii marchis pro cera iii marchas pro pane tritici iii marchas, ad pabulum iij (2½) læst cum iiii^or^ modiis. "Item ii vasa rumbi pro xl mareis"

Item in sabbato ad panes v thyn siliginis iii lagenas alecum pro xj (10½) marchis pisces recentes pro ii marchis i lagenam butiri Item xv pund butiri domino regi ii lagenas trauisie pro viii^o^ marchis xvi lagenas de alio potu pro xx marchis Ad pabulum iij (2½) læst annone.

Item dominica die ad panes iiii thyn siliginis cnm ii modiis ii lagenas cereuisie trauisie pro viii^o^

marchis . i lesta cereuisie Swecice : xv marchis : xiiii pecora xxiiii^{or} oues xviii^{to} pund lardi vi pund butiri et tunc dominus Magnopolensis recessit suis ministris remanentibus ad pabulum i lestam cum vi thyn

Item domino regi in die lune ad panes viii^{to} modios siliginis vi pund lardi iii pund butiri vnam lagenam alecum pro iiij (3½) marchis iiii^{or} lagenas cereuisie pro v marchis et tunc dominus rex recessit de vespere in Ludgudhawi. Dno regi ad Pabulum xiiii thyn annone. v pecora ad ii commestiones ix oues ii thyn ad panes siliginis vi lagenas trauisie pro viii marchis ii pund butiri vi pund lardi ii pund salis pro v oris cum solido . *Item pro leporibus dimidiam marcham* Item pro beenwapn domino regi in Nycopia xx oras Item pro i sømsadhul domino regi vii oras

Item feria tercia domino regi pernoctando in Byorlundæ pro ii commestionibus v pecora ix oues dc panes pro ii thyn siliginis cereuisie vi lagenas pro viii^{to} marchis ii pund butiri vi pund lardi pro ii pund salis v oras *pro leporibus dimidiam marcham* ad pabulum xiiii thyn annone

"Summa istius Siligo iij (2½) læste cum v thyn et i modio
annona xxi leste cum dimidia vi thyn cum i modio
lardum v (4½) skippund et ix lispund butirum v skippund cum iii lispund
pecora lxxvii oues Cxxxiiii^{or}
Denarii cd xx marche i ora cum i solido."

Item seruitoribus domini Magnopolensis Nycopie remanentibus die lune vsque ad aliam feriam sextam sequentem cum dominus Magnopolensis reuertebatur.

Primo die lune pro (!) panes ii thyn siliginis v lagenas cereuisie pro vi marchis iii pecora vi pund butiri viii vall alecum ad pabulum xx modios annone.

Item feria tercia sequenti ad panes ii thyn siliginis iii lagenas cereuisie pro viii marchis cum vi oris iii pecora vii oues vi pund lardi ad pabulum xx modios.

Item feria quarta ad panes ii thyn siliginis viii^to vall alecum vi pund butiri ii pecora v lagenas cereuisie pro viij (7½) marchis ii pund lardi ad pabulum xx modios

Item sexta feria ad panes ii thyn siliginis iii lagenas cereuisie pro iiij^to (3½) marchis cum ii oris iii pecora vii oues vi pund lardi ad pabulum xx modios

Item in sabbato ii thyn ad panes siliginis viii vall alecum vi pund butiri pro piscibus dimidiam marcham "iiii lagenas sereuisie" ad Pabulum xx modios annone

Item in dominica die ad panes ii thyn siliginis iii pecora vii oues vi pund lardi iii lagenas cereuisie pro iiij (3½) marchis et ii oris ad pabulum xx modios annone

Item feria secunda sequenti ad panes ii thyn siliginis viii wal alecum iii pecora vi pund butiri v lagenas cereuisie ii pund lardi ad Pabulum xx modios annone.

Item tercia feria ii thyn siliginis ad panes iii lagenas cereuisie pro iiij (3½) marchis cum ii oris iii pecora viii^to oues vi pund lardi pabulum xx modios

Item eisdem feria quinta ad panes ii thyn siliginis iiii^or lagenas cereuisie viii wall alecum iii pecora ii pund lardi Pabulum xxii modios annone

Item feria quinta ad panes ii thyn siliginis iiii lagenas cereuisie pro viii^{to} marchis cum vi oris iii pecora viii^{to} oues vi pund lardi ad pabulum xx modios annone

Item sexta feria cum dominus Magnopolensis rediit Nycopiam i lagenam alecum pro piscibus recentibus iii marchas i lagenam trauisie pro iiii^{or} marchis ad Pabulum i lestam annone

Item sabbato de mane : i lagenam alecum i lagenam butiri pro piscibus ii marchas Item in vespere aput siluam et de mane xvi modios siliginis ad panes i lagenam alecum viii pund butiri iiii^{or} pecora viii oues vii pund lardi ix lagenas cereuisie pro xi marchis cum ii oris ad pabulum xix thyn annone

Item dominica quinquagesime domino regi cum patre suo Nycopiam de Kalmarnia redeuntibus domino regi ad expensas iii pecora vi oues vi pund lardi ii pund butiri pro cera xii oras pabulum i lestam cum iii thyn

Item domino Magnopolensi iii pecora vi oues vi pund lardi tria pund butiri dimidiam lagenam medonis pro xx oris pro cera xii oras ad pabulum xx thyn annone

Ad expensas domini regis die lune in mane iii pecora v oues i recens perna vi pund lardi ii pund butiri

Eodem die domino Magnopolensi iii pecora vi oues i recens perna vi pund lardi ad panes ambobus dominis v thyn cum ii modiis

Item de vespere in Hafrabro domino regi et suo patri ad pabulum ii leste iii thyn vi pecora viii^{to} oues

ad panes xx modios annone xii lagenas cereuisie pro xv marchis item sal pro i marcha *pro leporibus dimidiam marcham* i Skippund lardi vi pund butiri

Nota data domino episcopo Lyncopensi Nycopie iiii^or lagene cereuisie pro v marchis ad pabulum vi thyn ad panes i thyn siliginis iiii^or pund butiri iii pund lardi ii pecora iiii^or oues

"Summa expensarum per dominum regem et dominum Magnopolensem consumptarum
Summa siliginis v leste iiii^or thyn cum i modio
Summa annone xxxviii^to læste cum i thyn et i modio
Summa lardi xij (11!) Skippund cum vii lispund
Summa butiri x Skippund cum v lispund
Summa pecorum clxv pecora
Summa ouium CClxxxiii oues
Item vi lagene alecum cum x vall pro xxiiii^or marchis ii solidis minus Summa pecunie dxcvi marche v ore cum ii solidis."

Nota precium expositum in castro Nycopie anno domini M^o CCC lx v^o primo Nicholao muratori per iiii^or menses l marchas Item Swenone [!] Kyyt per dimidium annvm quolibet die duos solidos Summa xiii marche denariorum

Item Kytil quolibet die dimidiam oram Summa x marche minus ii oris

Item Magno muratori per iii menses xiiii marchas

Item altero Magno xii marchas Item Ulphoni xv marchas

Item Hermanno xv marchas Item Laurencio xiiii^or marchas

Item Krøpelin quolibet die i oram Summa xix marchas

Item Philippo quolibet die i oram Item Kønekino Foos quolibet die i oram Item Stephano laterriste xx marchas

Item suo socio i oram quolibet die

Item Ingeualdri ix marchas

Item Simon quolibet die ii solidos

Item Magnus sandförare dimidiam oram quolibet die

Item Mathie kalkbræcare met sexto sibi personaliter xxx marcas

Item aliis xl marchas suis sociis

Item portantibus sementum ad castrum

Item carpentariis fabris pistoribus, braxatoribus carbonistis clv marchas

Item i læst ferri emptam ad castrum pro lxxii marchis

Item empta ad castrum ii mensalia pro vi marchis

Item ii mappas pro i marcha

Item ii frustra panni dicte silfaar pro xx marchis

Item pro ollis et ciphis xx marchas

Item pro caldario xx marchas

Item pro sartagine xxx marchas

Item pro i par smydheoanbudh xl marchas

Item pro seris ad castrum vi marchas

Item pro scutellis bicariis lign[e]is amferas [!] pro xx marchis

Mulieribus facientibus brascium xx marchas

Item pro tria [!] stanfaat xvi marchas

Item pro tribus doleis xx marchas

Item pro carucis et stenbaræ viii^{to} marchas

Item scindentibus ad tela i pannum pro xx marchis

Item piscatoribus xx marchas

Pro sagena xx marchas

Item pro funibus x marchas

Item pro offertoris ministris suis datum xl marchas

Item ii balistas pro xiiii marchis

Item magistro balistarum et pro instrumentis xl marchas

Item pro amigdalis ficubus et riis xxx marchas

Item pro duabus læstis trauisie l marchas

Item ad edificandum ii molendinas xxx marchas

Item pro lapidibus et ferro l marchas

"Item xvii skippund humuli quodlibet pro xvi marchis"

"Summa CC lxxii marche"

Item ad precium secundo anno videlicet lx sexto post pascha laborantibus ad castrum CCC marche xcvj (95½) marcha cum i ora

Item ii læstas trauisie pro liiii^or marchis

Item pro ix faat ferri ad castrum pro liiii^or marchis

Item fratri Alberto muratori per ii annos xx marchas cum xii vlnis panni Bryggensis pro xvii marchis cum iii oris ii solidis

Summa precii et emptorum ad castrum Mdccccxxiiii marche cum i solido

---

Item Erogaciones primo Strokirken cum socio l marchas

Item Hagenow x marchas

Item Beyeren vi vlnas de Wernes . . . pro iii marchis

Item Mathie coquo et suo socio ii equos i emptum pro xx marchis et reliquum pro xii marchis

Item hospiti meo Arosie dum ad montem cupri equitaueram xxviii marchas cum ii oris pro pabulo equorum i læstam annone

Item x armigeris ad Helsingiam missis xxx marchas denariorum pro necessariis ipsorum

Item meis ministris ibidem euntibus x equos pro C et vii marchis

Item Sisendorp .i. par armorum pro xx marchis et ii equos .i. pro xv marchis et alium pro ix

Item Pinnow x marchas

Item Stoyslafæ ii equos pro xxii marchis

Item iiii armigeris et ii sagittariis Hermanni de Owen xxxvi marchas ad pantquitacionem et x equos iiii emptos pro xlii marchis et vi reliquos pro xlvi marchis

Item hospiti meo Stokholmis xx marchas denariorum

Item pro vi skippund salis Tarsariam missis ad salsandum pecora xxx marchas

Item Heynoni Brokeren apud Arosiam xvi marchas

Item Henrico Beynvled .i. equum pro xiiii marchis

Item Petro Jæcobsson i. equum pro xi marchis

Item domino Ottoni de Arnym .i. equum pro xx marchis item v marchas ad pantquitacionem

Item meis ministris nunc isto anno Helsingiam missis in equis dedi primo Henrico de Oldenstad ii equos. .i. pro xxvii marchis *item .i. pro xvii marcis* item Berteldo Nyendorp ii equos .i. emptum pro xxi marchis reliquum pro xvi marchis

Item consumptum in via et in reditu pro babbatis et aliis necessariis vii marchas

Summa istius dcxl marche ii orę cum i lesta annone

Item in Tarsarie (?) eidem cum nuncii redierunt in vigilia annunciacionis beate Marie virginis gloriose per iii noctes et iiii comestiones CC panes pro iii modiis siliginis iiȷ (2½) lagenas sereuisie pro ii thyn et dimidio modio annone pro piscibus et allecibus xx ore ad pabulum iiii thyn cum dimidio.

Item nota quod in reyza versus Kalmariam dominus Ravon consumpsit ultra abaca et in pabulo equorum l. marchas

Item Sudercopie ante circumcisionis domini cum dominus Ravon iuit et fuit ibi cum domino Magnopolensi consumpsit ultra abaca in cibariis sereuicia et in pabulo equorum et aliis necessariis xl marchas cum iiᶜ (200) sibi fuit datum

Item in Stokholm ordinauit domino Magnopolensi vi boues pro xxiiii marchis Item .i. lagenam ouorum pro vi marchis et tunc consumpsit in carnibus speciebus piscibus et aliis necessariis in pabulo equorum per viii dies lxv marchas Item cum equitaui de Stokholm pernoctaui apud Bøtolfæ ecclesiam pro pabulo iiii thyn cum ii modiis annone et i lagenam sereuisie pro i marcha Item sequenti nocte apud Gosunde (!) ad commestiones c panes pro ii modiis siliginis ii lagenas sereuisie pro x modiis pisces et alleces pro xii oris pabulum iiii thyn cum ii modiis

Item feria secunda post Oculi etiam iui a Nicopia pernoctans apud Blaxstæ i lagenam sereuisie pabulum iiii thyn ii modios Item altera nocte ii lagenas sereuisie C panes pabulum iiii thyn cum v modiis

"Summa istius siligo vii modii
annona i last v thyn ij (1½) modius
Denarii Cxci marche" *

Nota dampnum racione equorum annichilatorum et perditorum per dominum Rauonem Barnekowen militem et suos ministros anno domini M°ccc°lxv et vi°

Primo in prelio cum domino rege Magno meus sagittarius i. equum pro xiiii marchis et alii serui ii pro xx marchis et ipsemet .i. caballum pro Cx marchis

Item dominus Ravon junior i equum pro xxviii marchis

Item in Weruæ dominus Ravon gradarium pro CC marchis

Item in reyza ad Kalmarniam i equum de lxxx marchis

Item versus Sudercopiam in reyza meus sagittarius i equum de xii marchis Item nuncius missus Arosiam cum litteris .i. equum pro x marchis

Item dominus Rawon junior in reyza versus Witbo ii equos pro xxxviii marchis

Item Kætilhod in Lodosia caballum pro C marchis Item i gradarium quem ibi vendicauerat pro lx marchis item .i. equum pro xxiiii marchis item .i. pro xii marchis

Item Negendanke .i. caballum pro CC marchis item .i. pro xvi marchis et .i. pro x marchis

---

* Följande anteckning, som finnes å samma lösa lapp, som de s. 78 införda uppgifter om inkomst af några kronans landbor, torde här kunna finna en plats:

Item nota quod ultra computata et posita dedi Willeli Nagel lxviij (67½) marchas ex parte Johannis Hauow militis.

Item Lodosie .i. equum pro xxvi marchis & ii pro xxiii marchis

Albertus (ruffus) .i. equum in Dalen pro xi marchis

Apenborgh .i. equum pro xv marchis

Peckatel .i. equum pro xiii marchis

Yerben (?) .i. equum pro xi marchis

Manduuel ii equos .i. pro xiii marchis et alium pro xi marchis

Item senior Pinnow .i. equum pro x marchis

Kerstorp ii equos pro xxvi marchis

Nicolaus Sisendorp ii equos .i. apud Opensten pro xiii marchis

Item .i. equum cum nuper Stokholm intraueramus pro xxxiii marchis

Kremun in Arbogen i. equum pro xxx marchis item .i. pro lv marchis item i gradarium pro xiii marchis item .i. pro xvi marchis

Item Bereke .i. equum pro ix marchis .i. pro xviii marchis item Bereke iiii equos pro lii marchis quos sibi personaliter dederam

Rutisch .i. equum pro xiii marchis

Wolder ii equos .i. pro xiii marchis reliquum pro ix marchis

Stengraue .i. equum pro xvi marchis

Conradus Sisendorp .i. equum pro xii marchis et .i. pro vii marchis

Babbe ii equos pro xxvii marchis

Laurencius Grekensson [ɔ: Gregersson] in Werue ii equos pro xxiii marchis

Johannes de Berge .i. equum pro ix marchis in Weruæ

Stokeled .i. equum pro xxviii marchis et i. de vii marchis

Hinricus de Oldenstad xx marchas pro .i. equo

Hartuicus de Oldenstad i equum versus Kalmarniam pro l marchis item in Witboo .i. equum pro xxxv marchis item ibidem .i. equum pro xii marchis

Oldenborgh iii equos .i. pro xxiiii marchis ii pro xix marchis

Brunce .i. equum pro ix marchis

Item Howenskild .i. equum pro xii marchis

Rusche in Lodosia .i. equum pro xl marchis item .i. equum pro ix marchis item in reyza versus Kalmarniam .i. equum pro xxxvi marchis item .i. gradarium pro xxiii marchis et .i. pro xiij (12½) marchis

Stenwere iii equos . i pro xxiii marchis alium pro xiii marchis tercium pro ix marchis

Ylenueld ii equos Sudercopie pro xliii marchis item in Ludehusen .i. pro ix marchis item .i in Skænighe pro xiii marchis

Barstorp iiii^or equos pro lviii item .i. pro xxiiii marchis

Brunevitse ii equos in Werue pro xxviii marchis

Lewitsowen .i. equum pro xl marchis et iii pro xxxv marchis

Tideke aduocatus Nicopie .i. equum pro xxx marchis

Item Tideke Pinnow .i. equum pro xii marchis

Item in prelio in Dalen mei ministri vi equos pro l marchis

Item Petrus Diekn .i. equum in Dalen pro xvi marchis

Item vni medico pro expensis et arte viii marchas

Item in reyza ad Helsingiam mei ministri amiserunt iterum (?) in equis

primo Hinricus de Oldenstad .i. equum pro xxiiii marchis

Item Nyendorp ii equos pro xxviii marchis

Item Sisendorp .i. equum pro xx marchis

Item Kremun i. pro xviii Item Jesse .i. equum pro xvi marchis

Item dominus Torgillus presbiter .i. equum pro xii marchis

Item seruus domini Rauonis in cellario i equum pro xvii marchis

Summa denariorum racione equorum perditorum et annichilatorum per dominum Rauonem et suos ministros

Summa MMcclxxxiiii marche cum dimidia marcha

"Summa denariorum pro equis perditis MMcclxxxi marche"

Summa denariorum data armigeris dcc marche puri

Summa vniuersalis omnium Erogatorum
Summa tritici viii[to] thyn
Summa siliginis xxx leste cum v modiis
Summa annone xcij (91½) leste v thyn iii modii
Summa brassii xlvii leste i thyn cum iii modiis
Summa lardi lxxvii skippund iiii[or] lispund

Summa butiri lvii Skippund cum dimidio ix lispund cum dimidio
Summa pecorum dciii pecora cum dimidio
Summa ouium C M lxx oues

Summa denariorum Sex millia marcarum lxxvi marche ii ore solidus cum iiii^or denariis

Originalet finnes i Storhertigl. Arkivet i Schwerin. Det består dels af pergamentsblad dels af halfva pappers-ark, hvilka äro vikna på längden, så att ett halfark utgör fyra sidor, allt hopfästadt i ett pergaments-omslag, å hvars första sida den här (s. 62) anförda rubriken är skrifven, men hvars öfriga sidor upptagas af en förteckning öfver Riddaren Israel Birgerssons gods i n. v. Kalmare län. De i de första afdelningarne förekommande slut-summor äro skrifna med annan hand än det öfriga, hvilken hand äfven på ett och annat ställe gjort ändringar, och sådana ställen hafva derföre vid aftryckningen blifvit utmärkta med tecknen: " " Några ord finnas här och der, förmodligen af samma hand, underprickade, d. v. s. utstrukna, och äro här tryckta med kursiv. De senare afdelningarne s. 89 o. följ. tyckas å flera ställen i namnens skrifsätt förråda en Tysk penna, och handstilen är äfven något olika.

37.

Utdrag af Raven von Barnekows bokslut med hertigen af Meklenburg för åren 1365—1367, jemte räkning för förvaltningen af Dalarne från midsommar 1366 till början af April 1367.

— — — — — — — — — — —

Summa vniversalis omnium premissorum perceptorum

.ii.^m ccc . lxix (2,369) marche . i ora . 1 solidus . iiii denarii

(et de Helsingia . cc . xlii marche)

Summa siliginis . xxiiii . leste . ii tyn . j (½) span

Summa annone . lxxxix (88½) leste . et viii tun

Summa butiri . xlix . scippund . cum dimidio . iij (2½) liuispund

Summa lardi . liij (52½) scippund et vii liuispund

Summa pecorum . iiii^c . xxxiii (433)

Summa ouium . viii^c . lxiiii (864)

Exposita . . . — — — — — — — —

Summa vniuersalis vtriusque anni

Summa denariorum . ccclv . marche . v hore . ii solidi iiii denarii

Summa siliginis xxiij (22½) leste . viii . tun . ii span .

Summa ordei lxxxviij (87½) leste vi tun . vnum span .

Summa butiri xliiii scippund et v . liuispund .

Summa lardi . lviii . scippund .

Summa pecorum . ccc . lxxviii .

Summa ouium vij^c (650) et iii .

Expense facte extra castrum de primo anno in partibus hinc inde

Summa denariorum . xxxix . marche . i . ora et i solidus

Summa siliginis [&c &c ut p. 83.]

— — — — — — — — — — —

Vniuersalis suma istorum . de vtroque anno

Summa denariorum lviii marche . vi . ore et i solidus

Summa siliginis, [&c ut p. 88.]

— — — — — — — — — — —

Expense facte extraneis aduenientibus primo anno..

Summa denariorum . C . marche et vi ore

Summa siliginis j (½) last . et ii modii

Summa ordei . vii . leste vi tun . ii modii .

Summa pecorum . xxxviii .

Summa ouium . lxix .

Summa butiri . i . scippund . et ii liuispund .

Summa lardi . ii scippund . et ix liuispund

Similiter alie expense facte extra castrum quousque rex separabatur a Nicopia videlicet feriam secundam post epiphaniam

Summa denariorum iiii^{c} . xx . (420) marche
Summa siliginis . iij (2½) laste . v . tun . v . span
Summa annone . xxij (21½) laste . vi . tun . i . span
Summa pecorum . lxxvii .
Summa ouium . cxxxiiii .
Summa butiri v . scippund . iii liuispund
Summa lardi . iiii . scippund . et xix . liuispund .

Item alie expense facte extra castrum . . . . .

— — — — — — — — — —

Sumptus facti per dominum Rauonem quum obuiauit domino duci in Suderkoping et in aliis reysis et expensis .

Summa denariorum . cc . vii marche et vi ore .
Summa siliginis . vii . modii
Summa ordei . i . lasta .

Precium seruiencium in castro et laborancium de vtroque anno

Summa denariorum . M . ix^{c} . xxiiii . (1924) marche . i . solidus

Item infra scripta dedit seruitoribus et eius seruicio exeuntibus et pro pantquitacionibus

Summa denariorum vi^{c} . xl . (640) marche et ii ore
Summa annone . i . last .

Perdicio in lite cum Rege Magno . et alibi .

Summa denariorum ii^{m} . cc . lxxxi (2,281) marche

Primo anno . dedit . xxx[ta] armatis cuilibet x marchas puri .

Secundo anno . xl . armatis similiter tamen vnicuique .

Summa denariorum . vii[c] . (700) marche puri .

Summa de defalcatis defalcandis remanens in expositis — — —

* Excrescencia expositorum

. vii[m] . vii[c] . ii (7,702) marce et iij (2½) ore

Summa Siliginis . vi laste . iiii[or] thyn . iii span

Summa ordei . l . viij (57½) leste . vii thyn iiij (3½) span

Summa butiri viij (7½) skippund . et ii lyuespund

Summa lardi xxv (24½) skippund vii liuespund

Summa pecorum c . Lxx . et dimidium .

Summa ouium c . Lxxxxiii .

Pro Siligine iij[c] (250) marce et i ora .
lastam pro xl marcis .

Pro ordeo M . iiii[c] . L . vij (1,456½) marce et iii ore
lastam pro xxv marcis .

Pro butiro . lxxxx marce . vi . ore
skippund . pro . xii marcis .

Pro lardo . C . xl . ix . marce
skippund pro sex marcis .

Pro pecoribus ii[c] . marce . lv . marce (255)
quodlibet pecus pro ij (1½) marca .

---

* Det följande är skrifvet på en lös papperslapp. De första tio raderna finnas dock, under förestående rubrik, äfven upptagna uti det inbundna.

Pro ouibus . xlviii marce et ii ore
ouem pro ii oris .

Summa vniversalis . ix^{m} . ix^{c} . lij (9,951½) marce et iij (2½) ore

---

Computacio domini Rauonis de Vallibus quas procurare incepit anno domini M° ccc° lxvi . in festo natiuitatis beati Johannis baptiste . Computacio facta feria sexta ante festum Palmarum in Örabro .

Summa primi mensis .
Summa denariorum . li . marche et ii ore
Summa pecorum xxxix .
Summa ouium lxxviii .
Summa lardi iiii scippund et v liuispund
Summa butiri ii scippund et vi liuispund
* Summa ordei iiii laste et iiii tøn
Nota siligo mutatur hic in denarios .

De secundo mense .
Summa denariorum c . lxvj (165½) marche
Summa pecorum . xxviii .
Summa ouium lvi .
Summa lardi iii scippund
Summa butiri ij (1½) scippund ii liuispund .
Summa ordei . viii . tön . et iiii . span .

De tercio mense .
Summa denariorum . c . xxxvii . marche
Summa pecorum xxiii .
Summa ouium . xlvi .
Summa lardi iij (2½) scippund . i . liuispund .

---

* För de tre första månaderna är åtgången af sill inskrifven, men sedan utstruken, med bifogad anmärkning: Nota allec mutatum est in Denarios.

Summa butiri . i . scippund . vi . liuispund .
Summa ordei . viii . tøn .

De mense quarto

Summa denariorum lxxix . marche .
Summa pecorum xx .
Summa ouium . xl .
Summa lardi ii scippund . et viii . liuispund
Summa butiri i . scippund . iiii liuispund
Summa annone . xvi . tøn .*

De mense vi°

Summa denariorum . vi . marche
Summa pecorum . xvii
Summa ouium . xxviii
Summa lardi . ii scippund . xviii liuispund
Summa ordei iij (2½) last et vi tøn .
Summa siliginis . v . tøn . ii . modii

De mense vii°

Summa denariorum . vi . marche ii ore
pecorum . xx .
ouium . xxxv .
lardi . iij (2½) scippund . vii . liuispund .
butiri i . scippund et . ix liuispund .
ordei . iiij (3½) laste . viii . tøn .
siligo vi . tøn . iiii . span

De mense viii

Summa denariorum vi marche et i ora
pecorum . xvi .
ouium . xxxi .
lardi iij (2½) scippund . ii . liuispund .
butiri . i scippund . viii . liuispund .

---

* Här finnes i handskriften ett nottecken, som antyder att utgifterna under femte månaden varit antecknade på något bifogadt blad, som nu är förloradt.

ordei . iij (2½) last . vi . tøn . iiii . modii
siliginis . v . tøn . ii . modii .

De mense ix°

Summa denariorum vj (5½) marche
pecorum xx
ouium . xxiiii .
lardi . iij (2½) . scippund . ii liuispund
butiri . i . scippund . viii . liuispund .
ordei iii leste
siliginis v . tøn . ii modii

De mense x°

denariorum xviij (17½) marche
pecorum . iii
ouium . vi .
lardi . vi . liuispund
butiri . iii . liuispund
ordei . iij (2½) last . v tön . ii span
siliginis . v tøn . ii . span .

[A festo Mich]ahelis vsque pascha deuenerunt ad castrum quod sequitur

Summa denariorum . ccxcvi . marche . vi . ore . ii solidi

Summa omnium denariorum premissorum vii^c . lxxv (775) marche vi ore ii solidi

Item pro supellectilibus castri . et pro equis et panno

Summa denariorum . cc . lxii . marche .

Pro equis deperditis et seruitoribus traditis .

Summa denariorum . cclviii marche .

Summa vniversalis omnium expositorum premissorum .

Summa denariorum . M . cc . xciiii marche . vi ore
Summa pecorum . ccvi .
Summa ouium . ccc . lxxxii .
Summa lardi . xxvj (25½) scippund . vii liuispund .
Summa butiri . xiii . scippund . iiii . liuispund.
Summa ordei . xxiiii leste . vi tøn . iiii . span .
Summa siliginis . ij (1½) last . vi tøn . ii span.
Summa ferri . xvi vasa et ii centenaria .
et ii vasa pro vectura .

Percepta de terra Dalen . Inpositio circa festum beati Johannis . xii Rustici i pecus . ii . oues . ii pund butiri . iii modios brascii . ii modios farine et quilibet . i . modium farine pro vno modio annone . Item imposicio secunda circa festum natiuitatis beate virginis. xii rustici . i . pecus . ii . oues . ii pund butiri i tyn annone.

De vtraque imposicione . .
Summa denariorum lxxvj (75½) marche et ij (1½) ora
Summa pecorum . c . xli .
Summa ouium . cc . lxxii .
Summa butiri . vii scippund . iij (2½) liuispund
Summa ordei vj (5½) last . v . døn . v span .
Et v . scippund Cupri .

De xxiiii . pund (!) cupri datis a cultoribus . dominus Rauo sustulit
Summa xxi . scippund
Summa Heymal . iiii scippund et Gyseler i . pund

. . . . . . dat. alias sustulit nomine domini Rauonis Hince Rump iij (2½) . scippund

. . . . . . sustulit Heyne Ranten vltra sibi commissa . . . . . excessu . i . pund . et Esbern Snere (?) ii scippund

Item de Suderberke et Norberke et G . . nahe ad leuandum labores et seruicia . xv . vasa ferri .

Item Summa excessus terre Vallium c marce prouenientes in parato de terra prouenerunt xvij . (16½) lecti .

Et de excessu montis Wikeberg .

Summa denariorum . xii . mark .

Census verus de Nordeberghe .

Summa iiij (3½) last ferri .

Nota de anno lxv⁰ Olauer Deken de Norberg . sustulit censum omnium montium ferri .

Census de monte argenti .

Summa ferri vj (5½) vas .

Nota Benedictus Nikelsson optinet in isto monte . i . millenarium quod non soluebat .

Census de monte Tuneberg

Summa ferri . iii . vasa .

Skynzekkeberge. Census .

Summa ferri iiij (3½) vasa .

Summa tabernatorum quantum isto anno de omnibus montibus soluerunt . v . vasa

De excessibus omnium montium

Summa ferri . x . vasa .

Pro ii casis ferri reerigendis in Norberghe, que quondam pertinuerunt ad Nicles Heterne et Nikles Petersson

Summa xvii vasa ferri de quibus casis amodo dabunt quolibet anno censum solitum

Item cultores montis Norberg . dederunt pro excessu et subsidio .

Summa xxx . vasa ferri .

Item cultores montis Wikeberghe promiserunt domino dare .

Summa ferri . vii . vasa

Item anno domini . lxvi° census verus de Vallibus

Summa denariorum iii^{c} (300) marche et lxxi marche

Excessus estiuales de Vallibus

Summa denariorum . xlvi . marche . vii ore
Summa ferri xiij (12½) centenaria
Summa pecorum . v .

Excessus hyemales

Summa denariorum c : marche vi . ore
Summa ferri . i . vas

Excessus de Vallibus hyemales

Summa denariorum . ccxlii marche
Summa ferri . xvi vasa . et iiij (3½) centenaria
Summa Cupri iij (2½) scippund
Summa pecorum ix

Summa omnium perceptorum

Summa denariorum ix^{c} . xlviii (948) marche . ii ore . i . solidus iiii denarii
Summa Cupri . xlij (41½) scippund .
Summa ferri clviii vasa . et vnum centenarium .
Summa annone vj (5½) last . v . døn . v . span .
Summa pecorum . clv .
Summa ouium cclxxii .
Summa butiri vii scippund . iij (2½) liuispund .

* Excrescencia expositorum de Vallibus

Summa denariorum $\overset{c}{\text{iii}}$. xlvii . (347) marche. iiii ore quatuor denarii . (!)

Summa ordei xix (18½) last et . v . modii

Summa denariorum pro ordeo $\overset{c}{\text{iii}}$. lxx (370) . marche et vi . ore lastam pro xx marcis

Summa siliginis ij (1½) last vi thyn ii modii

Pro siligine xlv (44½) marce lastam pro xxiiii marcis

Summa pecorum Li pecora .

in denariis lxxvij (76½) marce

Summa ouium c . x . oues .

Summa xxviij (27½). marce

Summa butiri vi . skippund . ij (1½) liuespund .

Pro butiro lxxii marce et vi ore .

Summa lardi xxvj (25½) skippund . vii liuespund .

Pro lardo cliiii^{or} marce et vi ore .

Excrescencia perceptorum

Summa cupri xlij (41½) skippund Summa in denariis M . xxx . viij (1,037½) marce . skippund pro xxv marcis .

Summa ferri Cxl vasa

Summa denariorum pro ferro (quodlibet vas pro vi marcis) $\overset{c}{\text{viii}}$. xl . (840) marce .

Defalcatis defalcandis dominus Rauo tenetur domino $\overset{c}{\text{vii}}$. lxxxiii (783) marchis et ii oris .

---

* Det följande är skrifvet på en lös papperslapp.

Summa ultimata in qua dominus tenetur domino Rauoni tam de Nykoping. quam de Vallibus .ix^{m}. c. lxviii (9,168) marce cum dimidia.

Originalet, som består af 2 pappersark, vikna på längden så att de bilda 8 blad af half bredd (hvaraf de första äro af fukt mycket skadade), och två bilagda remsor eller lappar, förvaras i Storhertigl. Arkivet i Schwerin. De sista tre raderna äro skrifna på samma lapp, hvars öfriga innehåll s. 110 är anfördt.

38.

Karl Ulfsson af Ulfåsa [likasom Erik Karlsson] beviljar K. Albrekt och hans fader, i anseende till den riket öfverhängande nöd, hälften utaf inkomsterna för året af alla sina gods, och lofvar att förmå alla som han kan till en dylik bevillning, samt att med all sin magt bistå konungen för att tvinga dem, som ej ville ingå på dess erläggande, dat. d. 2 Maj 1367.

Ego Karolus Wlfson de Vlfasom miles Recognosco publice per presentes et profiteor euidenter quod Illustri principi domino meo dilecto Domino Alberto Regi Suecie et ad manus suas fideles Magnifico principi domino Alberto dei gracia Duci Magnopolensi patri suo dilecto ob incumbentem necessitatem et diuersorum ipsius domini mei Regis et Regni sui emulorum impugnacionem. plena deliberacione prehabita. de mera et libera voluntate mea dedi et assignaui in subsidium dicte necessitatis et per presentes do et assigno dimidietatem omnium reddituum meorum de bonis meis propriis quibuscunque et eciam de bonis impigneratis, abhinc vsque ad vnum annum continue subsequentem infra Regnum Swecie quomodolibet [redund] ancium et proueniencium. quam quidem dimidietatem nuncius seu collector dicti domini mei Regis et patris sui predicti ad subleuandam mihi missus et deputatus suis terminis, quibus predicti redditus consueuerant

exsolui sine impedimento expedite subleuabit˙ Dans et concedens eidem pro me et meis herędibus plenam in premissis licenciam et omnimodam potestatem. Volens eciam omnes et singulos, quos valeo ad hoc inducere et fideliter informare, ut eciam ipsi huiusmodi subsidium scilicet dimidietatem bonorum et prouenienciam suorum domino meo Regi predicto, voluntarie dare curent et erogare de bonis suis, prout superius de meis est expressum. Si vero aliquis huic subsidio erogando resistere et rebellare presumpserit et ipsum voluntarie noluerit erogare contra eundem domino meo Regi predicto effectiuum auxilium pro toto posse˙ meo faciam donec idem rebellans subsidium faciat memoratum In cuius testimonium sigillum meum presentibus est appensum Datum Skænynghe Anno domini M°CCC°lx septimo dominica qua cantatur Misericordia Domini

Originalet på pergament, med vidhängande sigill i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

En alldeles dylik förbindelse af riddaren Erik Karlsson finnes der äfven, med blott den skilnaden att orden: dei gracia i hertigens titel äro utelemnade. Sigillet är bibehållet och har en örnefot i skölden.

39.

K. Albrekt lemnar sina rådgifvare Bengt Filippusson och Bo Jonsson uppdrag att, jemte biskopen, inom Linköpings stift uppbära den af frälset och presterskapet beviljade krigshjelp, dat. d. 4 Juni 1367.

Nos Albertus dei gracia Sweorum Gothorumque Rex vobis nobilibus et circumspectis viris domino Benedicto Phylipposson militi et Bo Jonsson consiliariis nostris notum esse volumus per presentes quod quia reuerendi patres et domini. domini ecclesiarum

episcopi et eorum capitula necnon et totus clerus regni nostri Swecie. pro defensione regni . vnum caritatiuum subsidium hac sola vice . numquam decetero iterandum nobis promiserant et vos vna cum domino Lyncopensi deputaueramus pro dyocesi Lyncopensi illius subsidii collectores . non solum autem illius quod . ipsi . domini clerici voluntarie donandum . promiserant sed eciam illius . quod domini milites et militares . de bonis suis contulerant in hunc modum . qui sequitur . negocium et commissionem huiusmodi prosequamini cum effectu. videlicet . quod de fructibus presentis anni . dimidietatem . omnium certorum reddituum in quibuscunque rebus consistant . de omnibus et singulis bonis . tam scilicet a villicis quam colonis dominorum clericorum militum ac militarium ac omnium personarum vtriusque sexus . bona sua per seruicia libera tenencium siue redditus et prouentus predicti fuerint in pecuniis siue in aliis valoribus vel annona . in temporibus quibus exsolui et erogari consueuerant ab antiquo . vel quanto cicius ante dicta tempora commode solui poterint petere . exigere et colligere debeatis Item dimidietatem decimarum episcopalium ecclesiasticarum . canonicalium et curatorum ecclesiarum . Item pensio que prouenit et provenire consueuit de curiis . annexis . prebendis in ecclesiis cathedralibus dimidia nobis debebitur et eam ad vsus regni leuabitis . residua dimidietate illi domino . cuius est vel fuerit prebenda remanente salua . Debetis eciam aduertere quod choralium in ecclesia cathedrali die noctuque seruiencium in exaccione huius subsidii fideliter deducantur expense . Volumus eciam bona fabrice ecclesie cathedralis que non sufficiunt ad cotidiana onera diuini mini-

sterii supportanda item curias illas quas clerici vel milites et militares propriis manibus excolunt ab hac voluntaria donacione omnino esse exempta et exemptas. Si quis autem fuerit clericus seu laycus. qui cum hiis dominis aut nobilibus hominibus qui in hoc facto concordauerant consentire noluerit. Hoc ipsis consencientibus non imputabitur. sed dissencientes. ipsi. suos stabunt et sustinebunt euentus. postremo. scire debetis quod subsidium prefatum ad nullos alios vsus ex nostro vel alterius cuiuscunque mandato. distrahi debeat vel conuerti Ceterum omnibus et singulis houalibus tam indigenis quam extraneis. sub obtentu gracie nostre et sub pena capitis tenore presencium inhibemus. ne importabilibus hospitalitatibus. dominos ecclesiarum curatos seu alias quascunque personas nobiles decetero onerent seu grauent. quod si aliquid huiusmodi quod absit contigerit hoc discussioni et arbitrio. collectorum predictorum duximus relinquendum. Vt autem presens mandatum sciatis tam de beneplacito et consensu patris nostri carissimi. quam nostri veraciter emanasse sigillum eiusdem patris et domini nostri vna cum nostro sigillo presentibus duximus apponendum in testimonium premissorum Datum apud manerium nostrum Konunxnes Anno domini MCCClx septimo feria sexta ante festum pentecostes Anno presenti elapso presentibus minime valituris.

Original på pergament, med K. Albrekts vidhängande sigill, i Riks-Arkivet. Hertigens är bortfallet.

En dylik fullmagt för Riddaren Carl Ulfsson af Ulfåsa och biskop Thyrgillus, med afseende på Strängnäs stift, af samma datum, finnes äfven.

40.

Hertig Albrekt befaller Raven von Barnekow och hans ombudsman i Nyköpings slottslän, att enligt K. Albrekts och Rådets dom till Ragvald Magnusson återställa de gods, som blifvit honom fråntagna och gifna till Hartvik Bullen, samt låta den förre emot vanlig tjenst oförkränkt bibehålla godsen, med den frihet och rätt han dessa förut njutit, dat. d. 6 Juli 1367.

Albertus dei gracia [Dux] Magnopolensis. Comes Zwerinensis Stargardie et Rozstok terrarum dominus. Dilectis nobis domino Rauoni de [Barne]kowen militi et eius commissario aduocacie Nycopensis dilectionem et fauorem Quoniam Illustris Albertus dei gracia Rex Swecie. et sui ac Regni sui consiliarii. iustas affectantes causas promouere decreuerunt et concordauerunt et sentenciarunt Ranguualdum Magnusson exhibitorem presencium ad bona sua quecumque alias ab eo alienata et Hartwico Bullen armigero dimissa et assignata siue sint in aduocacia Nycopensi. aut alias vbilibet in Regno Swecie sita integraliter et fructuose instituendum, applicandum et restituendum. ita quod predicta bona sua, nunc et deinceps, prout eis vnquam commodosius et fructuosius est gauisus tenebit et possidebit et ad predicti Regis seruicia prout ceteri sui vasalli residebit Quare affectamus seriosius volumus et ex parte dicti regis filii nostri et nostra mandamus quatenus dicto Ragualdo. omnia et singula bona sua predicta sine mora restituatis admittatis et restitui faciatis ipsum nichilominus ab omnis impedimenti molestacione aut impeticione predicti Hartwici aut alterius cuiuscumque effectiue defendentes et in bonis suis pacificum preseruantes. nec contra sentenciam Regis aut nostram sibi quidquam molestie aut iniurie pro parte dicti Hartwici inferri permittatis sed dictum Rag-

ualdum bonis suis predictis prout eis alias fruitus est perfrui faciatis, Datum Stocholmis Anno domini M°ccc°lx° septimo octaua die beatorum Petri et Pauli apostolorum Sub secreto nostro presentibus in testimonium appenso.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Riks-Arkivet.

Genom skärning eller klippning i pergamentet hafva några bokstäfver i de två första raderna bortfallit.

41.

Johan och Vicke Ummerejse emottaga af Hertig Albrekt af Meklenburg samt hans söner Henrik och Magnus slottet Stäkeholm, staden Westervik och landet Tjust, såsom pant för en fordran af 1,000 lödiga mark, och förbinda sig att vid pantsummans betalning återställa slottet, med den byggnad derpå blifvit gjord, samt staden och landet till förenämnda hertigar eller deras arfvingar. dat. d. 29 Sept. 1370.

Wy Johan ridder vnd Vicke knecht. brødere geheten Vmmereysen. bekennen vnd betugen openbare in dessem breue vor vs vnd vor alle vse eruen. dat wi hebben entfangen. vnd ingenomen. van den hocheboren vorsten. vsen leuen heren. hertogen. Alberte. van Mekelenborgh. vnd van Hertogen Hinrike vnd van Hertogen Magnuse sinen sonen. dat hus to Stekeholme. de Stad to Westerwik. vnd dat land to Thust. to enem pande. vor dusent lodige mark in desser wys. Wan vs vorbenomede Herre Hertoge Albert. eder siner vorbenomeden sone welk eder na erem dode ere rechten eruen. vs de beredinge beden. so scole wi se entfahen mit dem des wi daer ane vorbuwet. hebben na vthwisinghe hertogen Albertes breue de wi daer up hebben. in desser stede een. Rozstok. Wys-

mer. eder in der stede een. als de sulue hertoge Albertes bref holt. vnd daer scolen se vs vnd der beredinge geleyde scheppen. als hertogen Albertes breue vorbenomede vthwisen. Vnd wan se vs de beredinghe erst gedaen hebben. so scole wi vnd vse eruen en vnd eren rechten eruen. dit vorbenomde hws. stad vnd land ⁝ sunder ienigerleye widdersprake. hulperede eder argelist. ok ane voretoch. weder antwerden. brukelken in ere were. vnd scolen en dat al vth to den besten keren. vnd des louen scolen se vs seen. Vnd al desse dingh stede vnd vast to holdende loue wi vor vs vnd vor alle vse eruen sunder ienigerleye argelist vnd hulperede vnd mit vs Her Peter ridder. vnd Cord knecht. brødere geheten Butzowen. Henneke Tzepelyn vnd Henneke Butzowe knechte. den vorbenomeden Hertogen Alberte Hertogen Hinrike vnd Hertogen Magnuse vnd eren rechten eruen. in dessem breue daer to tuge alle desser ding wi Johan ridder vnd Vicke knecht brødere vorbenomede. Ok wi Peter ridder vnd Cord knecht brødere. vnd wi Henneke Tzepelyn vnd Henneke Butzowe knechte alle vorbenomede vse Ingesegele an gehenget hebben. De gegeuen is. na godes bord Drutheyn hundert Jar In dem søuentigesten Jare in sunte Mychelis dage

Original på pergament, med vidhängande sex sigiller, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

Sig. N:o 1 otydl. N:o 2 S' Vidke Vmerese; vapenskölden, delad på längden i två fält, i det ena en vinge, i det andra nio kulor. N:o 3 och N:o 4 ett djurshufvud med långa öron, omskr. otydl. N:o 5, vapnet lika m. 3, 4 o. 6; omskr. S Iohannis Zapelin. N:o 6 S' Iohannis Bytzow.

42.

Johan och Vicke Ummerejse erkänna sig vara till Henneke Bützow skyldiga 850 mark lödig och 50 mark Lübska penningar, att betalas uti Stralsund, Rostock eller Lübeck, och pantsätta derför slottet Stäkeholm, staden Westervik och landet Tjust, med all den rätt de af Hertig Albrekt dertill erhållit, men förbehålla sig att slottet skall hållas dem öppet, när de komma dit, och att de så väl der, som då de rida genom landet skola få sina förnödenheter, och om Butzow blefve beröfvad slott och län, skulle de sammanträffa på en för honom läglig ort och ej förr skiljas åt, än de tillfredsställt hans fordringar, samt dessutom ersätta honom resekostnaden emellan Sverige och Tyskland, dat. d. 19 Nov. 1370.

Wi Johan ridder vnd Vicke brodere ghe heten Vmmereysen bokennen vnde bo tughen openbar in dessen breue vor al den iennen dene seen edder horen lesen dat wi vnde vse eruen sin sculdich van recht scult deme erliken knecte Henneke Butzowen vnde sinen rechten eruen neghedehalf hundert mark lodich vnde veftich mark lubsche pennynghe de wi vnde vse eruen scolen bo reden Henneke Butzowen vnde sinen rechtten eruen tho deme Sunde to Rostock edder to Lubeke in desser drigher stede en wor Henneken Butzowen edder sinen eruen de bo redinghe euenst is vor welke pennynghe wi Johan ridder vnde Vicke, vorenomede vnd vse eruen hebben ghe sat Henneke Butzow vnde sinen eruen dat slot to Stekeholm dat lant to Thust vnde de bu to Westerwik to enen brukeliken pande alzo alze wi dat slot land vnde bu vrighest hebben van vses heren weghen hertoghe Albert van Mekelenborgh vnde Henneke Butzowe vnde sine eruen scolen dat vorbenomede slot lant vnde bw vriigh vnde quit bo sitten mit aller nut vnde vrucht vnde to bo horinghe alzo alze dat licht binnen sinen steden Alzo

langhe wen se scult vnde scaden gans vnde degher wedder hebben vnde wi vnde vse eruen scolen an dem vorbenomeden slote lande vnde bw nicht bo holden edder mechtich wesen men alzo vele alze wi vppe dem slote eten vnde drinken moghen vnde Stekeholm scal vse opene slot wesen wen wi dar vp riden willen vortmer scole wi mechtich wesen to ridende an dem lande to Thust vt to vordende wes dar vt vallen mach wes dar denne vt komen mach dar scal Henneke Butzow enen kne[c]t to setten de dat vnt fa vnde de dat Henneke Butzowen bringhe in ene stede dar he dat hebben wil vnde scolen dar ane anders nicht ane bo holden men were dat wi reden na vsen heren vser beyder werf vnde vortere wi denne vertich mark edder veftich de scal vs Henneke Butzow sceppen laten vt dem lande to Thust vortmer were dat god verbede dat Henneke Butzowen edder sinen eruen dat slot edder dat land tho Thust af ghe drunghen worde so scole wi Johan ridder vnde Vicke vorbenomede vp ene stede riden de Henneke Butzowen edder sinen eruen euen is vnde scolen dar nummer af steden wi hebben Henneke Butzowen vnde sinen eruen scult vnde scaden wedderlecht sunder hulperede vortmer sta wi Johan vnde Vicke vorenomeden Henneke Butzow vnde sinen eruen vor allen scaden van Sueden to Dudeschen landen vnde wedder in Sueden beide vt vnde to hus mit den de he mit sik voret vnde sta sine teringhe de he redeliken rekenen wil vortmer wene Henneke Butzowe de slotele antwardet to dem slote to Stekeholm de scal de bo waren vnde hebben sunder alle arghe list vortmer nymt he scaden an venghenisse edder an vorlust den scolen wi vnde vse er-

uen em vnde sinen eruen wedder legghen vnde och scal Henneke Butzowen vse gud an tasten van stat an vnde dat wi em vorpandet hebben vnde dat slot to Stekeholm vnde dat land to Thust vnde scolen ene edder sine eruen dar nicht ane bo weren wene hebben em edder sinen eruen scult vnde scaden wedder. lecht sunder voretoch dit stede vnde vnde vast to holdende loue wi Johan ridder vnde Vicke vorenomed in trowen mit ener sameden hant deme vorbenomeden Henneke Butzowen vnde sinen eruen vnde to siner hant den erliken luden Her Peter Butzowen Her Hinrich Parowen ridderen Curt Butzowen Hinriche vnde Henneken broderen ghe heten Sepeline Guslaf vnde Bertold Prene ghe heten Bernard Kortenacken vnde Hinrich Lindemane knapen In de groteren botughinghe desses dinghes henghe wi vse Ingheseghele vor dessem bref de gheuen is to Stekeholm na ghodes bord . druttheynhundert iar In deme seuenteghesten iare in sunte Elyzabeth daghe der hilghen vrowen

Original på pergament, med vidhängande sigiller, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

43.

Johan och Vicke Ummerejse erkänna sig skyldiga till Henneke Butzow betala 850 mark silfver och 50 mark Lübska penningar, hvarför de till honom pantsätta Björnö, med alla de bondgårdar de hade i Möre och Kalmar fögderi, gården Vinö, med underlydande bönder, samt de gårdar de hade vid Örebro, dat. d. 19 Nov. 1370.

Wi Iohan Rydder vnde Vicke knape brodere ghe heten Vmmereyseghen Bokennen vnde bo tughen openbar in dessen breue vor al den iennen dene seen.

edder horen lesen Dat wi mit vsen eruen sin sculdich van rechtter scult deme erliken knecte Henneke Butzowen vnde sinen rechten eruen neghede half hundert lodighe mark suluers vnde feftich mark Lubsche penninghe de wi vnde vse eruen scolen bo reden Henneke Butzowen vnde sinen eruen bynnen der muren to dem Sunde Rostock edder binnen der muren to Lubeke in ghudem reden lodeghen suluere vor welke pennynghe wi Johan vnde Vicke vnde vse eruen hebben ghe sat to enen brukelken pande Henneke Butzowen vnde sinen eruen vsen hof to Byørøø mit al den bunden de wi dar to hebben it si vs pandes ghe sat edder wes wi dar ane koft hebben . alze alze dat licht binnen al sinen steden Vortmer al de bunden de wi hebben in Møre vnde de bunden de wi hebben to Boldebodas vnde vortmer wes wi hebben in der voghedighe to Kalmare it ligghe wor dat ligghe in der voghedighe vnde vortmer so sethtte wi her Johan vnde Vicke vorenomede vnde vse eruen Henneke Butzowen vnde sinen eruen vse gud to Windoo mit alden bunden de wi to der öö hebben se sitten dar vppe edder dar bi vnde de bunden de wi hebben bi Örebro vnde wes wi dar hebben it si my pandes ghe sat van mynes wiues weghen edder wo dat vs ghe worden is Al dat vorbenomede gud scal Henneke Butzowe vnde sine eruen vrijgh vnde quit bo siththen mit aller nut vnde vrucht vnde tobehoringhe vnde wes dar af vallen mach so langhe wen de vorbenomede Henneke Butzowe vnde sine eruen ere vnbeworne reden pennynghe beide scult vnde scaden gans vnde degher wedder hebben vortmer sta wi Johan ridder vnde Vicke vorenomede mit vsen eruen Henneke But-

zowen vnde sine eruen vor allen scaden tuschen hir vnde Dudeschen landen beide vt vnde to hus mit den de he mit sik voret van Dudesche landen to Sweden vnde wedder vnde stan sine teringhe tuschen hir vnde Dudeschen landen de he vs redeliken rekenen wil Vortmer were dat god vor bede dat de vorbenomede. Henneke Butzowe edder sine eruen an desseme vorbenomeden ghode be woren worden it were an heren denste edder in wat mate he vnde sinen eruen be woren worden alzo dat em borst worde jenegherleygghe wis dar scole wi edder vse eruen Henneke Butzowen vnde sinen eruen af nemen Vortmer were dat Henneke Butzowen edder sinen eruen van dessem vorbenomeden ghude wes af ghedrunghen worde mit rechtte edder in wat mate it em af ghe drunghen worde so scole wi Her Johan vnde Vicke mit vsen eruen Henneke Butzowen edder sinen eruen alzo vele anders ghudes bynnen ver weken dar na in de stede pandes setten dar em alzo vele af werden mach alze van deme ghude dat em af ghe drunghen worde vortmer were dat Henneke Butzowe welk scip lete buwen an den panden de wi em pandes ghe setht hebben vor sin suluer dat scal Henneke Butzowen to gode komen vnde wi scolen em dat nerghene ane af slan Vortmer were dat de vorbenomeden Butzowe scaden neme an venghenisse edder an ver lust dar scole vi Vmmereyseghen Henneke Butzowen gans af vntweren. Dit vorescreuene stede vnde vast to holdende loue wi Johan ridder vnde Vicke knape mit vsen eruen en trowen mit ener sameden hant deme vorbenomeden Henneke Butzowen vnde sinen eruen vnde to siner

hant den erliken luden her Peter Butzowen vnde her Hinrich Parowen Ridderen Curt Butzowen Hinrich vnde Henneken brodere ghe heten Sepeline Guslaf vnde Bertold Prene ghe heten Bernard Kortenacken vnde Hinrich Lyndemanne in de groteren bo tughinghe desser dink henghe wi vsę ingheseghel vor dessen bref de ge gheuen vnde screuen is to Stekeholm na ghodes bord drutteynhundert iar in deme seuenteghesten iare In sunte Elizabeth daghe der hilghen vrowen.

Original på pergament, med vidhängande sigiller, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

44.

Stilleståndsfördrag mellan K. Albrekts anhängare, bland hvilka "marskalken" Karl Ulfsson (Sparre) af Tofta, konungens ämbetsman Bo Jonsson, och biskop Thyrgillus i Strängnäs samt borgerskapet i Stockholm, å ena sidan, och biskop Nils i Linköping, Erik Kettilsson (Puke) samt K. Magni öfriga anhängare af alla stånd, å den andra, dat Edsvik på norra sidan om Stockholm d. 15 April 1371.

Thæt see allum mannom witerlikt, mædh thesso waro brefue. at wi Karl Wlfson konung Albrictz marscalk, Magnus Gyslason. Bendicter Philippusson. Stephan Wlfson. Anund Ionsson. Bendict Niclisson. Magnus Haquonsson. Niclis Gieddæ. Sten Bendictzsson. Bo Boson Riddaræ ok af borghamestaræ. radhmanna wegnæ i Stocholme ok meenhetinnæ ther sama stadz. Albrict Grotte Tydecha wander Wæsen. Eriker swerdslipare. Heyna sylfuer brennare. Thomas Kare. ok Arnold Swarte. Bo Ionsson waars herra konung Albrictz embetzman. Arwidher Gözstafsson, Finwidher Finwitzsson. Magnus Finwitzsson. Magnus Porse.

Haralder Karlsson. Haralder Kasi. Folke Niclisson. Magnus Kasi. Bendict Ionsson. Staffan Stangenberg, Magnus Throttasson. Bìrgher Wlfsson. Pæther Rybbing, Niclis Kiætilsson. Cristoffer Michieldorpp. Sten Bosson. swenæ. takum een vinlikan ok felughan dagh a wara sidhu ok husins ok stadzsins i Stocholme. ok waræ winæ swa som biscopp Thyrgils. aff Strengenæs ok alla adhræ waræ winæ ok thiænaræ. som ther nu inne æru. eller til waar in koma kunne, i thessum daghenom. eller hwar the helzt æru. mædh hederlikum mannom ok herrom herra Niclisse biscope i Lyncøpunge herra Erike Kiætilsson. Nannæ Abiornsson. Jon Vdźsson. Magnus Sturæ. Knut Algotzsson. Birghere Thuresson. Wlff Ionsson. Wlff Holmgersson. Rangwald Philippusson. Fiællor Piik, riddarum. Wlff Ionsson. Axell Kætilsson. Tubbæ Eriksson Bardh Ewindasson. Joan Gregersson. Clæmet Pætersson. Pæther Israelsson. Bendict Niclisson. Gynter. Pæther Brodhersson. Joan Martinsson. Amund Hatt. Thuræ Eriksson. Gøzstaff Lafwrinzsson. Abram Andersson. Olaue Swensson. Alff Haraldzsson. Henrik Michielsdorpp swenom. ok allum therra hielparum. swa som riddarum ok swenom. klerkum. køpmannom. bondum ok bokarlum nempdum ok onempdum, som i therra følghe æru. eller hwar the helzt æru. ther the fordagthingæ a andræ sidhunæ. fran thessum daghinom ok til pingisdaghæ. som hær næst epter komber. ok i fyuræ wikur forordhum. ther epter at thessin daghin gaar wt, mædh. swa skælum at tha the eller wi viliom thessin forordhin vpsighiæ. tha skulu the thöm vpsighiæ mædh vissum budhum ok opnom brefuum i Stocholm. ok wi thøm ater i therræ sanning, I sama dagh ok fridh skulu waar godz

ok ware pantæ a badha sidhur standæ ok waræ . swa at hwar waræ for andrum a badha sidhur sith frilikæ nyuta skal . hwar thet helzt ligger . vtan alt argt, mædhan thessin dagher ok forordh standæ ma hwar til annars i kopstadha ok annerstadz faræ frilika ok obindradher . thogh swa at engin anners thæt arghasta werwe . ok skulu i allum sakum swa stadhugh forordhin haldas som daghin sielfuer . wtan alt argt som før ær sagt, Huilikin dagh, forordh ok felugheet, wi halda viliom ok skulum widher sannind ok godha tro, vtan alt argt, kome ok waar herra konung Albrict til Stocholm . innan thæn daghin eller hans fadher eller hans wini ellæ hielparæ . tha skal æ thessin dagh standa obrutlikin a waræ sidhu . swa at thøm enkte argt tyma eller henda skal . wt aff Stocholms hws eller stadhinom i Stocholme . eller ther ater in til land eller watn som i therræ dagthingan begripne æru som før ær sagt wtan alt argt, Item lofuum wi widher sannind ok godha tro som för ær sagt, at i thessum daghinom ok thessin daghin ok forordh wt, skal konung Magnus hederlikæ ok myuklikæ haldas ok bewaras ok ey wutføras aff Stocholme til land eller watn . hwat helder konung Albrict eller hans fadher eller andre therra hielparæ ok wini . innan koma eller ey innan thessin sama dagh ok forordh som før ær sagt, Item mædh allum thom landum ok stadhum som jak Bo inne hafdhe a mins herra konunxens wegnæ tha han aff landeno foor, skal iak eller min wmbudh mik eller sik enkte bewæria . i thessum dagh ok forordhum, vtan mædh laglikum ingieldum ok aterstadhum som innan thæt fallæ . eller wtgangæ skulu . Thessa aterstadhur ok laglikin ingield . skulu bøndrene införa epter lensmannana budhum . som

thaar æru wanar wtgifuæs. aff hwario folklande æller hundare. huilikin thæt ey giør, tha skal iak Bo thæt mædh laghum forfølghiæ. ok konungs brefuum. ælleghis skulu thessin fornempda land som wndi husit lighat hawæ i lughne ok i fridhe waræ swa lenge som thessin daghin ok forord standæ wtan alt argt. Alla thessa articlæ ok hwarn therra i sinom stadh lowum wi riddara ok swenæ fornempde. widher hedher ok sannind ok godhæ tro. stadhughæ ok obrutlikæ haldæ skulæ. vtan alla ondæ funder ok wtan alt argt, som før ær sagt, ok til meræ witnilse ok stadhfæstilse. sætiom wi waar incigle mædher * stadzens incigle i Stocholme fore thetta breff, hwilikt som scrifuat war ok thessin dagthingan giordh. i Edz wiik i Solentunæ sokn. Anno domini millesimo ccclxx primo. feria tercia proxima post dominicam Quasi modo geniti.

Original på pergament uti Riks-Arkivet, hvarå finnes plats för 26 sigiller, men af hvilka blott ett enda, Stockholms stads, är bibehållet.

45.

Hertig Albrekt lofvar den utnämnda biskopen i Linköping, Gotskalk, att hans son K. Albrekt skall på allt sätt understödja och skydda biskopen, samt hans stift, och befullmägtigar honom att bemedla fred med K. Hakon, dat. d. 17 April 1371.

Wy Albrecht van godes gnaden Hertoge to Mekelemborch Greue to Zweryn to Stargarden. vnd to Rostocke herre bekennen vnd betugen operbar in desem briue. also als vs witlik gedan is. dat vse hilge vader de pawes. heft den erwerdichen vader in gode

* Ordet finnes blott på detta ställe så fullständigt utskrifvet; på ett föregående ställe: mædh, i öfrigt förekommer den vanliga förkortningen: mz.

heren Gotschalke, Bisschoppe to Lynckopinghe, met der kerken vnd dem Bisscopdume, to Lynckopinghe belenet vnd begauet, vnd wil by rechtem horsame, dat men en dar by beholden, scal, vnd went wy met allen den vsen, alle tiet an synen horsam begern to blyuen vnd den to vorvullende, als vs wol geboret, hir vmb so bekenne wy. vnd betugen openbar in desem briue, dat vse leue. herre vnd sone konyng Albrecht van Sweden vnd syne eruen. scolen den vorbenomeden Bisscop Gotscalke truweliken behulpen wesen to dem vorbenomeden Bisschopdume. vnd to der kerken to Lyntko[pinghe]. vnd to al eren vryheyden vnd erer rechtecheit, vnd to al erer herscop vnd to behoringe vnd sy scolen Bisscop Niclese, dy desuluen kerken bekummert, vnd alle sine hulpere met ganczen truwen vorwysen vnd entfernen van der kerken vnd van dem stifte vorbenomeden vnd van dem rike to Sweden, vnd scolen bisscop Gotschalke vorbenomeden by dem vorbenomeden stifte vnd by al dersuluen kerken olden rechticheit, beide in geistliker vnd in werltliker macht latin vnd beholden. vnd konyng Albrecht vorbenomede vnd syne eruen scolen nenen manne. eren dynern des staden de, dat capittel to Lyntkopinghe eder dersuluen kerken papen eder klosteren eder dy den Bisscope boret to vordegedinge vor vnrechten, vnd konyng Albrecht vnd syne eruen scolen den vorbenomeden Bisscop Niclese. nummer to der vorbenomeden kerken eder to dem vorbenomeden stifte eder in dat rike to Sweden staden. vnd wen bisscop Gotschalk vorbenomede. hir vmb riden eder varen wil, so scal en konyng Albrecht, dar to veilgen, vnd vøren latin, vnd scal em in allen dessen. saken.

alle dyng to dem besten keren vnd ok scal de vorbenomede Bisscop Gotscalk aller redeliker sake, to degedingen tuschen konyng. Haken von Norwegen, vp ene syde, vnd konyng Albrecht vorbenomede, vnd vs vnd vse frunde vp der anderen syde. vmb alle schelinge, dy vnder vs is, mechtich syn. vnd ok vmb konyng Magnus venkenisse, scal he aller redeliker sake mechtich wesen. Vortmer wes bisscop Gotscalk vorbenomede vorpandet vnd vorbriuet is. it sy in Fynuide eder war it in dem rike to Sweden sy, dar scole wy hertoge Albrecht vorbenomede gancze macht an hebben. konyng Albrecht, vnd den vorbenomeden Bisscop Gotscalk vmb to vntscheidende vnd entwey to sprekende, vnd wes wy dar an spreken dar scal en an beiden syden an genugen. ok scal konyng Albrecht vorbenomede. alle vorscreuene stucke. vorbriuen. Bisscop Gotscalken vorbenomeden wen he en dar to erst escheit, vnd dat alle desse dyng. vse vorbenomede herre vnd sone konyng Albrecht aldus holden scal, dat loue wy in guden truwen Bisscop Gotscalk vorbenomeden in dissem briue, dar wy to tuge vse ingeseghel angehenget hebben. de geuen is na godes bort Drutteynhundert jar in dem eyn vnd seuentichstem jare des mandages na sunte Peters dage, dy in dem oste kummet.

Original på pergament, med Hertig Albrekts vidhängande sigill, i Riks-Arkivet.

46.

Utdrag af en taxeringslängd för Tjurbo, Siende och Norrbo härader i Westmanland, upprättad i November år 1371.

Numerus rusticorum tributariorum in prouinciis Tyorbohundare Seundahundare Gorundahundare et Norbohundare östenaros dyocesis Arosiensis sub anno domini M° ccc° lxx° primo.

Anno domini M° ccc° lxx° primo subbato infra octauam beati Martini computatus est numerus rusticorum infra scriptus de subsidio regio videlicet quod x rustici .l. marcas denariorum et iiii^or^ marcas pro equo.

Primo in provincia Thyrbohundare

In parochia Thyretuna — — — — —

Summa xxx rustici

Isti tres rustici in eadem parochia ostenderunt litteras libertatis sibi per Henricum Barnækow datas eo quod inceperant colere terras diu desolatas

Jonis in Ingelztum

Michael in Vendle

Michael in Nictunum.

In parochia Birkistum — — — — — —

Summa L rustici

Item duo pauperes non colentes aliquam terram Vermka in Tomtum Bero in Lunby

In suprascriptis duabus parochiis sunt equi quatuor quorum vnum habeat (!) Raguastus in Nortunum

---

* Härvid bör anmärkas att Ytter- och Öfver Tjurbo den tiden var blott ett härad, och att Tärna samt Norrby ej hörde dit, utan till Simbohundare (Simtuna) i Upland, hvaremot Färnebo socken, nu det s. k. Wagnsbro härad, hörde till Norrbo. Siende härad bestod af Irsta, Kärrbo och Kungsåra, jemte en del n. v. Badelunda, kallad Furuby socken. Gorunda hundare utgjordes af den återstående delen af n. v. Siende härad (Badelunda S.), Hubbo och Tillberga af Norrbo härad samt vestra delen af Tjurbo, eller Kila och en del af Kumla socknar.

parochiæ Thyretunæ de x marcis denariorum Item de xxx rusticis in parochia Birkistum vestenanæ i equum de xii marcis emptum de Martino famulo domini Borquardi Item Laurencius in Lunby i equum de quinque marcis.

In parochia Möklöttæ — — — — — —

Summa xl [ↄ: 41 *] rustici

Inquilini

Andreas suærslipare

Petrus Suensson faber

Duo equi quilibet eorum de viii marcis denariorum alius fuit equitis de domino Petro et alius de Arnæ in Fornæby

De parochia Sala — — — — — — —

Summa xl rustici

Inquilini Petrus bodhkafle Haluardus in Tabbebodum

equi

Nicholaus in Joansbodhum i equum de vj (5½) marcis

Petrus in Ösby i equum de iiij (3½) marcis

Ingeualdus de Kyulstum i equum de viii marcis

In parochia Kumlum — — — — — —

Summa xx [rustici]

Inquilini (!) Petrus Hærse

Equi

Olauus in Bodhum i equum de viii marcis denariorum

Summa vniversalis rusticorum in ista provincia clxxx.

---

* Ett namn är skrifvet efteråt, så att antalet af skattskyldige inom Möklinta rätteligen blir 41.

In provincia Seundahundare
In parochiis Fyruby Yrista Kyæwer et Haræ
— — — — — — — — — — —
[cum quatuor rusticis de parochia Hoa in provincia Gorundæ hundare]
Summa lx rustici
equi
Sigmundus in Hagaby i equum de x marcis
Jonis in Byuxsta i equum de viii marcis
Benedictus de Ingeberghum i equum de v marcis
Item in provincia Goronda hundare
de parochia Barlung — — — — [10 rustici]
Item parochia Thylebergha — — — — —
Summa xl rustici
equi
Dominus Johannes i equum de ix marcis
Stephanus in Bekby i equum de viii marcis
In parochia Kylom — — — — — —
Summa xxx rustici
Inquilini
Magnus sutor in Tollestum
Sueno kootter in Rindvalum
In provincia Norbohundare
In parochia Rumfaratuna — — — — —
Summa lx rustici
Inquilini pauperes
Sigordus Kyanger
Katerina in Gesellum
Laurencius Brodorsson
Olauus Sysloman
Olaus blinde
Martin in Vaghrestum

Isti habent equos
Petrus in Gesellum i equum de x marcis
Laurencius in Millingaby i equum de vi marcis
Folke in Kyæplinge i equum de viii marcis.
Parochie Skultunæ Skyadrike et sancti Egidii
— — — — — — — — — — —
Summa l rustici
Inquilini
Sigordus in Axsta
Jonis in Ekeby
Olauus Kyarling in Yadrum
Isti habent equos
Dominus Kanutus in Skultunum i equum xii marcarum.
Nicles in Berghum i equum de viii marcis
De parochia Haraker — — — — —
Summa xxx rustici
inquilini pauperes
Mathias digræben
Stafen krok
Petrus pellifex
Isti habent equos
Karl in Bodhum i equum de vi marcis
Petrus in Frøbyornabodhum de vi marcis
Item de eadem parochia Haraker. — [5 rustici]
de parochia Flætiabo — — — — —
[Summa xxx rustici]
inquilini (!)
Haluardus in Vreninge
De parochia Fernæbo — — — — — —
Item duo de alia prouincia videlicet de parochia Kilæ — — — — — — — — — —

De parochia Valum — — — — [7 rustici]
Summa lxxx rustici
Summa vniuersalis rusticorum quingenti sexaginta
Summa pecunie M M d ccc marce
De parochia Fernæbo
inquilini
Magnus Noræberg in Klingabodum
Joan vider bro in Kile
Jese dansker
Olauus Kante
Benedictus in Viggabodum
Narue faber in Holmstensbodum
Laurencius sutor in Helleby
Olauus sutor in Gersabo
Item coloni coltorum montis ferri coloni coltorum montis cupri et coloni aliquorum mercatorum Arosiensium dicunt se litteras libertatis habere
equi
Petrus Not i equum de viii marcis
Thomas Dyaken i equum de vi marcis
Jonis in Vestraby i equum de vi marcis
Mæginbyorn ibidem i equum de vi marcis
Ingemundus ibidem i equum de vi marcis
Coloni mercatorum et coltorum montium cupri et ferri
In provinciis Seunda et Gorunda — [11 coloni]
In Norbo hundare — — — — [19 coloni]

Originalet på papper, utgörande 13 blad af half bredd, finnes i Storhertigl. Arkivet i Schwerin.

47.

Helsinglands (jemte Medelpads och Ångermanlands) innebyggare begära hos Hertig Albrekt, att han ej måtte ombyta höfvidsmän och fogdar i deras landsort, ej vidare pålägga hårda gärder, såsom markagäld och andra penningutlagor, särdeles anhållande om lindring uti det nyligen gifna påbudet, att 10 bönder tillsammans skulle uppsätta en häst om 10 marks värde samt slutligen att enligt sin gamla lag sjelfva få välja sina lagmän.

Hero Magnifico potentique domino. Alberto dei gracia duci Magnopolensi. et Comiti Zwerinensi tota communitas Helsingonia salutem et obedienciam seruiminis subditani. Noueritis quod causa diuerse guerre et erroris. nos sicuti alii Regni inhabitatores cotidie multiformiter perturbamur quare ad vestram iter rapimus dominacionem specialiter exorando quatenus. causa dei. nostreque indigencie imperii legibus. juribus. statutis. moribus et consuetudinibus prius habitis. et adhuc juuamine dei et vestro. diu in posterum habendis. vti integraliter et plenariter permittentes. Prefectos et aduocatos vestros In partibus nostris nequaquam mutuantes Ex quo multa plebis delirancia. nobis jurique vestro Regio nociua sepissime oritur et augetur. Humiliter insuper vestram rogitamus dominacionem. vt pauperrime communitati nostre terre. onera amplius grauia siue grauiora. videlicet. markales inposiciones seu alias pecunie exhibiciones vel exigencias non amplius iniungatis. set magis nostras diuturnas respicientes anxietates. nam ex straminibus et arborum coriis victum nostrum cotidianum sumimus et habemus. agros et prata non habentes. quare in montibus paludibus. et nemoribus errantes veluti bestie habitamus Precipue dominacionem vestram imploramus. quod de noua inposicione. silicet in decem ru-

sticos vnum equum de decem marchis. nos pauperes habeatis aliquantulum supportatos, exposueramus. nempe. imposicionem marchalem per vos iniunctam. prout sufficienciam habemus. set de ista iniunccione equorum nobiscum misericorditer supportetur. Premia ab altissimo recepturi. dominacio vestra in Christo vigeat et valeat nunc et semper Scriptum in placitacione Nøralom. sabbato ante dominicam Reminiscere. Sub sigillis Item rogitamus vt legiferos nobis comodosos personaliter eligere possimus. quod in statutis nostris antiquis continetur iterum viuite et valete

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Stycken af tvenne sigill vidhänga; det ena liknar det för Ångermanland, som finnes bifogadt ett dokument i Svenskt Dipl. N:o 1957, af d. 27 Febr. 1314; å det andra synes en figur, liknande ett stort M, och torde det alltså vara Medelpads; men omskriften derå saknas. Plats finnes för ett tredje.

48.

K. Albrekt befaller Laurens Ingebjörnsson att med tillhjelp af häradshöfding och 12 bolfasta män i hvarje härad i Westmanland, öster om Westerås, utmäta den pålagda markagälden af alla dem, vare sig bergsmän, köpmän eller bönder, som ville med något frihetsbref frikalla sina landbor från att erlägga de påbjudna 5 mark af hvar man, i likhet med hvad bönderna redan hade utgjort, dat Westerås d. 3 April 1373.

Albrict mædh Gudz nadh Sweya oc Gøta Kununger byuthom thich Laurens Ingebyornsson oc viliom thet owægerlika af thich hafwa at thw genast breffueno lesno. tak mædh thich xii bolffasta oc skelika af hwarjo hwndare østan Aros ligger i Westmanna lande wnder hwars therra thre marker mædh hæradzhøfthingianom wid hans xl mark oc mætin wt af hwars thes mans landboa som sich mædh nokor breff frelsa

halla willia æller wilkorom hwat heller the sich til os æller war fadher æller nokors wars æmbytzmans breff tea . hwilka . wi aff nokrom marka gielle enga ledhes frelssa hafwa wiliom hwat thet hæller køpmen bergxmen a Coparberghe æller Jærnberghe æller bønder ærv . engom aff them vndan taknom thetta marka giellet som wi nw aff warom almogha hafwom vpborit oc æn hafwa wiliom swa som aff hwar man widher nampn fæm mark pæninga . Thetta laat enga ledhes swa frampt thw wilt wara nadh elska oc konungxlika hæmpdh fly . Datum Arosie Anno Domini M° ccc° lxx tercio Dominica passionis eiusdem nostro sub sigillo

Original på pergament i Upsala Universitets Bibliotek.

49.

Raven von Barnekow, som af fursten af Wenden (Werle) hade Lawe slott med tillhörande stad och land såsom pant, förbinder sig att med dennes bifall före S. Mårtens dag öfverlåta det till hertig Albrekt och öfverflytta hvad, som efter sluträkning blefve öfver af pantsumman, på Nyköpings slottslän och de delar af "Uplanden" i Sverige, hvilka han såsom pant af hertigen förut innehade, men förbehåller sig att årligen af det Svenska pantlänets afkastning få uppbära 100 lödiga mark, i vederlag för Lawe, dat. d. 1 Maj 1373.

Ik Rauen van Barnekow riddere . bekenne vnd betughe openbare in dessem breue dat de Erluchtige vorste min leue gnedighe here . Hertogh Albert van Mekelenborgh myt my vnd mynen eruen deghedinghet heft . Were dat he wolde vnd sin eder siner Eruen wille daer an were . dat se de Lawe hus . stad . vnd lant in nemen wolden . welke tyd dat se id vs . als my edder mynen eruen segghen vnd vs esschen . twy-

schen hir vnd Sunte Mertens daghe de nu neghest kumpt so schole wy ane vortoch bekennen vsem heren van Wenden dar wy dat sulue Slot to pande van hebben . vnd myt em eyn dreghen vmb vse rekenscop vnd is id dan des suluen vses heren van Wenden wille . so schole wy vor also vele als wy na der suluen rekenscop don beholden in der Lawe . dat sulue pant . als hus Stad . vnd lant to der Lawe mit al dem vnd also als id vse pant is . antwerden vsem vorbenomeden heren hertoghe Albrechte van Mekelenborg . vnd sinen Eruen vnd de summen der wy dan hebben eyn ghedreghen mit vsem vorbenomeden heren van Wenden . na der rekenscop als vorscreuen is . scal ik vnd mine eruen slaen vnd rekenne vp dat hus vnt lant to Nycopinghe in Sweden vnd vp de pande de dar mede in den Vplanden i Sweden vse pande sin vor ene andere sunderlike benømede summen . vnd so scole wy vt den suluen panden in Sweden vor den staden vnd de rente desser nyen summen . de gy van der Lawe weghen als vor screuen is daer vp slaen jewelikes jares to vorn vp børn vnd in vse not keren hundert lodeghe mark . vnd de suluen pande to Sweden scolen den vort an bliuen vse pande beyde vor de ersten summen . dar id vs vor bebreuet is vnd ok vor desse lesten summen van der Lawe weghene mit aller to behoringe vnd in aller wys als de breue vt wysen . de vse vorbenomede hertoghe Albrecht vp de suluen ersten summen ge gheuen heft vnd dat wy dat al vt stede vnd vast holden willen . dat loue ik Rauen vorbenomede vor my vnd vor mynen eruen vsem vorbenomeden heren hertoghen Albrechte vnd sinen eruen in goden truwen in dessem breue dar ik

to tughe myn Ingheseghel hebbe an henghen laten. de geuen is na godes bort drutteynhundert jar in dem dre vnd seuentichsten Jare in Sunte Woltberghe daghe.

Original på pergament, med vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

50.

Henrik och Henneke Molteke förbinda sig, att så snart hertig Albrekt eller hans söner Henrik och Magnus betalt den summa, hvarför slottet Stäkeholm, staden Westervik och landet Tjust voro till dem pantsatta, skulle de till hertigarne eller deras ombud återställa slottet, staden och landet samt under tiden hålla slottet för dem eller deras behof öppet, dat. d. 15 Maj 1373.

Wy Hinrik ridder vnd Henneke sin Sone knecht ghe heten Molteke bekennen vnd betughen openbare in dessem breue. vor allen luden de en seen eder horen lesen. Wan vse leue gnedighe here hertoge Albrecht van Mekelenborch. vs eder vsen eruen. but. de beredinghe des gheldes. dar he vs vor to pande ghesat heft. dat hus to Stekeholm. de stad to Westerwik. vnd dat lant to Twst so scole wy de suluen beredinghe entphan an also dannen steden als vses heren bref vt wyset. vnd wan wy se entphangen hebben so scole wy dit vorbenomede hus mit der stad vnd lande vorbenomede em ane iegherleye wedder rede vortoch vnd arghelist brukelike wedder antworden in sine were. edder wem he id vs muntliken beuelet to antworden. vnd were dat god vor bede de [ɔ: dat] he af ghinghe so scole wy de beredinghe entphan in den suluen vorbenomeden steden. van hertoghen Hin-

rike eder hertoghen Magnuse de sine Sone sin eder van eren boden. wan se vs de beredinghe beden vnd scolen den suluen heren vorbenomede hus stad vnt lant brukelken wedder antworden in ere were eder wem se id muntliken bevelen to antworden. vnd binnen desser tid scole wy dat sulue hus bewaren als wy best moghen. Wer auer des god nicht en wille dat id vs van vser vorbenomede heren vyende af ghe wunnen worden so scal ment dar vmb holden als vses vorbenomeden heren hertoghen Albertes bref vt wiset den he vs vp dit sulue pand ge gheuen heft. vnd dat vorbenomede hus vnd stad scolen de wyle wy se inne hebben. vsen vorbenomeden heren opene Slote wesen to al eren nüden vnd noeden. vnd dat wy dyt aldus truweliken vnd vast holden scolen dat loue Wy vor vs vnd vor vse eruen. vsen vorbenomden heren hertoghen Alberte vnd sinen vorbenomeden sonen vnd erer aller eruen in guden truwen in dessem breue dar wy to tughe vse Ingheseghele an ghe henght hebben. de geuen is na godes bort drutteynhundert Jar in dem dre vnd seuentichsten Jare des sondaghes als me singht Cantate

Original på pergament, med vidhängande sigiller, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

51.

Henneke Schinkel förklarar att han och Johan Stokelicze, samt deras följeslagare, hvilka nästkommande pingst skulle resa öfver till sin herre konung Albrekt, icke hade rätt att af hertig Albrekt fordra något för sin tjenst, dat. d. 21 Mars 1374.

Ik Henneke. Schynkel. knape. bekenne vnd betuge openbar in desen briue dat. dy hochgeborne vor-

ste vnd herre her Albrecht Hertoge to Mekelenborch vnd greue to Zweryn . my vnd Johan Stokelicze vnd vsen gesellen dy nu to pyngisten mit vs na vsem herren konyng Albrechte to Sweden ouer tien werden, vor denst nicht plichtich is to dunde vnd wy willen. nochte scolen en vmme neynen denst manen . als syn open brief vtwiset den he vs geuen heft, des do tuge so hebbe ik Henneke Schynkel . vor my, vor Johan Stokelicze vnd vor vse gesellen . myn Ingesegel vor desen brief hengen laten dy geuen is na godes bort drutteynhundert Jar in dem vier vnd seuentichstem Jare . des nesten denstagis na dem Sondage in der vasten als men syngit Judica

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

52.

Kejsar Carl IV lofvar för sig och sina arfvingar att hjelpa hertig Albrekt och hans son K. Albrekt samt deras arfvingar att bibehålla Svenska kronan, dat. d. 28 April 1374.

Wir Karl vonn Gots genaden, Romischer Keijser zu allen zeitenn Merer des Reichs vnnd Konig zu Behem, Bekennen vnd thun kundt offentlich mit diesem brieue Allen den, die In sehend oder horent lesen für vnss vnnser Sone vnnd Erben, Das wir dem durchleuchtigen fürsten Hern Albrecht Kunig zu Schweden, Vnserm lieben Oheim, vnnd seinen Erben, Vnnd dem hochgebornen Albrechten hertzogen vonn Meckelnnburgk seinem Vater vnnd seinen Erben, dartzu das Sye bej dem Kunig-Reiche zu Schwedenn bleiben, mit worten vnnd werck getrewlichenn Als ein

freundt dem Andern Raten vnnd helffenn sollen vnnd wollen, so wir beste mugen, Ane alles geuerde Mit vrkundt diss briefs besiegelt mit vnsser Keysserlichen Maiestat Insigel, Der gebenn Ist zu Tangermunde Nach Christi geburt dreyzehenhundert Jare darnach Im vier vnnd Sibentzigsten Jare, An dem negsten Freitagk nach Sanct Marcus tage dess heiligenn Euangelisten, Vnnser Reiche Im Acht vnnd Zweintzigstenn, vnnd des Keysserlichen In dem Zweintzigstenn Jare

De mandato domini imperatoris
Nicolaus Camich [ɔ: Cameracensis]
prepositus

Afskrift från 16:de seklet i Storhertigliga Arkivet uti Schwerin. I det år 1582 (af Sam. Fabricius) upprättade Repertorium eller "General-Registratur" öfver alla de i detta arkiv förvarade urkunder, är originalet anfördt såsom ännu der befintligt.

53.

K. Wenceslaw af Böhmen samt hans bröder Markgrefvarne Sigismund och Johan af Brandenburg, lofva för sig och sina efterkommande, Markgrefvar af Brandenburg, att söka bibehålla K. Albrekt och hans arfvingar på Svenska thronen, samt att hjelpa hertig Albrekt d. y. till den Danska kronan, om K. Waldemar doge utan manliga afkomlingar, dat. d 28 Maj 1374.

Wir Wentzla vonn gots genaden Kunig zu Behem Marggraue zu Brandenburgk vnnd hertzog Jn Schlesien vnd wir Sigismundus vnnd Johanns Gebrüder von Gots gnadenn Marggrauen zu Brandenburgk Bekennen für vnns, vnnser Erben vnnd Nachkomenn Marggrauen zu Brandenburgk vnd thun kundt offentlichenn mit diesem brieue Allen den die In sehend oder horendt lesen, Dass wir dem Durchleuchtigem Furstenn, Hern Albrechten Kunigen zu Schwedenn,

vnserm lieben Oheim, vnnd seinen Erben, Das Sie bej dem Königreiche zu Schweden bleiben. vnnd auch Hertzogen Albrechten dem Jungern Kunig Woldemars vonn Dennemarcken Tochter Sonn dartzu, das Er bej dem Kunigreiche zu Dennemarckenn bleibe, Ab derselbe Kunig Woldemar stürbe vnnd nicht Ehliche Erben mannes geschlechtes hinder Ime liesse, mit worten vnd wercken getrewlichenn, Als ein Freund dem andern Raten vnnd helffenn sollenn, vnnd wollenn, So wir beste mugen, One alles geferde, mit vrkunden diss briefes vorsiegelt, mit vnssernn Anhangenden Ingesiegeln Der geben Ist zu Eubin [ɔ: Gubyn*] nach Cristes geburte Dreitzehenhundert Jar Darnach Im vier vnd siebentzigsten Jare, Ann der heyligenn Dreyfaltigkeit tage, vnsers des Vngern [ɔ: vorgenanten] Kunig Wentzlas Kunigreichs In dem eilfften Jare.

Efter en afskrift från 16:de seklet i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.*

54.

Balzar van Slewen erkänner, att hertig Albrekt betalt honom och hans slägting Junghe van Slewen allt det hertigen och hans son K. Albrekt var honom skyldig, dat. d. 7 Juli 1374.

Ik Baltezar van Slewen. knape bekenne vor my vnd vor mynen vedderen Junghen van Slewen. vnd van vnser beider eruen. dat dy hochgeborne forste, Hertoge Albrecht van Mekelenborg. my vnd mynen vorbenomeden vedderen to danke bered vnd gegulden heft. allent dat he vnd syn sone konyng Albrecht van

* I Fabricii Repertorium, upprättadt år 1582, då originalet ännu var i behåll, finnes det anfördt, såsom utfärdadt uti Gubyn, och ett annat af samma personer utfärdadt orig.-dokument under samma datum har äfven ortnamnet så skrifvet.

Sweden went in dese tijd vns yengerleie wys heft schuldich gewesen. des late ik vor my vnd vor mynen vorbenomeden vedderen vnd vor alle vnser eruen, dy vorbenomede forsten konyng Albrecht van Sweden vnd Hertogen Albrechte van Mekelenborg vnd erer beider eruen quyt ledich vnd loz. van aller schult mit desem briue, vnd were dat wy eder vnser yenich. ere eder erer yenges briue vp denst vp schaden vp teringhe eder vp yenghe andere schult hadde, dy dode wy mit desen briue vnd de schole wy en bynnen den ersten sos to komenden manen weder antworden. Dat loue ik vor my vor mynen vorbenomeden veddern. vnd vor vnser beider eruen. den vorbenomeden Konyng Alberte van Sweden vnd hertogen Alberte van Mekelemborg vnd eren eruen. in guden truwen in desen briue. Dar ik vorbenomede Baltzar myn Ingesegel to tuge angehangen hebbe laten dy gegeuen is to Tangermunde na godes bort drutteynhundert Jar dar na in dem vier vnd Seuentichsten Jare. des nesten fridages vor sunte Margareten dage der hilgen Juncvruwen.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

55.

K. Albrekt och hertig Albrekt gifva Bo Jonsson och hans följe lejd att infinna sig hos dem i Stockholm eller annorstädes, dat. d. 8 Nov. 1374.

Wy Albert van godes gnaden der Sweden vnd der Gothen koningh vnd wy Albert van der suluen gnaden Hertoch to Mekelenborch. Don groten alle de

dessen breff seen ofte horen lesen ewithliken mid gode vmb dat. dat de eddele man Boo Jonsson knape. de vnse koningh Albertes vorbenomeden man. dener vnd rathgeue is van vns ghebeden vnd ghe esschet heuet. vmme gheleyde vnd alleen. dat em nines leydes van vns noot edder behoef is. so wille wy doch sine begheringhe dar an vor vullen. vnd hebben den vorbenomeden Boo vnd alle sine vrunt vnd dener. de he mid sik bringhet ghe leydet vnd ghe veleghet. vnd leyden vnd veleghen se mid eynem gantzen vasten gheleyde in dessen breue velich to vns to komende to dem Stocholm. edder wor he to vns kumpt. velich to wesende. vnd sine deghedinghe mid vns to handelende vnd velich wedder en wech in ere vrige beholt dat se nu bi komen vor alle maninghe. vnd vor all dat em scaden mochte. vor alle de ghene. de dorch vnser beyder willen. edder dorch vnses jenighen willen don vnd laten willen. sunder jenigherleye arghelist, vnd alle de wile. dat de thiid. desses leydes waret. so sal ok de vorbenomede Boo. vnd alle sine unt. de [he] mid sik bringhet. vnd all ere pande. slote vnd ghut. dat hete wo dat hete. ein gans ghut ghe leyde hebben sunder arghelist vor alle de dor vnser beyder willen don vnde laten willen. *Were ouert. dat wy anlaghe edder bede. vp vnse Ryke legheden. dor vnses heren vnd vader tokumpst vnd vnser koste willen. vnd se vns deden van Boo Jonssons panden vnd siner dener ghut de he mid sik bringhet alse van andern panden vnd ghude in vnsem Ryke. dar sal vnse leyde nicht mede broken siin* Vnd were dat god vorbede dat sik Boes dingk vnd vnse nu wen he to vns kumpt. nicht en vunde to eynem gantzen ghuden ende. vor dessen

wintere . alse dat he van winter vnd van vrostes weghene nicht konde wedder ouer komen in er beholt so sal doch dit ghe leyde vnd desse velecheyt . in gantzer macht bliuen vnd weren . sunder jenigherleye arghelist . went so langhe . dat id wedder to weders daghen kumpt . vnd dat se velich wedder komen moghen . in ere vrige beholt . vnd were . wan Boo to vns hir ouer komen is . dat he den wolde siner vrunde meer ghe veleghet hebben wen he mid sik bringhet. de sal he vns nomen vnd de sole wy na leyden vnd veleghen . na vt wisinghe desses jeghenwardeghen leydes. dar se an vor waret siin . Dit vorbenomede leyde vnd velecheyt loue wy Albert koningh to Sweden . vnd wy Albert hertoch to Mekelenborch vorbenomede in truwen sunder alle arghelist stede vnd vast to holdene. vn[d m]id vns de eddelen lude de hir na benomet stan . wy Rauen Barnecow . Vicke van Viczen Gotscalk Tzulow Droste van Stouen . Thideke Zukow . Hinrik van Br[andi]tz . Hendenrik Bibow . Ryddere . Volrat van Tzule knape Bekennen vnd betughen des jn dessen breue dat wy louen mit vnsen leuen heren koningh Alberte to Sweden . vnd mid hertoch Alberte to Mekelenborch . dit vorbenomede ghe leyde vnd velecheyt Boo Jonsson vorbenomeden sinen vrunden vnd deneren . de he mid sik bringhet stede vnd vast to holdene. jn aller wiis alse hir vorscreuen steyt . sunder alle arghelist in ghuden truwen vnd to erer truwen hant her Boo Boesson her Knut Karlsson . Laurens Byornsson. Henneken Dumen . Thord Bunden . Steen Boesson. Magnus Throttesson Clawes Platen alle desse artyculos to holdene alse hir vorscreuen steyt vnd to ener tuchnisse vnd merer wissenheyt aller desser vorbeno-

meden stücke so henghe wy hit vnser heren Inghe-seghele vorbenomeden vnse Ingheseghele mede vor dessen breff de ghe gheuen is to dem Stocholm na godes bord drutteinhundert jaer in dem veer vnd se-uenteghesten jaer midwekens neghest vor sunte Martinus daghe

Handskrift på pergament, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin, i den för ett utgående exemplar vanliga form, med plats å uppvecket för 10 sigill, men hvilka sannolikt aldrig blifvit ditsatta, emedan de här med kursiv stil utmärkta raderna vid justeringen blifvit öfverstrukna. Skadad af fukt, så att en del af skriften är nästan oläslig. Fyra hål, förorsakade af någon syra.

56.

Vicke van Vitzen qvitterar konung Albrekt 100 lödiga mark å den summa, hvarför Borgholm var honom förpantadt, dat. d. 11 Jan. 1375.

Allen den genen de dessen bref sen ofte hören lesen do ich Vicke van Viczen ritter witlik vnd bekenne des openbare in dessem breue vor allen luden dat ich den hoggheborneen vørsten minen leuen heren. konyng Albrecht vnd syne erfnamen. los vnd ledich late ganzliken vmme hundert lodighe mark alze van den søs hundert lodige mark dar my Borgholm half vore steitt vnd ich edder myne erfnamen den vorbenomeden minen leuen heren konyng Albrecht edder syne erfnamen number manen willen ofte scholen vmb de voreschreuen hundert lodige mark vnd des to tughe vnd eyner mere bekantnisse so hebbe ich min ingesegel ghehanget vor dessem bref. Datum Stocholm Anno domini M° ccc lxx v° feria quinta proxima post epyphaniam eiusdem

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

57.

Raven von Barnekow lofvar att till hertig Albrekt och hans söner Henrik och Magnus eller deras arfvingar återställa Nyköpings slott med allt dess tillbehör, så snart den summa, hvarför det var honom pantsatt, blifvit betald, dat. d. 2 Febr. 1375.

Ik Rauen van Barnecow riddere bekenne vor my vnd vor alle myne eruen vnd betughe openbare in dessem breue wan myn leue gnedighe here de irluchteghe vorste . hertoge Albert van Mekelemborg eder sine eruen . my eder mynen eruen gelden . wes wy na vt wysinge vses vorbenomden heren breues den he vs ghegeuen heft . ligghende hebben in dem slote to Nycopinghe . vnd in dem lande dat he vs nu dar mede in Sweden vor breuet heft de breue nu to dem Stokholme gegeuen sint eder eft wy id vt demsuluen pande na des suluen breues vtwysinghe vp boren welker eer schut so scole wy io dat sulue vorbenomede Slod Nycopinghe myt al siner to behoringe vnd myt alle dem dat vs nu vp dem suluen Slote gheantwordet wert id si in spise in rescoppe in korne in schote in were . eder wor an id sy vsem vorbenomeden heren herthogen Alberte van Mekelemborg . vnd sinen eruen vnd sonen herthogen Hinrike . vnd hertogen Magnuse vnd eren rechten eruen brukeliken to gude wedder antwerden ane voretoch ane iengherleye hulperede vnd arghelist . id en were dat god vorbede dat id vs witliken ane vsen dank vs af ghewunnen worde . vnd al de wyle id myn vnd myner eruen pand is so schal dyt vorbenomede Slod Nycopinghe io wesen vser vorbenomeden heren vnd erer eruen open slod to al eren nuden vnd noden . alle desse vorscreuen dink loue ik Rauen van Barnecow vor my vnd vor alle myne er-

uen mynem vorbenomeden heren hertoghen Alberte vnd alle sinen eruen by truwen vnd by eren in dessem breue dar ik to tughe myn Inghesegel an ghehenghet hebbe de geuen is to dem Stokholme na godes bord drutteynhundert in dem vyff vnd Seuentichsten Jare in vser vrouwen daghe to lythmissen

Original på pergament, med vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

58.

Raven von Barnekow förklarar de pantebref, som hans herre hertig Albrekt förut gifvit honom å Nyköping, Dalarne eller andra slott, land eller gods i Sverige, dödade, och skulle de midsommarsdagen till hertigen återställas, hvaremot de bref som Barnekow nu i Stockholm erhållit borde blifva gällande, dat. d. 2 Febr. 1375.

Ik Rauen van Barnecow riddere bekenne vnd bethuge openbare in dessem breue . dat alle vorpandinghe vnd alle breue de de hochgheborne vorste myn leue gnedige here Herthoge Albert van Mekelemborg. my vnd minen eruen vor dessem iare dat nu is iengherleye wys ghegeuen heft vp Nycopinghe vp de Dalen . eder vp ienynghe andere vorpandinghe . slote. lande eder gut in dem rike to Sweden beleghen sin. sint gantz ledich vnd los ane desse vorpandinghe vnd desse breue de myn vorbenomede here herthoge Albert my nu to dem Stokholme ghegheuen heft de scolen by macht bliuen . alle andere vorbenomede breue sint vnd scole vort an bliuen macht los . vnd wat wy eder vse eruen der suluen breue hebben . eder bevraghen vnd vinden kunnen de scole wy vsem vorbenomeden here vnd sinen eruen ane voretoch wedder ant-

worden in dudeschen landen nv to sunte Johannis daghe middensomer de neghest kumpt. dat loue ik vnd myne eruen mynen vorbenomeden heren vnd sinen eruen in guden truwen in dessem breue dar ik to tughe myn Inghesegel an ghehenghet hebbe. de geuen is to dem Stokholme na godes bort drutteynhundert Jar in dem vyff vnd seuentichsten Jare in vser vrowen dagh to lythmissen.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

59.

Hertig Albrekt förordnar å egna och sin sons, K. Albrekts, vägnar, att riddaren Hans von Hanow skall på Silfverberget i Westerås stift tillsätta en myntmästare, hvilken der skall slå Svenska penningar, lika med de Stockholmska, samt ålägger såväl Hanow som myntmästaren att när hertigen det fordrar afgifva räkenskap, dat. d. 8 Maj 1375.

Wi Albrech van godes gnaden. hertog. to. Meklenborg Greue to Zweryn to Stargard vnde to Rozstok here Bekennen vnd betughen openbare in dessem breue dat wi van des Irluchtegen vorsten wegen Konyngh Albrechtes van Sweden. vses. leuen sones ok van vser eghene wegen hebben dem erliken manne. Hans van Hanow riddere bevølen de Munte upp dem Suluerberghe de in dem stichte to Westerarhws. beleghen. is. also dat he dar mach to setten enen bedernen beschedenen Munter de daer slaa gode Swedesche pennynghe na Stocholmer munte de nv ghenghe vnde gheue is also dat de pennyngh also. gut bliuen schal als de Stocholmer pennyngh. nv is. bi synem liue vnde de vorbenomede ridder vnde wen he

to Muntere sat scholen vs eder vsem warachtegen boden dem wi dat beuelen geuen van der Munte vnde van yewelker lodegen mark. also wele als de Munter to dem Stocholme van der Munte vnde van yewelker lodegen mark ghift vnde daer scolen de vorbenomede riddere. vnd de Muntere von dem Suluerberghe vs eder vsem warachtigen boden dem wi dat beuelen redelike rekenschop aff doen wan wi eder de sulue bode dat eschet vortmer neme wi in dessem breue den vorbenomeden munter van dem Suluerberghe we vse Munte daer vorsteyt in vsen heghe in vse vrede. vor alle de gene de vor vsen willen doen vnde laten willen vnde bidden vortmer alle gode lude ernstliken in dessem breue dat se den suluen munter heghen. beschermen vnde vreden dor vsen willen war se moghen dat is vs sunderliken wol to danke. desses to tughe is vse yngesegel ghehenget vor dessen breff de gegeuen. is. to dem Stocholme na godes bort drutteyn hundert iar in dem viff vnde souentichstem iare des dincstedaghes na sunte Woltburghe daghe.

Original på pergament, med Hertig Albrekts vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

60.

Hertig Albrekt gifver Raven von Barnekow anvisning, att för en summa af 993 mark Svenska penningar, den han för hertigens räkning utlagt, godtgöra sig utaf de förpantningar, som hertigen innehade vid Westerås, sedan den gärd, som blifvit nyligen pålagd uti Westmanland för Köpings slotts behof, först utgått, dat. d. 3 Juni 1375.

Wy Albrecht van godes gnaden. Hertoge to Mekelenborch.. greue to Zwerin to Stargarden vnd to Rozstok here. bekennen vnd betugen openbare in des-

sem breue. dat vse leue Rauen van Barnecowe ridder. vor vs vor menigherleye stucke gegulden. vnd in vse nut gekeret heft. negenhundert vnd dre vnd negentich mark Swedescher penninghe. de wi vnd vse eruen em vnd sinen eruen sculdich sint.. Desse vorbenomede summen. schal de vorbenomede ridder vnd sine eruen vp boren vt vsen panden. als vt den dem landen. de bi Westerarws belegen sin. van dem alder ersten. dat daer vt børen vnd komen mach. id si an schatte in anlage in brøke eder wor ane id valt na des. dat desse anlage vtgekomen is de nu in Wesmannelande gelecht is dor des huses willen to Køpinghe. Worde en ouer dat hws to Nycopinghe af gewunen eder welkerleye wys id en af ginghe. eer se desse vorbenomede summen vp gebøret hebben. so schal id vmb desse vorbenomede summen gaen als de erste breff vser vorpandinghe des vorbenomeden slotes vtwiset vmb de summen de dar inne benomet is.. vnd desse summe ok desse breff scole nene breue krenken de vor dessen tijd. gegeuen sint de en scolen allike wol bi erer macht bliuen To tuge desser dingh is vse Ingesegel gehenget vor dessen bref de geuen is na godes bord drutteynhundert Jar.. In dem vijf vnd Søuentigestem Jare des sondages vor Pinksten.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

61.

Henrik von Morin erkänner sig af hertig Albrekt hafva erhållit ersättning för all den skada och kostnad han haft för Hertigens räkning i Sverige, dat. d. 3 Juni 1375.

Ik Hinrik van Morin knape be kenne vnde betughe openbar in dessem breue dat de Irluchtighede

vorste hertoghe Albert to Mekelnborg min liue gnedeghe here vm alle sake vnde vm alle dinge dar he mi to ghesat hadde to vorstande in dem Rike to Zweden vnd de he mi be volen hadde vm alle koste schult vnd scaden gnedelike vnde gutlichen heft gantzliken af ghenomen dat mi gheghnoghet vnde late des vor mi vnde vor alle mine eruen den vorbenomeden Hertoghe Albert vnde sine eruen quit ledich vnde los in desseme breue dar ich to tughe desser dinge min inghezeghel hebbe ghehenghet vor dessen bref de ghegheuen is na godes bort dryttenhundert iar in dem vif vnde seuenteghesten iar des neghesten sundaghes vor pinghesten.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

62.

Peter Åländing, rådman, och trenne borgare i Stockholm uppgöra med hertig Albrekt att betala honom för hvart skeppund koppar 13½ och för hvart fat jern 2½ Lübsk mark, så framt det lemnades i Stockholm före midsommar eller 12 dagar derefter, men för hvad som komme senare, efter det derstädes bland köpmän gångbara priset, och skulle betalningen erläggas uti Lübska penningar, hvaraf en gälde lika mycket som två Svenska, dat. d. 9 Juni 1375.

Ik Peter Alendynge Ratman. vnd wy Gunder Alendynge vnd Olaff Dalkarl vnd Arnolt Homberg, Borgere to dem Stokholm. bekennen openbar in dessem breue, dat wy mit dem Irluchtigen vorsten hertogen Alberte van Mekelemborg degedinget hebben dat he vs vorkoft heft, beyde kopper vnd ysern. In dessen wis wes he vs eder vsen boden bynnen deme Stokholme, vor sunte Johans baptisten dage, dy nu

erst kummet eder bynnen den ersten twelf dagen dar na, antworden let van koppere eder van yserne, dar vor scole wy eder vser eruen eme vnd synen eruen eder eren warachtigen boden gelden vnd bereden to gude, vor iewelik schippund koppers vierteynde halfe Lubische mark, vnd vor iewelik vat yserns, derde halfe Lubische mark, vnd vor iewelik vat vngeuatedes yserns, eynes lubischen schillynges myn, dan derde halfe Lubische mark, wes he vs auer na den vorbenomeden twelf dagen na sunte Johans dage, vorscreuen. antwerden let, to deme Stokholme, dat scole wy bereden vnd gelden in Lubischen pennyngen, iewelken Lubisch pennyng vor twey Swedische pennyng to geuende vor iewelk schippund koppers, vnd vor iewelk vat yserns it sy gevatet eder vngevatet, als vele als to der tijd wan it vs na den vorbenomeden twelf dagen geantwordet wert, gelt meynliken bynnen dem Stokholm vnder den kopluden, vnd iewelke beredunge schole wy doen. bynnen Lubeke. in Godeken hus van dem Kleye eder bynnen der Wysmer in hern Peter Stromekendorpes hus, iewelke beredunge bynnen den ersten. dren weken eder als ment erst kan eder mach besegelen na des dat vs eder vsen boden dat koppern vnd dat ysern bynnen deme Stokholme geantwordet wert, und iewelke beredunge scole wy doen mit guden Lubischen pennynghen, als danne to Lubeke vnd to der Wysmer vnd in den landen dar na vmmelank, mittest genge vnd geue synt. Dat scole wy vnd vse eruen den vorbenomeden hertogen vnd sinen eruen to dem besten keren Alle dyng stede vnd vast to holdende loue wy Peter Alendynge, Gunder, Olaff vnd Arolt, vorbenomede vor vs vnd vor vse eruen.

vnd mit vs dy edde[le] man Bo Jonsson . droste des Rikes to Sweden den vorbenomeden hertogen vnd sinen sonen Hertogen Hinrik vnd hertogen Magnuse vnd eren rechten eruen, vnd to erer hant her Vicken van Viczen hern Claws Alkune, ridderen . Johans Hallenberge papen vnd Hans van Hoyn knapen, in guden truwen vnd mit samender hant in dessen breue dar wy vse vnd vses vorbenomeden medelouers Ingesegele to tuge an gehenget hebben de gegeuen is na godes bort dritteynhundert Jar in dem vief vnd seuentichsten Jare in dem hilegen auende to Pyngisten .

Original på pergament, med sex vidhängande sigiller, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

Sig. N:o 1—5 borgerliga med bomärken. N:o 6 Bo Jonssons.

63.

Vicke van Vitzen öfverenskommer med sin herre hertig Albrekt, att om Bo Jonsson och hans borgesmän vid nästa midsommar betala de 4000 lödiga mark, som de åtagit sig, skulle Vitzen och hans arfvingar vara fria från den dem dittills åliggande skyldigheten att afgifva räkenskap för Kalmar fögderi, med slott och stad, som han af Hertigen hade i förpantning, och de bref han nu derå erhållit, hvilka frikalla honom från all redovisning, blifva gällande; hvarom icke skulle dessa anses ogiltiga, och de förra hertigens bref förblifva bindande, dat. d. 11 Juli 1375.

Ik Vicke van Vijtzen ridder bekenne vnd betuge openbare in dessem breue . dat ik mid minem leuen gnedigen heren . Hertogen Alberte van Mekelenborch gedegedinghet hebbe vnd he mid mi in desser wys als hir na gescreuen steyt . wers dat em vnd sinen eruen . Boo Jonsson vnd sine vrund de daer mede

vore gelouet hebben beredden de veer dusent lodige mark de se en vppe sunte Johannis baptisten dach to middensomere de negest kumpt hebben vorbreuet to beredende. so schal ik vnd mine eruen aller rekenscop de wi vsem vorbenomeden heren. hertogen. Alberte vnd sinen eruen van vorpandinghe wegene des slotes, der stad vnd der vøgedie to Kalmeren Jenigerleye wijs hebben plichtich gewesen. went in dessen dach quijd ledich vnde loes wesen. vnd so sint ok alle breue de mi de vorbenomede hertoge Albert Jenigerleye wijs. vp de vorbenomede pande eder vp erer to behoringhe iengem vor desser tijd gegeuen hebben. quijd leddich vnd macht loes. vnd de schal ik eder mine eruen em vnd sinen eruen wedder loes antwerden als wi dat alder erst bekomen konen mer de bref den de vorbenomede hertoge Albrecht mi vp dessen dach gegeuen heft daer he vor sik vnd vor sine eruen mi vnd minen eruen aller rekenscop an vordrecht. de schal dan bi gantzer macht bliuen. Were auer dat de vorbenomede beredinghe der vorscreuenen veer dusent lodige mark also nicht schege als vorscreuen is. so schal ik vnd mine eruen der rekenscop plichtich wesen. vnd de vorbedachte breff den hertoge Albert vorbenomede nu uppe dessen dach gegeuen heft. daer he mi vnd minen eruen rekenschop inne vordrecht schal deger doet vnd machtloes wesen. vnd daer schal ik vnd mine eruen dann daer na number vpsaken. vnd so schal id vortmer vmb de vorbenomede pande stande bliuen als de breue vtwysen de mi hertoge Albert vorbenomede. daer vp gegeuen heft.. Desse vorescreuene dingh stede vnd vast to holdende loue ik vnd mine eruen dem vorbenomeden hertogen Alberte vnd sinen

eruen in guden truwen in dessem breue, daer ik to tuge min Ingesegel an gehenghet hebbe . de geuen is na godes bord drutteynhundert Jar in dem vijf vnd søuentigesten Jare des Midwekens vor sunte Margareten dage

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

På två ställen genomskuret.

64.

Vicke van Vitzen förklarar, att om drotsen Bo Jonsson icke till nästa midsommar betalar hans herre Hertig Albrekt 4000 lödiga mark, skulle Vicke till hertigen aflägga räkenskap för alla skatter och gärder af de förpantningar som han af denne erhållit i Sverige, och de "qvittobref" som han derå af hertigen emottager anses dödade, men om penningarne åter i rätt tid betaltes, skulle han vara från all redovisning fri, dat. d. 13 Juli 1375.

Ik Vicke van Viczen ridder bekenne vnd betuge openbare in dessem breue Were dat de eddele man Boe Jonsson droste des rikes to Sweden nv to sunte Johannes baptisten daghe to mitdensomere de neghest kumt minen leuen gnedeghen heren hertzogen Alberte van Mekelenborch vnd sinen eruen nicht beredde veer dusent lødeghe mark als de breue luden de daer vp gegeuen sin so schal ik vnd mine eruen minem vorbenomeden heren hertzogen Alberte vnd sinen eruen reddelke rekenscop døen vmb alle anlage vnd vmb alle bede de ik edder mine eruen vpbøren vte den panden de wi in deme Rike to Zweden van dem vorbenomeden Hertzogen Alberte to pande hebben als de breef vtwiset den vns vse leue gnedege here vøre gegeuen heft vp desse vorbenomede pande

vnd lande vnd so schal de quitebreef den mi hertzoge Albert vorbenomede gegeuen heft vpp dat ik vnd mine eruen van aller anlage vnd bede de wi von dem vorbenomeden negesten sunte Johannis baptisten daghe to middensomer vt mines vorbenomeden heren hertzogen Albertes panden de ik in Zweden inne hebbe vpboren leddich loes døet vnd machtlos wesen ... Werden en auer de veer dusent lodeghe mark gegulden als de vorbedachte breue vtwisen . so darf ik vnd mine eruen van der vorbenomeden anlage vnd bede nyne rekenscop døen mer so schal de vorbedachte quitebreff gantze macht hebben vnd na sinem lude bi aller macht bliuen . des to tughe is min Ingesegel gehenget an dessen bref . de geuen is na godes bort drutteynhundert jar in dem viif vnd souentigesten jare In sunte Margareten daghe .

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

65.

Matts Gustafsson lemnar flera gods till biskop Nils i Linköping, såsom säkerhet, att han eller hans arfvingar vid rådets nästa sammankomst skulle stifta en prebenda uti domkyrkan för den af honom ihjelslagne biskop Gotskalks själ, samt lofvar jemte sina följeslagare vid dråpet ansvara för, att Gyse von Helpten skulle å sin brors Conrads vägnar ersätta domkyrkan för hästar och andra dess tillhörigheter, som Conrad [haft om hand] och hans tjenare vid detta tillfälle miste, dat. d. 11 Dec. 1376.

Alla thøm thetta bref høra eller sea . helsar iak Mattis Gøzstafson . æwerdhelika medh gudhi . Wil iak at thæt skal allom viterlikt wara thøm som nu æra ok æpter kunno komo . at jak medh friom vilia ok

beradhno modhe. til een rættan ok vissan panth sæter. ok fullelikæ antwardhar medh thesso mino brefue. alt mit godz som hær epter nempnis. swa som ær Ekebergh i Asathorppa sokn. i Reedhwægs hæredhe. i Westergøtlande. Item i sielfuum kirkiobynom Asathorppe. een gardh. Item i Alwal i samu soknenne. twa gardha. Item i Sundzrydh. i Botnarydz sokn. twa gardha. Item Thorpp medh fæm landbo gardha ok quernom. in (!) Wetla hæredh. Item all min godz som mik bør at arfua epter herra Haquon aff Sandsio som kanunkar war fordhum i Lincøpunge gudh hans siæll hafui. ok all the godz som iak fangit hafuer i Nyudhunge. wæstra hæredhe. aff Folka Bryniolfson. swa som ær Keldarsthorpp ok Hagha ok adhra twa gardha. ok ther medh alt annat mit fædhernis godz ok mødherne ok køpis godz ok affls godz. i huilika mato thæt mik helzt medh rætto a komit ær. huar thæt helzt ligger eller liggia kan i Swea rike medh allum therra tillaghum. wato ok thørro. innan gardh ok wtan. næær ok fiærran. ok allum ingieldum. affgieldum ok rææth som thær aff gaar. ok aff ganga magho. i hwario thæt helzt wara kan. til then dagh. at arkiebiscopin aff Vpsalum. ok andre biscopæ. ok rikesins raadh. først til- saman kunno koma nærwarende werdhelikum fadher. biscop Niclisse aff Lincøpunge. Til huilikin dagh iak biuder mik widher hedher sannindh ok æro ok mina Cristna troo at koma. ok ena prowento innan Lyncøpungs kirkio. endelika aff mino godze at gøra. fore mik ok alla mina følghiara the som medh mik waro. tha biscopp Gotzskalk slaghin war. gudh hans siæl hafui. fore thæs sama biscops Gotzscalks siæl. Ok thetta skal iak widher sannindh ok godha tro

som sakt ær . wtan alla geensegn ok hinder vppa thæn fornempda dagh fulkompna ok gøra . epter vilia ok segn fornempda arkiebiscopsins . biscopa . ok ærlika manna herra Karls aff Thøptum . herra Bendictz Philippusson riddara . Bo Ionssons rikesins drotzsta i Swerike . ok andra godhra manna . som fornempde biscopp Nicliss aff Lyncøpunge ther ofuer hafua wil . ok ther til nempna . Kan thæt ok swa henda at gudh wil mik kalla aff thesse wæruldinne ok iak dødher blifuar innan thæn fornempda dagh . tha skal kirkian aff Lyncøpunge . thæt mith fornempda godz ok alt annat mith fædherne ok mødherne . køpe godz ok afls godz . frilika ok frælslika nyuta . ok behalda til thæn dagh at mine arfua epter mik hafua the prowentona gioort innan kirkionne i Lyncøpunge . epter therra godhra herra ok manna segn . som før sakt ær . Framledis iak fornempde Mattis Gøzstaffson . ok wi Johan wamme Loo . Kyla Henriksson Henrik Withowet, Wilhelm Thorlefson . Lasse Ranasson . ok Abraham Dansson . lofuum thæt at wi skulum kirkionne i Lyncøpunge nææ̇r staa medh herra Vicka van Vitzen ok andrum godhum mannom . at Gyse van Helpte a sins brodhers wegna Kortz van Helpte . hafuer forlikat ok forsonat wm hesta ok hafuor . ok alt annat som thæs Kortz thiænera misto . tha biscopin slaghin wardh . ok wm al annor stykke som lypp mellum thæs sama Kortz ok hans thiænera a ena sidhona . ok mellum waar ok alla andra som medh oss waro at biscopin slaghin wardh a andra sidhona . ok lofuade at ther aldre meer ofuer kiæras skal . Til alla thessa fornempda stykke fulbyrdh ok vitnilsse . sætar iak fornempda Mattis Gözstafson mith incigle fore thetta bref, Huilikt som gifuit ær i

Lyncøpunge Anno domini millesimo ccclxx sexto feria quinta proxima ante festum beate Lucie virginis

Original på pergament i Riks-Arkivet. Sköldemärket liknar det Sparreska, men vändt nedåt.

66.

Eringisle Sunesson och fyra andra riks-råd kungöra, att biskop Nils (Hermansson) i deras närvaro till den mördade biskop Gotskalks hofmästare Conrad von Helpten öfverlemnat en handling, dat. Telje d. 9 Juni 1377, hvaruti biskop Nils med sina medbröders och öfriga rådsherrars bifall ger honom anvisning att, för de fordringar som han med flera af biskop Gotskalks husfolk hade innestående, af Henneke Molteke, Henning Köningsmark, Erik Karlsson, Gerhard Snackenborg och Arnold von Vitzen återfordra tionde, gårdar och annan biskop Gotskalks tillhörighet, hvaraf desse efter hans död olagligen satt sig i besittning.

Nos Eringislo Sunasson Comes Orchadensium Boo Jonsson dapifer Regni Swecie Byrgherus Wlpfhsson. Bo Boson. et Anundus Jonsson consiliarii Regni Swecie notum facimus vniuersis quod dominus Nycolaus Episcopus Lyncopensis in presencia nostra tradidit et assignauit Conrado de Helpten quasdam literas super causis et negociis que inter ipsos vertebantur. et coram dominis archiepiscopo. Vpsalensi et Aboensi episcopo, ac regni consiliariis diffiniebantur. modis et formis in ipsis literis contentis, quarum tenor sequitur in hec verba.

Vniuersis presentes literas Inspecturis Nycolaus dei gracia Episcopus Lyncopensis salutem in domino. Mota jam Telghis coram reuerendis in Cristo patribus dominis Birghero dei gracia archiepiscopo Vpsalensi et Johanne episcopo Aboensi presentibus nobilibus et cir-

cumspectis viris dominis Regni consiliariis querimonia nobilis viri Conradi de Helpte familiaris et magistri curie domini Gotzscalci quondam episcopi Lyncopensis bone memorie, pro se ipso et pro familiaribus eiusdem domini Episcopi, quod ipse episcopus qui subita interfectione sublatus fuit, eidem Conrado et aliis suis familiaribus in magnis pecuniarum summis et dampnis vt asserunt extitit obligatus. Nos licet ipsis in nullo obligaremur, quia nichil post eundem dominum Gotzscalcum leuauimus. sed per militares et castrenses omnia direpta fuerunt. tam in decimis quam in bonis aliis mobilibus post eum relictis. Nichilominus tamen propter bonum patrie ecclesie et ministrorum dei reseruato nobis onere debitorum Camere apostolice que debita primo solui deberent eidem Conrado et ceteris familiaribus dicti domini episcopi qui dampna passi fuerunt pro seruicio suo et ex aliis causis dimittimus et cum pleno jure cedimus liberam et plenam potestatem et omnem justiciam quam habemus contra milites militares castrenses et alios quoscumque cuiuscunque condicionis extiterint petendi exigendi et leuandi et in vsus suos convertendi satisfactionem congruam et solucionem condignam pro decimis et aliis bonis mobilibus quibuscunque post mortem eiusdem domini Gotzscalci episcopi relictis. anno quo interfectus fuit. et iniuste contra deum et ecclesiastica jura direptis et depredatis, Hec autem omnia cum diffinicione et determinacione dominorum Episcoporum et regni consiliariorum predictorum eidem Conrado et aliis predictis dimisimus et coram ipsis legi fecimus sedulam in qua expressimus que sequuntur. Primo Hennekinus Molteke leuauit decimas in Thiustia. Item Henninghus

Køninghsmarke et alii qui tunc prefecti secum erant leuauerunt decimas de Ölandia Item de prepposituris Lyncopensi et Sudhercopensi pro maiori parte leuauerunt decimas prefecti et substituti domini Erici Karlsson et occupauerunt bona in Munkabodhum et Cristberg Item Gherardus Snakenborch de pluribus ecclesiis prouinciarum sibi impigneratarum leuauit decimas et confiscauit curiam in Hærestadha Item Arnoldus de Vitzen confiscauit et confiscari fecit curiam in Hæsleby que confiscacio ad magnam pecunie summam se extendit. Item cedimus et dimittimus eidem Conrado et aliis predictis totum jus quod habemus ad bona in Mææn perpetuo. sed bona Ludderhowdh ad quinque annos. quia. non erant acquisita per dominum Gotzscalcum. sed data pro pignore et pro bonis in Humblarwm Et secundum quod condictum est inter nos jam Telgis et approbatum per predictos dominos Episcopos et regni consiliarios promittimus eidem Conrado et aliis predictis assistenciam facere sinceram et iustam. Si necesse fuerit contra predictos et alios quoscumque qui inuenti fuerint de decimis et aliis bonis predictis post eum relictis aliquid vsurpasse et tulisse et iniuste detinuisse. et procedere per viam juris et ad proferendam excommunicacionis sentenciam in eos qui rebelles et contumaces extiterint. Prius tamen requisitis dominis Archiepiscopo et regni consiliariis predictis. per nos et eundem Conradum secundum quod jam publice condictum erat inter nos in eorum presencia. si hujusmodi propter necessitatem consequende justicie decreuerint expedire. Datum Telgis Anno domini Mccclxx septimo Nona die mensis Junii sub sigillo nostro. In qůorum omnium euidenciam sigilla

nostra presentibus duximus apponenda. Datum in Rughøøsund Anno domini ut supra die beati Eskilli Episcopi et martiris gloriosi.

Original på pergament, med lemningar af de vidhängda sigillen, i Riks-Arkivet.

67.

K. Albrekt förklarar Volrad van Tzulæ (Zeulen) hafva fullkomligt redogjort för all uppbörd och utgift, i sin egenskap af kammarmästare, dat. d. 2 Jan. 1377.

Wy Albrecht van godes genaden der Sweden vnd der Gøthen konyng Bekennen vnd betugen openbare in dessem breue vor allen de en seen edder horen lesen dat de wolborne man Volrad van Tzulæ vs gude vnd redeleke rekenschap ghedan heft van alle deme dat he van vss wegen vp gheboret vt ghegheuen ghewünnen vnd geborget heft sint der tijd dat he vse Camermester ward bit an dessen dach vnd wy laten em aller rekenschap gentzleken ledich vnd lois, vor vs vnd vse eruen vnd willen dar nicht meer up saken vnd des to tuge so hebbe wy vse ingesegel gehenget vor dessen breff de ghe gheuen is to me Stokholme na godes ghebort drutteynhundert iar dar na in deme souen vnd souentichsten iare des achten dages sunte Stephani des hilgen heren

Original på pergament, med vidhängande sekret, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

68.

Tuve Galen och Anders Jakobsson lofva förhjelpa K. Waldemars dotterssou Albrekt d. y. af Meklenburg till sin arfsrätt i Danmark samt hålla de båda slott, som å hans vägnar skulle blifva dem öfverlåtna, honom, hans fader och farfader tillhanda, dat. d. 4 Aug. 1377.

Wy Her Tufe Galle vnd Her Anders Iacobusson Riddere Bekennen vnd betugen openbar in dessem breue dat wi mit vorbedachten mude vns gesat hebben vnde setten mit kraft desses breues to hulpe to rade vnd to denste deme hochebaren vorsten vnd heren hern Alberte deme iungeren hertogen to Mekelenborch konyng Woldemars dochter kind vnd van siner wegene to sineme olderuadere hern Alberte vnd to sineme vadere hern Hinrike hertogen to Mekelenborch also dat wi van staden an sunder vortoch mit alle vsen vrunden vnd alle den ienen de wi tò vs teen konen vnd mogen deme vorbenomeden hertogen Alberte konyng Woldemars dochter kinde vnd van siner wegenne hertogen Alberte sineme olderuadere vnd hertogen Hinrike sineme vadere vorbenomden truweliken sunder iengerleige argelist vnd hulperede behulpen sin scolen vnd willen mit gantzer macht vnd mit alle deme dat wi vortbringen konen vnd mogen vnd mit alle vsen vrunde de wi dar to teen konnen vnd mit allen vsen vesten vnd sloten vnd gude de wi in deme konyngrike to Denemarken hebben dat he bi sineme erue vnd rechticheit. vnd wes em angestoruen mach wesen vnd is an deme konyngrike to Denemarken dat he dar to kome vnd bi bliue vnd wi en scolen noch en willen vs nummer van en setten edder scheiden nynerleige wis wen wi scolen vnd willen truweliken bi en bliuen altu to alle ereme rechte

vnd to alle eren noden sunder hulperede edder argelist Were ok dat wi slote kregen edder winnen in deme konyngrike to Denemarken in desser vorbenomeden heren krige dar scole wi vnd vse eruen mit vsen deneren truweliken bi ereme denste mede bliuen. Vortmer wenne se vs de twe slote antwerden in deme rike to Denemarken van hertoge Albertes wegen hertoge Hinrikes sone konyng Woldemars dochter kind de scolen vnd willen wi vnd vse eruen deme vorbenomeden hertogen Alberte konyng Woldemars dochter kinde vnd hertogen Alberte sineme olderuadere vnd hertogen Hinrike sineme vadere van siner wegenne to gude holden vnd dar af dun also vele als mogelik vnd redelik is in sulker wis als de breue luden vnd vtwisen de se vs vppe desse degedinge geuen hebben. Alle desse vorgescreuen dink stede vnd vast to holdende loue wi vorbenomede her Tufe Galle vnd her Anders Iacobusson Riddere vnd vse eruen den vorbenomeden hertogen Alberte vnd hertoge Hinrike sineme Sone vnd hertoge Alberte konyng Woldemars dochter kinde vnd eren eruen in guden truwen sunder iengerleige argelist edder hulperede in desseme breue dar wi to tuge vnser beider ingesegele an dessen breff hebben hengen laten de gescreuen vnd geuen is to der Wismer na Godes Bort drutteynhundert iar in deme Souen vnd souentegesten iare des dingesdages vor Sunte Laurencius dage.

Original på pergament, med ett vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

69.

Jakob Axelsson, som af hertigarne af Meklenburg emottagit Gärds härad såsom pant för 400 lödiga mark, lofvar att med 20 goda väpnare och i öfrigt med all sin förmåga understödja dem i kriget mot Danmark, dat. d. 2 Maj 1378.

Ik. Jacop Axselsson. knape bekenne. vnd betuge openbare in dessem breue. dat ik to einem rechten brukelken pande genomen hebbe van den dorluftigen vorsten vnd heren hertogen Albrechte vnd hertogen Hinrike synem sone. hertogen to Mekelenborg. dat herde. dat geheten is Gherdesherde. vor veer hundert lodige mark. vor dat sulue ghelt des pandes. schal vnd wil ik en. vnd konyng Albrechte. hertogen Hinrikes sone konyng Woldemers dochter kynde denen mit twyntich gewapent guder wepenere. vnd mit alle mynen sloten vnde vesten. de ik nu hebbe vnd noch kryge vnd mit gantzer macht. dessen krych al vt. den se nu hebben mit dem konyngrike to Denemarken. also lange bet se des suluen kryges. vnd orloges mit dem konyngrike to Denemarken ene ghantze stede sone vnd ende hebben. vnd wil en dessen denst al vt to gude keren. sunder jenegerleye arghelist. Alle desse vorscreuenen dyngk. stede vnd vast to holdende loue ik. Jacop Axselsson knape vorbenomed desse vorbenomeden heren hertogen Albrechte vnd hertogen Hinrike synem sone vnd konyng Albrechte hertogen Hinrikes sone konyng Woldemars dochter kynde in guden truwen. in dessem breue. dar ik to tuge min Ingesegel hebbe an hengen laten. de gescreuen vnd geuen is to Rozstok na godes bort drutteynhundert Jar in

dem achte vnd seuentichsten Jare. des negesten dages na Philippi et Jacobi der hilgen apostele.

Original på pergament, med vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Vapnet: det Tottska.

70.

Peter Duve, som af hertigarne af Meklenburg erhållit Järestads härad med Cimbrishamn och Tummerup, såsom pant för 400 mark lödig, lofvar med all sin magt understödja dem i det krig de förde mot Danmark, dat. d. 2 Maj 1378.

Ik Peter Dufe knape Bekenne vnd betuge openbar in dessem breue dat ik to enem rechten bruchliken pande genomen hebbe van den dorluchtigen forsten vnd heren hertogen Albrechte vnd hertogen Hinrike synem sone. hertogen to Meklenborch Yerstede herde vnd Zymmershagen. vnd Tunmerop vor verhundert lodige mark vor dat sulue gelt desser pande scal vnd wyl ik en. vnd konyng Albrechte hertogen Hinrikes sone konyng Woldemars dochter kinde denen mit myner gantzen macht vnd hulpe vnd mit mynen Sloten vnd vesten de ik nu inne hebbe vnd noch kryge dessen krych al vt den se nu hebben mid deme konyngrike to Denemarken, also lange bed se des suluen kryges vnd orloges mid dem konyngrike to Denemarken ene gantze stede søne vnd ende hebben vnd wil en dessen denst al vt to gude keren sunder yenigerleige argelist.. Alle desse vorscreuen dink stede vnd vast to holdende loue ik Peter Duue knape vorbenomed. dessen. vorbenomeden hertogen Albrechte vnd hertoge Hinrike sinem sone. vnd konyng Albrechte hertogen Hinrikes sone konyng Woldemars dochter

kynde in guden truwen in dessem breue dar ik to tuge myn Ingesegel hebbe an ge henget laten de gegeuen is to Rostok na godes bort drutteynhundert jar in deme achte vnd souentigesten jare des negesten dages na Philippi vnd Jacobi der hilgen apostole.

Original på pergament, med vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

71.

Jesse Tuve, som af hertigarne af Meklenburg emottagit Göinge härad, såsom pant för 500 mark, lofvar att med 50 goda väpnare tjena dem mot Danmark, dat. d. 2 Maj 1378.

Ik Yesse Tufe knape. Bekenne vnd betuge openbar in dessem breue dat ik to eneme rechten brukeliken pande genomen hebbe van den dorchluchtigen vorsten vnd heren hertogen Albrechte vnd hertoge Hinrike sineme sone hertogen to Mekelenborch Ghudingeherde vor vifhundert. lodige mark. vor dat sulue gelt des pandes scal vnd wil ik én vnd konyng Albrechte. hertoge Hinrikes sone. konyng Woldemars dochterkinde denen mit veftich gewapent guder wepenere. vnd mit alle minen Sloten vnd vesten de ik nu hebbe. vnd noch krige vnd mit gantzer maght dessen krigh al vt den se nu hebben mit deme konyngrike to Denemarken also lange bet se des suluen kriges vnd orloges mit deme konyngrike to Denemarken eyne gantze stede sone vnd ende hebben vnd wil en dessen denst al vt to gude keren sunder iengerleige argelist Alle desse vorscreuene dink stede vnd vast to holdende. loue ik Yesse. Tufe knape vorbenomed sine

vorbenomden hertogen Albrechte vnd Hinrike sineme sone hertogen to Mekelenborch vnd konyng Albrechte hertoge Hinrikes sone konyng Woldemars dochter kinde in guden truwen. in desme breue dar ik to tuge myn Ingesegel hebbe anhenghen laten de gescreuen vnd geuen is to Rozstok na godes bort drutteynhundert iar in deme aghte vnd souentigesten iare des negesten dages na Philippi vnd Jacobi der hilgen Apostole.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

72.

Hertig Albrekt anmodar drotsen Bo Jonsson att för hans räkning betala Gotskalk von Attendorn 800 mark Lübska, dat. d. 6 Dec. 1378.

Wy Albrecht van godes gnadem. hertoge to Meklenborch Greue to Zwerin to Stargarde vnd to Rostok here en beden deme Eddelen Boo Jonesson. drosten des rykes to Sweden vnsen grut mit gunste vnd all gut. leue Boo. wente wi deme bescheden wyse manne hern Godscalke van Attendorne noch sculdich synt achte hundert mark lubescher pennynge bouen dat gelt dat du em alrede von vser wegene vor breuet hefst dar wi di vse gulde in Holschen lande. vore wiset hebben. hir vmb leue Boo bidde wi diner leue mit allem vlite. dat du dessen vorbenomden her Godscalke desse vorscreuene achte hundert mark lubesch willest geuen vnd bereden nu to suncte Johannes dage to middensomeren de nu negest kumpt van vser wegene van dem irsten gelde dat vs dar denne vten

deme ryke wert alse se vs ge cwydet hebben vnd nym denne van em sine quite breue van vser wegene vnd wen du se em be red vnd be talet hefst so scolen(!) er van vs vnd van vsen eruen quit leddich vnd los wesen vnd senden dy des to groter wiscop vnd bekantnisse vsen open bref vnder vsem lucteken Ingesegel gehenget an dessen bref de ge geuen vnd screuen is na godes bort drutteynhundert Jar in deme achte vnd souentigesten Jare in suncte Nicolai dage des hilgen biscoppes

Original på pergament med vidhängande sigill i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

73.

Tvenne kyrkoherdar i Wärmland, Hakon Otteson i Arvika och Benedikt Hakonson i Köln, samt Nisse Dalbo, intyga att ett bref, som deras allra käraste herre Konung Hakon hade sändt Amund Hatt och Birger Laurensson, icke förr blifvit dessa meddeladt, dat. d. 21 Dec. 1379.

Alla. men thetta. breff se eller høra. sender Haquon kyrkyeprest i Arvikom Bendicter kyrkyoprest i Kyøl. ok Nisse. Dalbo. helse mædh Gudh Thæt scal. ider vitterliket. vara. os hafwa. ner varit sanctæ Thomasa. dagh thet Gulbrander i Wiidhvngxedhe., sagde. medh ja ok godhom vilia. onødher oppenbarlikæ mestadelen fore allæ the. godhæ. men j. Josedzhæredh. boo, thet han alre, hafde, waars., alrakærastæ herra herra Haquona. medh gudz nadh Noreghis ok Swerikis konunghx breff laten see heller høra. Agmundh Hath

eller Birger Laurensson som fornempder war herra konungh Haquon hafde. them senth, vm pæninga ok gooz fornempder Gulbrander hafde them lofwæt ok flerom godhom mannom, ok sagde optanempder Gulbrander, thet herra Haquon i Arvikom las thet sama. vars., herra konungxens bref fore. Magnus Loghason ok Herra Haquon swor. a. gudh ok sagde. oppenbarlikæ. Ney fore mangha. godhæ men thet han alre. thet las, fore Magnus Leghasson ok hørdho. ok sagho. thet optanempde breff alre. Agmundh eller Magnus eller Birger før en nv sancta Thomasa dagh Til vithnisbyrdh hengiom wi war insiglii fore thetta breff Scriptum predicto die beati [Tho]mæ apostoli anno domini M°ccc lxx nono.

Original på pergament i Riks-Arkivet (Oxenstjernska Saml.). Sig. N:o 1, presterligt m. omskr. Domini Haqvini Odo[ni]s. N:o 2, i midten ett B; omskr. S. Be[nedic]ti. Haqvini filii.

74.

Bo Jonsson erkänner sig hafva satt sig i besittning af alla Karl Niklissons gods i Södermanland, "för hans stora och mångfaldiga brotts skuld", så att Gregers Anundsson och hans hustru Ingeborg Niklissdotter efter honom egde hvarken ärfva eller gälda; hvarjemte Bo Jonsson till dem försäljer gården Viby i Uppland, dat. d. 28 Juni 1381.

Alla the mæn thetta bref høra ælla see helsar jac Bo Jonsson drotzstæ i Swerike euerdelika mæd warom herra Kennis jac opinbarlika mæd thesso mino nærwarende opno brefue mik hafua anamat ok i mina wærio takit alt Karl Niclissons godz huar thet helzt ligger i Sudhermannalandh fore hans stor oc mang-

fald brwt, ther han fore fælder war suasom mangom godhom mannom i Suerike witerlikt oc kunnokt ær, oc hafuer jac thetta sama godzit af Gregris Anundason ælla husfrw Ingeborghe Niclissa dotter hans husfrw ekke fangit æntiggia mæd køp ælla skipte ælla nokrom androm lundom, thy bær jac them thes vitne at the ægha epter then fornemda Karl Niclisson huarte ærfua ælla gielda. framledis kennis jac them fornemda Gregrisse oc hans husfrw Ingeborghe oc therra arfuum salt oc vplatit, i Wiby eet mark landh jordh i Daby(!) sokn innan Haghunda hundare huilkit jac fik af werdhoghom fadher herra Thord mæd gudz forsyn biscop i Strengenæs mæd huss jordh akrom oc ængiom scoghom oc fiskewatnom oc allom androm tillaghom nær oc fiærren engo vndantakno som thesso godze af alder tillighat hafuer, til ewerdelika ægho fore ena vissa peninga summo. oc fult wærdh som jac af them vpburit hafuer, sua at mic allaledis wæl nøgher Thy afhender jac mik oc minom arfuum thet sama godzet oc tileynar thet them fornemda Gregris Anundason oc Ingeborge Niclissadotter oc thera arfuum oc hemolt gør til euerdelika ægho. sua at the thet magho wenda oc allaledis skipa epter therra vilia som them nyttast synis ohindrat oc oqualt af mic oc minom arfuum epter thenna dagh oc gifuer iac hæratzhøftingen i sama hundare som godzit i ligger fulla macht them ælla therra visso vmbudhi thet fastfara mæd fastom oc allom skælum lika wiss jac sielfuer nær stadder ware Til huilkins brefs mere visso mit incigle ær her fore hengt, oc til witnisbyrdh hafuer jac beetz incighle ærlika manna herra Karls Vlfsons af Thøptom oc herra Knutz Karlssons riddara, fore thetta bref Datum Ni-

copie anno Domini Mccclxxxi° vigilia beatorum Petri et Pauli apostolorum.

Orig. på pergament (med sigillen N:o 1 och 2) uti Riks-Arkivet. Anteckning å baksidan: Litera Boo Joanssons super vna marchata terre in Vigerby parochie Dalby.

75.

K. Albrekt gifver sin broder hertig Henrik af Meklenburg och grefve Henrik af Holstein fullmagt att underhandla med K. Ludvik af Ungern, dat. d. 7 Sept. 1381.

Wi Albrecht van godes gnaden der Sueden vnd der Gothen Koningh. Hertogh. to Mekelenborgh. Greue to Zwerin to Stargarde vnd to Rozstok here. Bekennen und betughen openbare in dessem breue. vor alle den de ene seen ofte horen lesen dat wi den dorchluchteghen vorsten vnd heren. hern Hinriken. hertoghen to Mekelenborgh vnsem leuen brodere. vnd hern Henriken Greue to Holtzsten vnsem leuen swaghere. hebben vulle macht ghegheuen. Alse vmme de ghedinghe. leue vnd vruntscap to makende. twischen. den hochebornen dorchluchteghen vorsten vnd heren. hern Loduwighe koningh to Vngheren. vnd vns. Also oft dat godes gnade so hebben wolde. vnd de leue vnd vruntscap. schege. vortghangk hadde*. vnd ghe maket worde. vnd wat desse vorbenomede. Her Hinrik hertogh to Mekelenborgh vnse leue broder. vnd her Hinrik. Greue to Holtzsten vnse leue swagher dar an deghedingen. don vnd maken. dat is to male vnse wille wol. vnd gheuen em das gantse vulle macht an dessem breue van vnser weghene. vnd willen dat stede

vnd vast holden. Desses to tughe so hebbe wi vnse Ingheseghel. ghehenghet laten an dessen breff. De ghegheuen vnd screuen is to Kalmarn. Na godes bord vnses heren. drutteynhundert Jar. dar na an dem eynen vnd achteutichsten Jare in dem hilghen auende vnser leuen vrowen. Alse se ghe boren wart.

Original på pergament, med vidhängande sigill, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

76.

Gregers Anundsson och Ingeborg Niklissdotter erkänna, att Bo Jonsson gifvit dem gården Wiby och 200 mark samt Ingeborg särskildt ett stycke kläde och 4 timmer gråskinn, "icke såsom ärfdabot, utan af sin synnerliga godvilja och nåd"; hvaremot de afsäga sig all rätt till Karl Niklissons gods i Strängnäs stift och gifva Bo Jonsson en rätt urfejd för Karl Niklissons dråp, hvilket hädanefter skulle vara en fullkomligen glömd och nedlagd sak, dat. d. 29 Nov. 1381.

Alla the mæn thetta breff høra æller seæ helsom wi Gregers Anundasson oc iac Ingeborgh Nichlisadotter hans husfrw ewerdelika mædh warom herræ Efter thet ærliken oc welboren man. Boo Jonsson drotzte i Swerighe. hafwer os ey mædh nokrom ræt ælla ffore nokra ærfd sculd wtan ffore sins eghins hedhers kærleekx oc godhwilia sculd til helhugha oc obrutlika afflægning alz ouilia oc mysthykkio ther nokar tidh hafwer mellan waar wara foreldra. wara frænda ælla wina nokraledhis her til warith til ewerdhelika ægho. wnt oc vplatith eet goodz i Wibi i Dalby sokn i Haghundahundare som ligger ffore eet markland iordh, ælla oc tio øresland iordh i Aby i Bælingasokn i

samo Bælingahundare vm han gate os Wiby ey hemolt haldith oc ther mædher gaff han os twhundradha marker swenska pæninga halft i klædhe oc halfft. i redhom pæningom oc fframledhis mic enkannelika Ingeborghe. eet halft stykkæ Ypirst brwnt oc fyra timber goodh graskin, thetta alt kennomps wi fullelika effter warom wilia aff them for:da erlikom manne Boo Jonsson. hafwa anamath oc vpburith ey ffor ærfd boot ælla nokon ræt sculd som før ær sakt wtan aff hans synderlika gothwilia oc nadhom, ffor then sculd widher sæghiom wi til thes for:da Boo Jonssons hand oc hans arfwa allom ræt oc alle erfdh efter Karl Nichlisson vm alt thet godz han i Strengenese biscopsdøme atte oc wiliom ther i hwarte ærfua ælla gelda oc latom mæd godhom wilia vp honom oc hans arfwom allan then ræt ther wi ælla ware arfwa nokor tidh ther til hafdhom ælla ffaa mattom oc lofwom wi for os wara arfwa oc efterkomanda. oc ffore alla the som ffore wara sculd wilia gøra ælla lata them for:da Boo Jonsson hans arfwm, oc winom ena rætta oc witra orfeegdh. vm thet Karl Nichlisson wardh slaghin. oc wiliom thet her efter aldrigh oprøra ælla vppa. med ordhom radhom ælla daath oc ey lønlika ælla oppenbarlika. nokar tidh thes for:da Boo Jonsson. hans arfwa. ælla wina werscæ her om thenkkia wita ælla gøra, wtan scal wara ganzskelica døt oc nidher lact. ffor os wara arfwa oc alla the som ther mato a wara, weghna nokoth wm tala ælla gøra. widher wara godha tro oc sannind [Til] thessa stykkia oc ærinda mere oc høghre bewaring hafwm wi war inzcigle mæd godhwilia oc beradno modhe lateth koma fore thetta breff oc hafwm beez til witnisbyrdh ærlikx riddara herra

Karl Wlfsons aff Thyftom lagman i Vpland, oc waars elzsta sons Anundz inzcigle ffore thetta breff som gifwith oc skrifwath ær i Ekholm areno efter gudz byrdh m° ccc° lxxxi° in vigilia beati Andree apostoli.

Original på pergament i K. Geh. Arkivet i Köpenhamn. Sigillerna (4) saknas.

77.

Henrik Andersson, som af K. Albrekt emottagit Lagaholms slott såsom pant för 100 lödige mark, lofvar att hålla det honom och hans arfvingar till handa, och vid pantsummans betalning återställa detsamma, försedt med proviant till ett värde af 56 mark lödig, hvaraf ¾ mjöl och malt och ¼ fläsk och smör, dat. Jönköping d. 26 Nov. 1384. (Vidimation af Herbrecht van Königsmark och rådet i Stockholm, dat. d. 27 Mars 1387).

Alle de ghene de dessen bref seen horen ofte lesen. Do wy witlik Herbrecht van Konixmark foghet to deme Stokholme Borgermestere. vnde de ganse Raat. dar silues. dat wy hebben ghe seen Hinrich Anderssons breff. met eynen helen Ingheseghele. vnghe delget vnde vnghe smyttet. wort. van worde. als hir na ghe screuen steit Ik Hinrich Andersson knape bekenne vnde bethughe openbare in desme breue vor alle den. de ene seen ofte høren lesen Also vmme dat slot Lagaholm, dat ik van mynen liuen ghenedighen herren køningh Albrechte to Sweden vor hundert lødighe mark to pande hebbe. Doch so schal dat silue slot Lagaholm, alle de wile. dat ik edder myne eruen dat inne hebben mynes liuen ghenedighen herre koningh Albrechtes vorbenomeden vnde siner eruen opene slot wesen to alle eren nødhe vnde nodhen. Vnde wan min liue ghenedighe herre konigh Albrecht

vorbenomed edder sine eruen desse vorscreuene hundert lødighe mark betalit hebben. na vtwisinghe sines openen breues. den he my dar vp ghegheuen heft So schal ik vnde wil edder myne eruen. mynem liuen ghenedighen herre koningh Albrecht vorbenomed edder sinen eruen dat forbenomede slot Lagaholm bruklike ane weddersprake. wedder antwerden. vnde vppe deme slote sesse vnde veftich lodighe mark an spise, de twe deil an mele vnde an molte. de drudde deil an spekke vnde an botter to des slotes behuff vnde nuttichheit. Alle dit forbescreuene loue ik Hinrich Andersson vorbenomed mit mynen eruen in ghuden truwen mynen liuen ghenedighen herren koningh Albrechte vorbenomeden vnde sinen eruen stede vnde vaste to holdene ane alle arghelist hulpe rede vnde wedder sprake, To bekantnisse desser vorscreuener dingh hebbe ik Hinrik Anderson vorbenomed vor my vnde vor myne erfnamen myn Inghesegel to thuge an dessen breff ghehenget de ghegheuen is to Junekopinghe. na godes bort vnser herren Drutteinhundert iar achtentich iar dar na in deme virden iare des neghesten daghes na sancte Katerinen daghe der hilghen junkfruwen. To mere bethuchnisse so hebbe ik Herbrecht Konixmark vorbenomed myn Ingheseghel mit des stades Inghesegel to Stokholm for desse vt scrifft ghehenget. Datum Stokholm Anno domini M°ccc l xxxvij° feria quarta proxima ante festum dominicam Palmarum

Original på pergament, med vidhängande sigiller, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

78.

Finnlands innebyggare begära hos K. Albrekt, att Jäppe Djeken, såsom bättre bekant med landet och dess seder än någon utländsk, måtte blifva utnämnd till lagman, och förklara att de aldrig samtycka till någon annan, dat. d. 29 Aug. 1386.

Ider höghbornan herra oc första herra Albrict mædh gudz nadh Sweya oc Göta konung Warn kæra herra. Helsom wi alle idhre fatighe vnderdana oc almoghe. frælzsis mæn. bönder. brytia. oc landboa som byggia oc boa i Finlande. suasom j Norfinnom oc Sudherfinnom. oc i thera skæriom oc i Nybighd mædh warom werdskyldoghe vnderdanoghe thienist. for than sculd. at wi hafuom alle mædh samptykto radhe. oc aldra wara godhuilia. oc fulbordh. bidhit hederlikan man Jeppa dyekn. at han sik wil vnderwinna. wara waar laghman. huilkin som wet oc kan landzsins fal oc sidhwænior oc wet bæzt warn thunga oc fatighdom. bætre æn nokar vtlensker man. antiggia af Suerike ælla androm landom, hafuom wi them for:da Jeppa gifuit ok vnt warn godhuilia oc wara röst til thetta fornempda laghmans döme. ok hafuom han ther til særdelis vmbidhit ok tilwalt. for thæn sculd bidhiom wi ider kæra herra. thienstlika mædh ganzske ödhmyukt. at I them fornempda Jeppa idhan godhuilia oc kærleek. oc fulbordh gifuen. af idhre konungxlike nadh. til thetta fornempda lagmansdöme for landzsins liisa oc bestand sculd oc engom androm. oc ma thet ællighis wara mædh idhre nadh. tha sighiom wi aldre Ja til nokan annan Thy kære herra gören warn wilia oc skodhen wart bestand I thessom ærendom. thy at oss ær engin bætre rætter ælla fallen æn han, gudh wari mædh ider ewerdelika. Scrifuat vnder wart

landz incighle oc vnder waar incighle af frælzsis manna veghna suasom Harteka Flegh . Jönis Andresson . Olaf Tauest . Jönis Hinzekason oc Arwidh Rawaldzson . Anno domini Mccclxxx sexto die decollacionis Johannis baptiste .

Orig. på pergament, med sigillen N:o 1, 2, 3, 5 och 6, i Storhertigl. Arkivet i Schwerin.

79.

K. Albrekt erbjuder säker lejd för verkställarne af Bo Jonssons testamente samt hans fogdar och embetsmän jemte alla deras tjenare och följeslagare, om de ville infinna sig hos honom, dat. d. 23 Sept. 1386.

Vy Albrict mædh gudz nadh Sweia oc Göta konunger hærtogh i Mækilborgh grewe i Zwerin, ower Stargard, oc Rozstok herra görom allom mannom witerlikt oc kunnokt mædh thesso waro nærwarenda opno brefue, oss æpter wars rikes rathgifuara radhe, oc thera godhra manna . som nær oss stadde waro i thetta sin mædh vilia oc berathno modhe oc hafua leydhat, oc sighiom, oc gifuom, wærthughom herrom oc fæthrom, herra Niclisse mædh gudz nadh biscop i Lyncøpung herra Thordh mædh sammo nadh biskop i Strængenæs, oc ærlikom mannom . herra Karl Vlfsson aff Thöptom, herra Sten Bæindzson wars rikes marsk herra Birghe Vlfsson . herra Eringisl Niclisson riddarom, Vlff Jonsson Sten Bosson ok Karl Magnusson, oc ther mædh Thordh Bonda, Magnus Kasa . Philippus Karlsson, Karl Jæcobsson, Jæppa Dyekn, Algot Magnusson, Johan List, Bo Jönisson oc alla andra foghota, oc the som syslo oc æmbite, a Bo Jonssons wæghna hafftho oc alla thera thiænara, hiælpara, oc fylghara,

som the til sik bebodha, oc mædh sik hafua, ok all the breff priuilegia skæl oc bewisning, som the mædh sik föra oc hafua ena sikra oc felogha leydho fra thessom dagh som brefuet vppa gifuit ær, oc til kyndelmæsso dagh. som nw næst komber sua at the forscrepno godhe mæn, oc the som mædh them komma, mugho jnnan thenna tyman til oss komma, oc sin ærinde, tala oc göra, tha them synis, oc sin breff oc bewisning læsa oc höra lata oc ater i sit fria felogha behald at fara fore all giæld skuld oc ohöwelike maning oc tiltalan, oc fore allo thy them innan thesse leydho skadha ma, for oss oc warom son hertogh Erik i Mækilborgh, oc fore allom them som fore wara skuld vilia göra ælla lata, ware thet oc sua. at iis ælla vwæther kunne them hindra som aff Österlandin til thenna daghin kommo, sua at the ey kunno brathelika hem komma för æn watnen opni wordho, tha skulo the oc alle andre som til thenna daghin komma jo leydhadhe, oc feloghe wara, atta dagha, ther æpter at the æra kompne i thera felogha behald vidher sannind vtan all hiælparædhe, oc vtan alt arght. Datum Telgis Anno domini Mccc l xxx sexto dominica proxima post festum beati Mathei apostoli & ewangeliste sub sigillo nostro presentibus apposito. in pendenti.

Orig. på pergament, med vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

80.

Biskop Björn samt kapitlet i Åbo förordar hos K. Albrekt, på begäran af en nämnd från landstinget, att Jäppe Djäken måtte blifva lagman i Österlanden (Finnland), dat. Åbo d. 10 Oct. 1386.

Idher høghburnan herra oc første herra Albrict mædh gudz nadh Sweya oc Gøta konung helsom wi

Byorn af sama nadh biscoper oc capitulum i Abo mædh ware kærlikæ tiænist oc mædh allo thy godho wi formaghom fore thæn sculdh at almoghin aff Österlandom meenlika badhe frælzsis mæn oc bönder sændo til oss ena nempd badhe saman frelzsis mæn oc bönder aff landz thingeno oc loto oss forscriua at the hafdho widhertalaz oc saman warit for æn wi hem komom oc taladho vm en godhan forstandnan man ther landhene ware rætter til laghman nw thæssen sama næmpd som landit aff thingeno i Abo til oss sænde saghde alle mædh enne röst at the hafdhen bidhit Jæppa Dyækn oc waro honum thæs aseande mædh fulbordh oc sampthykto radhe aldra thera at han wilde landzsins laghman wara oc badho oss innerlika at wi wildom thøm fornæmpda Jæppa warn godh wilia oc fulbordh ther til gifua mædh thöm oc saghde oss thæssen sama næmpd badhe frelzsis mæn oc bönder a thera sannind at the engin man nyttaren ælla ganglikaren wisten landeno i thessom ærendom hwilkin bæst weet landzsins sidhwænio oc thera maght oc hwad thöm nyttast oc iæmpnast koma ma oc sighia the wisselika at thöm ware engin annar man bætre rætter til thætta æmbite oc mena ey ia sighia wilia til nokom annan man vm thæt wara ma mædh idhre nadh oc godhwilia, thætta ærende woghom wi mællan oss badhe mædh klerkom oc lækmannom oc hafuom rąnzsakat oc thænkt landzsins bæsta oc bestand thyke oss allom thæn fornæmpda Jæppa nyttastan oc bæst falnan wara til laghman oc thy æmbiteno hær i landeno forestanda thy bidhiom wi idher kæræ herra mædh ware kærlike thiænist at i for landzsins thiænist sculdh oc kærlek . vnne thöm sama Jæppa idhan godh-

wilia oc nadh til thætta laghmans döme fore landzsins bestand oc gagn sculdh som oss höghelika hopas til idher at i gerna wilin göra swasom i oss oc saght hafuen fore wara ödhmyuka bön oc kærlika thiænist sculdh Gudh wari mædh idher ewerdelika. Scriptum Abo anno domini M ccc lxxx sexto in crastino beati Dionisii sociorumque eius nostris sub sigillis.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Af de båda sigillerna, som varit vidhängda, finnes blott ett fragment af biskopens.

81.

Henrik Andersson lofvar att efter ett halft år återställa Lagaholms slott och län till Vicke van Vitzen, Gerdt Snakenborg, Heyne Snakenborg och Magnus Pettersson, eller en, två eller tre af dem, och för den händelse att de doge, till hvilken hederlig man som komme med K. Albrekts bref och betalte honom hans penningar, dat. d. 19 April 1387.

Witlich sy alle den jenen de dessen bref seen ofte høren lesen, dat ik Henrik Andersson knape, bekenne vnnd betughe openbare in desseme breue. vnd loue vor my vnnd vor myne erfnamen in guden truwen, dat ik dat slot Laghaholm vnnd dat land dat dar tho horet dat ik vppe truwe vnnd louen to enen pande hebbe vor hundert lødeghe mark van deme dorluchteghen vorsten mynen leuen gnedighen heren koning Albrichte van Sweden will vnnd schal em edder synen eruen ower eyn half jar na desseme daghe brukliken vnnd vngehindert alse he my dat vppe louen antwardet heft, wedder antwarden beyde slot vnnd land, edder to syner truwen hand den erbaren luden hern Vicken van Vitzen hern Gherde Snakenborghe Ridderen Heynen Snakenborghe vnde Magnuse Peters-

sone knapen . en allen veren edder erer dren . edder twen edder eynem van den veren welicherer edder welich eyn ander bederne man ofte desse vere af gingen to my kumpt myt mynes leuen heren koning Albrichtes opene besegelden breue vnd my edder mynen eruen de beredinge deyt van siner wegne edder syner eruen alse vnser beyder breue wt wisen, dem wil ik edder myne eruen vnde scal vorbenomede slot Laghaholm vnnd dat land . dat dar to horet bruchliken vnnd vngehindert wedder antwarden van mynes leuen heren koning Albrichtes wegne . edder syner eruen mit sulken kosten vnde stucken . alse sin bref vnnd myn . wtwisen sunder alle arghe list wedder sprake vnnd hulperede de my edder mynen eruen tho vrome edder em edder sinen eruen to jenighem schaden moghen komen, vortmer scholen de breue de my myn here koning Albricht ghe gheuen heft, vnnd myne breue de ik em wedder ghe gheuen hebbe vppe Laghaholm by erer vulmacht bliuen, vnnd desse breff schal en to neneme scaden komen edder jene desseme, men se scholen an beiden siden by gantzer magt vnnd kraft bliuen . Alle desse verschreuene dink . loue ik Henrik Andersson vorbenomede vor my vnd myne eruen dem dorluchtighen versten heren Albrichte koninge to Sweden vorbenomeden . vnnd sinen eruen vnd to syner vnnd syner eruen truwen hand den erbaren luden heren Vicken van Vitzen vnnd hern Gerde Snakenborghe ridderen, Heynen Snakenborghe vnnd Magnuse Pætherssone knapen stede vnnd fast to holdende sunder jenigherleye arghelist, hulperede vnnd wedder sprake in dessem jeghen wardighen breue dar ik Henrik Andersson vorbenomede to tughe myn ingeseghele

myt guden wyllen witliken hebbe an hengen laten. de ghe screuen vnnd ghe gheuen is to Widinges kerken by Laghaholm na godes bort drutteynhundert jar, dar na in deme seuende vnd achtentigsten jare des vridaghes na deme sundagh, alse men singet Quasimodo geniti.

Original på pergament i Storhertigliga Arkivet i Schwerin. (Nedra delen af brefvet är förstörd af råttor, och sigillet har derigenom bortfallit.)

82.

K. Albrekt öfverenskommer med Jäppe Abrahamsson (Djeken), att han tills vidare skall för Bo Jonssons enkas och barns räkning bibehålla Åbo slott och de delar af Österlanden han förut innehaft, men enligt det aftal som Konungen gjort med Bo Jonssons s. k. testamentarii, får han underkasta sig det utslag som komme att fällas af opartiska män af Rådet, till hvilka tvisten om Bo Jonssons testamente skulle hänskjutas, dat. d. 21 Juni 1387.

Wi Albrict mædh gudz nadh Sweya oc Gøta konunger hertughe i Mækelborgh, greue i Zwerin, ower Stargardh oc Rozstok herra görum thæt allom mannom witerliket oc kunnogt som thetta breff höra ælla sea, at æpter thet at wi hafuum talat til skællikan man Jæppa Abrahamsson, thænna brefwisara, at han ægher oc skal oss til sta vm Abo hws oc thet han handa mællen hafuer a Bo Jonssons weghna i Österlandom mædhan ærliken quinna hustrw Greta Dwme som thæss fernempda Bo Jonssons hustru war, hafuer oss walt oc t[agi]t til sin formyndara oc sinna barna oc vppa andra sidhona ærlike mæn the sik næmpna Bo Jonssons testamentarios sighia sik hafua bewisning oc breff aff Bo Jonssone til thæn sama Jeppa vm

Abo hws at han skal oc ægher them tifl sta] oc ængom androm . for thy ær thæn fornæmpde Jæppe thæss til radha wordhen æpter warom wilia oc fulbordh mædh them sama testamentarijs mædh thera wilia oc fulbordh the mædh honum . oc han mædh them at the skulu therra bewisning innan thætta oc sancti Michaelis dagh lata fore koma fore Jæppa . oc tha Jeppe therra breff oc bewisning set oc hört hafuer. hwat hælder honum thykker hona skællika ælla oskællika wara . tha will thæn sami Jeppe diekn blifua widher ræt fore rikesins radhgifuarom . oc rikesins mannom . them som thætta ærandet ængte vppa ganger them som oss oc testamentariis oc Jeppa a nögher oc vmsæmber a allo sidhor, swa at hwat the sighia honum fore en ræt, hwem han skal til standa vm Abo hws a Bo Jonssons hustrw oc barna wæghna ther the æru .a forwaradh . vm . thæt huset oc Jeppe til sinna æro . ther will han . oc skal . widher blifua . vtan alt argt . oc för æn thæn rætten ær sagdher mællan oss oc testamentarios . skal . han ængom tilstanda vm Abo hws vtan . Bo Jonssons hustrw . hustrw . Greto Dwma, oc Bo Jonssons barnom, hwilken warra wi ælla testamentarii thæn rætten winder honum will oc skal Jeppe til sta . oc sik til hans halda a Bo Jonssons hustrv oc barna wæghna . mædh Abo hws . landom oc föghatiom oc allo thy han handa mællen . a Bo Jonssons wæghna, Framledhes kan thæt swa wara . at testamentarii thæn fornæmpda Jeppa mædh ængom ræt ælla skællike bewisning til sik winna . tha skulu the breff oc forwaring som wi Jeppa gifuit hafuum . oc han oss. sina fulla magt hafua a badha sidhor. oc förr skulu the alzænga magt hafua, Kan thæt oc swa wara at

testamentarii winna Jæppa til sik mædh ræt . ælla skællike bewisning æpter thy som før ær sagt tha skulu all breff oc forwaring som wi Jeppa gifuit hafuum oc hans (!) oss vppa Abo hws . dødh wara oc alzænga magt hafua, Item skulum wi oc testamentarii. skipa Jæppa et opet breff aff them som thæn rætten sighia mællen oss oc testamentarios oc Jeppa . vnder therra incigle . swa ludhande at the kænnas honum hafua sagt fore en ræt, til hwem han skal sik halda mædh Abo hws, ælla hwem han skal tilsta vm Abo hws a Bo Jonssons hustrw oc barna wæghna . swa at han si bewaradher til sinna æro oc Bo Jonssons arfua til huset oc landen han inne hafuer oc wardher oss thæn rætten aff wunnen . tha wiliom wi oc skulum wart incigle koma lata fore thæt brefuit mædh, til hwilkens breff witnesbyrdh oc stadhfæstilse hafuum wi wart incigle hær fore hængdt fore thætta breff som gifuit ær oc skrifuit . j . Stocholme Arom æpter gudz byrdh Mccclxxx septimo . freadaghin næst fore midzsomars dagh .

Original på pergament, med vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin. Som det på två ställen är sönderskafvet, saknas några bokstäfver.

83.

K. Albrekt, som af Bo Jonssons enka Margareta Duma blifvit med frändernas råd antagen till hennes och barnens förmyndare, kungör de vilkor, hvarå Jäppe Djeken skulle framdeles behålla förvaltningen af Åbo slottslän, dat. d. 23 Juni 1387.

Wi Albrict mædh gudz nadh Swea oc Göta konunger hertughe j Mækilborgh . grewe i Zwerin, ofuer

Stargardh ok Rozstok herra görom thæt allom mannom witerlikt ok kunnoght. swa them æpter kunno koma som thæm nw æru. at æpter thæt ærliken ok wælboren qwinna. husfrv Greta Dwma som fordhom atte warn ælskelika drozsta. Bo Jonsson. gudh hans siæll hafwi. hafuir æpter sinna wina. oc frænda radhe oss til sin. oc sina barna formyndara. oc beskermara walt ok takit, Tha kænnomps wi mædh thæsso waro nerwarande opno brefue. at wi aff the fornempde *husfrv* Greto weghna. oc henna barna. som thera rætter formyndare, oc aff wara eghna veghna. hafwom een ænda gangit mædh skællikom manne Jeppa Dyekn. som Abo hws. oc thæs föghati inne hafdhe a Bo Jonssons veghna, ok æn vppa troskap Inne hafuer I swa matto som hær æpter fölgher, först at thæn fornempde Jæppe Dyekn. skal Abo hws behalda. ok jnne hafua. mædh allom them föghatiom oc landom som Bo hafde honum ther tilwiist. swasom ær alt Abo föghati. Satagunna oc Borgha föghati mædh allom ærlikom ingiældom. alæghnom oc sakörom. ok allom konungelikom ræt. engo vndantakno, aff hwilkom Ingiældom. han scal först betala oc afflæggia. alla the sculd han jnnan komen ær aff Bo Jonssons veghna æpter hans budhi. swasom æru atta tusanda marker penningæ oc thiughu thusanda marker swenska penningæ. æpter thy han oss bewiist hafuer. swa at oss nöghiær, aff huilkom Ingiældom han scal oc huset j Abo ok folk til husens bewaring vppehalda. æpter thy han skællika widherthorff, löper ther ok nokat ofuer. thæt ægher. oc scal Jæppe husfrv Greto ok Boos barnom til gaghna wænda, som han bæzt kan, ok thæs wiliom wi a henna. ok Boos barna veghna. honum fullelika tro vtan allan

rækenscap. swa at hwatzske han ælla hans arfwa. ælla æmbitzmæn. skulu pliktoghe wara oss ælla them ælla thera arfwom nokan rækenskap göra aff thy ofuir lopeno. huatzske aff vpbyrdh ælla wtgifft. Ok vnnom wi oc gifwom them fornempda Jeppa. oc alla hans vmbudzmæn oc swena ledhugha oc qwitta. for all the brwt. kæromal oc sculd. vppa han ælla them koma kunno for thæt hær til warit hafuer j Österlandom. ok gifwom honum ok thæm allan warn ræt. som oss aff them brwtom. oc kæromalom tilfalla kan ganzlika friián. Tho swa at hon oc the skulu sik vm all kæromaal mædh malsæghiandanom forlika. Item ware thæt swa at wi Jeppa j nokra skuld́ satten. ælla han. ælla hans æmbitzmæn wini ok thienæra skadha token. ælla j feyghd komen. fore thæt at han hafwer sik til oss sat mædh Abo hws aff husfrv Greto veghna, ok Bo Jonssons barna veghna. ælla huilkom lundom. han ælla the skadha token. ælla j feygdh komen fore thætta æmbitet. tha wiliom wi ok sculom thæn fornempda Jeppa. ok hans æmbitzmæn, wini ok thienæra. aff the feygdh friia. oc aff thæm skadha taka som han möghelika kan bewiisa. för æn wii han fra Abo hws skiliom. ok wiliom wi aff thæm landom som wi Jeppa tilwiist hafwom mædh Abo hws, ænghte minzska. ælla bort læna. ok ængin ræt ofuirgifua. som honum rætlika tilfalder i hans föghatiom. vtan wi görom thæt mædh hans radh ok wilia. Item vnnom wi them fornæmpda Jeppa at byggia barfridh ælla fæste vm nakre höfwitzmæn j Österlandom ælla almoghe wilia honum nokat aff threngia aff thæm landom. honum wiist æru til Abo hws. Item vnnom wi at Jæppe ma bedhas ok vpbæra. hwart aar ena hielp

at enast aff thæm landom oc stadhom. han jnne hafuir, swasom aff hwariom rök. en span malt. en span rugh. en span hafra. eet höns. eet las hö. eet las widh. ok ena halff mark penningæ. ok aff hwariom thiughu rökiom. eet nöt tw faar eet pund smör. oc tw pund flæsk. aff stadhenom j Abo fyra hundradha marker penningæ. aff Vlfsby fyrætighi marker, oc aff Borgha thretighi marker Item vnnom wi honum. at han ma alla handa ætanda waro til husens behoff j Abo wt föra aff Swerike vtan alt forbudh. Item lofwom wi widh sannind ok godha tro vtan alt arght. at wi thæn fornæmpda Jeppa aldre wiliom ælla skulom affsætia ælla widh Abo hws skilia. för æn Bo Jonssons barn til moghanda alder koma, ælla för æn wi han skadhalösan giort hafwom aff Bo Jonssons skuld. som tha obetaladh aterstander, vm the barnen för aff ganga. æn hon gantzlika betaladh ær, framledhis Jak Margareta Dwme. fordhom Bo Jonssons husfrv. a mina. ok minna barna veghna, ok wi Henika Duma. Claws Dwma. Volradh Dwma. ok Berthold Dwme. fornempde husfrv Greto brödher. kænnomps oppinbarlika. at thæssin deghtingan. ok forwaring giordh ok begripen ær mædh waro wit ok wilia oc fulbordh. oc lofwom hona j allom sinom articulis. fasta oc ferdugha halda. æpter thy waar hulle herra konung Albrict hona begripet hafuir, vtan alt arght, oc til stadhfestilse. oc höghre bewaring hengiom wi witerlika mædh godhwilia waar incighle fore thetta breff. ok bedhomps wi ærlicx mans herra Henricx van Brandis riddara incighle til witnisbyrdh fore thetta breff mædh warom incighlom Datum Stocholm anno domini Mccclxxx septimo in vigilia beati Johannis baptiste sub sigillo nostro pre-

sentibus apposito impendenti In euidenciam premissorum.

Original på pergament, med vidhängande sigiller, i Storhertigliga Arkivet i Schwerin, med alla sex sigillen bibehållna. Af H. v. Brandis's intet spår.

84.

K. Albrekt frikallar Jäppe Djäken och hans underfogdar från all räkenskap för deras uppbörd och utgifter å Bo Jonssons vägnar i Österlanden (Finnland), dat. d. 23 Juni 1387.

Wi Albrict mædhir gudhz nadh Sweia oc Göta konungir hertughe i Mækelborgh greue i Swerin ouer Stargard oc Rozstok herra, görom allom mannom vitærlikt oc konnught ok kænnomps oppinbarlica mædhir thesso samo brefue at wi hafuom skælikan man thænne brefförara Jæppa Diækn foghata i Abo oc hans arfua latit ganzklica lösa, lidhuga oc quitta oc hans foghata oc æmbezmen som han a sina væghna haft hauer, ælla Bo Jonsson til hans viist hauer oc thera arfua them han tilstaar mædhir mun ælla mædhir sino breue fore allan thæn rækenskap som han plichtoghar var at göra Bo Jonssoni badhe af vpbyrdh oc wtgift hwat thæt hælzt ær i litlo ælla storo som han oc hans foghata oc æmbezmen handa mellom haft hafua a land ælla i stædhom ælla hwar han ælla the thæt hælzt vpburit ælla wtgifuit hafua i Österlandom ælla annars stadhz inlændis ælla wtlændis æpter Boos budhi oc til hans gaghna oc til husins vppehælde i Abo fra them första dagh Bo honum Abo antwardhadhe ok til thænna dagh swa at hwazske vi ælla wara arfua ælla husfrw Greta, ælla henna arfua ælla Boos barn ælla thera ærvingia ælla nakar annar skulo

nakra makt hafua then fornæmpda Jæppa Diækn ællis hans arfua ælla hans foghata ællis æmbezmen ælla thera ærvingia nakat sin hindra ælla quælia fore thenna fornæmpda rækenskap, huilkom lundom hælzt ælla af hwem ælla hwar han oc hans æmbezmen hafua the samo vpbyrdh oc wtgift vpburit ælla wtgifuit oc handlat innan thenna daghen at han först Abo oc Boos æmbete sik vndirwan oc til thænna stund ther fore ær han oc hans arfua, oc hans foghata oc æmbezmæn oc thera arfua quitte lidhughe oc løse som før ær sakt, aldre nakan mere rekenskap gøra skulande hwazke os ælla husfru Greto, ælla Boos barnom oc engom androm allom Jæppa quitto brefuom oc forwaring oforsumadhom ther han før af Bo Jonsson hafuer, huilken han skal nyuta oc ohindradhir oc oqualdir behalda vtan alt arght i sinne fulle mact bliua scolande ok jac Margareta Dwme fordhom Bo Jonssons husfru kænnis innan thesso samo brefue at æpter thy min nadhughe herra for:de konung Albrict min oc minna barna rættir formyndare ær, thyt jac æpter minna vina oc frænda radhe hauer han ther til valt oc takit tha ær thæt mædhir minom godhuilia oc fulbordh at han fornæmpda Jæppa Diækn quittan oc lidhughan latit hauer, for allom them fornæmpda rekenskap oc fulbordhar jac oc stadhfestir mædhir mino ja oc godhom vilia alt thæt min herra konung Albrict honum a mina oc minna barna væghna oc wara arfua, swasom var rættir formyndare sakt oc vnt hauer oc før scrifuat standir vidh godha tro oc sannynd vtan alt arght Ok wi Clawus Dwme Henike Dwme Volrad Dwme oc Bertold Dwme fornempdo husfru Greto brödhir kænnomps oppinbarlica al the forskriuen ærende

skeed oc timpd vara, oc fulbordhom them al saman mædhir ja ok godhom vilia mædhir for:de warre systor, vtan alla æpter talan framledhis oc vtan alt arght, Ok til thes mere visso oc høghre bewaring tha hafuom vi al syzken hwart wara sit inzighle mædhir godhom vilia oc beradhno modhe oc væl forthænkt, hængdt for thætta bref mædhir vars nadhugha herra konung Albrictz jncighle Datum Stocholm anno domini Mccclxxx septimo In vigilia sancti Johannis baptiste nostro sub secreto presentibus appenso in euidenciam premissorum.

Original på pergament, med sex vidhängande sigill, uti Storhertigliga Arkivet i Schwerin. I alla en lilja.

85.

K. Albrekt befriar Norrbo hundare, i anseende till dess ringa antal af skattskyldiga innevånare, från åliggandet att utrusta mer än ett krigsskepp, men om riddare och svenner, hvilka genom tjenst frälste sina gårdar, samt kyrkogodsens åboer framdeles blefve ålagda att utgöra "skipvista-kost", skulle häradet såsom förut uppsätta tvenne skepp, dat. d. 11 Juli 1387.

Omnibus presens scriptum cernentibus Albertus dei gratia Sweorum Gothorumque rex, dux Magnopolensis, comes Zwerinensis Rozstok et Stargardie terrarum dominus, salutem in domino, Considerata paucitate hominum tributariorum in prouincia Norbohundare existencium, qui nobis hactenus cum duabus nauibus expedicionalibus dictis snækkio et viris ac armis ad ipsas pertinentibus, satis onerose seruire consueuerant, ipsos vnam tantummodo nauim huiusmodi, ad expedicionem nostram, dum et quando ipsam de cetero euocari contigerit, ex speciali gratia volumus

preparare Prouiso nichilominus si milites armigeros, bona sua per seruicia liberantes, personas ecclesiasticas et bona ecclesiastica inhabitantes, ad exhibicionem nostram dictam skipuistakost vel tempore nostro uel successorum nostrorum, exnunc in perpetuum obligari contigerit, extunc enim dicte provincie inhabitatores, ad corone regni Swecie seruicium cum duabus nauibus vt hactenus soliti fuerant, perpetuis temporibus teneantur, et in premissorum euidenciam secretum nostrum quo sigilli loco vtimur presentibus duximus appendendum. Datum Stocholmis anno domini Millesimo tricentesimo octogesimo septimo, feria quinta proxima infra octauas beatorum Petri et Pauli apostolorum Christi

Original på pergament (med vidhängande sigillremsa, som bär märke efter förseglingen) i Storhertigliga Arkivet i Schwerin.

86.

Knut Bosson öfverenskommer med Jakob Abrahamsson angående emottagandet af de Bo Jonssons pantelän i Finnland, hvilka den senare hittills förvaltat, dat. d. 15 Aug. 1395.

Wytlik sy allen luden dat wy Johan van Godes ghenaden biscop tho Reuele vnde wy broder Dyderyk van Wilborch kumptur dar selues bekennen vnde betughen in desser schrift dat wy hebben gezeen vnde vor vns lezen horen des erbaren ritters her Knut Boessöns bref vnde syner medelöuers vnghesmyttet vnde vnghezereghet vnde ereme inghezeghel vnthobroken so ludende wort van wörde also hir na gescreuen steyt Wytlick sy allen den genen de dessen bref seen horen edder lesen dat ik Knut Boessön ryttere bekenne vnde betughe openbare in desseme

ieghenwerdygen openen breue dat my Jacob Abrahamessön heft gheantwordet van alle Boo Jonessones erfnamen weghene dat hus tho Abow mit siner voghedye Castelholm tho Alande mit syner voghedye Warcholm dat nye slot yn Nylande lycht mit syner voghedye Aborch dat yn Sachagunne (!) lycht myt syner voghedye vnde dat slot Vreghdenborch desse vorbenumede slote vnde lande heft my Jacob Abrahamessön antwordet myt aller tho behoringhe alze hy dat van myneme vader Bo Jonessön an namede deme God genedich sy vnde heft dar by gedan dat ik vnde myne rechte erfnamen eme gutliken vnde vruntliken danken vnde allen den synen vnde schelde ene vry qwyt leddich vnde lös alle rechte rechten anspracken edder anvechtinghe desser vor benomeden slote vnde landen vnde alle rekenscop vnde allet dat he vnde synen rechten erfnamen vnde syne ammetlude vnde ere rechten erfnamen ghedan vnde gelaten hebben van der tyt dat he de slote van myneme vader an namede wente an dessen dach dat ik desse vorbenomeden slote vnde lande van eme wedder annamede alzo bescheyden dat ik edder mynes vader Boe Yonessöns rechten erfnamen noch numment van vnser wegene Jacob vorbenomet adder syne rechten erfnamen vorder nerghen vmme schuldighen wyllen noch en schullen vnde en van allerleye anspreke vnde an vechting de eme tho komen mochte van den vorbenomeden sloten vnde lande willen vnde schullen entheuen vnde entnemen vort mer so hebbe ik Knut vorbenomet myt beradene mode vnde guden vryen willen vnde ganczliken vnghetwngen den vorscreuenen Jacobe belaten vnde vor lenet vmme synen truwen vordynstes willen vnde

redelecheyt de he by my vnde den mynen bewyset heft. dat kerspel tho Nave myt aller rechtecheyt vry vnde vnbewurren alzo dat he des schal bruken sunder dynst eder jenegher leye plicht tho teyn iaren alzo de nu scholen an treden alzo [in] desse bref ghe gheuen vnde geschriben is Weret ouch sake dat Jacob vorgeschreuene aflyuich wörde bynnen dessen vorbenomeden teyn jaren dat God vorbede, wes ik denne by synen kinderen wolde don dat schal ligghen an myner redelecheyt wenne ik dat vorbenomede kerspel tho Naw wedder van en neme vortmer den hof tho Röne den Jacob in gelost heft vor hundert lodige mark vnde dertych lodeghe mark van Volrade van Zule des schall Jacob ghebruken mit aller tho behoringhe wente tho der tyd dat ik eme. edder mynne rechten erfnamen de vorbenomeden summe geldes wedder gheue to danke vnde to willen vortmer alle dat gut dat Jacob yn Osterlande heft dat sy syn erue adder he hebbet gekoft des schal he vnde syne rechte erfnamen vry mit aller to behoringe bruken alle de wyle ik Abow hebbe vnde des mechtig byn Vortmer wil ik Knut vorbenomet Jacob dar to behelpelk syn dat he syn laghmansdome schal gebruken vry vnde vnbewurren in myner voghedyge dar ik rade alze lange dat he id suluen myt guden willen ouergyft vnde weme he dat bevelet deme wil ich dar to behelplik syn weret ouch dat de konynghynne van Denemark etz[etera] edder anders wy van erer wegene Jacobe wolde af drengen dat slot tho Oesthamer edder dat leen dat wil ik vnde myne vrende eme helpen keren vnde weren mit alle vnser macht de wy hebben mogen vortmer d.... gut dat ik eme vorlenet hebbe

vnde wat gudes he heft yn Oesterlande edder in Sweden dat wil ik eme vor[deghed]ingen helpen vnde vor waren eme vnde synen rechten eruen to gude vnde tho mute ghe lyk myneme eygene g[udere] ok dat ik deghedingede mit konyng Albrechte van Sweden edder mit der konynghynne van Denemarken edder [eren] vrunden vnde ik es eyns mit en werde vmme slote vnde lande de yk yn hebbe vnde ok vmme slote vnde lande de my ..... na mynes vaders dode edder vmme myn vederlich erue adder wat deghedinghe ik amit en begrepe dat [se] mochte an vorwaret syn so wil ik Jacob vnde syne rechten erue mede teen in deghedynge vnde wil [se dar] ynne vullekomelchen vorwaren ge lik my suluen alzo dat se blyuen by rechte vnde by erme gude vortmer Jacobes bruder Merte Herman Haluerstat Karl Mag[nusson] M... sson Ynghemundh Jonsson vnde alle de gene de by ambete syn gewesen de sin in desseme breue genomet addir nicht sint sint der tyd dat Jacob erste Abow mit der vogetye vnde andres slote vnde lande dy do vorgyschrewen stat erst annamde von mynen vater deyn wille vnde ey schal ik Knut vor genumet vnde myne rechte erfnamen noch nymant von vnser wegen schuldigen noch anspreken vnde zullen in aller vorwaringe bliwen vnde zyn glik Iacub vor genumet vnde zynen rechten erfnamen. Vortmer alle dy gude lude dy wonhaftig zyn vnder Abow vnde vnder dissen andern vorbenumeten slöten beyde dynstlute vnde burger dy will ik beholden by glike vnde by rechte na aller myne macht vnde mögen Were ok genich man dy Iacobe ader zyne erwen vorder schuldigen welde vmme disse vorgyschrebene slote

vnde lande hye wer wer do were dor wil ik Knut vorgenumet vnde schalle en myt myn rechten erfnamen ab entheben vnde vtnemen alzo dat zy dar aller zaken nöt los abe bliwen: Vort mer zo schal ik vnde wille dat aller erste dat ik kan dat zal wezen zunder ark Iacob schikken eynen brif den zal bezegeln bisschop Knut von Lynkopinge her Sten Bossön her Bent Niccelsson rittere vnde vrouwe Gryte myn mutter dy zal also luden dat ze desse vowaringe zullen *mete* volborten alzo dat Iacop vnde zyne erwen dar wol an worwart zyn ok zo schal dy brif den ik Knut vorbenumet myt myne muder Iacop bezegelt, bliwen by aller zyner macht vt gyzecht Wartholm vnde dat len vnde vt gyzecht dat lagemans düme an zo vel alzo disse brif ynne helt wert ok zake dat ik Abow von my dadyngde in welcher wise dat were zo schal ik vnde wil Iacop dar an bezorgen alzo dat hy vry vnde vnbeworen zal bruken dat kerspel ihn Nawe zyne thit vt alzo hy vor gyschrewen stet ok zo en schal in dessem bryue nen artikel noch wort stan dar disse brif mede möge vornichtiget werden des Iacop oder zyenen rechten erwen vnde alle dy vorgeschrewene stat in ienige notodinge ader schaden komen möge vort mer ik Iohan Dume rittere Henke Dume vnde Bertold Dume knapen bekennen vnde betughen öpenbar in dessem kegenwerdigen briwe dat alle dese vorgeschrewene stukke vnde zake myt vnser wytschop volbort vnde rade zynt geschin; vnde weret zake dat Iacobe ader zynen rechten erwen vnde dy gene dy by vorgyschreben stat gemant vordre schuldigen wolde von dessen vorbenumeten sloten vnde landen wegene zo schulle wy vnde willet mit her Knut Busson Iacup

vorbenumet vnde zynen rechten erwen vnde dy dy iene dy hir vor gischreben stat entheben vnde ap nemen von allerleye ansprake alzo dat zy des blywen zunder schade Alle disse vorgyschrewene stukke vnde artikel vnde eyn inlik bezundern lowe wy Knut Busschön Iohan Dume rittere Henke Dume vnde Bertolt Dume knapen mit zamender hant vor vns vnde vor vnse rechten erwen Iacop Abrahamsson vnde zynen rechten erwen vnde den ienen dy hir vorgyschrewen stat vnde tu truher hand Henrikke Rebok in guten truhen stede vnde vnde vaste thue holden zunder jenierleye hulperede ader arge list dy dy Iacobe ader vorgyschreben thu schaden mochte komen vnde vns thu hulpe thu eyner merderkentnisse vnses truen gloubedes zo hebbe wy zamtlichen myt enander vnse yngyzegel vor dissen brif witlichen gyhangen dy do gygewen vnde gyschreben ys thu Abow na Gotes bort duzent iar dry hundert iar in dem vife vnde negeynstem iar op vnser vrouwen tag assumpcionis. Thu eyner meren betüknisse dat wy dissen brif gezyn hebben alzo lutende alzo hy vor gyschrewen stet zo hebbe wy vnse yngysegel gyhangen vor dezen brif dy gyschrewen yst thu Rewel nach Gotes bort duzent iar dry hundert iar in dem zeben vnde neghentistem iar an dem heylgen abende thu pascha.

Efter en handskrift på papper från början eller medlet af femtonde seklet i K. Geheime Arkivet i Königsberg. Afskriften ej noggrann. Ett stycke i kanten borta.

ORT-REGISTER.

sid.
Aashundare, nu Åsunda härad i Uppland.......... 35.
Abo (Abow), se Åbo.
Aborch, slott i Satagunda i Finnland.......... 201.
Alastra skipslagh, se Olastra.
Alholm, slott på Lolland..........55—57.
Alwal, gård i Asarps socken, Redvägs härad.......... 165.
Aranäs, nu Årnäs, i Kinne härad, Vestergötland.......... 58.
Arboga (Arbughen) stad.......... 80, 87, 104.
Aros, Arosia, se Vesterås.
Arvika, socken i Jösse härad i Värmland.......... 177.
Asatorp, nu Åsarp, socken i Redvägs härad i Vestergötland.......... 165.
Axevall ("Absavald"), slott i Valle härad i Vestergötland.......... 60, 88.

Bawæhus (Baghæhuus), nu Bohus, slott vid Göta elf.......... 2, 6, 8, 9.
Biærghæ, nu Bjäre (rätteligen Berge) härad i Skåne.......... 28.
Blacksta, socken i Oppunda härad i Södermanland.......... 102.
Boldebodas, möjl. Påboda i Söderåkra socken, S. Möre härad.......... 128.
Borgholm, slott på Öland.......... 153.
Borgå, stad i Finnland.......... 196.
» fögderi.......... 194.
Botolfæ ecclesia, i Svenska handlingar: "Botvida kyrkia", nu Botkyrka i Svartlösa härad i Södermanland.......... 102.
Botnaryd, socken i Mo och Wartofta härad i Vestergötland.......... 165.
Bremshus, slott på gränsen mellan Bleking och Kalmar län.......... 52.
Byorlunda, nu Björlunda socken i Daga härad i Södermanland.......... 95.
Byringe skeppslag i Öster-Rek. härad i Södermanland..........66, 74, 76.
Bærkarna, nu Kungs-Barkareby i Åkerbo härad i Vestmanland.......... 87.

Castelholm, slott på Åland.......... 201.
Copenhauen, Köpenhamn.......... 18.
Cristberg, nu Krigsberg, i Bobergs härad i Östergötland.......... 169.

Dalarne (Dalen).......... 35, 83, 85, 104, 105, 111—117, 155.
Dalby, socken i Hagunda i Uppland.......... 179, 181.
Danmark.......... 4—9, 14, 17, 19, 40, 49, 56, 57, 149, 171—176.
Dava hundare, nu Daga härad i Södermanland.......... 64, 71, 72.
Dobberan, kloster, nu badort i Meklenburg.......... 10.
Dunker, kyrka i Willåttinge härad i Södermanland.......... 81, 85.

sid.
Edsvik, ställe, (förmodligen vid norra ändan af Edsviken) i Sollentuna socken, 1 mil norr om Stockholm........ 133.
Ekeberg, gård i Åsarps socken, Redvägs härad i Vestergötland........ 165.
Ekholm, nu Ekholmen i Veckholms socken, Trögds härad i Uppland... 183.
Elfsborg, slott i Säfvedals härad i Vestergötland........ 49.
Enbugla, nu Enbåga i L. Malms socken, Willåttinge härad........ 78.
Eskilstuna, kloster, nu stad, i Södermanland........ 83.

Falsterboda, Hanseatisk handelsplats med ett kongl. slott i Skåne 12, 26, 41.
Finnland (Österlanden)........ 185—187, 191—205.
Finved (Vynnewit) Östbo, Vestbo och Sunnerbo härad i Såmland 49, 135.
Fjerdhundra, vestra delen af Uppland........ 35.
Fullsokn, nu Fullie socken, Skytts härad i Skåne........ 25.

Gasunge, nu Gåsinge, kyrka i Daga härad i Södermanland........ 76, 90.
Ghudinge, nu Östra och Vestra Göinge härad i Skåne........ 175.
Godbodz, nu Gadebusch, stad i Meklenburg........ 3.
Gorunda hundare, fordom ett härad i Westmanland........ 136, 138.
Gosunde, möjligen misskrifvet för Gasunge........ 102.
Gotland........ 49.
Gubin, nu Guben, stad i Mark-Brandenburg........ 149.

Hælgbasta, nu Helgesta, kyrka i Villåttinge härad........ 82.
Hærestada, nu Härsta i Dals härad i Östergöthland........ 169.
Hæsleby, Hässelby i Björkebergs socken Gullbergs härad i Östergötland 169.
Hafrabro, troligen Aflebro i Westerljungs socken, Hölö härad........ 97.
Haga, g. i Sansjö socken, Westra härad i Njudung........ 165.
Haghunda, härad i Uppland........ 179, 181.
Halland, se Sundra Halland.
Helsingborg, stad och slott vid Öresund...... 1, 13, 14, 16. 17, 19, 21, 42, 56.
Helsingland, omfattade fordom hela kustlandet på vestra sidan af Bottniska viken........ 101, 105, 107, 141.
Hising, ö vid Göta elfs utlopp, fordom delad mellan Sverige och Norge, 49.
Humblarum, nu Rosendal, g. i Hakarps socken Tveta härad, vid Jönköping, å hvars egor slottet Rumlaborg var anlagdt........ 169.
Huppunde (Vphunde), nu Oppunda härad i Södermanland........ 68, 72, 77.

Jernberget, Jernbergslagen i Dalarne och Vestmanland...... (115) 140, 143.
Jozedz hæredh, nu Jösse härad i Värmland........ 177.
Junakir, nu Jönåker härad i Södermanland........ 63, 69, 72.
Jäder, kyrka i Östra Rekarne härad i Södermanland........ 83.
Jönköping (Junacopia)........ 36, 47.

Kalmarne, staden........ 44, 52, 97, 102, 105, 128, 162, 181.
Keldarstsorp, nu Källestorp i Sandsjö socken, Westra härad i Småland... 165.
Kind, härad i Vestergötland........ 49.

sid.
Kinda härad, nu Kinne härad i Vestergötland............................ 58.
Kisa, kyrka i Kinds härad i Småland.. 59.
Kolmard, skog mellan Östergötland och Södermanland............ (90, 91) 93, 94.
Konungsnäs, kungsgård på Färing-ön eller Svartsjölandet i Mälaren...... 121.
Kopparberget, i Dalarne.. 35, 101, (114), 140, 143.
Kyla, nu Kila socken i Jönåkers härad i Södermanland.................... 76.
Kyöl, nu Köln socken i Jösse härad i Värmland............................ 177.
Kärsesund, mellan Munsön och Eckerön i Mälaren......................... 84.
Köpings hus, slott vid staden af samma namn............................ 158.

Lagaholm, Laholm, slott i Halland.. 183, 189.
Laland, ön Lolland.. 17.
Lawe, nu Lawa, stad i Meklenburg.. 143.
Lindholm, slott vid Göta elfs utlopp...................................... 13.
Linköpings domkyrka.. 165.
» prosteri... 169.
Ludderhowd, sedan Ludderhof, nu Mariehof i Hammarkinds härad i Östergötland, nära Söderköping.. 169.
Ludgudawi (Ludgavi, nu Ludgo, kyrka i Röne härad i Södermanland 36, 90, 95.
Lund, stad i Skåne.. 37, 39.
Lundby i Lilla Malms socken, Willåttinge härad i Södermanland 79, 83, 87.
Lübeck.. 18, 24, 125, 128, 160.

Malma, nu Lilla Malm.. 79, 83, 86, 87.
Malmöghe, nu Malmö.. 38, 39.
Mark, härad i Vestergötland.. 49.
Marsäng, g. i Bergshammars socken, Jönåkers härad i Södermanland... 76.
Munkaboda, nu Norsholm vid Göta kanal i Östergötland.................. 169.
Möre, sydöstra delen af Småland.. 128.

Nave, nu Nagu, socken i Finska skären utanför Åbo........................ 201.
Nerike... 1.
Njudung, Östra och Vestra härad i Småland............................... 165.
Norberke, socken i Dalarne.. 115.
Norbo hundare, Norrbo härad i Vestmanland........................ 136, 138, 199.
Nordebergh, Norberg, bergslag, nu räknad till Vestmanland......... 115, 116.
Nybighd, troligen Nyland.. 185.
Nydala, kloster i Vestra härad i Småland................................. 47.
Nyköping, staden........... 77, 83, 85, 86, 90—95, 97, 98, 102, 105, 155, 179.
» slottet......................... 62, 78, 89, 98—100, 109, 144, 157.
Nyland... (185?) 201.
Nörala, Norrala, kyrka och tingsställe i Helsingland...................... 142.

Olastra skiplag, en del af Öster Rekarne härad i Södermanland 66, 74, 76.
Opensten, slott i Åsarps socken, Kinds härad i Vestergötland........... 104.

Reval... 199, 205.

Rostock.............................. 19, 39, 56, 123, 125, 128, 173, 175, 176.
Rughöösund, Rågösund i skärgården öster om Nyköping..................... 170.
Rögnabro, bro öfver Rönne-ån i Skåne, troligen vid Engelholm......... 42.
Röne hundare, härad i Södermanland.................................. 62, 70, 72.
Rönö, g. i Björkekinds härad i Östergötland.................................. 202.

Sandsjö, socken i Vestra härad i Småland.................................. 165.
Satagunda, norra delen af Åbo län.................................. 194, 201.
Sclawia = Wenden i dess vidsträcktare betydelse.................................. 4.
Seunda hundare, större delen af nuvar. Siende härad i Vestmanland 136, 138.
Simbohundare, nu Simtuna härad i Uppland.................................. 35.
Skanör, stad med slott i Skåne.................................. 12, 16, 26, 37.
Skæninghe.................................. 105, 119.
Skynzeckeberg, nu Skinnskatteberg, socken i Vestmanland.................. 115.
Skåne.................................. 7.
Snyoswad, nu Snösvad i Lilla Malms socken, Willåttinge härad i Södermanland.................................. 78.
Sollentuna, socken i Sollentuna härad i Uppland.................................. 133.
Stighatompta, kyrka i Jönåkers härad i Södermanland.................. 77.
Stockholm 14, 35, 42, 44, 48, 61, 80, 94, 101, 102, 104, 123, 130, 151, 153, 155, 160, 170, 183, 193, 196, 199, 200.
Stralsund (Sundæ).................................. 19, 125, 128.
Stäkeholm, slott vid nuvarande Westervik.................................. 123, 125, 145.
Suderberke, socken i Dalarne.................................. 115.
Suluerbergh, förmodligen Öster-Silfberget i Dalarne.................. 115, 156.
Sundra (Södra) Halland, hertigdöme.................................. 37.
Sundzryd, gård i Bottnaryds socken, Wartofta härad i Vestergötland... 165.
Söderköping.................................. 14, 94, 101, 103, 105, 109.
Söderköpings prosteri.................................. 169.
Södermanland, se Nyköping.................................. 178.

Tangermünde, stad i Brandenburg.................................. 148, 150.
Tarsarie, se Thorsærge.
Telge, nu Södertelge.................................. 84, 167, 187.
Thopta (Thufte), nu Toftaholm i Dörarps socken, Sunnerbo härad i Småland, se rubriken: Karl Ulfsson å personal-registret.
Thorsaker, nu Torstuna härad i Uppland.................................. 35.
Thorsærge (eg. Thorsbarg), nu Thorshälla.................. 77, 79, 80—88, 101, 102.
Thust, Tjust härad i Småland.................................. 123, 125, 145, 168.
Thyrbohundare, nu Ytter- och Öfver-Tjurbo härad i Westmanland...... 136.
Torp, gård i Lerums socken, Vättle härad i Vestergötland.................. 165.
Torpa, kyrka i Vester-Rek, numera hörande till Åkerbo härad i Westerås län.................................. 82, 87.

sid.
Tuneberg, i Tuna socken i Dalarne........ 115.
Tummerup, i st. f. Tummerup, stad nära Cimbritshamn i Skåne........ 174.
Tystberga, kyrka i Röne härad i Södermanland........ 94.

Ulfsby, stad nära Björneborg i Finnland........ 196.
Ulfåsa, gård i Aska härad i Östergötland........ 121.
Uplanden-Svealand........ 144.
Uppeby, Oppeby, i Fröstuna socken, Daga härad i Södermanland........ 71.
Vreghdenborch, slott i Finnland........ 201.
Vynnewit, se Fynuide.

Wardberg, slott i Halland........ 3, 6, 7, 8, 27, 32.
Wartholm (Warcholm?), slott i Nyland........ 201, 204.
Wenden, en del af n. v. Meklenburg, huset Werles besittningar........ 144.
Werdingborch, Wordingborg på Seland........ 15.
Werum (obekant ställe, der någon träffning förefallit?)........ 103, 104, 105.
Vester-Rek, härad i Södermanland........ 65, 73, 76.
Westervik, stad, det nuvarande Gamleby i Tjust........ 123, 125, 145.
Vesterås (Aros, Wester arhws)........ 80, 81, 84—86, 101, 142, 156, 158.
Westmanland........ 142, 158.
Wiborg i Finnland........ 43.
Wiby, gård i Dalby socken, Hagunda härad i Uppland........ 179, 181.
Widinge, nu Wedinge, kyrka i Höks härad i Halland........ 191.
Widungsed, nu Vadjungsed, i Nordmarks härad i Värmland........ 177.
Wikeberg, i Wika socken i Dalarne........ 115, 116.
Windö, gård i Eds kapell, Norra Tjust härad i Småland........ 128.
Wisby........ 49.
Wismar........ 19, 39, 56, 123, 160, 172.
Witbo, Norra och Södra Wedbo härad i Småland........ 103, 105.
Wreta, gård i Kila socken, Jönåkers härad, vid Kolmården... 90, 91, 93, 94.
Wärend, en del af Småland........ 49, 83.

Yerstede härad, Järestads härad i Skåne........ 174.

Zymmershagen, nu Cimbritshamn........ 174.

Åbo stad och slott........ 189, 191, 194—198, 201, 205
Åland........ 201.

Öland........ 169.
Örebro........ 111, 128.
Öster-Rek, härad i Södermanland (omfattade äfven n. v. Willåtlinge h.) 66, 74, 77.
Östen aros, den del af Westmanland, som ligger öster om Westerås... 136.
Östhammars slott och län........ 202.
Öya, Öja, kyrka i Vester-Rek........ 83.

PERSONAL-REGISTER.

sid.
Abraham Andersson .... 131.
Abraham Dansson .... 166.
Agho (Åke Jönsson), Dansk drots .... 1.
Albert, murare vid Nyköpings slott .... 100.
Albert, den röde (ruffus) .... 104.
Albert, hertig af Sachsen .... 61.
Albert (Albrekt), furste, sedan 1348 hertig af Meklenburg, 2, 8, 11—14, 17—57, 60, 77, 88, 94—98, 102, 109, 118, 121—135, 141, 143—164, 171—177.
Albrekt, den föregåendes son, konung af Sverige, 28, 43—55, 57, 58, 60, 80, 83, 91—95, 97, 98, 118—122, 134, 142, 147—153, 170, 180, 185—199, 203.
Albrekt d. y. Henriksson, hertig af Meklenburg, titulär-konung af Danmark, 149, 171—175.
Alf (Aluerus, Adolf), grefve af Holstein .... 25, 33, 56, 57.
Alf Haraldsson (sedan Norsk R. R.) .... 131.
Algot Magnusson (Sture, Bo Jonssons fogde på Öresten o. Oppensten) 186.
Alkune, Claus, ridd. .... 161.
Andreas Jakobsson (till Tostorp, Tostrup) ridd. .... 38, 171.
Andreas Niklisson, ridd. R. R. .... 34, 41.
Anund Gregersson .... 183.
Anund Jonsson, ridd. R. R. .... 130, 167.
Apenborg .... 104.
Arnim, Otto van, ridd. .... 101.
Arnold svarte .... 130.
Arvid Gustafsson (Sparre), lagm. i Finnland .... 66, 130.
Arvid Ravaldsson .... 186.
Attendorn, Gotskalk van .... 176.
Axel (Absolon) Åkesson ridd. .... 32.
Axel Kettilsson .... 131.

Babbe .... 104.
Bard Evindsson .... 131.
Barnekow, Raven von, ridd. höfvidsman i Nyköping o. Dalarne, 49, 62, 68, 76—87, 92, 102, 103, 106, 109, 111, 114, 118, 122, 143, 152, 154, 155, 158.
» Raven d. y. ridd. .... 85, 103.
Barstorp .... 105.

sid.
Bassewitze ... 82.
Beatrix, drottning ... 27.
Bendikt Filippusson (Ulf) ridd. R. R. ... 32, 49, 59, 119, 130, 166.
Bendikt Hakonson, prest i Köln i Värmland ... 177.
Bendikt Jonsson ... 131.
Bendikt Niklisson (Oxenstjerna) ridd ... 130, 204.
Bendikt Niklisson ... 115, 131.
Bendikt Turesson (Bjelke) ... 32.
Bereke » » ... 104.
Beren, Bertram van, Hertig Albrekts kansler ... 38.
» Henneke ... 85, 87, 92.
Bergen, Johan van ... 104.
Beyeren ... 100.
Beynvled, Henrik ... 101.
Bibow, Hendenrik, ridd ... 152.
Bilow, Herman ... 81.
Birger, konung af Sverige ... 1.
Birger, ärkebiskop i Uppsala ... (165) 167.
Birger Laurensson ... 178.
Birger Turesson, ridd ... 132.
Birger Ulfsson, ridd. R. R. ... 131, 167, 186.
Björn, biskop i Åbo ... 188.
Bo Bosson (Natt o. Dag) ridd ... 130, 152, R. R. 167.
Bo Jonsson (Griphufvud) 44, 49, 119, 130, 150, 163, 167, 176, 178, 181, 186, 191, 194, 197.
Bo Jönisson, den förres fogde? ... 186.
Bonde, Thord (Röriksson), fogde på Raseborg ... 152, 186.
Branditz, Henrik van ... 152, 196.
Brokeren, Heyne ... 101.
Brunce ... 105.
Brunevitze ... 105.
Brunkowe, Johan ... 1.
Bullen, Hartvik ... 122.
Butzowe Cord (Curt) ... 124, 127, 130.
» Henneke ... 124, 125, 128.
» Peter, ridd ... 124, 127, 130.

Czulowe, se Tzulowe.

Dollen, Rudolf van ... 61.
Dume, Bertold ... 196, 198, 204.
» Claus ... 196, 198.
» Henneke (fogde på Wiborg) ... 152, 196, 198, 204.
» Johan ridd ... 204.

sid.
Dume, Margareta, (Greta) Bo Jonssons enka ..... 191, 194, 197, 204.
» Volrad ..... 196, 198.
Duve (»Tufe») Jesse ..... 175.
» (Dufe) Peter ..... 174.

Erik, (Menved) konung af Danmark ..... 1.
Erik (XII) Magnusson, konung af Sverige ..... 25, 28, 33, 36, 38.
Erik, hertig af Meklenburg, K. Albrekts son ..... 187.
Erik Karlsson (Örnefot) ridd. R. R. ..... 94, 118, 169.
Erik Kettilsson (Puke) ridd. marsk i Wärmland, riksmarsk ..... 131.
Erik svärdslipare, borgare i Stockholm ..... 130.
Eringisle Niklisson, ridd. R. R. ..... 186.
Eringisle Näskonungsson, R. R. ..... 5.
Eringisle Sunesson, jarl af Orknö, ridd. R. R. ..... 27, 32, 42, 47, 167.
Eufemia, K. Magni syster, hertiginna af Meklenburg ..... 2, 11.
Feregden, se Vereggede.
Filip ..... 99.
Filippus Karlsson, Bo Jonssons fogde på Krytseborg (Korsholm) ..... 186.
Finvid Finvidsson ..... 130.
Flögh, Harteka (Hartvig) ..... 186.
Folke Brynolfsson ..... 165.
Folke Niklisson ..... 131.
Foos, Könekin ..... 99.

Galen, Tucho? eller Tuve, ridd. ..... 32, 38.
Galle, (Galen) Tuve (möjl. dens. ehuru skölden är olika) ridd. ..... 171.
Geet, Johan, ridd. ..... 32.
Gerhard, grefve af Rendsborg ..... 4.
Gisle Elineson (Sparre) ridd ..... 13.
Glysing, Ketil, ridd. ..... 32.
Golenbeke, Otto van ..... 38.
Gotskalk, biskop i Linköping ..... 134, 165, 168.
Gregers Anundsson ..... 179, 181.
Grotte, Albrekt, borgare i Stockholm ..... 130.
Gulbrand i Widungsed ..... 177.
Gunter Åländing ..... 159.
Gustaf Arvidsson (Sparre) ridd. lagman i Södermanland ..... 32, 36, 79, 89.
Gustaf Laurensson ..... 131.
Gyncelin, grefve af Schwerin ..... 5.
Gynter, (förmodl. den Gynter von Wedhousen, ridd. som bevittnade jarlen öfver Orknö och Hjaltland, H. Sinclairs trohetsförsäkran till K. Hakon d. 2 Aug. 1379. Dipl. Norv. II: 356.) ..... 131.
Gyseler ..... 114.
Gädda, Niklis, ridd. ..... 130.
Hagenow ..... 100.

sid.
Hakon (Haqvon) Magnusson, konung af Sverige och Norge 41, 43, 54, 135, 177.
Hakon Algotsson (Lejon) ridd. .... 68, 77.
Hakon Oddson, kyrkoprest i Arvika .... 177.
Hakon, kanik i Linköping, kyrkoprest i Sandsjö .... 165.
Hallenberg, Johan, prest .... 161.
Halstan Petersson, ridd. .... 34.
Halverstadt, Herman .... 203.
Hanow, Johan, ridd. .... 89, 103, 156.
Harald Karlsson .... 131.
Hatt, Amund, (lagman i Värmland) .... 131, 177.
Hazenkop .... 82.
Helpten, Conrad (Kort), van, B. Gotskalks hofmästare .... 166, 167.
» Gyse van .... 166.
Hemming, biskop i Åbo .... 32.
Henrik, grefve af Holstein .... 2.
» (Henneke), d:o d:o, kallad der Eiserne .... 18, 45, 180.
Henrik, grefve af Schwerin .... 15, 16.
Henrik (Lejon), furste af Meklenburg .... 1—10.
Henrik (Suspensor), hertig af Meklenburg 17, 28, 50, 123, 145, 161, 171—175, 180.
Henrik Andersson, fogde på Laholm .... 183, 189.
Herman .... 98.
Heymal .... 114.
Heyne silfverbrännare, borgare i Stockholm .... 130.
Hjerne, Johan Erengislesson, ridd. .... 36.
Holmgeir Gregersson, ridd. .... 32, 38.
Homberg, Arnold, köpman i Stockholm .... 159.
Horst, Marqvard von .... 89.
Howenskild .... 105.
Hoyn, Hans von .... 161.
Hudha, Martin von, ridd .... 6, 8.

Ingeborg, K. Magni mor .... 2, 6, 8, 10.
Ingeborg Niklissdotter (Färla) .... 179, 181.
Ingemund Jonsson (Wase, fogde på Åland) .... 203.
Ingevalder » .... 99.

Jakob (Nilsson), ärkebiskop i Lund .... 27, 31.
Jakob Abrahamsson (Jäppe Djeken), Bo Jonssons fogde på Åbo 185—189, 191—197, 201.
Jakob Axelsson (Tott) .... 173.
Johan, markgrefve af Brandenburg .... 148.
Johan, biskop i Reval .... 200.
Johan, biskop i Åbo .... 167.
Johan Eriksson, ridd. .... 32.

sid.
Johan Gregersson .... 131.
Johan (Jon) Hafthorsson, Norsk ridd. .... 34.
Johan Kristineson .... 13, 27, 32.
Johan Laurisson .... 66.
Johan Martensson (Römer) sedan Norsk R. R. .... 131.
Johan Trugotsson (Thorgotsson), ridd. .... 34, 38.
Jon Uddsson (af Vinstorps-slägten), ridd. .... 131.
Jöns Hinzekason .... 186.

Kærstorp .... 104.
Kætilhod .... 103.
Kare, Thomas .... 130.
Karl (IV), Romersk kejsare .... 147.
Karl Jakobsson .... 186.
Karl Magnusson, (fogde på Åbo slott) R. R. .... 186, 203.
Karl Niklisson (Färla), ridd. .... 178, 182.
Karl Näskonungsson, R. R. .... 5, 13.
Karl Ulfsson af Tofta (Sparre) 32, 34, 41, 45, 48, 59, 61, 130, 166, 179, 183.
Karl Ulfsson af Ulfåsa .... 49, 118, (121).
Kase, Harald .... 131.
» Magnus (Bo Jonssons fogde på Tawastehus) .... 131, 186.
Kleye, Godeke van dem, köpman i Lübeck .... 160.
Knut, biskop i Linköping .... 204.
Knut Abiornsson, ridd. .... 38.
Knut Algotsson (Grip), ridd. .... 131.
Knut Boson (Griphufvud), ridd. .... 200.
Knut Folkesson, ridd. .... 13.
Knut Jonsson, drots .... 1.
Knut Karlsson (Sparre), ridd. .... 152, 179.
Kortenakke, Bernhard .... 127, 130.
Kremun .... 104, 106.
Kröpelin .... 99.
Kulen, Bertram .... 38.
Kyle Henriksson .... 166.
Kyrn, Johan (von), ridd. R. R. .... 5.
» Lydar von, ridd. R. R. .... 5.
» Marqvard, ridd. .... 13.
Kyt, Sven .... 98.
Kytil (Kettil) .... 98.
Köningsmark, Henning .... 169.
» Herbrecht, fogde i Stockholm .... 183.
Köpperen .... 85.

Langh, Hartvig .... 89.
Lasse Ranason .... 166.

sid.
Laurens ... 98.
Laurens Björnsson R. R. ... 45, 152.
Laurens Grekensson (Gregersson?) ... 104.
Laurens Ingebjörnsson, fogde i Westmanland ... 142.
Laurens Karlsson, ridd. R. R. ... 13, 32, 34.
» Petersson, ridd. ... 80.
Lewitsowen ... 105.
Lindeman, Henrik ... 127, 130.
Lindorm Eskilsson ... 47.
List, Johan ... 186.
Lo, Johan vamme ... 166.
Lowessen ... 89.
Ludvik, konung af Ungern ... 180.
Lutzowe, Johan, ridd. ... 44, 61.
» Luder ... 45, 61.
» Volrad ... 44.
Läma, Hakon, ridd. R. R. ... 5.

Magnus, konung af Sverige o. Norge 2—16, 18—24, 33, 34, 39—47, 59, 103, 109, 132.
Magnus, hertig af Meklenburg ... 50, 123, 145, 161.
Magnus, biskop i Westerås ... 32.
Magnus, murare på Nyköpings slott ... 98.
Magnus, sandförare d:o ... 99.
Magnus Finvidsson ... 130.
Magnus Gislesson, ridd. R. R ... 36, 130.
Magnus Hakonsson, ridd. ... 130.
Magnus Loghason (sedan ridd.) ... 178.
Magnus Niklisson (Röd), ridd. R. R. ... 5.
Magnus Niklisson, ridd. K. Eriks marsk ... 27, 32, 34, 37, 38, 42.
Magnus Petersson ... 189.
Magnus Trottesson ... 131, 152.
Mallin ... 89.
Manduuel ... 104.
Margareta, drottning af Sverige och Norge ... 202.
Markman ... 91.
Martin (Merten) Jakobsson ... 203.
Matthias, kock på Nyköpings slott ... 100.
Matts kalkbräckare d:o ... 99.
Matts Gustafsson (Sparre) ... 164.
Matts Kettilmundsson, ridd. R. R. ... 5.
Michielsdorp, Henrik ... 131.
» Kristoffer ... 131.
Molteke, Henrik, ridd., höfvidsman på Stäkeholms slott ... 145.

sid.
Molteke, Henneke ... 145, 168.
Moltzan, Henrik ... 61.
Morin, Henrik ... 158.

Nanne Abiornsson (Sparre), ridd. ... 131.
Negendanke ... 103.
Niclawe ... 47.
Nicolaus, grefve af Schwerin ... 15, 16.
Nicolaus, »Cameracensis prepositus» ... 148.
Niklis, biskop i Linköping ... 27, 32, 37, 59, 61, 98, 120, 131, 134.
Niklis (Hermansson), d:o ... 165, 167, 186.
Niklis, biskop i Skara ... 32, 36.
Niklis, kyrkoprest i Stigtomta ... 77.
Niklis, murare på Nyköpings slott ... 98.
Niklis Abiornsson (Sparre), ridd. ... 13, 32, 34, 36.
Niklis Heterne (Heterue?) ... 115.
Niklis Kettilsson ... 131.
Niklis Magnusson ... 32, 38.
Niklis Olofson, Dansk drots ... 1.
Niklis Petersson ... 115.
Niklis Turesson (Bjelke), ridd. R. R. ... 27, 32, 34, 36, 37, 38, 41, 43.
Niklis Trugotsson, ridd. ... 37; 32.
Niklis Åkesson, ridd. ... 27, 32, 37.
Nisse Dalbo ... 177.
Nyendorp, Bertel ... 101, 106.

Oldenborgh ... 105.
Oldenstad, Hartvig van ... 105.
» Henrik van ... 84, 101, 105, 106.
Olof Dalkarl, borgare i Stockholm ... 159.
Olof Djeken (fogde i Dalarne) ... 77, 115.
Ormer Östensson, Norsk ridd. ... 31.
Otto, grefve af Schwerin ... 15, 16.
Owen, Herman van ... 101.

Parowe, Henrik, ridd. ... 82, 127, 130.
Peckatel ... 104.
Peter, ärkebiskop i Uppsala ... 31.
Peter Brodersson ... 131.
Peter Djeken ... 105.
Peter Israelsson (Brahe?) ... 131.
Peter Jakobsson ... 101.
Peter Niklisson, R. R. ... 5, 7, 10.

sid.
Peter Stigsson, ridd. .... 32.
Peter Åländing, borgare i Stockholm .... 159.
Pik (Pyk) Fjaller, ridd. .... 42, 45.
Pinnow, d. ä. .... 104.
» Tideke .... 105.
Platen, Claus .... 152.
Plawe, Henrik von .... 61.
Plesse, Johan von, ridd. .... 49, 61.
» Remar von, ridd. .... 80, 89.
Plöne, Sigfrid von, ridd. .... 1.
Porse, Knut, ridd. R. R. (hertig af Halland) .... 5, 7.
» Magnus .... 130.
Prene, Bertold .... 127, 130.
» Gustaf .... 127, 130.

Rangvald Filipsson, ridd. .... 131.
Rangvald Magnusson .... 122.
Ranten, Heyne .... 115.
Rebok, Henrik .... 205.
Rempelin .... 89.
Ribbing, Peter .... 131.
Rump, Hince .... 114.
Rusche .... 105.
Rutisch .... 104.

Schynkel, Henneke .... 146.
Scuderen, Bose van .... 38.
Sepelin, Henrik .... 127, 130.
» Henneke .... 124, 127, 130.
Sigismund, Markgrefve af Brandenburg .... 148.
Simon .... 99.
Sisendorp 101, 106. Conrad .... 104.
» Nicolaus .... 104.
Skarpenberg, Gotskalk .... 42.
Skytte, Olof .... 47.
Slawesdorp, Gheritzlof van .... 45.
Slewen, Balzar von } .... 149.
» Junghe von }
Snakenborg, Gerhard, ridd. .... 58, 60, 169, 189.
» Heyne .... 189.
Snere (?) Esbern .... 115.
Stangenberg, Staffan .... 131.
Stefan, tegelslagare vid Nyköpings slott .... 99.
Stefan Ulfsson, ridd. R. R. .... 130.

sid.
Sten Bendiktsson, (Bjelke) ridd., Riksmarsk .... 130, 186.
Sten Bosson (Natt och Dag), ridd. R. R. .... 131, 152, 186, 204.
Stengraue .... 104.
Stenwere .... 105.
Stokeled .... 105.
Stokelicze, Johan .... 147.
Stoltenberg .... 82.
Storm, Herman .... 44.
Stoven, Droste van, ridd. .... 48, 61, 89, 152.
Stoyslafæ .... 101.
Stralendorp, Henrik von, ridd. .... 38.
Strokirke .... 100.
Stromekendorp, Peter, köpman i Wismar .... 160.
Sture, Anund, R. R. .... 5, 36.
» Magnus, ridd. .... 131.
Sune Hakonsson .... 32.
Swerin .... 85.

Tavast, Olof .... 186.
Tideke, fogde i Nyköping .... 105.
Tomas, biskop i Vexjö .... 32.
Tord, biskop i Strängnäs .... 179, 186.
Torkel, kanik i Skara och Vexjö .... 10.
Torkel, prest .... 106.
Torkel (Thyrkils) biskop i Strängnäs .... 32, 36, 77, 89, [121] 131.
Trotte Petersson (af Eka), ridd. R. R. .... 34, 36.
Tubbe Eriksson .... 131.
Tufe, se Duve.
Ture Eriksson .... 131.
Ture Kettilsson, kammarmästare .... 1.
Tzepelyn, Henneke, se Sepelin.
Tzule, Volrad von, kammarmästare .... 45, 152, 170, 202.
Tzulowe, Gotskalk van, ridd. .... 45, 49, 61, 152.

Ulf, Johan .... 77.
Ulf Holmgersson, ridd. .... 131.
Ulf Jonsson (Roos till Ervalla) ridd., sedan Norskt riksråd .... 131.
Ulf Jonsson (Blå), R. R. .... 131, 186.
Ummerejse, Johan, ridd. }
» Vicke, väpn. } .... 123, 125, 127.

Vateschilt, Bernhard }
» Fredrik } .... 38.
Vereggede, (Fregden, Veregge), Didrik .... 26, 49.

sid.
Vereggede, Grubbe .... 38.
Vitzen, Arendt (Arnold) van .... 45, 169.
» Herman, van, ridd. .... 42.
» Vicke, van, ridd. .... 61, 152, 153, 161, 163, 166, 189.

Wæsen, Tydeka van der, borgmästare i Stockholm .... 130.
Waldemar Kristoffersson, konung af Danmark .... 14, 17, 40, 49, 55, 57, 149.
Wenceslaw, hertig af Sachsen .... 3.
Wenceslaw, konung af Böhmen .... 148.
Wilborch, Didrik van, ridd., komthur i Reval .... 200.
Wilhelm Thorlefsson .... 166.
Withouet, Henrik .... 166.
Wolder .... 104.

Yerben .... 104.
Ylenveld .... 105.
Ynghemund, se Ingemund.

Zukow, Thideke, ridd. .... 152.
Zule (Zeulen), se Tzulen.

Rättelser.

Sid. 33	r. 8	*står:*	compromisibus,	*läs:*	compromisimus.
» 73	r. 11	»	thyn,	»	thyn [ɔ: modiis].
» 86	r. 4	»	iusticiarum,	»	iusticiarium.
» 96	r. 3 nedifr.	står:	quinta,	»	quarta.